Hess. U

Liber Capli ecclie sancti Mara in butzbach

Liber bti anshelmi de sancta trinitate q̄ dr̄ monologio
Bernardus de lib̄o arbitrio
1 Item de duodecim gradib; hūilitatis
3 id̄ de ordine vite et mor̄ institutione
2 Aliquo de [illegible]
Tractatu de modo puenendi ad verā et pfectā proxmir et
dei dilectionē cuiusdā carthusiensis
Eucomion sancti ioseph nutritoris dn̄i

Hs. 689

...mr ꝓlogus m libꝝ ... de ...itate essentie et ...ione personaꝝ diuine ...

Quidam fr̃es sepe me studiose q̃z ꝓcati sut. ut quedã q̃ illis de meditanda ...itatꝭ ...cia. et quibusdã a ...lys hmõi meditatoĩ tolerãtibꝫ. vsitato hmõi tollo quendo ꝓtulerã. sub quodã eis meditatoĩb ...ebendi/ tuꝫ. ſ. ſtbendi meditatoĩb magſ ſm ſuã uolũtatẽ q̃ ſtdm ...rei facilitatẽ a mea possibilitatẽ. hãc formã nõ ꝓstituerũt. ãteq̃ aũctẽ ſcptuĩ penitꝰ nichil ...ca ꝓſuaderet. quicq̃ per ſmgl̃as ...estiga... oĉ fiẽ asserẽt. id ita ...ẽ plano ſalo. et vul gãtibꝫ ...argumictꝭ ſimplicit̃ q̃z disputa... et ...onib nr̃itas breuit̃ rogãt. et ueritatꝭ rõnabꝫ patent̃ oũdet/ ...do lucet ...ã ut ner ſimplicibꝫ pene q̃z fatuis obiectionibꝫ nõ occurentibꝫ obuiaẽ qrẽtib/ ...d' quidã diu tpe ...ensaui. atq̃z me ad re ipã q̃ps. nitꝰ me ...ibꝫ ꝓtuſaẽ tẽptaui/ ...ũito ...ũ id qđ petebant vsu ...optabãt facilꝫ. tãto nõ illud arti ...ungebant difficilꝫ/ Tamẽ ...ũ metus. ...ũ pcũ molestꝫ ...portun... ...ũ studij corp nõ qrẽtib/ enda honestatẽ. ...uitq̃ q̃dem ꝓpt̃ rei difficultatẽ. et ...gemj mei ...becillitatẽ qđ ꝓtabant ...cepi. ſz libent̃ ꝓpt̃ corp tantãtẽ q̃ntũ potui ſm ipõz diffi nitionẽ effect/ Ad qđ cũ ſpe/ca/ ſm addutꝰ. ut quicq̃ facẽ illis solꝫ a q̃bꝫ ...origebat... ...ct notũ z paulo post ...ſſꝫ idipm̃ ut uidem ...ſe fr̃ſdictꝫ qrẽptu ...ct obtrudꝫ/ ſcio ...i me meo nõ ...ta ꝓbꝫ satisfacẽ potuſſe. q̃ ꝓbꝫ me ꝓſcq̃ tibꝫ fiẽ posſe/ nescio ...ſ quo pacto ſit ꝓter ...ſpem ...cidit. ut nõ solũ pdã fr̃es ſz et plures alij ſcpturã ipaz quisq̃z ...ã ...ſcribendo ...longũ meorũ quendã satagerũt/ Quã ego sepe retractãs mihi potui ...uenĩ me mea dixisse. qđ nõ ...ta thologoz p̃m̃ maxĩe ...ũ augustĩ ſcptſ colẽt. Quia ꝓpt̃/ ſi cui videbit̃ q̃ ...cod opusculo aliq̃ ꝓtulerit/ qđ aut mimꝫ nouũ ſit/ aut a ...itatẽ dissentiat. ...rogo/ ne stati me aut ꝓſuptoz nouitatis/ aũ fallꝫ tꝫ assertoz ...ortãmet/ q̃

ꝯ ꝑus libros ꝑfati doctoris augustini de trinitate diligenter ꝑstruat/
deinꝫ sim eos opusculū meū diuidicz // Quō cū dicit summam
bam gri di cit qd nos personam
trinitatē posse dici tres sbās grōs sctas sm q̄ q̄fitent tres sbās
t una ꝑsona eidē fide qua nos tres ꝑsonas t una sba. sta hō ꝑ
t dō ꝑ sbās qd nos ꝑ ꝑsona // Quercuz at ibi dicit sub ꝑsona sc
cuta sola rogitatōe disputatꝫ et inuestigantꝫ ea q̄ ꝑus nisi aīad
ūtissz ꝓlata sūt. sicut sancta eos velle q̄z petitoꝝ obsequi
tendeba. // Horoz aut et obsecro vehemenꝫ si qs hō opusculū volue
rit trānscribe hāc ꝑfationē t capite libelli aīs ipā capitla studeat
ꝓponē. ad intellig̃ enī ꝓdesse puto ad intelligenda q̄ ibi legēt. si
quis ꝑus qua intentōe quo ve nō disputata sit q̄gnouit/
Puto creda q̄ si qs hāc ipaz ꝑfationē ꝑus videt nō temē
iudicabit. si q̄ curta sua opinione ꝓlatū inuenit.

Incipit liber anselmi de unitate essēcie et ꝓcessionē ꝑsonaꝝ diuinaꝝ

Ois quis una naz summā omniū. q̄ sit sola bona et ꝑfecta
beatitudine sua sufficientem. oībq̄z ꝝbq̄ alijs bonis
ipm̄ qd aliq̄ sit aut q̄ aliquo mō bn̄ sit. per
oīa potentē bonitate sua dantē et faciētē. aliaq̄z
pene plura q̄ de deo sīd de eiq̄ creatura nr̄a credim̄. a nō au
diendo a nō credendo ignorat/ puto q̄z capa ep magna ꝑte
sit nr̄a nichilis ignoranꝫ e. ꝑt ipe b̄ salte sana roe ꝑsuadere.
Quō aut nr̄i mōis fare possit unū ponā. quē illi esto
ce ꝓuptiss. my. Etenī cū omnes finis sol in appetat quē bō
putat. impium e ut aliq̄s nr̄i ordinē cūctat ad inuestiga
ndū illū bn̄ sit bō ea ipa q̄ ñ appetit ñ iudicat ee bō: ut
deinde roe ducēte et illo ꝑsequēte ad ea q̄ rationabilit ignorat
rōnabilit ꝑficiat: liquo tam si q̄s dicat qd maior ñ nō
sufficit auctas sit nolo accipi ut q̄nus ea roibus q̄ nī videbūr
q̄ nr̄m excludat. nō ob hō tm̄ oīo nr̄m. sz tm̄ sit intellectū ut
deū possit durat // Itaque e. g̃o ut ab scō trinitatē durat
aut tā finiabilia bona sint/ quoz tā nichil dubitatē et
sensibz corpis cognim̄ et roe nichil discrimiq̄ e nec credendū
ee unū aliq̄. ꝑ qd unū sit bona quīz bona sunt. dū sint

bona alia ꝑ aliud. Certissimum quidē illis oībz noscunbz adūtē
ꝑspicuū qz q̄tūz dicūtur adūtē sū ꝑt sic magis sū minꝰ
aut equalit dicant ꝑ aliq dicūt qđ nō aliud z aliđ
sz idē ītel2 t dūs sic t illis equalit sū equalis gsiderū. Ita
q̄tūz iusta dicūtur sū ꝑt sic magis sic minꝰ nō pūt ītelligi
iusta nī ꝑ iustitiā quē nō ē aliud et aliud t dūs Ergo cū
certū sit q oīa bona si adūtē effcaūt aut equalit aūt equa
lit sūt bona. utē ē ut oīa ꝑ aliq sūt bona q ītel2 idē in
dūs bonis. Licz aliq videant bō dici alia ꝑ aliud. ꝑ aliđ
cui vide dia bonꝰ equꝰ qz fortis ē. z ꝑ aliud bonꝰ equꝰ quia
velox ē. Cui cui dici videat2 bonꝰ ꝑ fortē nē et bonꝰ ꝑ velocē
nō tñ idē videt cē fortitudo et velocitas. Ecce si equus quia
ē fortis aut velox idcirco bonꝰ ē. quo fortis z velox latro malꝰ
est. ꝑ bonꝰ sī cadmo fortis z velox latro idō malꝰ ē. qz
nocīuꝰ ē. ita fortis z velox equꝰ idcirco bonꝰ ē qz utilis ē.
Equidē mihil solz putā bonū nī aūt ꝑt aliqua utilitatē ut
bona dr salꝰ et q salutē ꝑstāt aut ꝑter qualibz hoēstatē
sicut pulchritudo estimatur bō et q pulchritudiē ītūat. Ex
quis id ꝑperta rō nullo pt dissolui pacto utē est
omnē quoz utile nīl honestū si vē bona sūt ꝑ idipsum cē bō
ꝑ qđ utē est cē tuta bona quicq illud sit. Cuius autē
dubitet illud ipsum ꝑ qđ tuta st bona cē magnū bonū.
Illud igr ē bonū ꝑ sepm. quis oīa bona ꝑ ipsis Ergo tot
sequunt2 ut oīa alia bona sūt ꝑ aliud q̄ q ipa sūt. et
ipsis solū ꝑ sepm. Ar nullū bonū qđ ꝑ aliud ē equale aūt
maiꝰ ē eo bono qđ ꝑ se ē bonū. Illud utiq solū sūmē
bonū qđ solū ꝑ se ē bonū. Id cui sūmū ē qđ sit supemi
net alios qđ ut par heat nr pstantiq. Ex q sūmē bonū
ē erit sūmē magnū est g unū aliq sūmē bonū z sūmē
magnū id sūmū omnis q sunt;

Cadmodū at inuentū aliq cē sūmē bonū quoniā
tuta bō ꝑ unū aliq st bona qđ ē bonū ꝑ sepm

ſtr ꝙ nrītate colligit⁹ aliq̄ cē ſūme magnū qđ⁹ magna
ſut ꝑ vnū aliq̄ magna ſut qđ magnū ē ꝑ ſcīpm. Dico aī
nō magnū ſpacio ut ē corpꝰ aliqđ. ſz ꝙ quāto maiꝰ ē aut
digniꝰ ut ē ſapia aīe qm nō ꝑt cē ſūme magnū n̄ id qđ
ē ſūme bonū nītē ē aliq̄ cē maiꝰ⁹ et optimū r. ſūmū
oīm q ſunt;

Quinq nō ſolū oīa bona ꝑ id aliq̄ ſut bona. et oīa
magna ꝑ id aliq̄ ſut magna. ſz quinq ē ꝑ vnū
aliq̄ vidēt⁹ cē. Huic nāz qđ aut ē ꝑ aliq̄ aut per
nichil. ſz nichil ē ꝑ nichil. Non cū ita cogitari ꝑt. ut
ſit aliq̄ mſ ꝑ aliq̄. Quinq ḡ nō n̄ ꝑ aliq̄ ē qđ cū ita
ſit ā non ē vnū. aut ſut plurā ꝑ que ſut curta q ſp̄.
ſz ſ ſut plurā ipa referūt ad vnū aliq̄ ꝑ qđ ſunt.
aut oīa plurā ſingla ſunt ꝑ ſc aut ipa ꝑ ſcīpa ſunt
dr ſ plura ipa ſp̄ ꝑ vnū. ia nō ſunt oīa ꝑ plurā. ſed po
nq ꝑ illud vnū ꝑ qđ hꝰ plurā ſunt. ſi vō ipa plurā ſingla
ſunt ꝑ ſc vtiq̄ eſt vna aliqua vis ītā nā ꝙſtendi per ſe.
quā hūt ut ꝑ ſe ſunt. Non ē hꝰ dubiū qn̄ ꝑ idipm vnū ſunt
ꝑ qđ hūt ut ſut ꝑ ſe. Verū ḡ ꝑ ipm vnū curta ſp̄ q̄
per plurā q ſp̄ co vno cē nō pōt. vt ḡ plurā ꝑ ſcīpa
ſunt ulla patēt rō qm n̄ robiſt cogitaꝰ ē ut aliqua rēs ſit
ꝑ illud cui dat cē. Nam ncr ipa relatiā ſic ſunt ꝑticipa.
Cū cū dns z ſpūs referant⁹ adiūice z ipi hoies q referū⁹
oīo nō ſp̄ ꝑticipe et ipe relatoes qbz referūt nō oīo ſp̄
ꝑticipe q cedeq ſp̄ ꝑ ſubiecta. Cū ita⁹ veitas oī mō ꝙ
cludat plurā cē ꝑ q curta ſit nītē ē vnū illud cē ꝑ qđ
ſunt curta q ſp̄. Quinq ḡ curta q ſunt ſp̄ ꝑ ipm vnū pzo
cludu⁹ z ipm vnū ꝑ ſcīpm. Quotuſq ḡ alia ſp̄ ſunt ꝑ aliud
et ipm ſolū ꝑ ſcīpm. dr quinq ē ꝑ aliud minq ē q̄. id
ꝑ qđ curta ſp̄ alia et qđ ſolū ē ꝑ ſe. Quāc illud qđ eſt
per ſe maxīe oīm ē. Nec ꝑ qđ eſt quinq ē bonū nīt magⁿ
nū z oīo quinq aliq̄ ē id nītē ē cē ſūme bonū z ſūme
magnū z ſūmū oīm q ſp̄. Quāc ſaliq̄ qđ ſq̄ cēn⁹ ſq̄
ſba ſq̄ nā⁹ dna⁹ optī⁹ et maiꝰ⁹ ē et ſūmū oīm q ſunt.
+ Nec ḡ v⁹ aliq̄ et ſol⁹ maiꝰ⁹ z ſūme oīm⁹ et q ad maiꝰ⁹ cōm⁹ eſt

Hmplig ſ qus ītendat recp nāb velit nolit ſentit.
nō cab omcē cōtīnēt una dīgtatē paītate. ſz quaſd
cazp diſtīgui gradum īpaītate/ dz cui dubitat q ī
natuta ſua lignō mcliōz ſit equs et equo pſtantioz ho nēp
fro nō eſt dicendus ho/ cui ig nāzp alic alis negat nō poſſint
mcliozes mtīlō q ꝑſuadet rō aliquā ī cib ſupemine ut non habeat
ſe ſupioze/ ſi cui hḡ gradum diſtictio ſit ē ifinita. ut nllg
gradg ſit ibi ſupioz quo ſupioz ali q nō ītemat ad hoc rō
deducat. ut ꝑazp mltitudo nāzp ullo ſic laudat. hoc at
nō non pbat absurdg nī q minis eſt absurdg/ Eſt g ꝙ mltitate
aliqua nā q ſit ē alioꝝ ut aliquib ſupioz ut nulla ſit cui ordie
ifeioz/ hoc vō nā q tl ē aut ſola ē aut plucē equod et cālcs
ſup/ recp ſ plucē ſt z cālcs cui equales cē nō poſſit ꝑ diuſa
queda. ſz ꝑ id aliq illud vnū ꝑ qđ equalit tā magne ſut
aut ē idipm qđ ipe ſt ꝑz ſi mtīl ē alid q ipa cazp ccētia
ſcut cazp ccētie nō ſut plucēs ſz vna ita et nē nō ſt plcē
ſz vna/ Eadem nāz natura hḡ itelligo qđ ccētiā/ ſi vō id ꝑ qđ
plucēs ipe nē tā magne ſut alid q ipe ſut/ ꝙ cto mnozes
ſut q id ꝑ qđ magne ſt/ dz nuq cui ꝑ alid ē magꝝ minq
ē q id pcs qđ ē magnū/ dz nac nō ſit ſt magne. ut illis
mtīl ſit maiq alud/ dz qđ ſ nr ꝑ hḡ qđ ſt nr ꝑ alid poſſi lc
eſt tales cē plucēs nāb quib mtīl ſit ꝑſtanq ullo pnt
cē nē plucēs hḡ/ Reſtat g vnā z ſolā aliquā nāz cē q ſit
eſt alis ſupioz ut ullo ſit ifeioz/ ꝑz qđ tte eſt mapr et
optimū ē oim q ſt/ Eſt g queda nā q eſt ſūmū oim q ſt
hoc hḡ cē nō pt nſi ipa ſit ꝑ ſe id qđ eſt et cutta q ſut ſit
ꝑ ipaz id qđ ſt/ ſta nī paulo aīs rō doucit id qđ ꝑ ſe eſt et ꝑ
qđ alia cutta ſt cē ſūmū oim ꝙſtitutū ā crōuerſo id quod eſt
ſūmū ē ꝑ ſe z cutta alia ꝑ id aut cui pluā ſūma/ ꝑz pluā
ſūma nō cē manifeſtū ē/ dz nac ē queda nā ut ſba ut ccīa
q ꝑ ſe ē bona z magna z ꝑ ſe eſt hḡ qđ eſt et ꝑ quod ē quoq
uē ā bonū ā magnū ā aliq ē et q eſt ſūmū bonū z ſūmū

magnud. ſubnud cnb ſid ſubſiſtcb .i. ſumud oim q ſunt
Quoma ita3 plaz qđ ꝯcurrid ē inuat idagac vtzp hec
ipa na ct nulla q aliq ſint no ſit n ꝯ ipa q admo
n ſt mſi ꝑ ipaz ꝯ liquet poſſe dici qz qđ ꝯ aliquo ē
cria ꝑ ipm ct qđ eſt ꝑ aliqđ eſt crf ꝯ compo q admodo qđ ꝯ
matia ct ꝑ artifice ꝑt crf dici cc ꝑ matiaz ct ꝯ artifice
qm ꝑ vtriuz z ꝯ vtroqz .i. ab vtroqz hꝫ ut ſit q magis alter
ſit ꝑ matiaz ct ꝯ matia q ꝑ artifice ct ꝯ artifice ꝯſequ
g ut quo[illegible] curta q ſunt ꝑ ſudna ſunt nataz id qđ ſunt
ct ido illa ē ꝑ ſcipaz ꝯ alia vo ꝑ alid ita oia q ſt ſit ꝯ cađ
ſudna na ct idcirco ſunt illa ꝯ ſcipad alia aut ꝯ alio
Qm g no ſt cuđ hꝫ ſenſu qđ d cc ꝑ aliq ar cc ꝯ
aliquo quciđ ē diligenq quo ꝑ ſudna naz ut ꝯ
ipa ſit oia que ſunt ct qm id qđ ꝑ ſcipm uel qđ
pot aliud non cauđ ſuſcipunt ꝯſtendi nacm ꝑus ſcipari
videat de ipa ſudna na que ꝑ ſc eſt poſtea de hys q ꝑ alid
ſunt ꝯ id g ꝯſect qz illa ꝑ ſcipaz quicq ē et oia alia ſunt ꝑ
illa id qđ ſunt ꝯ uo eſt ipa ꝑ ſc ꝯ qđ cuđ d eſſe ꝑ aliq ui
cc aut ꝑ effices a ꝑ matiaz aut ꝑ aliqđ aliud adiunctu
velut ꝑ ſpumc m ꝓz quicq aliq ꝯ hys tbz modꝫ ꝑ aliud ē
et poſtciq z aliq mo minꝰco ꝑ qđ hꝫ ut ſit ꝯ ſudna na
nllatenꝰ ꝑ alid ucr ē poſtoz aut mioz ſcipad aut aliqua alia
ntc ꝯ uac ſudna natia nr a ſc ut ab alio fiei potunt ucr
ipa b nr aliud aliq illi matia unde fiet ſunt a ipa ſc aliq
aut aliq res illa ut ect qđ no cat adiunit ꝯ uđ ign qđ
cuđ no eſt a q fiacte aut ꝯ qua matia a qbz adiunctis
ad cc ꝑcuneit id vide aut cc mthil a ſi aliq ē ꝑ mthil
cc et ꝯ mthilo ꝯ uclibz ꝯ hys q nois huic de ſudna na
aiadu ſba putc nllatenꝰ illa poſſe tade no tm negligad hꝫ
rei ꝓbatione gtꝛđe ¶ Qm naz ad magnd z dcla le qđa
me ſubito ꝑduxit hec mea meditaº nllam nſi ſimplicc
penecqz fatua obiectioz diſputati m occurrentc negligedo

volo ꝓcedere. Quia uero ego nichil aliquid ī ꝓcedentibꝫ rōnibꝫ
rectioꝝ valeā ad sequencia ꝓcedē. Et si tu forte qđ ꝑsequaꝫ
voluero omī. ut modico remoto obstaculo quilibꝫ tardꝫ intellectꝰ
ad audita facile possit accedē. Et igr illa nā sit nichil tā fal-
sū ē qđ absurdū erit si dicat quicqđ ē nichil. Dr si quo
mō est qđ nichilo aliquid ꝓ se aliquid aut ꝓ nichil ē qđ nichilo.
Pz ꝗstat qz nullo aliquid ē ꝓ nichil. Si gr ē aliquo mō qđ nichilo aut
ꝓ se aut ꝓ aliud est qđ nichilo. Ꝓ se aut nul ꝑt ēe qđ nichilo qz
si qđ ē qđ nichilo ꝓ aliquid nrē est ut id ꝓ qđ ꝑpius sit. Sed gr hoc
ceū a ꝑor scripta nō est nullo ē qđ nichilo ꝓ se. Dr si dicat ꝓ
alia aliquā nam qđtuꝫ qđ nichilo nō est sūma omnī pz aliquid
intellectꝰ nr ē ꝓ se hoc qđ est pz ꝓ aliud. Item si ꝓ aliquid ē ipsa qđ
nichilo id ꝓ qđ ē magnū bonū sint ad tā tam boī sint. Dr
nullū bonū ꝑt intelligi nisi illud bonū sit qđ nichil ē bonū. Hoc
aut bonū sit quo nullū ē bonū satis liquet. Hoc ēe sūma
nāz de qua agit. Sed quā nulla res ut intellectu possit ꝓ qua
ista qđ nichilo ceū demqz si hec ipa nā est aliquid a ꝓ nr
aut qđ nichilo ꝓuidꝰ a ipa nō ē ꝓ se et qđ se quicqđ est
aut ipa d nichil qđ utrūz superfluū ē deponē qđ falsū sit.
Sed gr sūma sba nō sit ꝓ aliquid efficiēs a qđ aliqua matria
nec aliqbꝫ sit adiuta causꝫ ut ad ēe ꝓducta nullatenꝰ tū est
ꝓ nichil a qđ nichilo qz ꝓ ipaꝫ accepta scripta ē quicqđ ē. Sed uo
gꝰ tandē ēe intelligenda ē ꝓ se et qđ se si nec ipa se fecit nec
ipa ē matria qđtuꝫ nec ipa se quolibꝫ mō ut qđ nonꝫ essat
ceū adiuuit. Nisi forte eo mō intelligendū ut q d qz lux lucis
ut lucēs ē ꝓ scipsaꝫ et qđ scipsa. Sed cū aduno ōm se se habent
adiuuare lux z lucē et lucēs. Sic sunt ad scīuicē ceūia et ēe
et ens hoc est qđus sū subsistēs. Ergo sūma ceūa et sūme
ēe et sūme ens. i. sūme qđus sū sūme subsistēs nō difficile
ꝑ quicūq; qđ lux et lucē z lucens.

Restat nunc de recta cauꝫ bnūsitatē q ꝓ aliud dis-
cutē quo sit ꝓ sūma sbaꝫ utraq; et ipa fecit uni-
uersa aut qz matria sint uniuersa. Non enī

opq̄ ē quer̄ vtrq; idō ſit vnūſa ꝑ ipā q̄ alio ſtrēte aut alia
matrā cp̄tē illa tm̄ quolibz mō ut res omēs ceſſ adinuicē
repugnet hijs q̄ ita ſup̄ poſuer-unt ſi ſtdō loro et nō p̄ntꝑhd
ſit ꝑ ipaz q̄ntz ſ̄ ¶ Primū itaz m̄ quēdq; cē puto vtrq; vnūſi
tas vtrq; q̄ ꝑ aliud ſuit ſit cp̄ aliqua matrā ¶ Ron autē
dubito oēm hāc mūdi molē cū ꝑtibz ſuis ſicut videmq; foz
matā gſtāc cp̄ tra et aqua et aere et igne q̄ſ. q̄oz ꝯclūcta
aliq̄ mō ītelligi ꝑnt ſ̄ hijs foznis quas gſpiri mq; ī rebus
foznatis ut corp̄ ī foznis aut cīa gſiſa nā videat eſſe
matrā oīm rerū ſuis foznis diſtīctarū nō inēſſ hoc du
bito ¶ Hāc quēdō vīs hīc ipā quā dixi mūdane molis ma
trā ſit. ſ. Nam ſi hīq; matrē ē aliq̄ ma2 illa vel-q; ē rerū
vnūſtas matrā ſ̄ ſi ſ̄ vnūſitatis rerū ſeu viſibiliū ſeu ī vi
ſibiliū ē cp̄ aliqua matrā ꝑſtō nō ſolū nō ꝑt cē. ſ̄ nec
dici ꝑt cē cp̄ alia matrā q̄ cp̄ ſūma naturā aut cp̄ ſcīa
aut cp̄ aliqua tra cētra que vtrq; nulla eſt ¶ Quippe nō
oīo ut cogitari ꝑt cē ꝑter illud ſūmū oēm qđ ē ꝑ ſcīam
et vnūſtratē corp̄ q̄ nō ꝑ ſe ſ̄ ꝑ idē ſūmū ſuit dicere
q̄ nullo mō aliq̄ eſt nullq; rei matrā ē ¶ cp̄ ſua vō
nā rerū vnūſitas q̄ ꝑ ſe nō eſt cē nō ꝑt q̄m ſi hoc
cēſſ aliquo mō cēſſ ꝑ ſe et ꝑ aliud q̄ per id ꝑ qđ ſunt
cūcta et nō cēſſ ſolū id ꝑ qđ cūcta ſunt que oīa falſa
ſunt ¶ Item omē qđ cp̄ matrā eſt cp̄ alio2 et cō poſtea q̄ oēm
igr2 mchil ē aliud a ſcīpō nec poſtea q̄ ſcīpō ſequit ut
mchil ſit matrāliter cp̄ ſcīpō ¶ Aut ſi cp̄ ſūme natē ma
trā ꝑt cē aliq̄ mīmq; ipā ſūmū bonū mutari et rorūpi
ꝑt qđ nefas ē dictē ¶ Preterea q̄m omē qđ aliud ē q̄ ipā
mīmq; eſt ipā ꝑoſſibile eſt aliq̄ aliud hoc mō cē cp̄ illa
ampliq; dubiū nō eſt q̄ nullatenq; ē bonū ꝑ qđ mutat ut
rorūpat ſūmū bonū ¶ Si qua minor natā
ē ſūmi boni matrā tū mchil ſit vndecūq; n̄ ꝑ ſūma
eſſencia mutat et rorūpit ſūmū bonū ꝑ ipaz ſuaē

ſūma cc̄ūra q̄ eſt ipm̄ ſūmū bonū uſſatenꝰ ē bonū qđ
eſt ītroducnicus | ſtulla igit̄ nioꝛ natuꝛa malitꝫ eſt ꝯ ſū
ma nā // ¶ Cui gꝰ cozꝛ eſſeuīa q̄ ꝓ aliud ſuit tonſtat nō
cc̄ velut ꝯ matꝛa ꝯ ſūma cc̄ūra uer ꝯ ſc uer ꝯ alio
maiſeſtū eſt qz ꝯ nulla matꝛa eſt // ¶ Quaē qm̄ quītꝫ ē
ꝓ ſūmū cc̄ūram̄ ē uer ꝓ ipam̄ aliud aliq̄ cc̄ pt nſi ca
aut fīc̄ūte aut matꝛa ꝯ ūte q̄ſequit ꝯ nēitate ut pter
ipam̄ nichil ſit nſi ca fīc̄ūte | et qm̄ nichil aliud ē uel
fiunt niſi illa et q̄ fīa ſuit ab illa nichil oīo fatē potuit
ꝓ aliud ut ītr·unictū ut adiunictū q̄ ꝓ ſcipam̄ | ¶ Et
omē qđ fcit ſ̄ dubio aut fcit ꝯ aliquo velut ꝯ matꝛa
aut ꝯ nichilo | Quī gꝰ certiſſīe patz qz cc̄ūra om̄ qne
pter ſūmā cc̄ūram̄ ſuit ab cađ ſūma cc̄ūra fīa eſt et qz
ꝯ ulla matꝛa ē // ¶ Dubio nichil aptius q̄ qđ illa
ſūma cc̄ūra tanta ꝛeq̄ molē tā nīōſam nīlitudīnē·
tā fozmoſe fozmatā·tā ozdiate vaiatā·tā quemcūq̄ diuer
ſā ſola ꝓ ſcipaz ꝓduxit ꝯ nichilo ;

Sed ocr̄it quđda de nichilo nā ꝯ quotīēz fit
aliq̄ id tā eſt cui qđ ꝯ ſc fit et oīb cauſa nōn
eſt aliqđ ad eſſeuīa cfferti pb̄at adiunictū.
Quod ſit omīb tenere ꝯpcipuento · ut et illi rapiat ꝯ
rondolendo et vīo vlli ſnſtituat ꝯ dcapīcdo | ſbi gꝰ ſeq̄
eſt ꝯ nichilo aliq̄ ipm̄ nichil tā fiunt cui qđ ꝯ ipō factū
ē | ſbz quo id qđ nullū hebat cc̄ adiunit aliq̄ ut ꝓcīret
ad eſſe | ſbi aut nullū adiunictū de nichilo ꝓcurīt ad aliq̄
tui aut qualiū ꝓſuadeat ꝯ qz ꝯ nichilo aliq̄ cffīcat. | ¶ Potēa
nichil aut ſigfīcat aliq̄ · aut nō ſigfīcat aliq̄ | ſbi nichil ē
aliq̄ quīēz fīa ſuit ꝯ nichilo fīa ſuit ꝯ aliquo | ſbi vcto
nichil nō eſt aliq̄ qm̄ ītelligi nō pt ut ꝯ eo qđ pcīt
nō eſt fiat aliquđ nichil fit ꝯ nichilo ſicut vol oīm ē
qz de nichilo nichil fit | Vnde videt ꝯſequi ut quītꝫ fit fiat
ꝯ aliq̄ | aut cui fit de aliquo aut de nichilo | ſbū igit ꝯ

nichil sit aliq; sm̃ nichil nō sit aliq; qsequm videt ut quotq; fat
tm̃ ē frm̃ sit ch̃o aliquo qđ si vezo cē pomt oĩbz q̃ sit pza ppo
sita sint oppomt ad hoc qm̃ qđ cat nichil aliq; cit id qđ map
cat aliq; nichil cit ch̃o co naz q̃ quadam sban̄ mapie om̃
ch̃sistentē tuncta ad hoc ut oia alia sit frā cent ab ea
ut nichil cet vij frā cent rōnando tuncta Quāc si
illud vij frā sint qđ putabā cē nichil est aliq quotquot
tuctu cstabam de suma centa est nichil Quod ergo
tlligendq̃ ē de nichilo. Stam nichil qđ videā obiri pos
se ut pene fatuū iā statui i hac meditatoe negligere.
Tribz itaq; ut puto modis qđ ad pntm ipedimēti suffi
cit ch̃pedimentū ch̃pomi pt si qua sbā dicat cē facta ch̃o
nichilo Nūq quidē modis ē quo volum9 tlligi pentq
non cē frm̃ quod frm̃ dicat ch̃o nichilo Cui simile est tm̃
quēti de tacente vm̃ loquat Respondē de nichilo id ē
nō loquit Ordm̃ quē modū de ipa suma centa et de eo
qđ pentq̃ net fuit net ē quēti unde frm̃ sit ita rēf
pondēi pt de nichilo .i. nequaq̃ frm̃ est Cui sensq̃ de
nullo cozp q̃ frā sint tlligi pt Alia sigfica est q̃
dici quidē pt vera tamē esse non pt ut si dicat aliqđ
sit esse factū ch̃o nichilo vt ch̃o ipō nichilo id est ch̃o eo q̃
pentq̃ nō est frm̃ sit quasi ipm̃ nichil sit aliq; ch̃sistēs
ch̃o quo possit aliq; fieri Qđ quidē ft falsū quotiēs esse
pomt impossibil rōncncia rōsequt Certa mt
ptatio qua dicat aliq; cē frm̃ de nichilo est tm̃ tlligi9
esse quidē frm̃ sz nō esse aliq; vm̃ sit factū Ad sitem
sigfitatōnē dici videt tm̃ hō gtristatq̃ sine causa. Qz
gtristatq̃ de nichilo Ordm̃ gō hiut sensū si tlligat
qđ sup̃ grlusū est. qua pter suma cētra que
sunt ab eadem ch̃o nichilo facta sunt .i. nō ch̃o aliq̃ sicut
ipa grlusio ptedicta rōncncia rōsequebat. ita ch̃o eaq̃

conclusione nichil ꝛonuciens subsequet. Quando no ꝛonuciet et sic oī repugnātia ca q̄ frā sūt a creatura sbā dici ꝑt possit cē frā ꝙ nichilo eo mō quo dici solet diues ꝙ pauꝑ et recepisse quib⁹ sanitatē ꝙ egtudine id est q̄ ꝑius pauper cat̄ nūc est diues qđ antea no erat et qui ꝑius habebat egtudine nūc hꝫ sanitatē quā antea no hebat. Hoc igit eo no no ꝛonuciet. Intelligi ꝑt si dicat creatō ēt tota vniuersa fecisse de nichilo sū q̄ vniuersa ꝑ illa frā sūt de nichilo: i. q̄ ꝑius nichil erant nūc sūt aliq̄. Hoc ipa quippe vox qua dicit qz illa fecit sū qz ista sūt intelligit qz cū illa fecit aliq̄ fecit et od ista facta sūt no nisi aliq̄ frā sūt. Fit cud aspiciētes aliq̄ de valde humili fortuna nūl tis opib⁹ ab alio hominibz ve ꝙsaltatū. Dicim⁹ ēre fecit ille ipsū ꝙ nichilo aut fuit ēst iste ab illo de nichilo. i. iste qui ꝑius quasi nichilū deputabat. nūc illo fiente vere aliq̄ ꝙsistimat.

Queritū videoz michi videre quodda qđ no negligent distincte cogit sedm̄ quod ea q̄ frā sūt anteqū fierent dici possit fuisse nichil. Nullo nāq̄ pacto fieri ꝑt aliquid ꝛonabilit ab aliquo nisi i illa ꝛone faciens ꝑdat ali quod rei faciēde quasi ꝙemplū siue apt̄q̄ dicit forma uel similitudo aut regula patz itaq̄ qui ꝑiusq̄ fierent oīa uniuersa erāt i illa ꝛone simule natiue quod aut qualia aut quo futura essent. Quae cū ea q̄ frā sūt clarū sit nichil fuisse anteqū fierent quatū ad hoc qz no erant qđ nūc sūt nec erat ꝙ quo fierent no tamē nichil erant q̄tū ad rem fientis ꝑ quā et sedm̄ quā fierent. Illa at recta forma q̄ in eius ꝛone ites creandas ꝑtendebat quod aliud est q̄ intellectu quedā i ipa ꝛone locutio. veluti cū faber fabricaturus aliq̄ siue artis opus. ꝑius illud intra se dicit mente cogitatione. ac deinde siue ꝛonis locutione hꝫ intelligo no cū voces intellecta significatione cogitant. ꝑ cū ites ipe ut futuri ut ia ꝙsistētes arie cogitatoīb i mente cōspiciunt

Sfrequēter nāq; usu ꝯgnoscit qz rem una tripliciter loq̄
possumꝰ. Aut cū res loquim sigms sensibilibz .i. q̄ sen
sibus corporeis sentiri pnt sensibiliter utendo aut cas
signa que foris sensibilia sunt int̄ nos insensibiliter co
gitando aut ner sensibiliter ner insensibiliter hijs signis
utendo. Res ipas ut corpm imaginatione uel ra
tione relictis p recessū ipaz diuersitatē sibi inuicē mēte
dirimendo. Aliter nāq; dico homem cū cū hoc nomē qđ
est homo significo. Aliter cū id nomē tacens cogito.
Aliter cū cū ipm hominē mentis aut p corpis imagi
nē aut p rationē instituta. p corpis quidē imaginē
cū eā sensibilem figurā imaginat. p rationē uero ut
sic cum ymnū salem essentiā q̄ est animal rationale mor
le cogitat. Hec uero res loquendi uarietates singlē
ubis sui generibz gestant. Quibz illud q̄ tertiū et ul
timū positū locutionis ubia cū de rebus ut ignorate
sunt naturalia sunt et apud omēs gentes sunt eadē. Et
quāq; alia alia ubia pt hoc sunt inuenta ubi sunt ista nul
lū aliud ubiū est nrm̄ ad rem ꝯgnoscenda et ubi ista
esse nō pnt nullū aliud est utile ad re ostendendā pnt
etiā nō absurde dici tanto uerior quanto magis rebz quaz
sunt ubia similia sunt et eas expressiꝰ signant. Exceptis
nāq; rebz illis quibz ipis utim p nominibus suis ad eas
significandas ut sunt quedā uerbz uelut a uerbalibz exceptis
tibi equā hijs nullū aliud ubiū sit videt rei silē tunc
est ubiū aut sit cā excipit quo illa similitudo q̄ i arie
mentis rem ipam cogitantis excipit. Illud g̃ mente
dirimendo et magis principale rei ubiū est quod
si nulla de qualibz re locutio tm̄ perimat rei g̃tiū
illa q̄ hmōi ubis constat ner aliq; aliud tā simile rei
uel futuē uel iam existentis i rōne alterum pt esse

non inuento uideꝛ ꝑt apud ſūmam ſbaz taleꝫ rezꝫ lotionē et fuiſſe antequ eſſent ut ꝑ eam ficerent et eſſe ad ſtā ſuū ut ꝑ cā ſtant.

Sed quia ſūma ſbam quaſi dyaboſſe ſuctam tatuā q eam ſedm cand et ꝑ cand ſua itima lotionē rondet quadmodꝫ faber ꝑuꝫ nicte rompit quod poſtea ſedm mentē greprionem opc ꝑfecit. multā tamē i hac ſimilitudie itucoꝛ diſſimilitudinem

Illa manuꝫ michil oio aliud aſſumpſit vn vel cozꝫ q frūra erat fozmā i ſcipā rōpmiget uel capā hꝰ qd ſuū ꝑficet. faber vō nec penitꝫ nec i mente ꝑt aliq rozpozciū magnitudo grue niſi id qd ut totū ſit aut ꝑ ꝑtes ep aliquibꝫ rebus aliquo mō ia diuiſit nec opꝫ nicte greptū ꝑficē ſi deſit aut matiā aut aliq ſiñ quo opꝫ ꝓgitatiū fieri no poſſit quaq cuꝫ hō talc aliqd' aiaꝫ poſſit rogitando ſiñ pigendo quale muſq ſit gfingē nequaq tñ hꝰ facē valet niſi gpoendo i co ꝑtes quas ep rebꝫ alias ggnitas i memoziam attrahit quae i hoꝛ differūt abūmitem illa i arcatrice ſba et i fabꝰ ſuoꝝ opuꝫ faciendoꝝ itime lotionē q illa nec aſſūpta nr adiuta alīde ſꝫ ꝑma et ſola ad ſuſſicē potuit ſuo artifici ad ſtūd opꝫ ꝑficiendū iſta vō nec ꝑma nec ſola nec ſuffi ciens ē ad ſtūm ꝓpiendū quaq ca q ꝑ illa arcata ſunt oio no ſint aliq qd no ſunt ꝑ illam q vcō ſunt ꝑ iſtā pēitꝫ non ccnt niſi ccnt aliq qd no ſunt ꝑ ipam.

Sed cū parū rone dotente teritū ſit qz quicq ſū ma ſba ſcat no ſcat ꝑ aliud q ꝑ ſemetipam et quicq ſcat ꝑ ſua itima lotionē ſcit ſiue ſin gula ſingul verb ſiue pnis uno vbo ſimul oia dicendo q magiſ nrm uidet ꝑt q hac ſūme ccm lotionē no eſſe aliud q ſūma ccnia. Non g ꝓpter cūda negligēt hmoꝫ lotoꝛes qſidcanonē puto ſꝫ pmuſq de illa poſſit

trartari diligent cuſq; ſūme ſbē ꝓrietates aliquas ſtudioſe
ꝓſtigandas ꝯſtruo;

Conſtet g° ꝑ ſūmam nām eſſe fortē quitq; nō eſt
idem illi dubiū aut non niſi irronabili mēti cē
ꝑt q curta q ſra ſunt eodem ipō ſuſtinēte vigent
et ꝑſeuerant eſſe q̄ diu ſunt quo ſtente de nichilo ſiunt cē
q ſunt ſimuli namq; ꝑ oia rone qua rollitur eſt oia que
ſunt eſſe ꝑ vnū aliq; vñ ipm ſolū eſt ꝑ ſcipm et alia ꝑ
aliud et q̄ aliut cē non ꝑt niſi ut ea q ſunt ſra vigeant
ꝑ aliud et id a quo ſunt ſra vigeat ꝑ ſcipm nitē eſtant ſic
nichil fortū eſt niſi ꝑ creatrice ꝓtem cōtrā ita nichil
vigeat niſi ꝑ cuſq; ſeruatrice ꝓnam;

Quod ſi ita eſt. ꝗno qua ꝯſo nētate ſit eſt conſe
quut vbi nitupa nō eſt nichil ſit vbiq; ugit cē et ꝑ
oia et i oīnbz dr q̄ abſurdū eſt ut ſtrictiz que
admodū nullatenꝰ aliq; creatū ꝑt ꝯſeruare creantis et fo
uentis īmensitatē ſit creans et fouens nequaq; valeat
aliquomō ꝯprehēdi frozi vnūſitatē liquet q̄ ipa eſt q
curta alia ꝓtat et ſtipat claudit et penetrat vbi ugz
hec illis q ſupius ſunt īcenta iūgant cui eſt q nō
ubiq; i oīnbz eſt et ꝑ oia et ꝯſo qua et ꝑ qua et i q̄
oia ſ. ꝑſtiatē;

Tam non īcito valde moueoz q̄ ſtudioſe poſſū īquirē
quid oīno q de aliquo dico poſſit hiuſ tā admirabili nē
queat quenq; ſbāliter quaq; cui mirer ſi poſſit i
noibus nec vbis q aptaq; rebq; factis de nichilo re
puri quod digne dicat de creatrice vnūſoz ſbā temp
tandi tam ē adeq; hac īdagatione ito ꝑducet traq;
de relatis quidē nulli dubiū qz ullius coz ſbāle eſt
illi de relatiue dicat quac ſi quid de ſūma na dicit
relatiue nō eſt cū ſignificatiuū ſbē vñ horūpiū
q ſūma oīno ſunc maioz oīnbz q ab illa ſra ſunt ſcu ali
aliq; ſimiliter relatiue dici ꝑt manifeſtū eſt q̄ni ſi ei

naturalem designat cēnam. Si enim nulla earū rectā vmq̄
est quarū relatioē sūma et maior dicat ipā nec sūma
nec maior intelligeret nec tanē idcirco minꝰ bō est
aut cēnalis suę magnitudis ī aliquo determinatā pateret.
Quę cū ea manifeste cognoscat quis ipā quarūq̄ boī ut magis
ni est nō est ꝑ aliud q̄ ꝑ scipam. Si g̃ sūma nā sue
ꝑfectionis intelligi non sūma ut tm̄ nequaq̄ sit maior à minor
q̄ cū intelligit sūma omnī manifestū est q̄ sūmū non
simplr̄ significat illā cēnam q̄ oī nō maior et melior est
q̄ quarūq̄ nō est qđ ipa. Quę aut ratio docet de sūmo
non dissimiliter inuenit in silitēr relatiē. Illius itaq̄ q
relatiē dicit omissis. quia nullū cognoscit simpliciter de
monstrat aliꝰ cēnam ad alia distinguenda se gūtat
ītrinno. Eqnde si quis singla diligenter intuetur quarūq̄
ꝑter relatiua aut tale est ut ipm̄ oio melioꝰ sit
q̄ non ipm̄ aut tale ut nō ipm̄ ī aliquo melioꝰ sit q̄
ipm̄. Ipm̄ aut et nō ipm̄ nō aliud hīr intelligo q̄ ve
rū nō verū corpus nō corpus et hīs silia. Melioꝰ quidē
est oio aliquid q̄ nō ipm̄ ut sapiens q̄ nō ipm̄ sapiēs id est
melioꝰ est sapiens q̄ nō sapiēs. Quamuis enim iustꝰ nō sapiēs
melior videat q̄ nō iustꝰ sapiens nō tm̄ est melioꝰ simplr̄
nō sapiens q̄ sapiens. Omne quippe nō sapiēs simpliciter
quatū nō sapiens est. minꝰ est q̄ sapiens qz omne non sa
piens melioꝰ est si est sapiens. Similit oio melioꝰ ē verū
q̄ nō ipm̄ id est q̄ nō verū et iustū q̄ nō iustū et m̄ūm
q̄ nō m̄ūm. Melius aut est ī aliquo nō ipm̄ q̄ ipm̄ vt nō
auarū q̄ auarū. Stultum melioꝰ est hoīem esse nō auarū q̄ auarum.
Quamuis fortitā alicui melioꝰ esset auarū esse q̄ nō auarū vt
plūbo. Cū enim vtrūq̄ salitꝰ hō et plūbum sit nō auarū
tanto melioꝰ aliquid est homo q̄ auarū quanto ifinitoriē.

cct natuc si esset aurum et plumbum tanto melius est quod pro
tosto cct si aurum cct putet aut &c. eo q summa natu
sit intelligi pt nisi summum ut nec summum ideo melius sit q non
summum · nec no summum alicui melius q summum · nulla re
latua esse q nequaq hec totincant diuisione utrum vero
aliqua qtincant requirit supsedeo ad psitum sufficiat q
de illis notum est nullum · s· corp designauc simplicit summe na
tuc sbam tu igit quicq aliud est si sugla despiciant
aut sit melius q non ipm aut non ipm t aliquo sit melius
q ipm sicut nefas est putauc ut sba supme natuc sit
aliq quo melius sit aliquo mo non ipm sit nec est ut sit
quicq ideo melius est q non ipm · Illa cm sola e qua pe
mta mirtul e melius et q melior est omnibz q non st quod
ipa est Ison est g torpus aliq corp q torporei sensus
disterminat Quippe hyb omnibz melius e aliq qd non est
q ipa sut agens cm rationalis q nullo torporeo sensu quod
sit qual vel quata sit ptpit quato minor esset si esset
aliq corp q torporeis sensibz subiaceut tato maior e q
quodlibz corp Ipeita cm ipa summa cenna tarenda est
esse aliq corp quibz est aliq qd non est q ipa sut supi q
et e ideo sicut ratio docet dicenda quodlibz corp quibz est
omne qd non est q ipa sut iferi q Quauc nec est ead esse
viuente sapiente potente et omnipotente veia iusta bniq
ena et quicq similit absolute melius e q non ipm
Quod g quecrat ampliq q summa illa sit na si mani
festum est quid omne sit aut quid non sit ;

Sed fortasse nd dicu iusta sit magna ut aliq simi
lud no audit q sit p ponq qual sit quata sit.
Dei qlitate quippe vel quantitate quodlibz horp dici vi
det Omne naq qd iustum e pt iustitia iustum e et alia
hmoi sicut Quauc ipa summa na no e iusta n pt iusti

nā videt ꝙ ptīcipatione qualitatis iustitie. ſ. iusta dia ſūma bona ſba. ¶ Et ſi ita eſt ꝙ aliud ē iusta non ꝙ ſc. ¶ Ad hoc tenendū eſt veritati ꝓſpere qz bona ut magna ut ſubſistens qđ ē oio ꝙ ſc eſt nō ꝙ aliud. ſi ꝙ nō eſt iusta misi ꝙ iustificat nec iusta pt̄ ee misi ꝙ ſc quod magis aſſpicim⁹ quod magſ nr̄m qđ q cadit nā eſt ipa iustitia. ⁊ cū dicit ee iusta ꝙ iustificat idem ē qđ ꝙ ſc et cū iusta ꝙ ſc dicit eſſe nō aliud itelligit qđ ꝙ iustitia. ¶ Quaꝑ ſi querat qđ ſit ipſa ſūma nā de qua agit. ¶ Quod veritꝫ reſpondet qđ iustitia. ‖ Videndū ꝙ⁹ quō itelligendū ſit qđ illa natiā q eſt ipa iustitia dicit iusta. ¶ Nec enim hō non pt̄ eſſe iustitia ſed ha bē pt̄ iustitiā nō itelligit iustū hō ⁊ christianus iustitia. ſz hūs iustitiā. ¶ Nec ꝙ⁹ ſūma nā nō ꝓprie dicit qz hēt iustitia. ſz christ iustitiā. ¶ cū dicit iusta ꝓpe itelligit christianus iusta nō aut hūs iustitia. ¶ Quaꝫ ſi cū dicit christianus iustitia nō dicit qualis ē ſz quid eſt. conſeqtur ut cū dicit iusta nō dicat quāl ſit ſz qđ ſit. ¶ Deinde qm̄ de illa ſūma eſt ſcientia idem ē dicē qz eſt iusta et quia ē christiāus iustitia. et cū dicit eſt christianus iustitia nō eſt aliud qđ eſt iusta nichil differt i illa ſū dicit eſt iusta ſū eſt iusta. ¶ Quaꝫ cū querit de illa qđ eſt nō minꝫ cogitāc reſpondetur iusta qđ iustitia. ¶ Quod vō i exemplo iustitia qua ratiā ee aſſpicit. hēt de oībz q ſtitur de ipa ſūma natiā dicūtur itellectus ſentiē ꝙ rōnē aſtringit. ¶ Quarꝫ ꝙ⁹ corp de illa dicit nō quāl ut quata ſz magſ quid ſit monſtrat. ¶ Patz palam ē qz quodlibet bonū ſūma nā ſit ſūmum illud ē illa ꝙ⁹ eſt ſūma ccētia. ſūma vita. ſūma ratio. ſūma ſalus. ſūma iuſtitia. ſūma ſapia. ſūma veritas. ſūma boitas. ſūma magtudo. ſūma pulchꝫtudo. ſūma imortalitas. ſūma icorrūptibilitas. ſūma imutabilitas. ſūma btūdo. ſūma ctūitas. ſūma potēſ

tas · ſūma vnitas qđ nō ẽſt aliud ꝙ ſūme ens ſūme vi
uens et alia ſimiliť ;

Quid ergo · ſi illa ſūma natūa tot bona ẽ · cuiť
ne qpoſita tā pluribz bonis ay poťiꝰ nō ſť plua
bona · ſz vnū bonū tā plubz nōibus ſignificatū ·
Nec cū qpoſitū ut ſubſiſtat indiget hijs ꝙ quibz cōpōi
et illis debet ꝙ ẽſt · qz quicq ẽſt ꝑ illa ẽſt / et illa ꝙ ſunt
ꝑ illud nō ſunt et idcirco penitꝰ ſūmū nō ẽſt / ſi igit
illa nā qpoſita ẽ plubz bonis / hoc erit qđ oī cōpoſito ſunt
ī illā inīdē uīte ẽſt / qđ nefas falſitatꝭ apta rōne deſ
truit et obtinet tota q ſuꝑ poſunt uīitas veritatis · Cū
ꝙ illa nā nullo nō qpoſita ſit et tm oīo tot illa bona
ſit uīte ẽſt ut illa omnia nō plua ſz vnū ſit / Idem ꝙ
ẽſt qđlibet vnū cogť ꝙ oīa ſū ſit ſū ſingula / Vt cū di
uiſtica uť eſſen[a] idem ſignificat qđ alia uel oīa ſimul uť
ſingla / Quicadmodꝭ itaq vnū ẽſt quicq eſſentialiť de
ſūma ſba dr ita ipa vno nō vna qſideratoē ẽſt quicq
ẽſt eētialiť / Cū cū aīa homo dicat ꝰ et corpus ꝛ rōna
lis et homo ī vno nō uť qſideratoē licet tria dicit ꝰ ſic
tūq aliud cū ẽſt corpꝰ / et ſm aliud rōnalis · et ſingulū
horť nō ẽſt totū hoc qđ ẽſt hō / Illa vō ſūma eſſentia
uīte nō ſit ẽ aliq ut illud idem ſdm aliud modū aut
ſm alia qſideratione nō ſit qz quicq alio nō eētialiť
ẽſt hoc ẽſt totū qđ ipa ẽſt / Nichil ꝙ qđ de eīs dēnia
veīte dicit ꝰ in eo ꝙ quale uel quāta · ſz ī eo ꝙ quid ſit ar
cipit ꝰ / Quicq cū ẽſt quale uel quātū ẽſt cēa aliud
ī eo ꝙ quid ẽſt vnde nō ſimplex ſz qpoſitū ẽſt ;

A quo ꝙ hoc tā ſmplex natūa creatūꝛ et
vigor omn̄ fluit vel vſq quo fluxura ẽſt · Ay
porius inter ea quo nec uſq å ẽſt ſz ſit pncipio et ſine
ſine ẽſt · Si cui pncipiū hīt aut ea ſe uť ꝑ ſe hoc hīt
aut ea alio uel ꝑ aliud aut ea nichilo aut per nichil

Sed qstat ꝑ veritate nã ꝑsperta qz nullo mõ ch alio nel ch
nichilo aut ꝑ aliud aut ꝑ nichil est / Nullo g mõ ꝑ aliꝺ
nel ch alio aut ꝑ nichil nel ch nichilo ñiciũ sortita est .
Ch scipã vꝺ nel ꝑ se ñiciũ hꝫc nõ ꝑt quãꝺ ch scipã et ꝑ
scipãz sit / Dic cuꝺ est ch se et ꝑ se ut nullo mõ sit alia
essena q est ꝑ se et ch se et alia ꝑ quã et ch qua e / Vtrũꝺ
aut ch aliquo nel ꝑ aliꝺ ñcipit ee nõ est oiõ idem illi ch
quo nel ꝑ qꝺ ñcipit ee / Summa g nã nõ ñcipit ꝑ se nel ch
se / Vtrũꝺ g nec ꝑ se nec ch se nec ꝑ aliud nec ch alio nec
ꝑ nichil nec ch nichilo hꝫ pñcipiũ illo mõ hꝫ pñcipiũ
ꝫ neqz finẽ habebit / Si cuꝺ finẽ habitua est nõ est sũme
ĩmortal et sũme ĩcorruptibilis / Ꝫz qstat qz est sũme et
ĩmortalis et ĩcorruptibil nõ hẽbit g finẽ ;

Amplig / si finẽ habitua est . aut volens aut
nolens defiet . Sed ꝑ certo nõ est simplex bonũ
cuiꝰ voluntate peit sũmuꝺ bonũ / Ut ipa est vez
et simplex bonũ / Quare sua sponte nõ defiet ipꝺ .
q certũ est esse sũmuꝺ bonũ / Si vꝺ nolens peitura e :
nõ est sũme potens nec omnipotẽs . ꝫz vobis ĩmitas asse
ruit eã ee sũme potentẽ et ois potentẽ / Deiy g nolens
defiet / Quaꝺ si nec volens nec nolens sũma nã finẽ
hẽbit illo mõ finẽ habebit // Amplig / si sũma illa nã
pñcipiũ itꝰ finẽ hꝫ nõ est vera ĩtas qꝺ ee sup̃ ñch
pugnabilit ñcentiũ e / Deinꝺe togitet q ꝑt qꝺ ñcipit aut
qꝺ nõ finit hoꝛ vez scitiz qz futuꝝ erat aliqꝺ aut qꝺ
desinet et nõ cit hoꝛ vez videtiz qz ꝑteritũ cit aliqꝺ /
Qꝛ si neutz hoꝛ togitaũ ꝑt : utrũqz
hoꝛ vez sꝫ veritate ee nõ ꝑt Impossibile e vel togitae
q veitas pñcipiũ aut finẽ hcat / Deniqz si veitas hꝫit
pñcipiũ itꝰ hẽbit finẽ antequ ipa ĩcipet vez erat tuc
qz nuy erat veitas et postqꝫ finita cit vez erit tuc qa
nõ cit veitas / Ut qꝺ vez nõ ꝑt esse sꝫ veritate / Erat

g° veritas anteqū cēt veritas et cū veritas postq̄ finita cū veritas q; ī rouementissimū ē/ ꝑū g' dicat' veritas hec sū ītelligat' nō hec principiū ut fine nullo claudi pt veritas principio ut fine/ Quae idem sequit' de sūma nā quia ipā sūma veritas est;

Sed cōtr ꝓtēm ī surgit mthūl et q̄ūq; hattenq; ratio veritatē et nīitate grodiū attestantibz disserui assert cē mthūl/ ꝑi cūm ca q̄ sup̄ digesta sūt ne tessarie veritatē mūnimē firmata sūt· non sint aliq; ante sūmam essenā ner cui aliq; post cā/ Quae mthūl sint añ cā et mthūl cui post cā/ ꝑam aut aliq; aut mthūl nītē ꝓcessisse ut subsecutuz; esse/ Quū autē dicit q̄ mthūl sint añ ipam et mthūl erit post ipaz id ꝓmittae videt' quia sint ante ipam q̄ mthūl cāt et cui post ipam q̄ mthūl erit/ Quū g° mthūl erat illa nō erat et quādo mthūl cit illa nō erit/ Quō g° nō ītepit ex mthūlo aut q̄nō nō deuenit ad mthūlū si illa nondū cāt cū iā erat mthūl. et cadē iā nō cit cū adhuc erit mthūl.' Quid g° tolita est tāta moles argumentoz si tā facile demolit' mthūl molūmina coz/ ꝑi nāq; gstitut' ut sūmū cē mthūlo et ꝓcedēs sustedat et subsequēs dedat quitq; sup̄ statuit vez nītē destitut' ꝓ manē mthūlū. Ad poq; repugnandū est mthūlo nec tot strmtē nītāre vois expugnent' a mthūlo/ et sūmū bonū ex lucma veitatis quesitū et ītentū est amittat' ꝓ mthūlo.' ꝓpoq; g' asserat' si fieī pt et mthūl nō sint ante sūmā essenā ner cui post illā qua dū loq; dat' ante ut post illā mthūlo ꝓ mthūlū reducat' ad n̄t. illud esse qđ ꝓ scptū qđ ipse id qđ cāt mthūl ad esse/ Duplicem; nāq; vna ꝓmittatio gerit sententiā

tū dicat qz nichil fuit ante ſūmā cētra bonū cui ē. cui ſenſui qz pūſq; ſūma cētra cēt fuit tū erat nichil. alterum vero ē cui ītellectus quia ante eū eſſentia nō fuit aliq; veluti ſi dicā nichil me docuit volare hō aut ſic ꝓponā qz ipſum nichil qđ ſignificat nō aliq; docuit me volare et cēt falſum. aut qā nō me docuit aliq; volare qđ eſt verū ſed ꝓpter hoc ſequit ſ9 eſt quē ſequat ſup̄ tractata īuētiōa et cōmoda rōne pro falſo repellat. Alterū vō eſt q; ſuperioribus ꝓferta tollerent rō uicientia et tota illoꝝ argumentōne verum cē appellat. Quia tū dicat quia nichil fuit ante illā ſēdm̄ poſteriorē ītellectū accipiendo ē nec ſic eſt ꝓponendo ut ītelligat aliqd̄ fuiſſe qđ illa nō cāt et nichil erat ſ3 ita ut ītelligat qz ante illā nō fuit aliq; Quod rō eſt duplex ītellectus ſi nichil dicat poſt illā eſſe futm̄ ſ3 gō hec mp̄tatio q; ſta eſt de nichilo diligent diſcernat veriſſic ut aliq; nec nichil ſūmā eſſentiā aut p̄teriſſe aut ſubſecutū eſſe et nichil fuiſſe ante nec poſt illā eſſe ſcaturiꝝ argūdit et tm̄ nulla ra aſſertoꝝ ſoliditas nichili ſanitate tōcutit

Quanq; aut ſup̄ argūtū ſit qz creatura hec natura ubiq; et ī oīb; et ꝑ oīa ſit et ꝓ eo qā nec nec̄pit ut deſinat eſſe ſequat qz ſemp fuit et ē erit tenet tam̄ quidā cōtēdētes ſū nūmtāc q; nec cogit diligēcia ubi et qm̄ illa ſit ōdagāc. Itaq; ſūma cētra aut ubiq; et ſp eſt aut tm̄ alicubi et aliq; aut nuſq; et nūq; Quod dico aut ī oī loco ut ꝑpe. aut de trā-

mūte ī aliquo aut ī nullo ſ3 q; videt repugnāa q; ut q; veriſſic et ſūme eſt id nuſq; et nūq; ſit falſum eſt g nuſq; aut nūq; illa eſt. Deinde qm̄ nullū bonū nec penitꝰ aliq; eſt ſm̄ ca ſi ipa nuſq; aut nūq; eſt nuſq;

nel nūq̄ aliq̄s bonū ē et nusq̄ nē nūq̄ oīo aliq̄ ē/ qđ
q̄ falsū ſit ner dicē opus ē· falſū ꝙ ē et illud q̄ illa miſ
quā et nūq̄ ſit· ¶ Aut ē ꝙ detrāte alicubi et aliq̄n ā vbiq̄
et ꝑ dr ſi detrāte ē ī aliquo loco nē tpe ubi et tūc tātū
ubi et q̄n ipa ē poteſt aliq̄ cē· ubi vcō et q̄n ipa nō ē ibi
et tūc pcntq̄ nulla ē cōtra qua ſiſ ea nichil ē/ Vnde cō
ſequit et ſit aliq̄s locꝰ et aliq̄s tp̄ūs ubi et q̄n nichil oīo ē
qđ/ q̄n falſū ē ipe nāq̄ locꝰ et ipud tp̄ūs aliquid ē nō
p̄ eſſe ſūma nā alicubi nel aliq̄n detrāte ¶ qđ ſi dicat qz
detrāte ipa ꝑ ſe alicubi et aliq̄n ē ſz ꝑ potentiā ſuā ē·
ubiq̄z nē q̄ūq̄z aliq̄ ē non ē vcē/ q̄n cui potentia
eiꝰ nichil aliud q̄ ipam eſſe manifeſtū ē nllo mō potētia
eius ſiſ ipa ē/ Cui ꝙ nō ſit alicubi nel aliq̄n detrāte· ne
ceſſe ē nt ſit vbiq̄ et ꝑ id ē ī oī loco nel tpe·

Quod ſi ita ē aut tota ē in oī loco nē tpe aut tā
tū q̄libet ꝑs eiꝰ nt altera pars ſit ex̄t ocn̄ loco et
tp̄ūs/ ¶ Si vero parti ē et parti nō ē ī oīm loco
nel tempe· ꝑtes ſūt qđ falſū ē/ ¶ Non ꝙ ꝑtī ē ubiq̄ et
ſemꝑ· ¶ Tota aut quō ē ubiq̄ et ſemꝑ· Aut cui ſic ē
ītelligendū nt tota ſēmꝑ ſit ī oīb̄z locis nt tēpib̄z et ꝑ
ꝑtes in ſingulis aut ſic nt tota ſit etiā ī ſingulis· vcē
ſi ꝑ ꝑtes ē ī ſingulis nō effugit paritatē tōpoſitionē
et diuiſionē qđ valde aliud a ſūma natūa ītendū ē·
¶ Quia ꝑ non ē ita tota ī oīb̄z locis aut tp̄ib̄z ut ꝑ
ꝑtes ſit ī ſingulis/ Reſtat altera ꝑs diſcutienda· ſ· q̄liter
ſūma nā tota ſit ī oīb̄z et ſingulis locis nt tēpib̄z·
Dico minimē cē nō p̄ niſi aut ſimꝰ aut dnerſ tem
pibus· ꝑmo qn̄ ratio loci ar ratio tp̄is quas habuit
ſit abſurde dicētes diſputatorēz videnꝰ dnerſ q̄ſi
fugē anfractibus ſingulati ſuis ītēſingentꝰ diſcuſſionib̄z
¶ Primo ꝙ videatꝰ ſi ſūma nā tota poſſit cē ī ſingul

loris aut sit aut diuersa tpa. Deinde idipm̃ i tẽpibus inquirat. Si g̃ tota est simil in singulis loris. ꝑ singla lora sut single tota. Situt cui lorq a loro distingunt ut singla lora sit ita id qđ totũ ẽ ymmo loro ab eo qđ cođ tempe totũ ẽ i alio loro distingunt ut singla tota sint. Nam q̃ totũ est i aliquo loro nichil eiq est qđ nõ sit i ꝓo loro. Ac de quo nichil ẽ qđ nõ sit i aliquo loro nichil est de eo q̃ sit cođ tpe extra cui lorũ. Et g̃ totũ est i aliq̃ loro nichil eiq est qđ cođ tpe sit extra ꝑud lorũ. Sed de quo nichil ẽ extra quilibz lorũ nichil eiq est cũ cođ tpe i alio loro. Nec qđ totũ est i quolibet loro nichil cui est simil i alio loro. Nod g̃ totũ est i aliquo loro quo totũ quoq̃ est simil in alio loro si nichil de eo pt esse i alio loro. Cui g̃ unũ totũ nõ pt esse simil i diuersis loris totũ consequit ut singla lora singula sit tota si singulis loris simil aliq̃ est totũ. Nec si ista nã tota est uno tpe i singulis oĩbz loris ac q̃ singla lora ee pnt tot singule, natuc simile sut q̃ irronabile est opinari. Non est g̃ tota uno tempe i singul loris. Ac uõ si diuers tẽpibz tota est i singulis loris qui est i uno loro nullũ bonũ et nulla ceuna est inter i alios loris quia sej ea prosus aliquid nõ exsistit. Nod absurdũ ee uel ipa lora ꝑbant que nõ nichil ꝛ aliq̃ sut. Non ẽ utraq̃ ista nã tota i singul loris diuers tpibz. Et si nec cođ tpe nec diuers tpibz tota est i singulis bocl liquet q̃ nullo mõ est tota i singul oĩbz loris. Nec est indagandũ si cade ista nã sit tota i singul tẽpibz a sint aut sit aut distincte ꝑ singla tpa. Sed quo est aliq̃ totũ simul i singul tpibz si ipa tempa sint nõ sut. Si uõ sẽpatim et distincte tota ẽ in singul tẽpibus quicadnod aliqs hõ totus ẽ heri et hodie et cras ꝓxie dz quia non fuit et est et erit. Ergo cui cras que nichil

aliud est q̄ eius eternitas nō est tota simul sed est ptibus
extensa per tempus ptes. Ar eius etnitas nichil aliud ē q̄
ipa. Summa g̃ essencia cit̄ diuisa p ptes sedm tempus dis
tinctiones. Si eni eias p tpm tm sa q̄duct̄ habz tm ipis
tpibus pns ptcitu et futuz. Quid aut aliud est eig
uel eias ut cristendi diuinitas q̄ eius etnitas. Ergo
tm eig etnitas nichil aliud sit q̄ eig essencia sicut supza
dicta ratio indubitabilit̄ probat. si eig etnitas hit̄ ptcitu
pns et futuꝝ asequent̄ quoz centra eig hit̄ ptcitu pns et
futuꝝ. Ar q ptcitu ē non est pns uel futuꝝ et qd pns
est non est futuꝝ nec ptcitu et qd futuꝝ ē no est ptcitu
uel pns. Quo g̃ stabit q sup̄ rōnabili et pspicua nīm
tate tantur. si qz illa sūma natura ullo mō apposita sz
sūme simplex est et sūme itommutabit si aliud et a
liud ē in diuersis tpibz et p tpa distributas hit̄ partes.
Aut porig si illa vera sit. primo qz liquida vcā sit.
quo hec possibilia sit. Nullo g̃ mō creatur essencia a
eias aut etnitas eius icepit ptcitu ut futuꝝ. Precessus
eni quo no hit. si vē est. sed fuit significat ptcitu.
et erit futuꝝ. Nūq̄ g̃ illa fuit uel erit. Quae no est dis
tincte sicut nec simul tota i diuisis singlis tempib; si g̃
sicut discussū est nec sit est tota i omnibz locis ut tpibz
ut sit tota i omnibz et p ptes i singul nec sit ut to
ta sit in singul manifestū est q̄ non est ullo mō tota
i oīi loco uel tpe. Et q̄ similit̄ puisū est q̄ qa
non sit est in oī loco ut tpe ut pars sit i oī et pars sit
extra oēm locū aut tpus. Impossibile est ut sit ubiq; et
semp. Nullateng eni pt intelligi esse et semp z ubiq.
nisi aut tota aut pt. Et si nequaq̄ est ubiq; et p. a
cit̄ detrāte i aliq loco uel tpe. in nullo. Detrāte aut̄ eam i

in aliquo non posse esse iam dissensum est. In nullo igitur loco uel tpe id est nusq; et nusq; est. Non enim pt esse nisi aut i oi aut i aliquo. Sed rursq; cu[m] sit ineppugnabilit[er] no solid qz est per se et sin principio et sin fine sed quia aliq; sin ea nec usq; nec unq; est nec[e] est illam ee ubiqz z sp[er]

Quonio g[ra] quemcunt hec ta gntaia sm platone et tam nca sedm platone. fortasse quodam[o] est suma na i loco uel tpe quo no phibet[ur] sic esse simul tota i singul locis uel tpibz ut ty no sint plu res tote sz una sola tota nec eius etas q non est ni uca etnitas no sit distributa i preritu pns et futu[r]/ Sto eni[m] videt[ur] hac lege loci aut tpis togi nisi ea q sic sint in loco uel tempe ut loci spaciu aut tpis diuinitate no pcedant. Quae sicut de hijs q hui[us]mo[di] sut unu idc qz totu simul no posse esse totu i diuersis locis et tpibus oi ueitate asserit[ur] ita i hijs q huiusmo[di] no sut idipsu[m] nulla nitate gcludit. Iunte naqz dici videt[ur] q tny eius rei sit aliqs locq cuiq quatitate locus circuscribendo to tinet et gtinendo circuscribit et q cui solid rei sit aliqs tpis cuiq diuinitate tpis metiendo aliq no diminuat. et nando metit[ur]. Quasi cuiq amplitudini a diuinitati nulla meta ut a loco uel a tpe opponit[ur]. illi ulli ee locu uel tpis ue ppont. Cui naqz nec locus illi facit q lo cus nec tpis qd tpe non inuenabilit[er] dicit[ur] quia nulli locq est eius locus et nullu tpis est eius tpis. Et uo ulli locu aut tpis hic asserit[ur] id profecto multatenq loci aut tpis legi subie quicit[ur]. Nulla g[ra] lex loci aut tempis natura ulla aliquo no cogit qua nulli locq aut tpis aliqua gtinena claudit. Nec na aut ronalis ali[a] consideratio huiusmoda ronc no cohibet ut eat ire[m]

ſumam; q3 oim ſbam qua nrē eſt aliena eſſe et libera
a natia et nre oim q ipa de nichilo fecit vlla loi re
ſtibino ut tpis irhibeat cū pot̄ potentia, cum q nichil
eſt aliud q3 cum eſſentia cūcta a ſe facta ſub ſe con
tinendo grhibat / eſt no quoz no eſt impudentis ipru
dentie dice q ſume veritatis aut loq circūſcribat qua
titatē aut tpis mēsurat diuinitatē que nulla p̄cta
loca ut tpalis distentionis magnitudine ſuſcipit aut pa
uitatē / eſt im itaq loa hec e et tpis adhuc ut tāti
quātuq3 coz metis claudat nec p̄ceps fingat idem aut
quale ſuſcipit loq eiq ſm q3titatē aut quale patit
tpis eiq ſm diuinitatē nec vllo mō possit totū a di
uersis locis aut tpibz ſimul q3tinci quātuq3 vō loci aut
tempis q3tincta nequaq3 coherceret nulla loroz aut
tpm lege ad p̄ceps multiplicitatē togat aut pnis esse
totā ſimul plurib loca aut tpibz p̄hibeat qm iqua
hec eſt adhuc loci ac tpis p̄cul dubio ſumma ſba q nulla
loa aut tpis q3tincta tangit nulla coz lege ſtringit
qm / quae ſumma centa tota et ineuitabilis ueritas q3ig
nulli loco ut tpi deesse et nulla ratio loci aut tempis
p̄hibet oi loco ut tempi ſimul tota adesse nrē eſt ea
ſimul tota omnib et ſingul locis et tpibz p̄tem esse.
/ Non cū q3 hinc loco aut tempi pnis eſt idem to p̄hibe
illi aut illi loco aut tempi ſimul et ſiliter pnis ee nec q
fuit aut eſt aut erit ideo q3tinitatis eiq aliq3 euanuit
a pn̄a tpe cū p̄terito qd iam no eſt aut transiit aut pnti
q vic eſt aut venturo eſt cū futuro qd nondū eſt / nulla
tenq nāz togat ut p̄hibet lege loroz aut tempm alio
bi aut aliq3 esse aut no esse q3 illo mō mt loco ut tpis

tlaudit ſuud eſſe ſ|ſam ſi ipa ſūma ceñia dicat cē in loco
aut tpe. q̄ūs de illa et de loralibz ſū tpalibz natuꝝ vna ſit
plano ꝓter loquēdi gſuetudinē diuerſa tri eſt ītellūs ꝓter
rez diſſimilitudinē. ſ|n illis nāz duo quedā cadūt plano ſigna
ficat id eſt qa ī pūcta ſunt loris et tpibz ī quibz cē dicit
et qz qtinent ab ipīs ī ſūma vō eſſencia vnū tri ꝓpitū
id eſt qz pūs eſt nō ena quia qtinet. Unde uſq loquēdi
admitteret quēcūq dici videret cē ad loco ut tpe q̄ in
loco uel tempe plus end ſignificat qtinēi aliq̄ ad dicit
eſſe ī alio q̄ tū dicit cē ad alio. ſ|n nullo itaq loco ut tpe
ꝓne dicit cē qz oīo a nullo alio qtinet et tri in oī
loco ut tpe ſino quodāmō dici pt cē qm qntq̄ aliud ē.
nec ī mīmo tradat ab ea pūte ſuſtinet. ſ|n oī loco et tpe
eſt qz nulli abeſt et ī nullo eſt quia nullū locū z tpūs
hꝫ|ſcer ī ſe rcepit diſtīctiones locoꝝ aut tpm ut hīc ut
illic ut alicubi aut nūc ut tūc uel aliq̄n nec ſēdm̄ habile
pūs tpūs quo vtīm eſt aut ſēdm̄ ptēitū uel futūm fuit
aut cū q̄n hēt cōtrūſptoꝝ et mutabilia ꝓpria ſunt
qb illa nō eſt et tri hēt de ea quodāmō dici pūt q̄n ſit
eſt pūs oīmbz cōtrūſptis et mutabilibz ar ſi ulla eiſdē
cōtrūſtuleret loris et mutet tpibz ꝓbatet itaq quātū ſat
eſt ad diſſoluendā q̄ ſtonabat qtrarietate qualit ſūma
omn ceñia ubiq et ſp et nuſq̄ et nūq̄ id eſt ī oī et
nullo loco aut tpe ſit uſta diuerſoꝝ ītellīmus qtrde vītate;

Quid tū qſtet eandē ſūmā naturā nō magis
eſſe ī oībus loris q̄ī ī oīmbz q ſunt nō velut
q tōtincat ſz que penetrando tuta tōtincat
cū- non dicat eſſe ubiq ſhoc ſenſu ut ponꝫ ītelligat
eſſe ī oīmbz q ſunt quia tri ī oīmbz loris tū hīc ītellm
et rei veritas ꝓhibeat et ipa loralis ubi ꝓprietas nequaq̄

phibcatur ¶ Solent⁹ uāq; sepe loralia ūba intelligensibꝫ attribuē rebus q̄ nec lora sunt nec cū ūstrūctoe loralī cō tinent. Velut si dicā ubi ee intellectuj in aiā ubi est ro nalitas ¶ Nam cū ubi et ubi loralia verba sit non tamē loralī acceptione aut aiā q̄uis aliq; aut intellectuē uel rōna litas q̄uis. Quāe summa nā sedm rei veritatē apte q̄ dicit esse ubiq; sedm hāc significatione ut intelligat esse ī omnib; q̄ sunt q̄ si intelligit tm̄ud ī omnib; locis. Et q̄m sicut supꝰ exposite rōnes docet aliꝰ ee nō potest nisi est eā sit esse ī oib; q̄ sunt. ut una cadq; q̄ pfecte tota simul sit ī singulis

Tandem quoq; summa sbā q̄stat sine principio et sine fine esse nec hic pteritū aut futurū nec tempale hoc est labile priꝰ quo nos vtim̄. q̄m etas sunc etnitas eius que nichil aliud est q̄ ipa immutabilis et sine pteritō est ¶ Rōne g⁹ secuꝫ q̄ videt designāe totū tpūs multo verius si de illa dicat intelligit significāe etnitatē q̄ sibiipd nichil est diuersitē q̄ tpm vanitates q̄ b' ꝫ ī aliquo est nō sibi. Quāe s dicit ꝫ esse q̄m idem est illi esse et vnē nichil intelligī nichil q̄ etne esse vt vnē id est interminabile vita pfecte sit tota obtinē. Videt enī eiq; etnitas ee interminabilis vita simul pfecte tota christe. Cui enī supꝰ ita satis liquet q̄ cadq; sbā nō sit aliud q̄ vita sua et etnitas sua nec sit aliquo mō trabilis nec mō simul et pfecte tota quid aliud ē vera etnitas q̄ illi soli q̄uit q̄ interminabilis vita sit et pfecte tota christus. Cui ut hō solo verā etnitatē soli illi esse sbe q̄ sola nō fra sz fractuj ee iuenta ē apte

ꝓpriꝰ qm̃ vera ẽtas ꝑncipij finis q3 meta rac̃ rel-
ligit q nulli rei aut circatuitaꝫ q̃ẽ co ipo q de nichi-
lo facte sut q̃nt.

Sed hec essen quã patit oiõde b3 esse cand sub
stanalit nõne aliq est a se diuersa ut accden
Rei aut quo est sine rõmutabilis si ꝑ accden pt
non dicam esse 3 vel intelligi valabilis. et q quo nõ est
ꝑticeps accdentis cũ hoc ipm qđ maior ẽ oĩbz alijs natus et
q illis dissilis est illi videat accdẽ Sed q repugnat quozdã
q accdentia dicũt susceptibilitas et naturalitas rõmutabi
litas si ꝙ cozt assumẽdo nulla subaz q̃quat valabilitas
Dim q̃ꝑ q accden dicũt alia nõ nisi cũ aliq̃ ꝑticipant
variatione ad esse et abesse posse intelligũt ut ocẽ colozem
alia nulla oiõ ict accdendo ut recedendo mutatione curta
id de quo dicũt effici nosc̃ut ut q̃dam relationes constat
naq3 qua hoc ꝓ amicꝰ ꝓntem nascitur ut maior ut minor
nec equal sũ nec silis omnes aut has relationes vtiaz cũ nati
sint sic oĩ mei mutarõe ad illud hec potẽ et amittẽ qm̃ q
crescit ut ꝑ q̃litates diuersas mutabit Idalam vtaq3 sit
q3 cozt q accden dicũt quedã aliq̃tẽ attrahant q̃mutabi
litatẽ quedã vo nullatenꝰ subtrahant immutabilitatẽ fiunt q3
sũma na accidentibz mutatione effectibz nichi in sua sim
plicitate lorid tribut sic sedm̃ ea q nullatenꝰ sũme incon
mutabilitati repugnant aliqs dra aliq nõ respuit et hec
aliq eiꝰ ceẽne vnde ipa valabit intelligi posse nõ accdit.
Dic hoc q3 cludi ꝑt q3 nullꝰ accidentis susceptibilis est
Quemꝑ qđmodo illa accidẽtia q mutatioez aliquã accẽ-
dendo vel recedendo faciũt ipo suo effato vẽ accdẽ rei qua
mutant ꝓcedit sic illa q a sibi effato defecit mꝑ

dicī accidentia deprehendunt̄ dicunt ꝙ ibi est oīmoda eadem substantialit̄ ita nichil est a se diuersa vllomodo sit accidentia ꝑz quod modo esse habeāt ratio de ꝑpetate noīs accidentis ꝑ sit dubio vera est qz de sūme īmmutabili nā nichil potest dici vel immutabile possit intelligi

Sed si ratio est qđ de huius nē simplicitate ꝓpter hoc ē quod sba est. sba nō oīb sbā admixtionib accidentiū uel immutationib accidentiū sit susceptibilis huius īmutabilis sanctitas oīmode admixtionē sine mutatione est intactibilis dicuntur ꝙ obtinebit eā esse qualibz sub stantia nisi diuersa sba ꝓ certum et sit sit expt̄ sicut ē sup̄ oēm sbam sbam ꝙtū illud esse qđ ꝑ se est quicq̄ est et de nichilo facit omē aliud cē diuersū est ab eo ꝙ se ꝙ ꝑ aliud fit de nichilo quicq̄ ē tantū oīo distat sūma sba ab huius q̄ nō sit idem qđ ipa nichil ipa sola omni natura ꝓ habeat a se sit aliq̄ nē auxilio cē quicq̄ est quo nō est sufficienter absq; sue creatura cōseruo quicq̄ ipa est unde si quis illi est cū aliis noīb aliq̄ cōmunio valde ꝓfunde intelligenda ē diuisa sufficiano

Constat ꝙ ꝙ illa sba nullo toī sbārū tractatu ī cluditur a tui ceīali cōione oīb nā excluditur. cempe cū oīb sba tractet aut esse uniuersalis q̄ pluribz sbīs ceīalit̄ conuenit ut huiusmodi esse cōe est sufficiens horiz aut cē individuā q̄ unius sale essentia cōis sit cū aliis quadruplex sufficiens horiz cōe sunt cū sufficientib ut horiz sit quo aliqs sūma natura ī aliaz sbāz tractatu intelligit que ut ī plures sbas se diuidit uel cū aliq̄ alia ꝓ ceīale cōionem se colligit. nisi tm ipa nō solū certissime

ēpōnt ſz ēna ſūme oīa ēpōnt et ſingulis rei ēntia dici
ſolet ſbā. ꝓfecto ſi aliud dignꝰ dici pt nō ꝓhibet dia ſbā
et qm nō nosc digniꝰ essentia q̄ ſpūs aut rozp9 et
ꝯ hūs ſpūs digniꝰ ē q̄ rozp9 vtiq; cadē assēnda est ēe
ſpūs nō rozp9 Cum aut nec ulle ꝑtes
ſint eiusdē ſpūs nec plures ēe ꝑt eius ſpūs unū est
ut ſit oīo idiuidnus ſpūs Cum eid stant sup̄ astat nec
ꝑtibz ē apposita nec ullis differētijs nec accidentibz itelligi pt
esse mutabil impossibile est ut ālibet seruone sit diuisibilis
Detur g̊ consequi ex p̄cedentibus q ipse ſpūs q̄ ſit
ſuo quodā mirabili ſingulāri et ſingulari mira
bili nō est quadā rationē solq sit. alia vō q̄ntq;
videnc esse hmōi tollata non sint si cū diligenter
itendat ille solq videbit ſimplr et ꝑfecte et absolute
ēe. alia vō oīa ferre nō esse et viv esse Cum nāz idem
ſpūs ꝑt itōmutabilē ētintatē ſuā ullo mō ꝑm aliq;
motū dici pt q fuit nec erit ſz ſimplr est nec mutabi
liter est aliq; q aliqn aut non fuit aut nō erit neq; nō est
qđ aliqn fuit aut erit ſz quotq; est fuit et sit et iter
minabiliter est qm tqua hmōi est eiq esse Iuste ipse
ſimplr et absolute et ꝑfēte dicit ēe Cum vō oīa mu
tabiliter ꝑm aliq; aliqn aut fuerūt aut erūt qđ nō sunt
aut sūt qđ aliqn nō fuerūt ut nō erūt et qm hō qua
fuerūt tā nō est illud aut stultiz qz erūt nondū ē et hō
q ī labili būssiō qz et viv ēpōnte ꝑtn sūt viv est
qm g̊ tā mutabiliter sūt nō facito negant ſimpliat et
ꝑfecte et absolute esse et asserūtur ferre nō esse et
viv ēe Quemde tri oīa queuiz aliud sint q̄ ipē de nō
esse venerūt ad esse nō ꝑ se ſz ꝑ aliud et cū de esse ꝛc

redant ad nō esse q̄tū ad se nisi sustinuerint ꝑ aliud quō illis queat simpliciter aut ꝑfecte sine absolute ee et non magis vita esse aut fere nō esse. Quia esse solū cuius ineffabilis ꝑtās nullo mō intelligi possit aut ibi esse intellectū aut aliqs patī posse ꝓ eo q̄ est i nō esse defectus et quicq̄ ipe est nō sit ꝑ aliud q̄ ꝑ se id est ꝑ ipm qđ ipse est nōne huius ee merito solū intelligit simplex ꝑfectū q̄z et absolutū. Ita vō sit simplicit et oīoda rōne solū e ꝑfm simplex et absolutū id minime quodāmō mire dici pt solū esse. Et cetera quicq̄ ꝑ superiorem vocē nr simplicē nec ꝑfecte nec absolute ee. sz vita ee a fere nō esse ignoscit id utiq̄ aliquo mō vte non esse dicit. sm hāc ignit vocē solū ille creator spūs est et oīa ẽata nō sut nec tm oīo nō sut quia ꝑ illud q̄ solū absolute est de nichilo aliqd fta sut. Ideo vō hijs que de ꝑte tantū huius sūme nē ad pūs in ducē vocē sequenti occurrerit ꝑspectis oportunū christo ut de cui locutōe ꝑ quā fta sut oīa si q̄ possit assidentem attendat nō oīa que de illa supa potuit aiadvertē rōis robur reflexibile teneat. Illud me maxīe rogit de illa diligentiq̄ discutē qz idipm qđ ipe suū spūs est ꝓbatum ee. Si cui ille nichil fa cit nī ꝑ scipm et quicq̄ ab eo sm est ꝑ illā est sm quo illa est aliud q̄ qđ est idem ipe. Simplex asserunt utiq̄ repugnabile ea q̄ iam facta sut qz nichil oīo potuit unq̄ aut pt subsiste ꝑter ẽantē spm et cum ẽatura. Hanc vō spūs cuius locutionē impossibile e inter ẽata grauet quicq̄ ẽatū subsistat ꝑ illā fac tū e. Illa vō ꝑ se fieri nō potuit. Nichil quippe ꝑ scip sm fieri pt qz quicq̄ fit posteq̄ est co ꝑ qđ fit z nichil

est posteriꝰ scripꝰ. Relinquit. Itaq; ut licet sibi sp̃us locutio nõ creatura esse nõ possit nõ sit aliud q̃ summa sp̃s. Demq; licet ipa locutio michil aliud p̃t intelligi q̃ eius sp̃us intelligentia qua cuncta intelligit. Quod cũ sit aliud illi item loqui aliq̃ hꝰ loquedi mõ q̃ intelligẽ. Nam ñ homo nisi ꝑ dicat qđ intelligit sibi ꝯ sibi simplex nã nõ est aliud q̃ qđ ẽ sua intelligẽtia quadmodũ ẽ idẽ qđ ẽ sua sapiã. nec est ut simul nõ sit aliud q̃ qđ est sua locutio sed quia ita manifestũ ẽ sibi quod spiritꝰ unus tres esse. et eode idemodo nec est ut sit illi licet sua locuꝰ sit to substantiali ut nõ sint duo sed unus spiritꝰ.

Dic ꝯ dubitem qđ supra dubium dimisera. s. utrũ licet locuꝰ in pluribus ubis aut in uno ubo assistat. Nam si sic est summe naturẽ substãtialis ut nõ sint duo sed unus spiritꝰ utraq; sicut illa summa simplex ẽ ita et ista non igit assistat pluribus ubis sed est unum ubi ꝑ qđ trã sunt omnia.

Sed ecce videt nõ subortũ nec factũ nec ullatenꝰ sub ambiguitate relinq̃da questio. Quod dicũ hinc oi uba quibus res quaslibet mente dicimus. i. cogitamus similitudies et ymagies sunt rectq; quasq; uba sunt et oib; similitudo uel ymago tãto magis ut minus ẽ ueꝝ quãto magis ut minus ymitatꝰ rem cui ẽ similitudo. Quod ꝯ tenendũ ẽ de ubo quo dicitꝰ et ꝑ quod trã sit dicta. Erit aut nõ erit similitudo coꝝ q ꝑ ipsum facta sunt. Si cui ipsum est ueꝝ. mutabilis similitudo nõ est ton substãtiale summe itõmutabilitati q falsũ ẽ. Si aut nõ dicõ ueꝝ sz qualiscuz similitudo mutabilis est nõ est ubi summe ueritati dicõ ueꝝ qđ absurdũ ẽ. Ut si nulla mũta

bilud hꝫ ſſitudine quo ad ꝯemplū illiꝰ ſtā ſunt. Verū
fortaſſe nichil hmōi remanebit ābigunitatis ſi quādoq;
ſi ī vino hec veritas hoīb eſſe dicat. ī pcto veō ſilitudo
ſiū ymago illiꝰ veritatſ ſit ꝯſtendi veritas ītelligatur
ī vbo cuiꝰ eſſentia ſit ſūme eſt ut quodāmō illa ſola ſit
ī hmōi q̄ in eiꝰ q̄ratione quodāmō nō ſunt et tm̄ ꝓ illud
et ſrm̄ illud facta ſunt aliq̄ mutatio aliq̄ illiꝰ ſūme
eſſenc̄ ꝓpendat. ſit q̄ſe ſūme vbū veritatſ qđ et apud
eſt ſūma veritas nichil augmentū ut dcīm ſenarct
ſm̄ hō q̄ magſ ut unuſq; creaturſ ſit ſimile ſz potiꝰ nūc
cū ome qđ tutū ē tanto magſ cē et tato cē pſtantiꝰ
q̄to ſimiliꝰ ē illi qđ ſūme eſt et ſūme magnū eſt.
Hunt etenī fortaſſe ymo nō fortaſſe ſz ꝓ certo. hmōi
oīb ītellectib indigat nāb q̄libz nō viuentes pſtāc nō ſi
uentibz ſentientes nō ſentientibz rōnales nō intellectibz
Cum enī ſumma natā ſuo quoda ſmglari mō nō ſolū
eſt ſz et viuit et ſentit et rōnalis eſt. liquet quꝫ
oīm q̄ ſunt id qđ aliq̄ mō viuit maiꝰ ē illi ſic q̄ id
qđ uttatenuꝰ viuit et qđ mō q̄libz uel corporeo ſenſu
ꝯgnoſcit aliq̄ magſ q̄ q̄ nichil oīo ſentit et qđ rō
nale eſt magſ q̄ q̄ rōnis capax nō eſt. Cum vero
ſit rōne quedā natē magſ minuſve. ſunt q̄ alie ꝓ
ſpicuū eſt. Quicadmodū cū illud na pſtantiꝰ ē
qđ ꝓ nālem eſſentiā ꝓmāns ē pſtantiſſimo ita utiq;
illa nā magſ eſt cuiꝰ cōn a ſilitor eſt ſūme eſſentie
Qđ ſic q̄z facile aduertī poſſe ꝯſtimo. ſcepe
ſi omnibz ſbē q̄ et viuit z ſenſibilis et rōnalis ē
cogitare auferat q̄ rōnalis ē. deinde q̄ ſenſibilis
et poſtea q̄ vitā poſtremo apud mūdū eſſe q̄ rema

net quib nō ītelligat q illa ſbā que ſit paulati deſtrū
tu- ad mīnq et mīnq cē. et ad vltīmū ad nō eſſe ḡdati
ꝓducīt. Hec aūt ſingulati abſūpta quālibz eſſentiā
ad mīnq et mīnq cē deducūt. Cadq ordinati aſſūpta illā
ad magſ et magſ eſſe ꝓducūt. Patz ḡ q magis eſt
vīuens ē ſbā q nō vīuēs et ſenſibile q nō ſenſibilis
et rōnalis q nō rōnalis. Non eſt itaq dubiū q oīb
eſſenā coīpō magſ eſt et ꝑſtantior eſt ā ſtitio ē illi
ceūrie ā ſūme eſt et ſūme ꝑſtat. Stat itaq manifeſtū ē
ī vbo q dā ſtīa ſunt oīa nō eſſe ꝑfecta ſtitudīne ſz veritā
ſimplīe q eſſentiā ī factis vō nō eſſe ſimplīe
abſoluta q eſſentiā. ſz vē illiq ceūrie vlq aliquā ymuta
tionē. Vnde nītē eſt nō idem vbiū ſīm rez creatuāz
ſtitudīne magſ nel mīnq cē vez ſz ociꝰ creatā nāq
cō altiori ḡdu eſſentie dignitatē q ḡſiſtē quo magſ illi
ꝓximare videt.

Sed nd ita ſit quō illud qd ſimꝑ eſt veritas ꝑt
eſſe vbiū corez quoz nō eſt ſtitudo nd omīe vbiū
quo aliqua vīb nītē dicat ſtitudo ſit rei cuiuſq.
Et ſi nō eſt vbiū corez q facta ſunt ꝑ ipm quō ḡſtabit
q ſit vbiū. Semꝑ omīe vbiū alicuiq rei vbiū eſt.
Demq ſi nullꝰ creatuā eēt ullū eiq eſſet vbiū ceūd
ḡ. Ad ꝓbandū ē q ſi nullo eſſet creatuā. nequaq̄
eſſz vbiū illud qd eſt ſūma et ullig indigens eſſentia.
Ad foztaſſe ipā ſūma ceūa q vbiū eſt eſſenā quide
eſſet eēna ſz vbiū nō eſſet ſi nichil vniq̄ ꝑ illā fier.
Finis cui qd nr fuit nec ē nr futuꝝ eſt/ ullū vbiū
eſſe ꝑt/ vez ſīm hāc rōnē ſi nullꝰ vlla ſtet ſūmā

ſpūs ecē eſſencia nullū oīo ecē in illo vbi/ ſi nullū oīo vbi ecē nichil apud ſe dicet/ ſi nichil apud ſe dicet ad idē ſit illi ſm dicē aliq̄ qđ eſt itelligē nō aliq̄ itelligere/ ſi nichil itelliget g° ſapia q̄ nō eſt aliud q̄ idē ſpūs nichil itelliget qđ abſurdiſſimū ē/ quod g°. ſi cūd nichil itelliget quo ecē ſūma ſapia aut ſi vtto° aliq̄ ecē p̄ter illā quo illa itelliget. ſed nūq̄ ſcipaz nō itelliget. aut quo ut cogitaū p̄t qđ ſūma ſapia ſe aliq̄ nō itelligat ad rōnalis mēs poſſit nō ſolū ſumet ſz et ipā ſūme ſapiēc remiſſi et illam z ſe itelliget. ſi cūd mēs humana nulla eiq̄ aut ſua hzē meozū aut itelligentia poſſet nequaq̄ ſe ab irrōnabilibz creaturis z illa ab oī creatura ſcīd ſola tante diſputando ſicut nr mēs nica facit diſcretiōe. Ergo ſūmū ille ſpūs ſicut ē cūnc ita cūnc ſui meoz eſt z itelligit ſe ad ſilitudinē mētis rōnal vīno nō ad illiq̄ ſimilitudinē. ſz ille p̄ncipalis et mēs rōnalis ad eius ſilitudinē. Ar ſi cūnc ſe itelligit cūnc ſe dicit/ ſi cūnc ſe dicit cūnc ē vbi eius apud ipm/ ſū g' ille cogitet° nulla alia exiſtente eſſencia ſū alijs exiſtentibz nrē eſt vbi illiq̄ coēterum illi cōtū illo;

Sed cōtra queſtiōnē de vbo quo ſcriptor dicit oīa que fecit obtulit ſe vbi quo ſcipm dicit q̄ oīa fecit Ely g° alio vbo dicit ſcipm z alio ea que facit a° poſtea cōdit ipō vbo quo dicit ſcipm dicit q̄cūq̄ fecit. ſed ea q° quoz vbi q̄ ſcipm dicit nrē eſt idipm eſſe qđ ipe eſt ſicut qſtat de vbo illo q̄ dicit ea q̄ a ſe facta ſūt.

Cid cnd cnd ſ nichil nichil aliud cet nſi ſūmū ille ſpūs
rō ty rogat vbū illud quo ſe dicit ee nitate cē q̄ verū q̄
hoc vbū cius nō eſſe aliud q̄ q ipe eſt. Ergo ſi et ſcipm
et ea q̄ ſunt eſſentialit p verbo dicit manifeſtū eſt qz
vbi quo ſe dicit et vbi quo creatura dt una ſba ē / Cuo g̊
ſi una ſba eſt duo vba ſunt. ſez forſitā nō cogit vſq; ad
ſtē vbi vnitate admittē / Cram idem ipe q̄ hius vbis loq̄t
tande. illud hic ſbaz et ty vbū nō eſt / ſez vtraq; vbū quo ſe
dicit ſūma ſapia ſufficientiſſime dici pt vbū eiq ſm ſuperiozē
rōnem qz eiq ꝑfram tenet ſilitudinē / ſcā nulla rōe negari
pt cū meus rōnalis ſcipam cogitando intelligit ymaginē
ipius naſci i ſua cogitatoē ymo ipam cogitatoez ſui ee ſua
ymaginē ad eiq ſilitudinē ty q̄ eiq impreſſioē formata /.
Cuarūz cū re meā ſeu ꝑ corpis ymaginatoez ſeu ꝑ rez
cupit vacare cogitatē eiq vtraq; ſilitudiez q̄tū valet i ipa
ſua cogitatoe conat q̄ꝑmē / Cd' quato verius fit tanto
verius re ipam cogitat / et hō quidē cū cogitat aliq̄ aliud
q̄ ipa nō eſt et mabie cū aliquod cogitat corpo clarius ꝑ
ſpiritū / cū cnd cogito notū nō hoiez abſente formatu-
ariem cogitatois mee i talem ymaginem eiq qualē illud ꝑ
viſū oculoz i memoria attraxi / Cnc ymago i cogitatoe
vbū e cuſq hoiis q̄ cogitando dico / habet g̊ meus rōnal
cū ſe cogitando intelligit ſecū ymaginē ſua q̄ ſe natū. i.
cogitatione ſui ad ſua ſilitudinē quaſi ... ſua ipius
impreſſione formata q̄tus ipa ſe a ſua ymagine nō nſi
rōne ſola ſcīri poſſit / Cnc ymago eiq vbū cius ē hoc
utraq; nō quis negat ſūmā ſapiaz cū ſe dicendo intellig
genitā cōſubſtantialē ſibi ſilitudine ſua i. vbū ſuū / Cd'

ubid liz de re tã singlãter eminẽs ꝺpe aliq̃ salt queant dici nõ possit nõ tamẽ ꝓnciant sicut similitudo ita et ymago et figuã et caracter eiꝰ dicit ꝑ. Verbũ aut q̃ creatura dicit nequaq̃ sicut est ubid ẽatiue qz nõ est eiꝰ similitudo sz pñalis essen[cia] Consequit g̃ ut ipam ẽaturã nõ dicat ubo ẽatiue Cuiꝰ g̃ ubo cã dicat si nõ eã dicat ubo cuiꝰ. Iam q̃ dicit ubo dicat et ubid aliudq̃ est ubid id ẽ similitudo si nichil aliud dicat q̃ se aut ẽaturã nichil dicẽ ꝑ nisi aut suo aut eiꝰ ubo si g̃ nichil dicat ubo creatiue quicq̃ dicit ubo suo dicit Uno ergo eodemq̃ ubo dicit scipm̃ et quicq̃ fecit.

Sed quo tã differẽtes ites ꝑ creans et creata essen tia dia pnt uno ubo ꝓsert eid ubid ipud sit dictum doctrinã creatiã aut nõ sit illi doctrina. Posita qz ipe est summa sapia et summa ro i qua i qua sunt oia q̃ fta sunt quecadmodo opus q̃ fit ꝑm aliquã artẽ nõ solũ qm̃ fit uerꝫ et anteq̃ fiat et postq̃ dissolut ꝑ est i ipa arte nisi ꝑ aliud q̃ q̃ est ars ipa idẽo q̃ ipe summ̃ ꝑius dicat scipm̃ dicat oia q̃ fta sunt Iam ꝑ anteq̃ ficit et ia fta sunt et eid corripit seu aliq̃mo variant ꝑ i ipo sunt nõ q̃ sunt i scipis sz q̃ ẽ idẽipe. Etrnũ i scipis sunt ccia mutabilis ꝑm̃ imutabilẽ roꝛ creata. i ipo uẽ sunt ipa ꝑma ccia et ꝑma ꝺpistendi ueritas cui ꝑut magꝛ ut cuiq̃ illa silia sunt ita ueritas et pstantiq̃ ꝺpistit Hoc itaq̃ nõ nõ irronabiliter assẽ ꝑt. qz eid scipm̃ dicat summ̃ ille ꝑius dicat eiꝺ quicq̃ fctm̃ est uno eodẽ qz ubo.

Etrnũ eid q̃stat quia ubũ cuiq̃ substantiale illi est et ꝑfẽ simile nrõ q̃ctum ut oia q̃ sunt i illo eadem et eodẽ nõ sit ny ubo Quicq̃ g̃ fctm̃.

est sū muat sū nō muat aut quocūq; sit ī se illo est
ipa vita et veitas ¶ Cui aut idem est summo spūi sūc
q; intelligē sno dicē mtē est ut cog nō sciat quo ca diat aut intelligat ¶ Quadmodū g̃ sunt ī vbo eiq
oīa vita et veitas ita sunt ī scīa eiq;

Qua q̃ re manifestissīc q̃rendi p̃t quo diuat idē
spūs ut quo sciat ea q̃ scīa sunt ab
humana scīa q̃hendi nō posse. Nam nulli du
bium creatas sbās multo alit̄ ee ī scipīs q̃ ī mtā scīa.
In scipīs nāq; sunt p̃ ipam sua essentiā ī mtā vo scientia
nō sunt eaq; essentie. sz eaq; similitudines ¶ Restat igr
ut tāto verius sit ī scipīs q̃ ī mtā scīa q̃nto verius ali
cubi sunt p̃ suā essentiā q̃ p̃ suā similitudinē ¶ Cui g̃ et
hoc q̃stet q; oīb creata sbā tanto verius ē ī vbo ī. intelli
gētia creatoris q̃ ī scipā quāto verius christus tam ip̃e qua
creata ecclīa quo q̃hendat humana mens cui nō sit il
dicē et illa scīa q̃ sit longe simplicior et verior est creatis
substantijs si mtā scīa tā longe simplat̃ ab illis q̃nto ea
rū similitudo distat ab eaq essentia;

Verū aī manifeste voces simplicīes docēt sūmum
spūm p̃ vbū suū fecisse oīa nūq; nō et apud vīm
fecit cadē oīa. ¶ Cui enī illi est q̃substantiale cui ē vbū
mtē est ut sit summa ecclīa Summa aut eccl̃a nō est
nisi una q̃ sola creatrix et solū principiū est omī que
facta sunt ¶ Ipa nāq; sola fecit nisi p̃ aliud q̃ p̃ se oīa
ex nichilo. ¶ Quāc q̃nq; sūmq; spūs facit cadē et ver
bū eiq facit et similit ¶ Quotq; g̃ sūmq; spūs ē
ab ēternā hoc et vbū eiq est et similiter nec tñ ambo
sūt pluāliter qz nō sunt plures ēternitates sūme es=

scunc̄ scitur p̄ ille est creator rez et principiū sit et vbiū eiq
ner tri sit duo sz vnq c̄ator et vnū principiū ;

Studiose vtraq; attendendū est quida q̄ baldc̄ solitū
rebz alijs i primo spiā et vbo eiq videtur euenīe.
Iram tertiū est sit vnitatq; singulati et vtriusq;
simil ēsse quicq; sit i essencia et quicq; sunt ad creaturam
ut et singlatim ꝓferūd sit abobq; et tri pluralitatē nō admit
tat i duobz Licet cuiq; singulati et ille ꝓpr̄ sit summa vēi
tas et c̄ator et vbiū cuius sit summa veritas et c̄ator nō tri
ambo sit sint due veritates aut duo c̄atores sz ad hec
ita sit miro tamē nō aptissimū ē qz ner ille cuiq est
vbiū pt̄ ee vbiū suū ner verbiū pt̄ ee ille cuiq ē vbum
vt i eo qd significat uel quid sit substantialit uel q̄ sint
ad c̄aturā ꝑ tdiuidua trānt vnitatē i eo vcō q̄ ille nō
est q̄ ipse hoc aut est q̄ illo ēffabilem admittant plura
litatē. Ineffabilem etc q̄nus cuiq ueritas cogat ut sint
duo. nullo tri nō ꝯcipiū pt̄ quid duo sit Iram si forte
duo pares aut aliq; aliud sibi adiungerem possit dici i hijs
ipīs tri relatīs ſ qzatur quid sit illud de quo dicit non
potiē dici pluraliter qdmodo dicit duc pacēs hinc aut
duo hoīes sicc Quippe ner sit duo pacēs sp̄ns ner duo
pares c̄atores ner duo aliq; q̄ significet coz aut essenciā
aut hūitudinē ad c̄aturā sz ner duo aliq; qd designet
ꝓpriā hūitudinē altiq; ad altez qz nr dno vba ner due
ymagines verbiū naz hoc ipiū qd vbiū ē aut ymago
ad altez ē qz nō msi aliq; vbiū est aut ymago et sic
ꝓpria sit licet altiq; ut nequaq; alteri coaptent Iram
ille cuiq ē vbiū a ymago ner ymago ner vbiū est

¶ Constat ꝙ qz ꝯpm̃i nō ꝑt quid duo sit s̃m̃ spūs
et ūbid cū quāmus quibusda singlōz ꝓpietatibz rogant
esse duo ¶ Tertiū ꝓpm̃ est vnū esse ꝑ altrō et ꝓpm̃ ē
altrū altrīz esse ꝑ illo ;

Quod ipm̃ nullo nō utraz verbo videt familiarīq posse ꝓferri q̃ si dicat ꝓpm̃ ē vnus nasci ꝑ altrō
et ꝓpm̃ altrū nasci altrīz ꝑ ipō ¶ Certū nāz iā ostat qz
verbū s̃m̃i spūs nō sit est ꝑ co q̃dmodō ca q̃ ab illo
sta s̃it · sz q̃cadmodō ĉator de ĉatore s̃m̃m de s̃mo et
ut plena b̃nitatz oīoda absolnat s̃litudo pr̃is idem
ipm̃ est de quo ipō z ita ut nullatenꝰ sit msi ꝑ co quod
ꝙ patat ūbid s̃m̃i spūs sit cē ꝑ ipō solo ut ꝑtam cū
quasi ꝓles parentis teneat s̃litudinē nec sit cē ꝑ ipō ut
fiat ab eo ꝑferto nullo nō q̃cienꝰ rogitā ꝑt cē ꝑ illo
q̃ nascendo ¶ Sempe si īmūtabiles res ĩdubitant dicūt
nasci ꝑ hijs ꝑ quibz hnt ut sit · tm̃ nullam cozꝑ de q̃bus
nasci dicūt tenēt s̃litudinē sicut ꝓles parentis · di
amꝰ cūm capillos nasci de capite et poma ꝑ arboze liret
nec illi capitis nec ista arboris s̃tia sit si īquā nūtra hꝰ
moī nō absur· de dicūtur nasci tāto ꝙgruēnꝰ dici ꝑt ver-
bū s̃m̃i spūs ꝑ illo ꝓiste ꝓistendo ;

Quod si q̃cientissīe dicat nasci et tā sīle est illi de
quo nascit tm̃ estimet s̃ile quasi ꝓles parenti
et non ponꝰ asserat qz tāto est ille cuius parens z ist
ꝓles q̃nto magis et ille ad hijꝰ natitatis ꝑfectionē solꝰ
suffiat et qd nascit cū s̃litudinē ꝯpnit ¶ Quamq; ī
rebz alijs quas ꝑntis ꝓles qz tertiū ē habitudinē habē
nulla sit grignit ut oīo nullū īdigens sola ꝑ se ad grig
nendum ꝑ se suffiat nulla sit grignit ut nulla

admpta dissilitudie oiodam silitudmie parētis exhibeat
ſi g vbid ſcmi ſpus ſit est oiō ex ipa sola essentia et
ſit ſingſaūter est illi ſite ut nulla plex ſit oiō ex sola
pnis essentia ut sit ſilius pnis profecto nullis rebz tam
ꝙcient videt aptū habitudo pacētis et plis q̄ ſu
mo ſpui et vbo eiꝰ quapp illiꝰ e prud verissimū
ee parentē istꝰ vō verissima esse prolem;

Et hoc gstare nō pt misi pariter ille vēissie gig
nat et istud veritatie gignat ſcitur g illud e
ptissimū ita hꝰ esse ētissimū nrē est quāc ſcmi ſpus
est vēissime gignē et vbi eiꝰ verissie gigni;

Vellem iam quidē et forte possem illud ee veris
sie prem hoc vō esse verissime filiud grtudē.
ſed ne hoc negligendo existimo ay prib et fily aymā
tib et filie magſ illis apta sit appellatio cū i eis nul
la sit ſcpus differeno. Nam si idemtto ꝙcient est
ille pater et plex cum filio q vterq e spus cui no
pari rōne altei ꝙcit esse nuncz altei filia q vterq
est veitas et sapia Ay q i hmoi natuꝝ q scpus ha
bent dzam melioꝝ scpus e prem esse nel filiud mi
noꝝ vō nre nel filia est hoc quidē nāliter i plu
ribz i quibzdam vō crontino ut i quibuſdā aliis ge
neribz i quibꝰ femina scpus ſt maioꝝ et validioꝝ e
masculino vō mioꝝ et firmioꝝ Aut ete idemtto
magſ ꝙcit ſcmo spui prem dici q̄ nmen q pria et
pncipalis cā plis ſt est i pre ſa si matriam tam quo
libet mo ſt paterna predit nimis trongnud e ut illi
parenti aptet nomē mtis cui ad grignenda plem nulla
alia causa a' sociat aut predit Certissimū g est ſcm
spm prem esse plis sic et ſi filiꝰ ſt ſimilioꝝ est pa

tri q̄ filia nichil aut filius est alt' q̄ sidmo pū prolcs
sua ueissimd est hoc plen nō cē filiū ꝫ filiū / sicut g'
ꝑpriū est illi q̄ verissime gignē / isti vō gignī · sic ꝑpriū
est illi verissimū esse genitorē · isti vero veissimū gen
tū et sicut alter ē verissi q̄ patens alter- verissia ples
sit alter ē veissimꝰ pr̄ alter- veissimꝰ filiꝰ [illegible] mientis
tot et tāts sungloz ꝑpriatibz quibꝰ nihil quidē tam
ineffabiles q̄ ineuitabilis i sūma vnitate ꝓbat- cē pluāli
tas valde mihi detrabile retractatē sepi tā ipene
trabile sentetiū / ctre cui cū sit impossibile sit eundē
cē cui q̄ gignit et cui q̄ gignit atq; eidem cē pare
tē et plen et plen ut nitē sit aliud cē genitorē aliud
genitū et aliud cē pceū aliud cē filiū sic tū nitē est
idem esse illū q̄ gignit et illū q̄ gignit / nec nō pa
reitē et plen ut impossibile sit aliud cē genitorē q̄
q est genita aliud cē pceū q̄ q filiꝰ / et cui ita sit
aliꝰ ille / et aliꝰ ille ut oio pateat q̄ duo sunt ·
sic tū vnū et idipm est id qđ est ille et ille ut pe
nitꝰ lateat q̄ duo sit [illegible]ram sic ē aliꝰ pater ·
aliꝰ filiꝰ ut cū ambos dixerī videā me duos dixisse
et sic est idipm · [illegible] quod est et pr̄ q̄ fi
liꝰ ut nō intelligā quid duos dixerī · [illegible]nāus naz
singuli pr̄ sit ꝑfecte sūmꝰ spūs et singuli filiꝰ sit
ꝑfecte sūmꝰ spūs sic tū vnū idemqz ē spūs pater /
et spūs filiꝰ ut pr̄ et filiꝰ nō sit duo spūs ꝫ vnꝰ spūs /
Vt sicut sungla ꝑpria sungloz nō recipiūt pluralita
tē q̄ nō sunt duoz ita id qđ cōē est amboz idimidia
teneat vnitatē q̄ius totū sit sungloz / [illegible]ram sicut nō
sunt duo patres aut duo filij sed vnus pater et vnꝰ

filiꝰ qm̃ singlā sūt singlōz ꝓpria ita nō sūt duo ꝫ vnꝰ
spūs q̃nus et singuli patris et singli filij sit ꝓfectū cc
spūs // ſicut sūt oppōita relationibz ut alt nūq̃ suscipi
at ꝓprīū altei q sic sūt grādes nā ut alter ꝓ teneat ēt
sentiā altiꝰ // sic cū diuersi sūt ꝑ hoc q alter ē pr̄.
alter filiꝰ ut nūq̃ dicat aut pat filiꝰ. aut filiꝰ pater.
et sic idem sūt ꝑ sbām ut ꝓ sit i pr̄ē essentia filij. et
i filio ccēntia pr̄is est cū non diuersa ſi cadē nō plures
ſz una utriusq; ccēntia.

Unde cnā si alter altiꝰ dicat essentia nō extrahun
a veritate ſz sūma vnitas simplicitas q; tōmēda
tur toīb natie // sicut cū gādeo intelligit et
sapiā hoīb ꝑ quā ho sapiens ē q ꝑ se nō pt̄ cc sapiēs
ita intelligi pt̄ si dicat pr̄ē ccēntia filij. et filiꝰ essentia
pr̄is ut eo mō sit filiꝰ ēqstens

ꝑ prem et pr̄ ꝑ filiū quasi non possit
alter ēqstēs esse nisi ꝑ alterꝫ sicut ho nō pt̄ esse sapi
ens nisi ꝑ sapiaz // sicut naz sūma sapia ꝓ sapit ꝑ se
ita sūma essentia ꝓ ē ꝑ se // est aut ꝓfecte sūma es
sentia pr̄. et ꝓfte sūma ccēntia filiꝰ // hanc ter g̃ per
fectꝰ pater ꝑ se est. et ꝓfectꝰ filiꝰ ꝑ se est sicut vterq;
sapit ꝑ se // sicut cū idem tto minꝰ ꝓfta est essentia nl
sapia filiꝰ q; est essen a nata de patris essentia et sa
pientia ſz tm̄ minꝰ ꝓfta ccēntia aut sapia ecct si
nō ecct ꝑ se aut nō sapet ꝑ se // sequaq̃ cnd impug
nat. ut filiꝰ et ꝑ se subsistat et de pr̄ē habeat esse.
sicut cnd pr̄ habt essentiā et sapiam et vitā ipsumet
ipō ut nō ꝑ aliena ſz ꝑ sua essentia sit. ꝑ sua
sapiaz sapiat ꝑ sua vita viuat / ita gignēdo dat

filio habē ceñiam et sapiaz et vitā i semetipō ut nīq
p optinēcā hz p suā essenīa. sapiaz et vitā subsistat
sapiat et viuat. Alioqñ nisi cū idem cē pris et filij
ner cū par pri filiq. Quodq falsū sit liq3 issime
ptisū est. Quāc nō repugnat filiū et subsistē p se
et cē de pre qz horum id est p seipm posse subsistē.
nitē est illud hzē de pre. Nam si qs sapiēs suā
sapiam. tuq pius optarē esse dorē vtiqz hō ipa sapi
enīa ei future nō īcongrue dicēt. hz qmb i ea sapia
ab illiq sapia hēret cē et sapē tñ aī ia cēt nō nisi
sua essenīa cēt ner sapet nisi seipā. Multo
g3 magis cūm pris docēq filiq q3 sit hīt a patre esse
ut nō sit duc ceñie p se subsistit sapit et vnit. Rō
g2 sit itelligi pt q3 pr filij aut filiq pris sit ceñ a q3 alteri
nō possit subsistē p se hz p alteriū sed ad sīgnificandā quā
hīt rōnē simē simplicē simē qz vniq ceñie sit con
gruē dici et itelligi pt qz sit ē alteri. idipm qd alteri
ut alteri. heat ceñiā altiq. Hac itaq rōne qñ vtriqz
nō aliud ē hzē essenīa quā ceñiā esse sicut hīt alteri
altiq ceñiā ita ē alt essenīa altiq. i. idem cē est alti qd alti.

Quod licz sñm pcertā rationē verū sit valde tamē
cōgruit filiū dici ceñiā pris q3 pria essenīa fi
lij. Cūm nāz pr a nullo hīt essenīa nisi a seipō. nō
nisi satis aptē dicit habē essenīa aliūde nisi suā. Filia vero
filiq essenīa suā hīt a pre et eandq quā hīt pr aptissime
dici pt hzē ceñiam pris. Quāc quū neut alteri habet
essenīa quā ostendo essenīa sicut satis aptiq itelligit
hzē filiq pris essenīa q3 pr filij ita quoīcūq dici potest
filiq pris ceñia q3 pr filij. quā hoc vna si fiat prolatio.

sans ainta bñitate quendat filiud nō solid eandē essentiā
hzē tū prē · sz hat ipam hzē de prē | Ut hō sit filius est
essentia prīb q ē filiq est nō differens essentia · de prīb
ceētia ymo de prē ceētia | similiter gō est filiq patrie
ôta et sapiā — seu veritas et iustitia et quitqt
sūmi spūb quent essentie ;

Videnc tñ quedā et hmōi q sic ꝓferri et itelligi
pnt aliam quoz congruitā nō | sub hac ipā ꝓ
nūciatione itelligentiā suscipe | Aliquet enī filiud ee
veri verbi — id est ꝓficiā itelligentiā si ꝓferam to
tā prīc sbē aggnitionē et sciam et sapiam .i. q ipsam
prīb essentiā itelligit z cognoscit et scit et sapit | Si
gz hoc sensu filiq dicat prīb itelligentia et sapiā et
sciā et cognitio sī nostra qñ itelligit sapit scit z no
uit prem nequaq a veitate discrepitur | Veritas qz pa
tribs aptissīe dīa pt filiq nō solid et sensu qua est ea
dem filii veitas q est et prīb sicut iā ꝓspectū ē siud
hoc sensu ut ī eo itelligat nī impfra quedā ymitatio
sz integra veitas patric sbē qz nō est aliud qđ qđ ē pz
Et ipa | sbā patris est itelligentia et sciencia z
sapiencia et veitas qsequent colligit qua sicut
filiq est itelligēta et sciā et sapiā et veitas patrisc
sbē ita est itelligēta itelligentie · sciā scīe · sapiā sapi
entie veitas veitatis ;

De meōzia vō quid sentiend ē · An estimandq
est filiq itelligentia meōzie sue meōzia prīb · an
meōzia meōzie · | Equidem tū sūma sapiā sm me
mor ee negaī nō possit mihil apetentiq qđ ī meōzia pa
tris sicut ī vbo filiq itelligit qui de meōzia nasci vbid
videt · | Quod clariq ī mea mente ꝓpit · cū mens

namq

hūana nō ſſe ſe cogitat ſic ſui ſſe meñt liquet eid ſe cogitat qz vbiū eiꝰ naſcit de mēoria Vnde appet quia ſi ſemp cogitaret ſſe vbiū eiꝰ de mēoria naſcētiū rem etiñ cogitaē cuiꝰ mēoriam hēnꝰ hoc eſt mēte cā dicē verbiū veꝝ ītī eſt ipā cogitatio ad eiꝰ ſilitudinē q̄ mēoria ſoꝛmata Imꝛ itaq; liquido aīaduerti pt̄ de ſūma ſa pia q̄ ſic ſſe ſe dicat ſicut ſemp mēoꝛ eſt qz de ctēa me moria eiꝰ cocteriū verbiū naſcit ſicut ꝑ vbiū ctēe ītelligit ꝓles ita mēoria paꝛētis nomiē aptiſſiē ſuſtinet. Et ꝑ ꝓles q̄ oīo de ſolo ſūmo ſpū nata ē ꝓles ē mēo ꝛie eiꝰ nichil q̄ſequētiꝰ q̄ qz mēoria ſua eſt idem ipſe. Semp nō ī eo qđ ſui mēoꝛ eſt ſic ē ī ſua mēoria velut alia res ī alia. q̄dmodū ca q̄ ſic ſunt ī hūanc mētē mēoria ut nō ſit ipa mea mēoria q̄ ſic ē mēoꝛ ſui ut ipa mēoria ſua ſit Conſequit itaq; ut quo ſi liꝰ ē ītelligētia ſū ſapia ꝑtīs ita ſit et patꝛie mēoꝛie Et q̄ntꝰ filiꝰ ſapit a ītelligit eiꝰ ſilitudi- et meñt. eſt ꝑ filiꝰ mēoria ꝑtīs et mēoria mēoꝛie .i. memoia mēoꝛ ꝑtīs q̄ eſt mēoria ſicut ē ſapia ꝑtīs et ſapiētia ſapiē .i. ſapia ſapiens ꝑtem ſapiam et filiꝰ quidē mēo ria nata de mēoria ſicut ſapia nata de ſapia. ꝑ veꝛo de nullo nata mēoria ut ſapia;

Ad ctē dū hūiꝰ ꝑtīs filij qz ꝓpꝛietates tōiōnē qz delectabilit̄ ītuēoꝛ nichil delectabiliꝰ ī illis q̄ꝛendū tuetio q̄ mutuū aōīs affectū q̄ cū abſtu de negꝫ ſūmū ſpūs ſe amaē ſicut ſui mēoꝛ eſt et ſe ītelligit ad et mēs tōialis ſe et illud amaē poſſe tōuicat ꝙ eo q̄ ſui 2 illiꝰ mēoꝛ eſſe et ſe et illud ītelligē ꝑt. Otioſa namq; et pēitus tuitus ē mēoria et

itelligentia tuglibz rei msi ꝙnt ro ꝙgit res ipa amet aut reꝓbat Amat g° scipm sūmꝝ spūs sicut sui me mit et se itelligit;

Palam tm̃ e roem hui cū idiuto sm̃ micozem esse aut se itelligē qz se amat sz ideo se amaē qz sm̃ meimit z se itelligit ner eid se posse amaē si sm̃ no sit micoz a se nō itelligat/ Nulla eiud res amat sm̃ cui micozia aut itelligentia. et nilta tnent micozia et itelligūtur q nō amant. / Patet g° amoze sūmi spūs ex eo ꝓbē qma sui micoz est et se itelligit/ Qz si micozia sūmi spūs itelligit pz̄ i intelligentia filiꝝ maifestū est qma a pz̄e paiter et filio sūmi spūs amoz ꝓcedit;

Sed si se amat sūmꝝ spūs ꝓcul dubio amat se pater amat se filꝝ et alter alterꝝ qz sngulꝝ pz̄ est sūmꝝ spūs. sngula filius sūmꝝ spūs et ambo sūt vnꝝ spūs. et qz vterqz pter sui et altꝝ meimit et se et alterꝝ itelligit/ Et qm̃ oio idipm est qd amat sic amat in pz̄e. et i filio nre est ut pa amoe vtraz diligat se et alterꝝ;

Quanto g° est amoz iste sūmi spūs sm̃ trōm patris et filio. Sed si tm̃ se diligit q̃tū sui meimt z se itelligit tm̃ aut sui micoz est et itelligit se quanta est eiꝝ essentia q̃ aliut ee nō pt. ꝓferto tanto e amoz eius quantus ipe est;

Ter ud quid pt esse par sūmo spū msi sūmꝝ spūs. Iste itaqz amoz e sūmꝝ spūs/ Omnqz si nulla vnq̃ creatura. i. si nichil vnq̃ aliud ee q̃ sūmꝝ spūs pz̄ et filiꝝ mtuloꝝ scipos et mutuo pz̄ et filiꝝ diligent/ Consequm̃ itaqz hui amoze nō ee aliud q̃ qd pz̄ et filiꝝ qd est sūma essentia/ Et qm̃ sūme essentie plures ee nō pnt. qd magis nrm q̃ pzem et filiud et vtr̃ msqz amoze vnꝝ

esse sūma essentia. Est g̃ idem amor sūma sapientia sūma veritas. sūmū bonū. et quicq̃ de sūmi spiritu sba dici potest.

Attendū est diligentē utr̃ sit duo amores vnq̃ a pre p̃cedens alter a filio an vnus nō totq̃ ab vno p̃cedens. sz partē a pre patrim a filio. an nec plures nec vnq̃ ptim p̃cedens a singul. sz vnq̃ totq̃ a singul et idem totq̃ a duo bq̃ sit. sz hūmq̃ dubitacois tenebrositudo hūic idubitanter cognoscit. qz nō eq̃ co p̃cedit i quo plures sunt pr̃ et filiq̃ sz eq̃ co i quo vnū sunt. Nam in eq̃ relatoibz sūt q̃ plures sunt. alia ē cui relatio p̃ria alia filij sz eq̃ ipa sua ētia q̃ pluralitatē nō admittit. emittit pr̃ et filiq̃ pulcritudinē bonū. Dicunt g̃ singulq̃ pr̃ et sūmq̃ spūs et singulus filiq̃ est sūmq̃ et sit pr̃ et filiq̃ nō duo sz vnq̃ spūs. ita a singlō pre manat totq̃ amor sūmū spūs et a singulo filio totq̃ et simil a pre et filio nō duo toti sz vnq̃ idē totq̃.

Quid ergo. Cui hic amor patuit heat esse a pre et filio et sic sit sit amborū ut nullateng dissimilis sit illis sz oiō idem sit q̃ illi singulq̃ filius corp aut plebs estimandq̃ est. Sed sicut verbū mox assidēdū se plene cui ce a quo est eudentissime asserebat p̃cepta pfectū p̃ritus ymaginē. sic amor apte se plene negat qz dū a pre et filio p̃cedē intelligit nō statim tā pfecti exhibet se extemplanti cui a quo ē similitudinē q̃nus apud assidēdā ratio doceat oiō idipsum ce q̃ ē pr̃ et filiq̃. Denig si plebs corp ē aut alter corp eunt pr̃ cum alter mater aut uterq̃ pr̃ sū mr̃ est q̃ oia veritati repugnante vident. Cum nāq̃ nullateng aliq̃ a pre p̃cedit q̃ a filio nulla veritas patet ut dissimuli vocabulo ad illū pater et filiq̃ referant. Non est g̃ alter

pr̄ cuius alter mater. Ut aut duo aliqua sint q̄ singla
p̄fecta et nulla q̄sideratoē differentem habeant penitus ali
quid unū p̄ris aut matris habitudine nulla nā aliquo
monstrari credit ꝓbem°. Ergo nō est utiq; s. pater et
filius pr̄ aut mater amoris a se manantis. Sequaq;
itaq; videt̄ veritati quicunq; ut id aor corp filius sit ad̄ ples;
Sed videt̄ tm amor idē nec oio secdm̄ cois locutoiē
usū dici posse igenitus nec ita ꝑprie sicut nomen
genitus solemus cui sepe dicē aliq; grignī ꝓcare deq̄
ꝓsint ut cū dicimus talorē aut splendorē grignī ab igne
seu aliquod effatu ꝓ ta sua secdm̄ hāt gō rocem amor
a sūmo ꝓcede non oio asseri pt̄ igenitus Ita vō ꝑprie
sit ubi dici genitus nō pt quia ubi verissima cē plem
et verissimū filiū. amorē vō nullateng filiū aut prolem
esse manifestū ē. Potest itaq; primo debet dici solus
ille cui ubi est genitor et igenitus qz solus ē pater
et parens et ullo mō ab alio est solū aut ubi genitū
qz solid filius et ples est solus vero amor utriusq; nec
genitus nec igenitus quia nec filius est nec ples ē nec oio
non est ab alio;
Voluntas aut idem amor singulus ē summa essentia
sunt pr̄ et filius et utriusq; amor nō plures sed
una summa essentia q̄ sola a nullo sua nisi ꝑ aliud q̄ ꝑ
se oia sunt. Nec ē ut quadrinos singulus pr̄ et singulus
filius ē increatus z creator ita et amor singulus sit increatus
et creator et tm oēs tres sunt nō plures sz unus increatus z unus
creator. Prorsus itaq; nullus sunt sū creat aut grignit.
Filius vō pr̄ solus nō sunt sz grignit. Pater aut pater
et filius nō faciunt et grignunt sz q̄damō si sit dic pt.
Spirant sūm amorē. Quamus cui non nostro nō spirit

ſume ītommutabilis eſſencia tꝛ ipm̄ ſnd amoꝛē a ſe ītef
fabilit̄ p̄cedentē nō diſtedendō ab illa ꝛ ꝙiſtendo ꝙ illa
fozſan nō alio mō videt̄ poſſe dici apt̄ ꝙ ſe emittē q̄
ſpirando ⁊ ſi dici p̄ ſicut ūbiq ſume eſſenc filiq eſt
cuiq ita cuiſq amoꝛ ſatis q̄uenient̄ appellaī p̄ ſpūs eiq ut
tū eſſencialit ipē ſit ſpūs ſanct p̄ et filiq illi nō putent
aliq ſpūs q̄ nec p̄ ab illo alio eſt nec filiq a p̄ē q̄ ſpiꝛa
te naſcit̄ iſte aūt eſtimet̄ ſpūs vtūſq q ab vtq ſuo quo
dā ītenuabili mō ſpiꝛante mirabilit̄ p̄cedit ⁊ cūa
ꝙ eo q eſt cōmunio p̄ūb et filij nō abſq rōne q̄ ꝙꝛiuid
aſſumē poſſe videt̄ aliq nomē q̄ p̄ filioq cōe ſit · ſi
ꝙꝛij noīb ꝙpigit īdigencia ⁊ q̄d quidē ſi fiat · ſ · ut
ipē amoꝛ noīe ſpūs q̄ ſbaīa paīcipi p̄ūb et filij ſignū
fiiat q̄ ꝙꝛo deſignet̄ ad hꝰ quoq nō ſufficit valebit ut
ꝑ hoc idipm̄ cē q̄ eſt p̄ et filiq q̄uis ab illis cē ſnd
hēat ītinctū ;

Dicit̄ eſt quoq q̄dmodꝫ filiq ē ſba et ſapia et
vtūs p̄ūb eo ſenſu q hīt eandē eſſenciā 2 ſa
piaīa et vtute q̄ patet · ita vtūſq ſpūs ītel
ligi eſſencia uel ſapia ut vtūs p̄ūb et filij quia habz
oīo candē q̄ habent illi ;

Oīdūm ē ītueri ī p̄ē et filio et vtūſq ſpū quō ſit
ī ſeīuicem tāta eq̄litate ut nulla alia ꝙcedat ⁊ pōte
hoc end q vnuſq̄ſq illoꝝ ſit ē ꝑſte ſūma eſſencia ut
tꝛiū oēs tres ſint nō ſint niſi vna ſūma ēcia q nec ſꝛi
ſe ut ꝙpt̄ ſe nec maioꝛ ut mioꝛ ſeipā ēe p̄t · ꝑ ſmgl̄os
tꝛiū idipm̄ nō mīnꝰ valet ꝙbari ⁊ eſt etenī toti patꝛi
ī filio et ſpū · et filiq ī p̄ē et eodē ſpū et idē ſpūs
ī p̄ē et filio q mēoꝛie ſūme eſſencie tota ē ī eiq ītelli
gencia et m[illegible] et ītelligencia ī mēoꝛia et m[illegible]
amoꝛe amoē

et amor ī meōria et ꝺ intelligentia ||| Tota quippe suam
meōriam totum spūs intelligit et amat et totus intelligen-
tia meminit et totā amat et totus amor meminit et to
tum intelligit ||| Intelligit aut ī meōria pr̄ · ny intelligē
tia filiꝰ · ny amore vtriusq; spūs tanta ugit² pr̄ et
filiꝰ et vtriusq; equalitate sese applectentiū- et sut ī
scīpsis ut coꝰ nullꝰ aliud exigēdē aut sy eo ee ybet²;
Sed ī hys nullatenꝰ negligent meōrie ymen
dandū qđ inueni michi occurrit exīmo sit
eius mētē est ut pr̄ intelligat meōria · filiꝰ intel
ligentia · spūs amor · ut nec pater· indigeat filio aut
eoꝝ spūs nec filiꝰ pr̄ nel cōdē spūs sū idem spūs nel
pr̄ aut filio q̄ pr̄ ꝑ se memīsse solū possit intel
ligē ay nō mꝰ ꝑ filiū et amare non mꝰ ꝑ sūd fi
q; spūs z filiꝰ per· se intelligē trīj queat. per patrem
aut meōr est et ꝑ spūs sūd amet et idē spūs per se
nōsi aliud q̄ amāc valeat · ꝙ patri· illi sit meōr et fi
liꝰ illi intelligat ||| Itaq; tū ī hys tribus vnaquiq; sit
singulꝰ sūma essentia et sūma sapiā sit ꝓpria ut ipsa
per· se sit meōr et intelligat et amet · mētē est ut
nullꝰ horū trīū alio indigeat aut ad intelligendū aut
ad amandū singulꝰ eius quisq; essentialit est ad
meōriam et intelligentiā et meo amor et quisq; sui
me ceteris mētē est esse;
Laudam hīc video questionē occurrere Itaq;
si pr̄ ita est intelligentia et amor sicut ē me
moria et filiꝰ sic ē meōria et amor et quo
est intelligentia et vtrusq; spūs no minꝰ est meōria
et intelligentia q̄ amor quomō no est pater filius
et aliꝰ spūs et quāc filiꝰ no est pater et spūs ali

tuq et tur no est idem spūs alius q̄ pr̄ et alius filius. Sicut
quippe intelligebat q; memoria est pr̄. filiq intelligentia utrius
q; spūs amor. Quod licet assio non difficile solut si ea
q̄ iam vid̄ inuenta sunt assideremus. Primo enim no est
pater filiq. aut alterius spūs licz sit intelligentia et amor q;
no est intelligentia genita aut amor ab aliq̄ procedens. sed
quilibet est genitus est tui et a quo procedit alius filius quoz
ideo no est pr̄ aut alius spūs q̄nus scipo et memor sit et
amet quia no est memoria gignens aut amor ab alio ad
similitudinē sui spūs procedens sz quilibet existit tui genitus
et e a quo spūs procedit. Deinde quoz no potest esse prius
aut filius. licet q; quelibet e memoria aut intelligentia sua
tui no sit memoria genitus aut intelligentia genita. sz solus
quilibet est pater. Secundo q̄ prohibet cōcludi q; vnus tui
est i summa essentia pater vnus filius vnus spūs et non
tres pres aut filii aut spūs.

Sed ne forte repugnet hinc asserroi q; memoriam
sui dubium ee non debet. q; pr̄ et filius et comm
spūs vnusquisq; seipm et alios amboz diligit
se et alios intelligit. Sed si ita e quo no sunt in
summa essentia tot vba quot sunt dicentes et quot sunt
qui dicunt. Nisi enim plures homines vnum aliq̄ cogitatione
dicant tot eiq vident esse vba quot sunt cogitates q;
cogitatoribz vbique eius e. Item si vnus ho co-
gitat plura aliqua tot vba sunt i mente cogitantis quot
sunt res cogitate. sz i hoib cogitatoe tui cogitat aliq; q;
extra eius mentem est no nascit vbique cogitate rei q;
ipa re qui ipa absens est a cogitantibz mentibz. sz extra
aliqua similitudine uel ymagine que est i cogitantis

nēcōia aut forte que tur cū cogitat per corpoream sen
sū a re pūa nūtem attrahut. ¶ In summa vē essen
tia sit ibi ꝑ sunt pūtes pater et filiꝰ et coꝛ spūs
est cuiꝰ scriptū ad ꝑspectū est unusquisq; nō nūq;
ī alios q̄ ī scipō ut cū nūtem se dicut sit videatur
idem ipē qui dicat² gigne ubiꝰ sūd quadmodū
a scipō dicat. ¶ Quo ꝫ nichil gignit filiꝰ aut
cum pris q̄ spūs si unusquisq; coꝛ ubiꝰ sūd gig
nt tūd a se dicat² ut ab alio. ¶ Quot aut verba
ꝑbal pūt de summa nasci ꝓbā. tot cū nrē est se
cūdū scripturē q̄sideratione filios gignē et tot emitte
spūs. hac itaq; rōne videnᵗ ī illa ee nō solū nūt
ri pres et filiꝰ et ꝓcedentes sz et alie nūtitudies;
Sunt trine pr̄ et filiꝰ et coꝛ spūs de quibꝫ
iam certissimū est q̄ vē ēpistut nō sūt
tres dītes quatꝫ singlꝰ quisq; sit dītus.
nec sūt plua q̄ dicut cū unusquisq; scipm̄ z alios
duos dicit ¶ Sicut cnd sūnc sapiē ēst stē z ītel
ligē ita utiq; etne īmutabilit q̄ stē et ītelligēte
natiāle ꝫ id pris nūtiē q̄ stat z ītelligit. ¶ Nichil
aut aliud ē summo spū hūg oi dicē q̄ quasi cogita
do ītiē sicut mē mētis loquoꝛ aliud ē q̄ cogitat
ꝑspectio certissimū aut ad q̄sitionē rōnes reddide
runt quatꝫ sūnc natiē ēst ceētialit id ꝑstē tūc
mē patri z filio et coꝛ spū singlatim et trī idipm
et si sunt dicat de trib; nō admittē pluālitatē. ¶ Sed
ꝫ q̄stet q̄ sicut ꝓtinet ad eiꝰ essentiā stā et ītelli
gentia sit eiꝰ stē et ītelligē nō est aliud q̄ dicē id ē
ꝫ pris nūtiem q̄ stat z ītelligit nrē est ut quadmodū

singula pz̄ et singula filiꝰ et singꝰ corꝑ spūs sancus et
intelligens et tri hui tres sūt nō sunt plures sancte a intel
ligētes ꝙ vnꝰ sanctus et vnꝰ intelligens. ita singꝰ quisq;
sit dicens nec tri ocs sūt tres dicentes ꝙ vnꝰ dicꝰ ||| hui
illud q̄z liquide cognosci pt̄ qz cui hui tres dicūt / quod
nāz ibi nisi corꝑ essentia? ꝑ gō illa vna sola ē vnū solū
est qđ dr̄. / Ergo si vnū est i illis qđ dicit et vnū qđ
dicit vna quippe sapia q̄ in illis dicit et vna sba que
dicitur / sequit nō ibi ee plia vba ꝙ vnū. Liz igit
vnaquisq; seipm et ocs tuite se dicat ipossile tri est
ee i sūma essen a vbū aliud pter illud de q̄ dr̄ ē ia
qđ sit nasct ꝙ eo tuꝰ ē vbū ut et vca eiꝰ dici pos
sit ymago z vē filiꝰ eiꝰ sit ||| in q̄ mixt quodā et ipos
sibile videō esse cui tui manifestū sit vnūq;q; s. pzes
et filiꝰ z prūs z filiꝰ q̄z spūs paitr se et ābos alios dicē
z vnū solū ibi ee vbū nullateng tri ipm vbū videt pos
se dici vbū omn̄ rez ꝙ tri vnꝰ corꝑ ||| costat cui ip
sum ee ymaginē et filiū eiꝰ cui est vbū et patz q̄a
nec ymago nec filiꝰ sumit a se ꝓcedentē spūs
ggrue dri pt̄ ||| sa nec eo scipo nec eo ꝓcedente a se
nascit nec seipm a ꝓcedente a se eo ipsi imitat.
Seipm quippe nō imitat nec a se ut eo ipsi similitu
dine qz imitā et similitudo nō est i vno solo ꝙ i plu
ribꝰ. / Illud vō nō imitat ut ad eiꝰ similitudinē eo ipsi.
qz iste nō hoc ab alio ee / ꝙ ille ab isto ||| Restat gō hoc
solū vbū illiꝰ solius ee de q̄ nascendo hoc ipe ee et ad
cui oiōmoda similitudinē eo ipsi. / Cui gō pz nō plures
pzes / vni filiꝰ nō plures filij / vni ꝓcedens spūs nō

plicēs ꝓcedentes ſpūs ſit ſūma eſſentia ſ. trū ita
tres ſit ut nūq̄ pater. ſit filiq̄ ante ꝓcedens ſpūs ner
filiq̄ aliq̄s ſit p̄ aut ſpūs ꝓcedens ner vnq̄ ſpūs pa
tris et filii ſit pater aut filiq̄ et ſingl̄q̄ quiſq̄ ſit ſit
ꝑſonis ut nullo idigeat id trī q̄ ſunt ſit eſt vnd ut ſicut
de ſingl̄is pluāliter dici nō p̄t ita ner de tribz ſit et tad
pariter vnuſquiſq̄ ſeipſū et oēs unitem ſe dicat. nō
trēs ſunt ibi plura ūba ſed vnum et ipm̄ nō
ſingl̄oz aut omn̄ ſit ſed vniq̄ tantū.

Videtur mihi hꝰ tā ſublimis rei ſecretū tuū
tendē ocm̄ intellectus aciem huāni et idcō tana
trī ꝓpiandi qualit̄ hoc ſit cōmendē puto ſuffice
naz debere ꝓpoſito rem̄ incomprehenſibilem
indagantib. ſi adhꝰ ratiocinando ꝓficeret ut ea rei
tatis eſſe agnoſcat cuia ſi penetrare neqat intellectꝰ
quō ita ſit ner idcirco minꝰ hijs adhibendā fidei rei
titudinē q̄ ꝓbatōibus mīr̄is nulla alia repugnāte
rōne aſſeritur. ſi ſue nālis altitudis incomprehenſibilitē
ꝓpiari nō patiant. Quid aut tā incomprehenſibile
tam ineffabile q̄ id qđ ſuꝑ oīa eſt. Quapꝑ ſi ea q̄ de
ſūma eſſentia hactenꝰ diſputata ſunt. mīr̄is ſint ita
cōibz aſſerta q̄ nus ſit intellectꝰ penetrare nō poſſit ut
et ūbis valeant ꝓpiari. nichilominꝰ tn̄ rei titudis cōz
mutat ſoliditas ſtram ſi ſuꝑior qđcūno rōnabilit
ꝓhendit incomprehenſibile eſſe quō cadē ſūma ſapia
ſtat ea q̄ ſcrit de quibz tā multa nos ſcē nitē eſt qđ
ꝓpiet quō ſtat aut dicat ſeipam de qua à nichil
aut vix aliq̄ ab hoīe ſciri poſſibile eſt. Ergo ſi i
eo qđ ſeipam dr̄ genuerat p̄ et genuerat filiū. ge
nerationē eiꝰ qđ enarrabit.

Ad primum si ita se ꝺ̄ ineffabilitate illius habz. Primo qꝫ sic est quo scitur quicqꝺ de illa ꝓpter et filiu ꝓcedentis habitudinē disputatu est. Ita ꝺ̄ vera illud ꝺ̄one cōplexu est. qualiꝫ est illa ineffabilis. Aut si ineffabilis est quo est ita sciri et disputari. Quicqꝺ igit̄ de illa potuit cōplexi et ideo michil ꝓhibet ee vez qꝺ disputatu est. Sz qz pentz no potuit cōplendi ideirco est ineffabilis. Sz ad illud qꝺ iferꝺ potest qꝺ ia sup̄ hac ipa disputatōe cōstitit si sic est suma essen a sup̄ et cet̄ oem aliꝫ ubis q̄ tota sua alys naturis sensq̄ nullateng sit cōis. Unde cuꝫ sensit cōibz hys ubis q̄ cogitari intellegi nisi tocꝫ et usitatu. Si g̊ usitatq̄ sensq̄ uboz alieng est ab illa quicqꝺ ꝺ̄minatus sit no ꝓnunciat ad illa. Quo g̊ vez est mentiri ee aliq̄ de suma essentia si qꝺ est mentiri longe diuersu est ab illa. Quꝺ g̊. Un quodāmo mentiri est aliq̄ de cōplexibili re et quodāmo michil ꝓspectu e de ea. Sepe naz nitra dicimꝰ q̄ ꝓprie sunt sciri no cōcedimꝰ. Sz ꝑ aliud significatꝰ id qꝺ ꝓprie aut nolumꝰ aut no possumꝰ dicere ut cū ꝑ enigmata loqm̄r et sepe videmꝰ aliq̄ no ꝓprie q̄admoꝺ res ipa est sz ꝑ aliquā si militudinē aut ymaginē ut cū uultu alicui assideam̄ i speculo. Fit quippe una eande qz re dicimꝰ z no dicimꝰ ꝑ suā ꝓprietatē. Hac itaq̄ re michil ꝓhibet et ueꝝ ee qꝺ disputatu e hactenꝰ de suma na et ipam trinitē michilo minꝰ ineffabilem ꝓsiste si nequaq̄ illa putet ꝑ essentie sue ꝓprietatē cōpressa sz ut tuꝫ ꝑ aliꝺ designata Ita q̄uꝫ noia de illa na dici posse uident n̄ta m̄ ca ostendit per ꝓprietatē q̄ ꝑ aliquā imminut silitudinē Etenꝺ

cū caritē vonū sīgnificatoēs cogita scūliariq; grāpio mente
q; i rebus factis gspīno q; id qđ oēs humānū itellectū trās
cendē itelligo ¶ Iam valde mīnq; aliq; ymo longe aliud
i mēte mea sua sīgnificatoē gstituūt q; sit illud ad qđ
itelligendū p hāc temnē sīgnificationē mens ipa inca tona
t² pficē. ¶ Iam nec nomē sapiē nī suffiat vnde illud
p quod oīa facta sūt de nichilo et quantū a nichilo nec
nomē ecclīe nī valet exprimē illud qđ p singulare altitu
dinē longe ē supⁿ oīa et p nālem pfectate valde est dīc
oīa ¶ Sicut p illa nā et ineffabilis est q; p vba sicuti est.
nullatēq; valet itimari et falsū nō est si q; de illa rōne
doctē aliud velut i enigmate pt estimari;
¶ Dum igit patuit q; nichil de hac nā possit per
cipi p suā pfectatē sz p aliud. certū est quia
p aliud magis ad eiq; cognitionē accedit. qđ
illi magis p similitudinē pinquat ¶ Quicq; enī nitē
tata gstat illi ee similiq; id utrē est esse nā pstantq;
¶ Quapp id et p maiorē similitudinē plq; imitat men
tem idagantē sūme veritatē pmagne et p excellentiorē
tractatū ecclīa plus docet quā de arcante mens ipa de
beat estimāte pruldubio itaq; tanto altiq; creatrīq; sc
ientia ognoscit q; to pmagnam sibi cātatē idagatur
¶ Iam q; oīb ecclīa ignatū est i tantū sit sūme silis
ecclīe ratio ia simp gsideāta dubitāe nō pmittit ¶ Pa
tet itaq; q; sicut sola ē mens rōnalis mīe oēs cātuās
q; ad eiq; inestigationē assurgē valeat ita nichilomiq;
cadē sola ē p qua maxīe ipa met ad eiq; iuentionē
pficē qat ¶ Iam ia ognitū ē q; illi licet maxīe
per naturālis essenc pinquat similitudinē quā ig

aptꝫ qꝫ qz mens rōnalis qᵗto studio sus ad se distendū
itendit tāto efficaciꝫ ad illiꝫ aggitionē astendit. et qᵗto
serpaꝫ itricī negligit ab eiꝫ specularoē destendit.

Aptissīe gᵗ ipā sibimet cē velut speculū dra pt
i quo speculet ut ita dictā ymaginē eiꝫ qꝫ facie ad
faciem vidē nequit. Nam si mēs ipā sola ꝙ oībz q̄ stra
sunt sui mēoz z itelligens et amāb cē pt nō videō tu
neget cē i illa vcā ymago illiꝫ ccitie q ꝑ sui mēoria
et itelligentiā et amoz i tīmtate ineffabili gsistit. Aut
certe mdo veriꝫ cē illiꝫ se ꝓbat ymaginē qz illiꝫ pt cē
mēoz illā itelligē et amāc. In quo eīd maioz est z illi
stiōz i eo vciōz illiꝫ cē ymago aggnoscit. Dīo aut rogi
tai nō pt rōnali ratiē nālit esse datū aliq̄ tā pcta
pīnd tā qz sile sumne sapiē qꝫ hoc pt itemnisci z itelligē
et amāc id qđ optimū et maximū est omī. Nichil gᵒ
aliud ē mēte alicui ratiē qđ sit ꝑferat ymagiēz ratoīb;

Consequi itaq̄ videt qz rōnalis ratua nichil tui
debet studē hāt ymaginē sibi ꝑ nālem potētiā
impressā ꝑ voluntatē effigiē ꝙpinē extīnd pt hoc.
qua reanti se debet horiē qđ est hūt qz qz nl tā
papīnd posse qꝫ itemnisci et itelligē et amāc sūmū bo
nū aggnoscit. nimiz nichil tam ꝓpīe debere velle
ēuincit. Quis eīd neget qīz meliora sint i po
testate ea magis cē debere i voluntate. Demaz rōnali
ratiē nō est aliud cē rōnale qꝫ posse discretiē iusta
a nō iusto. vera a nō vero. bonū a nō bono magis bonū
a minꝰ bono. Hoc aut posse dīo iutile illi est z sup
vacuū msi qđ distīnt anect a rep̄bet sm vē distare
roīb īdīcūd. Amr itaq̄ satis patent videt omē rōnale
ad hoc ꝙsite ut sicut roē discretoīb aliq̄ videat. magis

uel minꝰ id amet aut respuat ¶ Preterea gr̃a aptius
q̃ rōnale creaturā ad hoc cē factam ut sūmū esse
tā amet sup oia bona sitiat ipa ē sūmū bonū q̃
uo ut nichil amet nisi illā aut ꝓpt illā qz illa est
bona ꝑ se et nichil aliud bonū ꝑ nisi ꝑ illam / Amare
aut cā nequit nisi cū rōne cognita et cā studiuerit intelligē
¶ Clarū gō est rōnalem c̃aturā totis suis posse et
velle ad meditandū z intelligendū et amandū sūmū bonū
ipendē debere ad qđ apud esse suū se dignoscat hec /
Dubiū aut nō est humanā esse rōnalem c̃aturā /
Ergo ultē est cā cē trāsiens ad hoīs ut amet sūmā
essentiā sltē est gō cā esse trāsiens aut ad hoīs ut sic
amet aut ad hoīs ut aliqs uel sponte uel violent humā
anorē amittat / ꝓz nefas ē existimare sūmā sapiaz ad
hoīs cā fecisse ut aliqs tris bonū aut tēptnat aut
volens tenē aliqua violentia ꝑdat ¶ Restat gr̃a cans
cē trāsiens ad hoīs ut sic sic amet sūmā ccētia / ut hoīs
facē nō ꝑt nisi ꝑ viuat Fit gr̃a est trā ut semper
viuat si ꝑ velit facē aliqđ trā ē / Demqz introducens
minimē est sūme bono sūme qz sapienti et oipotenti
c̃atoꝝ ut qđ ferat cē ad se amandū id fiat nō cē q̃
diu vē amauerit et qđ sponte dedit si amari ut ꝑ
amaē id auferat uel amaē ꝓmittat amari. ut
qđ imitare nō amet. ꝑsertim cū dubitari ullatenꝰ
debeat q ipē oēm nanq se vē amante amet ¶ Ex re
manifestū est humanē aiē magꝝ auferri sua vitā. si
ꝑ studeat amaē sūmā vitā / Qualit gō vinet /
Quid enī magnū ē longa vita nisi sit a molestia
vel ītrusione vē secura. Quisqs enī diu viuit ā
trimēdo aut patiendo molestus subiacet aut falsa

scitate salut⁹ quod nisi misē [illegible] unit⁹. ꝑi qđ ar
ab hijs liber uiuit beate uiuit. ꝛ3 absit dissimile est ut
aliqua nā ꝓpe amādo illud q̄ est summe bonū z oīpotens ꝓpe
miseē uiuat. Liquet g̃ hūanā aiaz hmōi esse ut si
posset id ad qđ est aliqī vē secūa ab ipā morte et oī alia
molestiā. biē uiuat;

Quinq; nullatenus uerē uideī pt ut iustissimus z poten
tissimus michil ꝛtribuat amāti se ꝓsecutanti nec no
amanti tribuit certam ut amans esse possit. ꝑi cūd michil
retribuit amanti no distinxit iustissimus inter amantē et totā
id qđ summe amari debz nec amantē se amat no ꝓdest ab illo
amari. Neq; odio ab illo dissonant. Retribuit g̃ oī se ama
re ꝓsecutanti. Quod aut retribuit. ꝑi michilo debit ra
tionalē creaturā ut amaē cet quod dabit amāti si amaē
no posset. ꝑ si tam grande est qđ amari faciat⁹ q̄ grāde
est qđ amori ꝛpensat⁹. ꝑ et si tale ē amoris fructi
mentū qle ē amoris emolimentū. Sēa si rōnalis creatura
q sibi inutilis ē sine hoc amaē ste cuncti ī oībz creaturis
utriq; nichil pt cē pmiū hmōi amoris nisi qđ sūpemi
net ī oībus naturis. Eternū idem ipsum bonū
qđ est se amari cōgit no minus se ab amāte desiderari rogat.
Quam qđ ste amet iustitia ueritatē btitudinē rōni ip
tribulatē ut hijs firmo appetat. Quod g̃ summa
bonitas retribuet amāti et desideranti se n̄ scipam. Sēa
quicq; aliud tribuat no retribuit qz nec compensat⁹ amāti
nec gsolat⁹ amantē nec satiat desiderantē. Aut si se
vult amari et desiderari ut aliud retribuat. no ſilē amari
se vult amari et desideari ꝓpt se sz ꝓpter aliud et ste
no se vult amari sz aliud qđ cogitatē nefas ē. Nichil g̃
verius q̄ q̄ oīb aiā rōnalis si quadmodū debet studeat

amando desiderare summa beatitudine. ahqs illa ad finem
sui proprie vt qd mur videt qui p speculu et enigmate
tur videat facie ad faciem | vtrq autem ea sit sic fruatur
dubitare stultissimu est quis illa finem nec timore mor
quem poterit nec fallaci securitate decipi. nec eiq indige
tia ad ea optata illa poterit no amare nec illa deseret aman
te se. nec aliq eis potentiq qd sapet eas nutrire | desite
atiqz aia summa beatitudie set firmu roopit etna beata est |

Hinc itaqz consequenter colligit q illa q summ
bonu amore contepnit / etnaq miseria ingur
rat / Iste am si dicit q p tali gressu sic ius
tus puniat ut ipsu ce ut vltra pdat qz se no vltr
ad id ad qd sta e nullatenus ho admittit ratio ut post
tm culpa p pena reniat esse qd cat aq ocm culpa.
Quippe autem cet nec culpa nec pena sentie po
terat | si go aia gressus id ad qd sta est sic morit
ut nichil sentiat aut ut oio nichil sit sibi se hebit
et materia culpa et sic oi culpa / nec discerniet sume sa
pies iustitia ne id qd nullu bonu pt z maximu
malu vult | Ad ho satis patet q introducendus sit /
Nichil g videt pt qsequi q et nichil credi debet / cer
tius q spus aiam sit esse suam ut si gressus amare
summu sentiat etnaq patiat miseria ut sciat amare
etno gaudebit primo ita gressus etna pena doleat /
et sciat illa sentiat immutabile sufficiat ita ista se
tiat inconsolabile indigeat |

Sed nec amante aiaz nete est etne beatu ce
nec gressuente miseria si sit mortibus | su igit
amet su gressus id ad qd amando data est.

ntē est ad īmortalem cē si aut aliqne sunt aīe rōna
les q̄ nec amātes nec qtepnctes iudicande sūt sicut vi
dent cē aīe īsantid · quid de hīs sentiendū ē · sunt
mōles an īmortales · sz p̄culdubio oēs hūane aīe
cūsd̄ nat̄ē st̄ · Quāc q̄m ḡstat quasdā cē īmorta
les ntē est oēm hūanā aīaz esse īmortalem ;

Verū cū omē q̄d vivit aut miq̄ aut aliq̄s sit vē
sentz ab oī malicia · michilomiq̄ ē ntē oēm hūanā
aiam aut st̄ miserā cē aut aliq̄s vē bt̄am ;

Quc vero aīe īmortant̄ iudicande sūt sic amātes id
ad q̄d amandū fact̄ sunt ut illo q̄nz fr̄ui q̄ aut sic
contepnentes ut illo st̄ idigt̄ mercant̄ aut qualiter
q̄c necesse ille q̄ nec amātes nec qtepnctes dici pos
se vident ad bt̄itudinē etnā miseriā ve distribuant
aliq̄s mōlud disputādo posse ḡplicndē p̄culdubio aut dif
ficillimū a impossibile existimo // Ad' tū a sūmc usto
sūmc bz bono ēatoē recp̄ nulla eo bono ad q̄d fīa ē ī
uste p̄ctum tertiē est tenend̄ et ad id quod bonū
est oī hoī toto corde tota aīa tota mēte amando et
desiderando ītendē ;

Sed ī hac īfirmoē hūana aīa nullatenq̄ se potē ex
tricare si desperet quo ītendit se posse p̄venire /
Quātū quātū illi ē utile studiū amittendi · tū ne
cessaria ē spes p̄tingendi ;

Fmante aut a sperāc nō p̄t q̄d nō credit Expe
dit itaq̄ idem hūane aīe sūmā essentiā et ea
sīa quibz illa amāi nō p̄t credē ut illa credendo tēdat
ī illam / Ad idē apte breuius q̄ sīgnificari posse puto si
dr eo quod est credendo tendē ī sūmam essentiā · dicat

credē ī ſūmā eſſentiā. ſtram ſi quis dicat ſe credē illā
ſatis videt⁹ vnde⁹ et ꝓ fidem quā ꝓfitet⁹ ad ſūmā ſe ten
dē ēntiā et illa ſe credē q̄ ad hanc ꝓtinent ītentionē.
Stram nō videt⁹ credē ī illā ſūmā qui nō ēdit ad atte
ndēdū ī illam ꝓtinet ſi q̄ ꝓ ſpōr qđ credit nō ad illā ten
dit. et fortaſſe īdē dici pōt credē ī illā z ad illā ſic
ꝓ cōd acquiri pōt ēndo tendē ī illā et ad illā miſi qua
quiſq; tendendo ad illā ꝓcurrit nō ſpōr illā remanebit
ſ mē illā ꝓmanebit qđ ſpōſiq et fallitur ſi dicat⁹ tendendō cē ī illā q̄ ſi dicat² ad illam
hac uiaq; rōne puto aggrauatā poſſe dici credendō eſſe
ī illā q̄ ad illā;
Credendū ig² ē pariē ī prēm et filiū et cozū
ſpūm et ī ſingulos et ſit ī tres qz et ſingulq pr
et ſingulq filiq et ſingulq cozp ſpūs eſt ſūma ēntia
z ſit pr et filiq tm ſuo ſpū ſunt una eadem q; ſūma
ēntia ī quā ſolā oīs hō debet ēdere qz ē ſolq fis q;
ī oīm cogitatu actu qz ſuo ꝓ amore debet ītendē
maniſeſtū ē qz ſicut ī illā tendē miſi ēdat illā nullq pr
ita illā credē miſi tendat ī illā nulli ꝓdeſt;
Quia quātūcz certitudīe credat tāta ītes illitt
erit. fides et q̄ mortuus aliq; miſi dilōne va
leat et vnat ītendū illatenq fidem illā quā ꝓpetens
comitat⁹ dilō ſi ſe oportunitas offerat opandi eos ſa
ē ſi magna ſe quadā opm ēxtrīc fiēqtia qđ ſīp dile
tione fatē nō poſſet nec ſpōr ſolo ꝓpatri pōt qz qđ ſūma
iuſticia diligit mihil iuſto grauē mihil valz iuſto
admittē. ergo qm qđ aliq; opat⁹ meſſe ꝑ vitā ſīp qua
opm nō valet⁹ oſtendit n̄ abſurde dicat² et opoſita fides

vnē qz hꝫ vitā dilcois ſꝫ qua nō operat⁹ et onoſa fides
nō vnē qz caret vita dilcois cū qua nō operat⁹ ¶ Dicit
ſi cetus dicat⁹ nō ſꝫ q̄ ꝓdidit viſio ſz q̄ cui debet habere
nō hꝫ. ergo nō ſtat⁹ ꝑ dicī fides ſꝫ dilcōne mortua nō
qz vita ſua .i. dilcōnē ꝓdidit ſz qz nō hꝫ q̄ ſz habē de
bet ꝛ̄ncadmodū ig⁹ illa fides q̄ ꝑ dilcōnē operat⁹ viua
ee agnoſcat⁹ ita illa q̄ ꝑ ꝗtemptū operat⁹ mortua ee cō
uincit⁹ ¶ Quarſ itaq; quemcūt dicī ꝑ viua fides credē ī id
ī qđ credi debet mortua ueō fides credē cui id qđ ēdi det;
¶ Certe patet oī hoī ꝙpedie ut ēdat ī quada ineffabilē
trinā vnitatē et vna ēnitatē. vna quidē et vnī
tatem ꝓter vna eſſentia trinā uō et ēnitatē ꝓt⁹ tres
neſcio q̄ ¶ Licet enī poſſū dicē ēnitatē ꝓt⁹ pr̄em et
filiū et vtriuſq; ſpm̄ ſunt tres nō tn̄ poſſū ꝓferre vno
mine ꝓt⁹ q̄ tres velut ſi dicerē ꝓt⁹ tres ꝑſonas ſicut di
cerē vnitatē ꝓt⁹ vna ſbam ¶ Non enī putādē ſ̄ tres
ꝑſone qz omnes plures ꝑſone ſic ſubſiſtūt ſeparatim ad ī
uicē ut tot intre ſit ee ſbās qt ſunt ꝑſone z tot idiuidue
ſbe ſint quot ſbās ee agnoſcat⁹ ¶ Quare ī ſumma eſſen
tia ſicut nō ſunt plures ſbe ita nec plures ꝑſone ¶ Si quis
itaq; ide velit aliquī loq̄ quid tres dicat⁹ ee pr̄em z filiū
et vtriuſq; ſpm̄ n̄ forte indigentia noīs ꝓpue cōuicientis coar
tus elegerit aliqđ de illis noībus q̄ pluralit⁹ ī ſumma ccīa
dicī nō pnt ad ſignificandū id qđ aggruo noīe dicī nō pt.
ut ſi dicat⁹ illa admirabilē ēnitatē ee una ccīa nā tu
ra et tres ꝑſonas ſiue ſbas. ¶ Nam licet duo noīa aptiq;
eligat⁹ ad ſignificandā pluralitatē ī ſumma ccīa qz ꝑſona
non dicit⁹ niſi de idiuidua rōnali natura et ſbā pr̄iapa
liter dictum de idiuiduis q̄ maxīe ī pluralitate con

ssrunt / Individua naz magie substant. i. subiacent ac
tidentibz et ideo magis ppie sibi nomen
suscipiunt / Unde ia sup manifestu est summa essentia q
rebus subiacz accidentibz ppie no posse dici substantia.
nisi sba ponat p centra / Potest go hoc nitatis noc
intelligibilit illa summa et una trinitas sit trina unitas dici una centra et tres psone
sit tres sbe /

Videt go primo intuentur assentir qz nec mihil e
ad qd dicat deus et huic soli summe centre ppie
nomen dei assignat / Quippe oib q deu esse dicit sic
unu sit plures no intelligit nisi aliqua sbaz qua tem
set sup oem naturam q deus no est ab hoibz et venc
randa ppter eig eminente dignate. et exorandum tonat
qualiber eminente nitate / Quod ait ta p sua dignate
vencando z p aliz re deprandu. q summe bonq et summe
potens spus / q dominat oibz et regit oia. / Quiat cum
stat qz oia p summe bona summe qz sapiete oipotena
eig fra sut et vigent ita minus promociens e si esiectur
q rebz a st frib ipe no dnetur sit q fre ab illo. ab alio
minus potente immq ve bono nil sapiete. aut nulla peitz
rone. sz sola casuu inordinata volubilitate regat cu ille
sola sit p que cunctis et sin quo nulli bij est. et p quo
et p que et i quo sut oia. / Cu go solus ipe sit non
solu bonq cator sz et potentissimq dns et sapientissimq rec
tor omiu liquidissime e huic solu ee q oib alia na prom to
tu suu posse debz diligendo venerari et venerando dilige
de quo solo sperra sut speanda adque solu ab aduersis
fugiend. cui soli p quauis re supplicand. / Hec go hic e
no solu deus. sed sola deus ineffabilit trinq et unq

Liber Anselmi archiepiscopi Cantuariensis
de essentie et processione personarum diuinarum

Incipit prologus bñ Bernardi in li. de libo ar-

Domino W. abbati sancbitrio. ti Theoderic frī bernardus Opusculū de grā et libero arbi trio. qđ illa q̄ scitis occasione nup aggressus sū: deo adiuuā te pegi ut potui. Vereor āt: ne aut grādia min⁹ digne lorat⁹ inuenar:ā ptractata a plūbus sup flue retractasse. Legite illud, p mde p̄m:et si iudica tis solus:ne si pferat: in mediū. magis forte scp tor⁹ publicet: temeritas: q̄m lectorus edificet: cauitas Ob si palā fieri vtile probauerit⁹. tūc si quid obscuri⁹ dictū aduertitis qđ in re obscura seruata congrua breuitate dia plani⁹ potuisset: non sit vobis pigrū aut emēdare per vos. aut michi resignare emendā dū si fraudari nō vultis, pmissione illa sapiēte q̄ ait. Qui eluadant me, vitā eternā possidebunt. ∾

Loquēte me De libero arbitrio hoīs. corā aliq̄ndo, et dei in me gracia cōmen dāte. q̄ scilicet ab ip̄a me in bono. et pre uentū agnoscerē et prouehi sentirē. et sperarē p̄ficiendū. Quid tu ergo ait vn⁹ ex circūstā tibz oparis:ā quid mercedis speras à premij si totū faciat deus? Quid em̄ m̄ḡm tu consilis? Da inquit gloriā deo qui gratis te preuenit. excitauit. iuuauit: et viue digne de cetero quo te probes. et p̄ceptis beneficijs non ingratū et percipiendis ydoneum.

Et ego bonū consiliū das: sed si dedis et posse
teneri. Siquidem nō est eius dē facultatis si
re quid faciendum sit et facē: quoniam
et diuersa sunt retro ducatum. at fesso
prebē uehiculū nō quicūq; ostendit viam: p
bet et viatiā itineranti Aliud illi exhibet qui
facit ne deuiet: et aliud qui prestat ne defi
ciat ī via Ita nec quiuis doctor statim et
dator erit bom quodcumq; docuerit porro
Duo michi necessaria sūt: doceri et adiuuari
Tu homo recte quidem consulis ignorātie:
sed si verū sentit apostolus: spiritus ad
iuuat infirmitatē nostram Immo vō qui
michi p os tuū mīstrat cōsiliū: ipē necesse ē
mīstret et p suū spm̄ adiutoriū: quo valeā ī
plere qđ cōsulis: Scire em̄ ex eius munē uelle ad
iacet michi: Perficere aūt nō iuenio. Sed nec aliquā do
me iuenturū confido: nisi q̄ dedit velle det et pfi
cere p bona voluntate. Vbi g̃ sūt aut merita nos
tra nostra: aut vbi est spes? Audi mg̃r. Nō ex opibꝫ
iustitie q̄ fecimꝰ nos. sed secūdū suā miserīcordiā
saluos nos fecit. Quid em̄? Tu forte puta
ueras tua te creasse merita? tua te posse sal
uare iustica: qui nec saltē dominū iheſum
dicē potes. nisi ī spū sancto. Ita ne obluto es
qui dixit. sine me michil potestis facere? et
nec̄ currentis nec̄q; volentis sed miserentis
ē dei. Quid igit agit arbs liberū arbitriū? Breuiter

respondeo: saluat. Tolle librū arbitriū: nō
erit q̄ saluet Tolle gr̄am: nō erit ūd sal"
uet. Opus hoc sine duobz effici nō pt̄ bno
a quo fit. alto cu uel m quo fit Dō' ḡrauitor
saluus ē librū arbitriū tm̄ capax. nec dāt
illā misi dō: nec capt misi librū arbitriū. cd̄
ḡ a solo dō z soli dat. libro arbito: tā absq̄
sensu ē nō pt̄ attendentis: q̄ absq̄ gr̄a
dantis et ītra gr̄ace operanti saluti. cooperari
dr̄ liberū arbitriū dū sentit: hoc ē dū
saluat. Consentire em̄ saluari ē. vnde pe"
rus spt̄ salutē hui⁹ sermōis nō habet capit.
q̄ illi voluntariq̄ sensq̄ desit: quo saluanti
deo stilus. plande obtemperet: siue iubenti
adq̄escendo. siue polliceti credendo. siue
reddenti gr̄as agendo Et mitto aliud ē vo"
lūtariq̄ sensq̄: aliud n̄ alis appetitq̄ poste"
riori quippe nobis cū irrationabilibus:
nec valet consentire spūi carnis irretitq̄
illecebris et fortasse ipē est qui alio nōie ab a"
postolo sapia carnis appellatur. ubi aut: sapia
carnis inimica ē deo. legi em̄ dei nō ē subiecta.
nec em̄ pot. huc ḡo ut dixi hinc hinc cū
bestijs: sensq̄ voluntatis nos differunt est
em̄ habitq̄ at liber sin aliquid nō cogit: nō
extorquet. est quippe voluntatis: nō nitentis:
nec negat se. nec prebet cuiq̄ misi ex volū
tate Alioq̄n si spelli valet suitq̄. violētq̄

f' autē

f' valet

Emuero

cōmunis est

cōmunē

f' animi

ē non voluntarium Ubi aut volūtas nō ē. nec
sensus Non em ē sensus. nisi volūtarius. Ubi q̄ nō
sensus. ibi volūtas. Porro ubi volūtas. ibi liber
tas Et hoc ē qđ dicit puto libm̄ arbitrium
Sed ut manifestius fiat qđ dr̄. et repetendus ad id
qđ volumus veniamus. Paulo altius estimo repetē
dū In rebus materialibus nō ē id vita qđ sensus.
nō sensus quod appetitus. nec illē qđ sensus Quod
ex singulos diffinitos clarius elucebit Est. n.
ni quolibz corpe vita. nitius ac naturalis motus.
uigens tantū intrinsecus Sensus vō vitalis mo
pōze motus. uigilans et extrinsecus Appetitus aut
naturalis uis m animāte. mouendis aut de sen
sibus attributa Verū consensus nutus ē volūta
tis spontaneus. Vel certe qđ superius dixisse
me memini. habitus aī. liber sui Porro volū
tas motus ē rationalis. et sensui presidēs et
appetitui. Hēt sane quotiēs se uoluerit ratio
semp comitē. et qđāmodo pedissequa. nō q
semp ex ratione. sed q nūq absq ratione mo
ueatur. Ita ut multa faciat p ipsam cōt
ipsam. hoc ē p eius quasi ministriū. cōtra q
consiliū siue iudiciū Unde ē illud. Prudentio
res sūt filij huius seculi filijs lucis in generā
one sua Et rursū Sapientes sūt ut faci
ant mala Neq; em prudentia sm̄ sapientia esse
potest creature. uel ī malo uel in bono. Nisi
uterq; p rationē Est vō ratio data volūta

Habet

ti. ut mstruat illam. nō destruat Destruet si
necessitatē ei ullam īponeret. quo minꝰ libere
bē pro arbitrio fesē uoluerret. siue ī malū cō
sencies appetitui. aut neq̄ spūt sit aialis.
non papiens uel certe et pſequēs ea q̄ sūt
spūritus dei. siue ad bonū gratia seqns et
frat spūalis. q̄ oia diudicās ipa a nemi
ne iudicat. Si mḡ hoꝝ qlibꝫ. phibēte racō
ne uolūtas nō posset: volūtas iā nō ēst
bi quippe necessitas. iā nō volūtas ꝛ̄ si ex
necessitate et absq̄ cōsensu. q̄ue uolūtatis
mala siue bona fieri posset racionalis crea
tura. aut misera profecto ee nlla racōne de
beret. aut btā pemtꝫ nō posset. cui nimiꝝ ī
utrauis partē id deesset. q̄ solū in ea mise
rie siue btūdinis capax ē. id ē uolūtas ceta
siquidē que supra memorata sūt. uita. se
sp appetitus. uel miseriā p se faciūt. nec be
atū Alioquin et arbores ex vita. et pecudes
et ex reliq̄s duobꝫ ul' misērie possent ee obnorie
nec uel ydonee beatitudini. q̄d ēst impos
sibile ī cōmune utrāq̄ habītes vitam cū
arboribꝫ. sensū uio et appetitū et esū vitā cū
pecudibꝫ. id q̄d dr uolūtas. nos ab utriusq̄
discernit. ea uolūtatis q̄ sensꝫ vtriusq̄ volūta
tus. n necessariꝫ. dū aut uisꝫ p bat ī aut
mustos ī merito beatos sanctꝫ uel miseros
Is q̄ talis ꝛsensꝫ ob uolūtatis ī amissi

aute

esset

vel

ecta

onino

bilem libertatē. a rōnis qđ semp secū et vbiq;
portat indeclinabile iudiciū. no mō grue di
ret ut arbitror liberū arbitriū. ipē liber sui ppt
libertatē. hoc ē voluntatis: ipē iudex sui ppt
rationē: Cicerone libertate comitat iudici
um. qm quidem qđ libūm sit. pfecto vbi
peccat ibi se iudicat. est aūt iudiciū. qua ius
te pfecto si peccat patit qđ nolit. qui nō pec
cat nisi volut. cum qđ sit nō ē libūm cognoscā
quo pacto. ul' bonū ei uel malū imputā. ē
causat. nāq; nempe vtrūq; nāitas. porro vbi
necessitas ē. ibi libertas nō est. vbi libertas
nō ē nec meritū: ac p hoc nec iudiciū. excep
to sane p ēca originali pcto. qđ alia constat
hīe rōnem. Decetero quicquid hanc nō hz
voluntarij assensus libertatē. p cui dubio et mi
to caret et iudicio. pinde vniusa que hoīs st
p̄ solam voluntatem ab utroq; libera qua sunt.
sint libera nō sut. Vita. sensus. appetitus. meoria.
ingenium. et si qua talia sut. eo ipo subia
cent necessitati. quo nō plene subdita sit
voluntati. Ipam vo quia impossibile ē. de se pa
sibi nō obedire. nemo quippe aut nō vult
qđ vult. aut vult qđ nō vult. et impossibile ē
sua priuari libertate. Potest quidē mutari
voluntas. ꝑ nō ni ī aliam voluntatē. ut nūq
amittat libertatē. Tam go nō pt priuari il
la. q; nec se ipa. Si poterit homo aliquādo

aut nichil ommino velle. à velle aliquid. et
nō voluntate. poterit et carere libertate vo
lūtas: hinc ē qp̄ mſams. mſantibus. utēq; dor
mientibq; nichil qd̄ faciat uel bonū uel ma
lū imputat. qr̄ nimiū ſic̄ ſue nō ſut̄ ꝓpotes
tacionis. ſic nec vſum retinet ꝑprie voluta
tis. ac p̄ hoc nec iudicū libertatis: cū g̃ voluⁿ
tas. nichil liberū habeat ī ſe. niſi ſe. merito nō
indicat. ni ex ſe aliquid. nec tardū ingeniū.
nec labilis memoria. ni migēti appetitu. ni ſe
ſus obtuſus. nec vita lāguens. reū p̄ ſe ſta
tuūt hominē: ſic nec ignia innocentē. hoc
nō eſſe aliud. ni quia hec neceſſarie ac p̄ vo
lūtatē poſſe ꝓuenire ꝓbant. Sola g̃ voluⁿ
tas. qm̄ p̄ ſui ingenitā libertate: aut diſſenti
re ſibi aut p̄ter ſe. ī aliquo conſentire:
nulla vi. nulla cogit. neceſſitate. nō imito uſ
ta uel nimiſta btūdine uel miſeria. digna
ac capacem creatura conſtituit. p̄ ut ſcz uſtrie iuſtrie ne
~~uſtrie iuſtrie~~ ꝓſenſerit. Cꝛtia ꝑpt̄ hoc mo
voluⁿtatū. liberū q̄ cōſenſū. ex quo ī oē ſm
ex his que dicta ſut̄ cōſtat pendere iudicū.
Puto no miconſtue id qd̄ ſupra diffinimus
ē qd̄ ſolz libim arbitriū appellari: ut libm libez
ad voluntatē: arbitriū referat̄ ad racionē. Sed
ſane liberū non illa libertate de qua dicat aplus
ubi ſpūs ibi libertas Eſt em̄ illa libertas a
pcto ſicut a libi aut Cū em̄ ſeruiſtis pcto: li essetis

beri fuistis iustitie fluc aut liberati a pcto. serui
autē facti deo. habetis fructū vrm̄ i sc̄ificā
tionē. finē vo vitā etnā. Thus vo i carne peccati
a pcto sibi vendicat libertatē. hāc libertā igit
te dictū merito neqq̄ opinor liberū arbitriū
Est itē libertas a miseria. de qua itidē apls:
et ipā mgt creatura liberabit a seruitute ro
ruptionis. in libertatē glorie filioz dei. Sed nū
quid et ista sibi quispiā i hac mortalitate p̄su
mit. Et hac itaq; liberū noīari arbitriū nō m
merito abnuimꝰ. Est vo qua magis ei cōgruē
arbitror libertatē qua dicere possimꝰ a ne
cessitate. eo q̄ nāturū. uolūtati cōtrū ee u
deat. Siquidē qd ex nātate fit ia nō ē ex uo
lūtate. et econuerso simili. Cum igit put mterim
tū potuit offerrere nobis. triplex posita
sit libertas. a pcto. a miseria. a nātate. hāc
ultiō loco posita. contulit nobis m codūe nā
In prima restauram a gra: media nob reser
uatur i pria dica igit pria libertas natē. 2a
gratie. tria vite uel glorie: primo nēpe i li
bera volūtatē ac voluntaria libertatē oditi fu
sumꝰ. nobilis do creatura. secūdo reformam
i miseriam. nouā i xpo creatura. tertia subli
mani in gloriam pfecta in spū creatia. prima
ergo libertas habet multū honoris. secūda plu
mū vtutis. nouissima cumulū iocūditatis
Ex prima quippe prestamꝰ ceteris animati

∴ patria

bus. ī sēd'a carnīē. p terrenā mortē subiicimq
vel ēte sicut ī prīa subiecat dō sub pedibq nos
tris oues et boues et pecora campi. ita quo
q̄ p secūdā, spūales bestias huiq aeris. de qui
bus dr. ne tradas bestijs cōfitetes tibi. prost' "animas
net eiq̄ ronte sub pedibq nrīs m ultima
tūdē nosmetipos nobis plene submissuros
p victoriā corruptionis et mortis. qui scitis
nouissima destruet mors. et nos trāsibiq in li
bertatē gl'e filiorū dei. q̄ libertatē xp̄s nos li
berabit. cū nos vtiq̄ tradet regnū deopatri
De hac ēm. et itē de illa quā dixiq a pēo
puto q̄ iudeis aiebat Si vos filiq liberauit. vē
liberi eritis. liberū arbitriū liberatore indigē
significabat: sed plane qui illud liberaret nō
a necessitate quā voluntas cū esset penitus nō
nouerat. sed a pēo ī qdtā libere q̄ volūta
te corruerat Simulq̄ a pena peccati quā
nr'autē cōtinerat: cuiusq̄ ferebat. quo vtro
q̄ malo liberari oīno nō poterat nisi p illū
qui solq oīum factq̄ ē mē mortuos liber. liber
videlicet a pēo. nē pēores solq nāq̄ nē
filios adam libertatē sibi vendicat a pēo.
qui peccatū nō fecit. nec inuentq̄ ē dolq ī o
re eius. porro et a miseria q̄ ē pena pēi
habuit nichilomiq libertatē. q̄ potētia. nō
actu. Nemo quippe tollebat aliq̄ eq ab eo. q̄
ipē ponebat eā Demiq̄ teste gp̄ha oblatq

est quia voluit. sicut et cū uoluit ex muliere
natus ē. factus sub lege. ut eos qui sub lege erāt
redimeret. fuit itaq; et xp̄s sub lege mīsere.
sed fuit quia voluit: ut lib' mē miseros et per
catores utrūq; iugū frēmis a cuicūq; eruteret
Habuit itaq; totas tres libertates prīa ex
hūana natūa: reliquas ex diuina potētia
Quarū duas posteriores utrū et p'mus homo
in paradiso habuerit. nel q̄mō eas habuerit pa
ca videbimus. Hoc aūt mdubitat' sciendū u
traq; plena. et pfecta. pfectus ē esse aiabus
carne soluns. cū deo patre et xp̄o eius ead at
q; angelus sup celestibus. Nā sēs aiabus et si
nec dū corpa recepērūt. dēe quidē de gl'a.
sed nichil prīa ē est de miseria Verū liber
tas a necessitate eq; et mdifferent' do. y
miseq; tam male q̄ bone rōnali cōuenit
creature. Nec pcō nec miseria admitti' ul'
mmut' nec maior ūiusdē. q̄ m pcōre. nec
plenior ī angl'o q̄ m hōe. Quomō naq; ad
bonū conūsa p gratā huāne uolūtatis cōse
sus. eo libere bonū et ī bono liberū houīfa
cit. quo uolūtariq; efficit' nō ūuitq; ptahi'.
sic sponte deuolutq; ī malū. ī malo nichil'o
minus tā liberū q̄ spōtaneū cōstituit sua
utriq; volūtate ductū. nō aliūde malū q̄
actū. et sicut celestis angl's aut ēgā ipē ds
pmācet libē bonq; ppria undeq; volūtate. nō

aliqua extrinseca nitūtate. sic ꝓfecto ꝺeꝫ
bolq; eque libere ī malū et corruptes ꝓsistit
aliqua extrinseca suo vtiq; volūtario nitū
nō alio impulsu. Manet ergo libertas volūtatis. vbi
cnā fit captiuitas mētis. tam plena quidē ī
malis. q̄m bonis sed ī bonis ordinatior tā
integra q̄z ꝓ suo modo ī creatia. q̄ ī crea
tore. sed ī illo potencior Et aut solent
hōes ꝙqueri et dicē. nolo hrē bonā volūta
tē et nō possū. nequaq̄ huic ꝓscribut liber
tati ut quasi vi aut necessitatē in hac par
te volūtas patiatur. sed plane illa liberta
te que dr a peto se carere testat. Nā qui
vult hrē bonā volūtatē. ꝓbat se hrē volūta
tē Nō em vult hrē bonā. nisi ꝑ uolūtatē
Et si volūtatē et libertatē ß libertatē a
necessitate. nō a peto. Nempe ut nō vale
at cū velut hrē bonā: sentit quidē sibi deesse
libertatem. ß ꝓfecto libertatē a peto: quo
vtiq; dolet ꝑmi. nō perimi volūtatē Nua
q̄ iam ꝓcul dubio vtriq; bonā habet ubi
habere vult: bonū quippe ē qd vult: nec
posset bonū velle nisi bona volūtate: sic
nec mala velle nisi mala volūtate. Cū bo
nū volumq; bona ē volūtas: cū malū vo
lumq; mala ē volūtas. Vt ubiq; volūtas et
ubiq; libertas. redit siquidē volūtati ne
cessitas Cū aūt nō valemq; qd volūq; sētiq;

quid dē ꝙam ad ām̄o libertatē pcto ēe cap
tuā uel miserā.nē tm̄ amissam ex hac go
tm̄ libertate quia liberū ē uolūtati seip̄z
iudicare. uel bonā si bono. uel malā si ma
lo cōsenserit. quippe que ī neutro misi cēr
te volendo cōsentire se sentit liberū arbi
trū credimꝰ noiari nā ex illa que dr a
pcto congruencia forsitā liberū cōsiliū.
et ītē ex illa que dcā ē. a miseria liberū
ponꝰ ꝙplacitū posse dici ꝙ liberū arbi
trū Arbitriū quippe iudiciū ē Sicut vo
udicij ē discēne quid liceat uel quid nō
liceat. sic ꝙfecto ꝙprij ꝙbare quid expe
arbitrij diat uel nō expediat. sic cōplaciti quoz
ertas cōsilij experiri quid libeat uel nō libeat. vtinā
cōplaciti tm̄ libere nobis ꝙsulerēꝰ. ꝙ libē de nob
iudicāꝰ. ut ꝙ admodū libē ꝙ iudiciū licita
illicitaꝰ discernimꝰ: ita ꝙ cōsiliū et licita
tam ꝙ cōmoda nob eligere. et illicita
tā ꝙ noxia ēspuē liberū habēmꝰ Ja enī
nō solū libi arbitrij. ꝫ et liberi ꝙul dubio
consiliꝫ: ac ꝙ hoc et a pcto liberi essemꝰ
Ja quid. si totū solūꝰ qd expediret uel licēt
nōne et libet. nōn liberi quoꝰ ēe cōplaciti mito merito
dicerem. quippe qui ab oi ꝙnide qd displi
cere potest hoc ab oi nos miseria liberos
sentiremꝰ. Nūc aut nō milta ꝙ iudiciū ꝑ
admittenda uel omittenda esse decernimꝰ:

que tñ p consiliū neq̃m· p iudiciū retinudi
nē aut eligimꝰ q̃ eligimꝰ a contēnimꝰ
cursuꝫ nō dia q̃ tamē recta & cōmoda
consulte obſeruamꝰ/ et ut bñplacita libet² cāa
amplectim² · ℔ misup quid durū ac mo//
lestū vir eḡmittit² fere pd nrūꝫ· liquet
q̃ libertū nec consiliū habeꝫ neq̃ bñpla//
citū Alia quēstio ē si ul' an petim² in p̃mo
hōe habuimꝰ qđ suo loco discutiet². Certis
simē aut habituri sumꝰ· cū deo miserāte
obtinebimꝰ qđ orāmꝰ. fiat voluntas tua· ē
Hoc nempe complebit² qñ id qđ nūc nicte
passim rationali creature cōmune indet²
libertū saltiꝫ a necessitate arbitrū erit etiā
in electis hoibꝰ· uti ia ī scis ē angelis· et
cautū a pcō: et tutū a miseria ꝑbanti//
bꝰ tandē triplicis libertatis felicitatē· pie//
tia q̃ sit bona voluntas dī· ac bñplacens
ac ꝑfecta Quod quia nec dū ē· sola ite//
rim plena integraꝫ maet ī hoibꝰ libtas
arbitrij· ℣ Nam libertas cōsilij ē ꝑte
tim²: et hoc m paucis spūalibꝰ q̃ carnem
suā crucifixerūt cū vicijs et cupiscē
cijs: quatinꝰ ia regnē nō regnet petim²
m eoꝝ mortali corpe· Porro ut nō reg//
net· libertas fiant² silēt· vt tñ nō desit
ē integro: captiuitas ē liberi arbitrij
Cū aut venit qđ ꝑfectū est· euacuabit² qđ ex

parte ē. Hoc ē cū plena fuerit libertas consilij: nulla iā erit captiuitas arbitrij. Et hoc est qđ cottidie petimꝰ ī oratione nostra cū dicimꝰ deo: Adueniat regnū tuū. Regnū hoc nec dū ex toto peruenit ī nos: cottidie tñ paulatī aduēnat. sensimꝰ ī dies magis ac magis dilatat timnos suos. ī his dū tarsit quoꝝ p̄ dei adiutoriū ītrior hō renouat. de die ī diem ītrītū. ꝯ regnū grē dilatat: ītātū potestas p̄ti diminuit. Inquātū vō mimꝰ ē adhuc p̄pt̄ corpꝰ mortis qđ agglutinat aiaꝫ: et ob nātate trene habitacionis utrꝰ deprimētis sensū mlta cogitantē. nāe hinc. ī qui p̄fectiores ī hac mortalitate uident. confiteri et dicē In multis offendimꝰ oēs. ī si diximꝰ quia p̄ctm̄ nō habemꝰ nosipos seducimꝰ et vitas ī nob nō ē. Qua p̄pt̄ orant et ipi sine intermissione dicētes. adueniat regnū tuū. qđ nō erit uel ī ī ipis cōsūmatū. quo usqꝫ p̄ctm̄ nō solū nō regnet ī coꝝ mortali corpore: ꝫ nec sit oīno nec ē possit. ī īmortali iam eoꝝ corpore. Jam de libertate cōplaciti ī hoc seculo neq; quid dicemꝰ ubi uix sufficit dici malicia sua. ubi oīs creatura ī gemiscat et parturit usqꝫ hinc. vanitati mimꝰ subiecta nō volens. ubi vita hoīs tēptacio est sup̄ tram. ubi viri ꝫ spuales ī

caā

spiritus primicias spūs ita acceperūt ingemiscūt
et ipi intra semetipsos: expectantes redemp/
tionē corpis sui Nūq nā mt ista locus ulla
ē hmōdi libertatis. Quid mq liberū nos
tro relinq arbitrio siue cōplacito: ubi
totū cauare uidet miseria. Neq cm l'
inocētia. uel iustitia q admodū a peto.
ita et a miseria tute ee hic poterūt ubiuis
tq exclamat Infelix ego hō: quis me libera
bit de corpe mortis huius Et ite. facte sūt mi
lacrime mee panes die ac nocte. Ubi noctes di/
esse ī merore cōtinuāt. nullū pfecto tpis
spaciū complacito uacuū relinquūt Demq
qui pie uolūt viuē ī xpo ipi magis psecuti/
onē pacūt. qm iudiciū a domo dei incipit.
Ds et paput a meis iquiens incipite: ß et si nō
virtq. vicū forte ī tuto ē. et aliq miteri ex ptē
frui potest complacito: caue miseriā Absit ita
qui letāt cū male fecerūt et exultāt ī rebq pes
simis. tale ē qd faciūt: quale est cum rident
frenetici Nulla autē uerior miseria: q falsa
letitia. Demq itm miseria ē. qñ uidet felicitas
ī hoc seculo: ut sapiens dicat Melius ē ire ad
domū luctus q ad domū cōuiuij. E quidē in Est
bonis corpib nōnulla locū delectatas. udelz in
edendo. bibendo. calefiendo ceteris q talibq.
fomētis uel tegumētis carnis: ß nūq uel ista
uacant aliqtenus a miseria. Bonus ē panis sed nūquid

esurietū. potus delectat: sed sicientē. Denīq; saturato. cibus potusq; iā nequaq̄m ſt̄ grata sed grauia Tolle famē: et panē non curab. Tolle sitim: et limpidissimū fontē ac si paludē respicies. Similit' umbrā nō querit. nisi estuās: solē nō curat: nisi algēs siue caligans Alioquin michi hoy libebit: si nō p̄cesserit urgens necessitas Que si p̄fecte tollat' e rebꝰ. statū inter diū atq; nocturnā uitet': ipa q̄ videt' michi ee iocūditas Fatendū igit' et i hac parte. oē qđ ē p̄nūs uite oaupare miseriā: nisi qđ m cōtinuus tribulacōibus ḡuioz laboz leuores uniq; qua lesiq; sūt consolacōes: et diu forte p tpe ac rez euentibus. uiuissim sibi ḡtua leuiaq; sucreduit' immoz expiēna. aliq̄ miserie videt' mitpolacō: ut cū aliq̄ post expta pla ḡuissima i mino forte molesta euadu': felicius puret' An tm fatendū ē eos q̄ p excessū cōte placiois rapti q̄q; i spū. quātulūcūq; de supne felicitatis dulcedine degustare sufficiut: toties ee liberos a miseria: quotiens sic excedut'. Hoc plane quod negādū nō ē: i hac carne raro licet raptiq; cōplaciti libertate fruut'. qui cū maria optimā partē elegerut'. q̄ nō auferet' ab eis Nemī iā tenet qđ' auferendū nō ē: exptiuntur utiq; qđ futurū ē. Sed quod futurū ē. felicitas ē Porro felicitas et miseria. eodē tpe simul

ē nō pnt Quociens igit̄ p̄ spm illā p̄cipiat: participat
tociens ista nō sencit Itaq; i hac uita soli cō
templatiu pnt utriusq; fruu libertati cōplacui?
et hoc ex parte. et pte satis modica. uicq;
rarissima Porro libertate silij fruit ē eā q̄
libet ustq; ex pte quidē s nō modica Cete
ru libertas arbitrij ut sup liquido apparuit.
cūctis paritr racōne utētibus cōuenit: nō mi
nor quātū i se ē i malis q̄ in bonis tā plea
i hoc seculo q̄si futuro. Sed et hoc apte mostra
tū ē puto: q hec ipa tamē libertas tā diu
qd'amodo captiua tenet: q̄ diu illā diue alie
libertates nūme. a' mino plene comitāt. nec
aliūde nē ille defectu uemt. de q̄ apls Vt nō
quecūq; uultis aut illa faciatis Velle siquidē i
ē nobis ex libero arbitrio: nō eā posse qd'
uolui Non dico. velle malū. à velle bonū sed
velle tātū Velle etenī bonū pfectu. uelle ma
lū defectus. uelle nō simplicit ipm ē qd'uel
pficit uel deficit. Porro ipm ut esset. creans
gracia fecit: ut pficiat saluans gra facit. ut
deficiat ipm se deicit. Itaq; liberū arbitriu
facit nos volentes: gra benuolos Ex quo nobis benuolos
ē uelle: ex ipa bonū velle Que ad modū itaq;
aliud ē timē simplicit. aliud timē deū. et
aliud amare deū Timē quippe et amare Timere
simplicit quidē plata. affectiones: cū ad
ditamto aut uirtutes significant. Ita quoq;

aliud est velle. aliud velle bonū. Simplices nāq; affectiones insiūt naturaliter nobis tanqm ex nobis: additamēta ex grā. Nec aliud profecto est nisi qd grā ordinat. quas donauit creatio. ut nil aliud sīt virtutes. nisi ordinate affectiones. Scriptū est de quibusdā q illuc trepidassēt timore ubi nō erat timor. Timor fuit sed īordinatus. Ordinare illū volebat dnūs. cū discipulis duceret. Ostendā vobis quē timere debeatis. Et dauid. Venite filij audite me. timorē dñi docebo vos. Itē de amore īordinato arguebat hoīes q dicebat. Ego lux veni ī mūdū: et dilexerūt hoīes magis tenebras qm lucē. Id circo sponsa postulat ī canticis dicens. Ordinate ī me karitatē. Similit quoq; de īordinata voluntate arguebant. quib⁹ dicebat. Nescitis quid petatis. Sed ad lineā rectitudinis. e docti sūt distortā reducere voluntatē. Cū audierūt. Potestis bibere calicē. quē ego bibiturus sū. Et tūc quidē vō sed postmodū. et ergō voluntatē ordinare docebat. Cū orās ī tātē passione. ut trāsferret ab eo calix. statī subiceret. Veritatē nō qd ego volo. sed qd tu vis. A deo ergo velle. qmō et timere. qmō et amare. accepimus ī condicōne nature. ut essemus aliq̄ creatura. Velle at bonū. quomodo et timē deū. qmō et amāre deū. accepimus ī visitatiōne grē. ut simus dei creatura. Creati quippe. qd amodo nrā m liberā voluntatem. quasi dei efficiam p bonā voluntatē. Porro bonā

v. verbo
cuā exēplo

facit. qui libera fecit. et ad bona ut simus aliqd
sicut creature eius: quam expedit profecto nobis ma-
gis omnino non fuisse. quam nos permanere. Nam quos volue-
runt sui esse. utique sicut dii sanctos bonum et malum.
facti sunt. non tantum ita sui. sed et diaboli. Itaque
libera voluntas: nos facit nos mali diaboli:
boni dei Ad hoc pertinet quod dicit Nolunt domini quos
Nam illos qui non sunt eius: amen dico vobis nisi ne
vos Dum ergo per malam voluntatem sumus diaboli:
non iterum non sumus dei sicut cum per bonam volun-
tatem efficimur dei. desinimus iam esse diaboli Nemo
siquidem potest duobus dominis servire Ceterum sive dei
sumus sive diaboli: non tamen similiter de suis nisi mus
esse nec nostri. Manet quippe utrobique libertas arbi-
trii. per quam maneat causa et meriti. quatinus
merito vel puniamur malis. qui tanquam liberi ex prava puniamur
voluntate efficimur. vel glorificemur boni. quod
neque voluntarii esse non possumus Dame diabolo
nostra nos mancipat voluntas. non ipsius potestas.
deo subiicit eius gratia. non nostra voluntas
Nostra quippe voluntas bona. quod fatendum est a
bono deo creata: perfecta tamen non erat. quominus
quo suo creatori perfecte subiecta sit. Absit autem
ut ipsi sui ipsius perfectionem. deo autem tantum cre-
ationem tribuamus. cui longe immerito melius
sit. esse perfecta quam facta. et dictu isto nefas vide-
atur deo quodammodo. nobis quod excellentius sit adhuc
veniens denique apostolus quam ex nihilo esset. quam ex gratia

expectasset. aiebat Velle adiacet michi. pfecte nō
tuemio. Dicebat pfecto velle quidē sibi ī ēe ex
libero arbitrio: ꝑ ut ip̄ velle pfectū hꝫet. Graz
se hꝫē necessariā ꝑ ei em̄ velle malū defectꝫ q̄
dem ē voluntatis. utiqz bonū velle. pfecto eius
dē erit. Sufficit aut ad oē qd̄ volu⁹ bonū. apiq
pfecto. Vt ergo velle mrm̄ qd̄ ex libēo arbitrio
gracie habeamꝫ. pfectū habeaꝫ: duplici gnē munē ī di
gemoet vero: videlicz vm̄ sapē. qd̄ ē voluntatis
ad bonū cōuersio. et pleno ēt posse qd̄ ē eiusdē ī
bono ꝑfectio. Porro pfecta cōuersio ē ad bonū.
ut nil habeat nisi qd̄ decrat uel lucrat. pfcta
ī bono ꝑfectio ut nil desit iā qd̄ libeat. Cuī de
uiū pfecta erit voluntas. cū plene fruit bona.
et bene plena. Habet siquidē duplex bonū ī se
ab initio sm. vnū quidē gniale ex sola creatōe. q a
bono saluet deo. nō potuit creari nisi bona. sed m
q̄ uidit deus cuncta q̄ fecerat. z erāt valde boa.
spāale Alterū spāale ex libertate arbitrij. ī qua ad
ymaginē utiqz ipius qui creauit est condita
Qd̄ si his duobz bonis adderet et trīū. cōuersio ad
creatorē. reputabit nō imerito pfecte bona.
Bona minuz ī vmūsitate. melior ī suo gnē.
optima ex sui ordinatōe Est aut ordinatio.
oīmoda cōuersio voluntatis ad deū. et ex tota se
voluntaria deuotaqz subiectio Huic uō tam
pfecte ustiae debet. ymo iugit glorie plen
tudo. qua sic se comitante dno ista. ut nec

ustitie possit hũ pfectio, nisi ĩ plea glã nec
glorie plenitudo. absq; pfecta ustitia. Merito
demiq; talis ustitia nõ erit sñ gloria. cũ gla vera
nõ sit. de tali ustitia vnde recte dr Be
ati qui esuriũt et sitiũt ustitiã ꝛc. Hec aũt st
illa duo q̃ supi nõiauimꝰ. uel sape. et plenũ
posse. ut sape ad ustitiã posse referat ad glo
riã. Sz uerũ et plenũ addita st. alterũ ad
distinctionẽ sapiẽ carnis q̃ mors ẽ. utiq; sapi
ẽtie mũdi q̃ stultitia ẽ apud deũ quia et
sapiẽtes sũt apud semet ipos hoes. sapiẽtes
tñ ut faciãt mala. Alterũ ad illoꝝ differẽtiã
de quibꝰ dr potẽtes potẽt tormẽta pacie nã
vñ sape aut plenũ posse. sino nõ iueniũt
nisi ubi libero arbitrio iã illa duo subiecta st
q̃ itẽ supius memoraui nichil liberũ videliz
consiliũ. libũq; cõplacitũ Solũ pfecto dixeri
uẽ sapiẽtẽ pleneq; potẽtẽ cui iã nõ tñ vel
le adiacet ex libero arbitrio. sz etiã q̃s q̃q;
duobꝰ iuenit pfice dũ nec velle valeat qd
malũ sit. nec carere qd velit. q̃ alterũ ẽ
ex libertate filij. uel sape alterũ ex liber
tate cõplaciti. plenũ posse Sed quis talis ac
tanto ẽ ĩ hoibus. qui ĩ hoc gloriet. q̃ ubi q̃n
do istud obtinet. Numquid nã ĩ sedo. Sz si quis
esset eiusmodi. maior eet paulo. q̃ cõfite dicẽs
pfice aũt nõ iuenio Numquid adã in padiso.
Sed si habuiss. nichil exul esset a padiso.

Loca ē pūdendi qđ sup̄ dist̄uimꝰ· utrū ſtz
totas tres illas quas diximꝰ libertates· ꝺē
arbitrij· ꝛ ſilij· complacẽti uel aliꝫ noĩbꝫ a
neceſſitate· a peccato· a miſeria· p̄mi hoĩes
ī ꝑadiſo habuerūt· an tm̄ duas· an unā ſo
lā mō· ⁊ Et de p̄ma quidē nā nulla q̄ſtio or
tur· ſi meminerim⁹ q̄ dict̄ ē· ⁊ uſus eā & pcō
ribꝫ eſſe eā lr̄ ratio ſup̄ior edocuerit· De
duabꝫ reliquis q̄rit̄ nō ĩmerito· an unā ꝺā
eas habuit· an ambas· ⁊ ā uel unā Nā ſi mꝫ
lā habuit· quid amiſit· ⁊ arbitrij utrꝫ liber
tatē· tā p̄ꝫ pcō· q̄ ante· ſ̄ tenuit ī con
cuſſā ⁊ Si ergo nil amiſit· quid ei obfuit ecc
tū fuiſſe de ꝑadiſo· ⁊ Q ſi unā quālibꝫ il
laꝝ habuit· q̄mō amiſit· ⁊ Nā certū ē ex q̄
peccauit· nec a pcō ꝓſus· nec a miſeria· ma
nēs ī corꝑe liber fuit· Ceterū nullateꝰ quā
cūꝫ illaꝝ ſemel acceptā amitt̄e potuit· Alio
quin ꝓfectū nec ſapē nec poſſe· iuxta q̄ q̄
dem duo hec ſup̄ius diffinita ſ̄· habuiſſe
cōuīcit· q̄ mmꝝ et velle potuit qđ nō de
buit· et ſ̄pe qđ noluit· An dicendū ē a
liq⁹ quidē modo illas habuiſſe ſ̄ quia nō
plenarie· potuiſſe amitt̄e· ⁊ Habet ſiquidē u
naſꝗ illaꝝ duos gradus· ſup̄iorē et ī fe
riorē· ⁊ ſup̄ior libertas cōſilij ē nō poſſe
peccare· ī ferior poſſe nō peccare· ⁊ Itē ſu
p̄ior libertas ꝓplacẽti nō poſſe turbari· ī fe

rior posse nō turbari. Itē īferiorē utriusq; libertatis gradū simul cū plena libertate arbitrij. homo ī suā cōdicōne accepit: et de utroq; corruit. cū peccauit Corruit aūt de posse nō peccare. ī nō posse nō peccare: amissa ex toto illij libertate Itēq; de posse nō turbari. ī nō posse nō turbari: amissa ex toto cōplaciti libertate Sola ē mānsit ad pena libertas arbitrij. p quā utriq; ceteras amisit. ipsā tñ amittē nō potuit. p quā quappe uolūtatē seruus facty peccati. merito p̄didit libertatē cōsilij. porro p̄ peccm factus debitor mortis: ō mō ia retinē valebat libertatē complacenti. De tribus gō libertatibq quas accepat. abutēdo illa q dē arbitrij. ē liquit sese priuauit. In eo aūt abusq ē. q illā cū accepisset ad gloriā. cōtra sibi ī cōtumeliā Iux testimoniū scripturē dicētis. Homo cū m honore esset. ic Solu mīt aiāmia datū ē hoi. potuisse peccare. ob p̄rogatiuā liberi arbitrij. Datū aūt nō ut p̄ peccaret. sed ut gloriosior appareret. si nō peccaret. cū peccare potuisset Quid nāq; gl'osius ei esse poterat. q̄ si de ipō diceret qđ scriptura p̄hibet dicēs. quis ē hic laudabim ēū. viq; ita laudandus. Fecit em mirabilia ī uita sua. q̄ potuit trāsgredi et nō trāsgressus ē. facē mala et nō fecit. Hic ergo honore quā diu absq; peccō fuit. seruauit. amisit. cū peccauit Peccauit aūt. quia liberū ei

qm̃ fuit. Nec aliūde ꝓfecto liberū: nisi ex libertate arbitrij: de qua utiq; ĩerat ei possibilitas peccandi. Nec fuit tamē culpa dānis. sed abutētis: qui ipaīn indelicet facultatē cōuertit ī vsū peccandi. quā accepat ad gloriā nō peccandi. Nā etsi peccauit ex posse qđ accepit: nō tamē quia potuit: sed quia uoluit. Nec em̃ ꝑuaricatē dyabolo et angelis eius. et alij ꝑuaricati sūt: nō qz nō potuerūt: sed quia noluerūt. Peccantis igr lapsus nō deo ascribendus ē potestatis: sed mere uolūtatis. lapsus tm̃ ex uolūtate: nō eqz ex uolūtate rēsurgere tā liberū habet. Qua etsi datū fuit uolūtati posse stare. ne caderet: nō tm̃ resurgē si caderet. Nō em̃ tā facile quis valet exire de fouea: q̃ facile ī eā labi. Cer dit sola uolūtate hō ī fouea pcī: sed nō ex uolūtate suffiat et posse rēsurgē: cū iā etsi velit. nō possit nō peccare. Quid ergo: peryit liberū arbitriū. qm̃ nō potest nō peccare: Neqm̃: sed liberū pdidit cōsiliū. p qđ prius habuit posse nō peccare: quomō et qđ iā nō valet utiq; nō turbari: inde misere audit q̃ cōplanti quoq; libertatē amiserit: p quā et ante habuit posse nō turbari. Manet ergo etiā post pcm̃ liberū arbitriū. etsi miserū. tamē integrū. Et q̃ se p se homo nō ꝑt sufficit excutere a pcō siue miseria. nō liberi arbitrij significat destructionē: rēligz libertatū

sed duaz

pmanonē. Neq; em ad liberū arbitriū quātū
i se est ptinet. aut aliq̄ ptimit posse uel sape
re? sed tantū velle. nec potentē facit creatu
ram. nec sapientē: sed tātū uolentem. Non ergo
si potens aut sapiens sed tantū si uolens ee de
sierit. liberū arbitriū amisisse putanda erit.
vbi em nō e uolūtas. nec libertas. Non dico
si velle bonū. sed si velle ōino creaturā desierit.
fatendū sine contradictione. ubi nō iā ex uolū
tate bonitas sed ipa ex toto nolūtas periit. eiā
liberū depire faciens arbitriū Quod si velle
bonū tantū nō poterit. signū e q̄ ei desit li
berū. nō arbitriū sed cōsiliū. Si aut nō q̄tū
dē uelle sed ad id quod iā mult bonū ei posse
defuerit. nocuerit sibi de esse liberū cōplacu
tū. nō liberū periisse arbitriū Si ergo liberū
arbitriū ita vbiq; sequit voluntatē. ut nisi illa
penit⁹ esse desinat. isto non careat. volūtas vō sit
m bono. ita eiā in malo eque pdurat. eque pfec
to et liberū arbitriū tā i mālo q̄ i bono itegrū
pseuerat Et quomō uolūtas eiā posita i miseria
nō desinat ee volūtas. sed dicit et e misera uolū
tas: sicut et beata uolūtas. ita nec liberū arbi
triū destruet. sine quātū i se est aliqten⁹ iminuet
poterit q̄cūq; aduersitas uel necessitas Sz licet
vbiq; pariter sine sui diminūcōe pduret. nō tamē
pariter sicut de bono potuit p se i malū corruet.
ita quoq; p se de malo i bonū poterit respirare

Et quid mirū si iacēs nō valet ꝙ se rēsurgē ꝙ
stans ī aliqđ melius nullo suo conatu ualebat
ꝓficere. Demq dū adhuc alias duas libertates
ex aliqua parte secū hret: nō potuit de ī feriori
bus illaꝝ gradibz ad supiores aſcendē. hoc ē
de posse nō peccare. et dē posse nō turbari ad
nō posse peccare. et nō posse turbari. Quod si
libertatibus illis ecīa utrūq aduentū nō pua
luit tū de bono se ī melius extendē ſ qnto mq
eisdē ꝓrsus destitutū de malo. ia ī id qđ fuit bo
nū poterit ꝙ se ipsū emergē. Habet igit homo
necessariū dei virtutē et dei sapiēciā xpm: q
ex eo ꝙ sapia ē uex ei sape reinfundat ī rēstau
racōnē liberi ɔsilij: et ex eo ꝙ virtus ē plenū pos
se rēstituat ī rēpacōz liberi ɔplacti. quatēq ex al
tero ꝓfecte bonq peccatū ia nesciat: ex altero ple
ne beatq. adūsum ml sentiat. Di sane ista ꝓfecto
ī futura uita expectet. qñ utraq mitt amissa li
bertas libero arbitrio plenarie rēstaurabit. nō
qmodo iustoꝝ cui vis ī hoc seculo ꝙtūcūq
ꝓfecto. nō quomō uel ipis ꝓmis hoibz datū fuit
eas hrē ī ꝓadiso: sed sicut ia nūc angeli possidēt
ī celis. Interim vō suffitiat ī hoc corꝙe mortis,
atq ī hoc seculo neq. ex libertate quidē cōsilij
pcto nō obedire ī cōupiscēcia: ex libertate at
complacti. adiſa nō formidāe ꝓ iustitia est
aut ī hac carne pcō. et ī hac dei malicia.
nō mediocre sape, peccato, et si nō ex toto ca

rere. rerte nō consentire. et ē posse nō paruū
aduersa et si nec dū ōino feliciť nō sentire. ui
rilit tamē p ueritatē contēpnē. Discendū
sane hic interim nob ē ex libertate consilij.
iā libertate arbitrij nō abuti ut plene q̄ꝫ
frui possumꝰ libertate cōplaciti. Dic p̄fecto
deꝰ ī nobis r ēp̄ꝫsamꝰ ymaginē. sic autq̄
honori illō rapessendo. quē p peccatū amisimꝰ.
p gr̄aciā p̄paramꝰ Et beatus qui de se merebit
audire. Quis est hic. et laudabimus eū. fecit
em̄ mirabilē Qui potuit trāsgredi et nō ē trāſ
gressus. Puto aut ī his tribꝰ libertatibꝰ ip
sam ad quā conditi sumus conditoris ymā
ginē atq̄ similitudinē cōtineri: et ymaginē
quidē ī libertate arbitrij. reliquas aī duabꝰ
baptitā quādā cōsignari similitudinē. Hinc ē
ē fortassis q̄ solū liberū arbitrīū suu ōino defec
tū seu diminucōnē nō patī q̄ ī ipō potissimū
etne et icōmutabilis diuinitatis substātia q̄
dā ymago īpressa nudeat Rā etsi habuerit
iniciū: nescit tamē ōtasū. nec de iusticia ul
gloria capit augmētū. nec de pēcō siue mise
ria detrimētū. Quid etnitati similius. qd nō
sit etnitas. Porro ī duabꝰ alīs libertatibus q̄
nia nō solū ex parte minuť sed et ex toto amit
ti possuť Rā dēcalis quedā similitudo sapiē atq̄
potencie. diuine ymagini supdicta p̄ nosc cog
Demꝰ et amisimꝰ illas p culpā et p gr̄ā

recuperauim⁹. et cotidie alij quidē plus alij mi-
nus. aut ī ipīs ꝓficimus aut ab ipīs deficimus
Possūt cēlā sic amittī ut iā nō valeāt recupa-
rī. possūt et ita possideri. ut nec amittī q̄nt
alīs modo nec imminuī hijs bipartite similitu-
dinis. sapiē. et potētie dei nō quidē gradu sūmo.
sed q̄ ipī tamē esset primus hō ī paradiso cōditus ē.
Quid em̄ victimis ad nō posse peccare uel turbari.
ī quo utrīq; iā scōs angelos stare. et dnī ꝑ ē dubi-
ū nō est. q̄ posse et nō peccare et nō turbari ī quo
homo ꝓfecto creatus ē A quo illo ꝑ pcm̄ ymo nob⁹
ī illo et cū illo corrūptibus. rursq; ꝑ gratiā nō
quidē ipsū. sed ꝓ ipso quēdā mferiorē gradū r̄-
cepimus Neq; em̄ hic penitus possimus ēe sī pcō seu
miseria. possumus tī grā iuuāte. nec pcō superari
nec miseria Quāq; tī sēptuā loquat. ōe qd̄ na-
tū ē ex deo nō peccat Sed hoc dictū ē de pdestī-
natis ad uitā. nec q̄ oīna nō peccent. sed q̄ pcm̄
ipīs nō imputet. q̄ul' puniē cū digna pna. tul'
ī karitate absōdit Karitas quippe opit multi-
tudinē pcōr. Et ute. beati quor. re. Diuine gr̄
similitudinis sūmū ḡ dū. sūmi āgeli tenēt. nos ī
fimū. Adam tenuit medū. demones nullū. Su-
ꝑnis nēpe spiritibz datū ē sine pcō et miseria ꝑ
durare. adeo aī absq; quidē esse. sed nō cēlā ꝑ ma-
nere. nobis nō ne cē quidē absq; hijs. q̄ ipīs tm̄
nō cedē. Ceterū dyabolus et mbra eius. sicut
nūq; uolūt r̄luctari pcō. sic nūq; pnt pena

declinare peti. Cū ergo iste due libertates cōsi
lij scilicet atq; cōplaciti. p quas racionali cre
ature vera sapiēcia atq; potēcia mīnistrat.
ita deo put multr dispēsante quibusq; causis
locis. tporibg. uarient. quatīn ī tris modicū
celestibus plenarie, mediocriter ī paradiso. apud
ī feros nullatēn habeat. Libertas vero arbitrij
de ipō quo condita ē statu aliquatēn nō mutat
sed equalit sp q̄tū ī se ē. a celis. tris. mferis.
possideat. Merito ille similitudim. Hec ymagim
deputat. Quidē apud mferos q; utraq; liber
tas periit. ille scilicet q̄ ad similitudinē ptinere
dicūt scriptuaq; testat auctoritas. Nā verū il
lic sape. qđ utriq; de cōsilij libertate concipit.
cōmo nō ēt locus iste manifestat ubi legit. Nō
cūq; pt mana tua ī strāt opare. quia nec opus
nec ō racio. nec sapia ē apud ī feros q̄ tu pperat.
Porro de potēcia. q̄ p libertatē cōplacti dat.
emuāgrlm sic loquit. ligatis manibz et pedibz
manūm Quid nēpe ē mānū pedūq; ligacō. msi oīmoda
potestatis ablacō. Sed dicat aliquis Quomō nō
ē ibi aliquid sape. ubi mala q̄ tolerāt. cogūt pen
tere malorz q̄ facta sūt Nūquid aut ī tōptis q̄s
pia, nō pēntē aut pentere mali nō ēt sape potest.
Hoc aut recte opponeret. si opus tantū peti. et
cāā nō ēt uolūtas mala puniret. Nulli quippe dubiū ē.
q; nemo ī tormētis positus actū iterare pctati
deleret. Veruntamē si uolūtas et ī tormētis ma
cāā

la ꝑdurat: quid ponderis habet opis abnegacõ
ut iõ sapere quis putet: q̃ iã in medijs flãmis
luxuriari nõ libeat. Demũ i maliuolã aiam
nõ mtroibit sapia. Vnde aũt ꝓbabimꝰ q̃ mala eã
et i pẽs no lũtas ꝑseueret. Certe ut cetera omit
tam: nollent õino puniri. Iustũ ẽ aũt puniri q̃
punienda gesserũt. Soluũ igit qd̃ iustũ ẽ. Sed q̃
nõ nult qd̃ iustũ ẽ: iusta eius uolũtas nõ est.
Eo ergo iusta: ac ꝑ hoc et mala ẽ uolũtas quo
iusticie nõ ꝛcordat. Duo sũt q̃ iustã cõꝓbãt uo
lũtatẽ. uel cũ peccare: ul' cũ impune peccasse li
bet. Quibꝫ ergo peccare libuit q̃ dũ licuit et
cũ nõ possũt: iultũ manẽ uolũt: qd̃ peccauerũt. //iã
Quid i hoc vẽ sapẽ: quid bone uolũtatis appꝛet.
Sed esto. pemitet eos peccasse nãq̃d nã si opꝛo tũ
si opꝛo det: malũt adhuc peccare: q̃ penã susti
nere pcũ. Et tũ illud iniquũ ẽ. hoc iustũ Qñ
uero uolũtas bona magis qd̃ iniquũ. q̃ qd̃ iustũ
ẽ eligeret. Ceterũ nõ vere pemitet qui nõ tã dolẽt
se sibi iuxisse: q̃ hoc ipm̃ iã nõ posse. Demũ fous
ostendit: quid mtus agat. Nã quãdiu corpus ui
uit i flãma: tã diu cõstat i malicia ꝑsistere vo
lũtatẽ. Itaq̃ de silitudine q̃ i cõsilij. et ite cõpla
citi libertate cõtinet: apud iferos pemtus michil ẽ
nec eẽ pt: ymagine tñ et illuc ꝑ liberũ arbitriũ i //. eiã
mobili ꝑmanẽte. Sed neq̃ i hoc seculo eque iuem
ri uspiã posset similitudo. sed adhuc hic feda et
deformis iacuisset ymago: si nõ cuvãgelica illa mulier

lucernā accenderet · dē sapiā ī carne appareret · euerteret domū videlicet vicioꝝ · dragmā suā rq̄ reret quā p̄ diderat · hoc ē ymaginē suā q̄ natiuo spoliata decore sub pelle pcti sordēs tāq̄ ī puluere latitabat · Inuentā tolleret et tergeret de regioē dissimilitudinis pristināq̄ ī speciē rformatā simi lē faceret illā ī gloria sctoꝝ · ymmo sibipī p̄ oia redderet quāq̄ cōformē · cū illud scripturē videlicz impleret Dabimꝰ quia cū apparuerit · similes ei erim⁹ qm̄ videbimꝰ eū sicuti ē Et reuera cui pocius id opus congruebat · q̄ dei filio · qui cū sit splendor et fi gura substātie patris · portans verbo vmus ex u troq̄ facile mumitus apparuit · et vnde rformaret deformē · et vī debilē cōfortaret · dū et de splē dore figure fugans tenebras pctoꝝ · reddēt sapi entē · et ex virtute ubi cōtr tyrānidē demonū potentem efficeret Venit ergo ipā forma · cui cō formādi erat liberū arbitriū · quia ut pristinā rē peret formā · ex illa erat rformādi · ex qua fuerat et formatū · Forma aūt sapiētis ē cōformacō ut faciat ymagō ī corpe · q̄d forma facit morbe · Ver ro illa attingit a fine usq̄ ad finē fortit · et dispo nit oia suauit Attingit a fine usq̄ ad finē hoc ē a sūmo celo usq̄ ad īferiores ptes tre · a maxmo angelo usq̄ ad ūmiculū · Attingit aūt fortit · nō mobili distensione · uel locali diffusione · uel sub iecte creature tātū officiali admīstracōe · sed substāciali quadā et vbiq̄ p̄senti fortitudine · qua

utraq; vniuſa potentiſſime mouet. ordiat. adminiſtrat
Et hec oia nulla ſui cogit⁹ facē neceſſitate: nec ēm
aliqua ī his laborat difficultate: ſed diſpomt oia
ſuauit. placida voluītate Vel cte attīgit a fine
uſq; ad finē. hoc ē ab ortu creature uſq; ad
finē deſtinatā a creatore. ſiue ī q̄ viget natura
ſiue q̄ acelerat cauſa. ſiue quē cōcedit gr̄a
Attingit fortit dū ml hoz euent. qd' nō p ut mult
potēti pordinat pudēcia. Sic ergo et liberū ar
bitriū ſuo conet pēē corpou. ut p ē ſapiā oib⁹
attingēs et ipſū a fine uſq; ad finē fortit. nuperas
ſcilicet ſmgulis ſenſibz et artubz tam poteter: quatn
nō ſinat regnare pctm ī ſuo mortali corpe. nec mēbra
det arma iniquitat: ſed exhibeat ſeruire iuſtīe Et
ita iā nō erit homo ſeruus pcti. cū pctm nō fecit.
a quo vtiq; liberatus. iā libertatē recuparet cōſili
iā ſuā vendicare ītēpet dignitatē: dū diuine ī ſe y
maginē cōdignā ueſtierit ſimilitudīne. vino atiquā
rparauit vemſtatē. Curet at hec agē nō mīa ſua
uit q̄ fortit. hoc ē. nō ex triſticia a ex neceſſitate: qd
ē iciū. nō plenitudo ſapie ſed ꝓpta et alacri vo
lūtate. qd' facit acceptū ſacrificiū deꝰ qm hylarē
datorē diligit deus Dicit p oia imitabit ſapiē
cia: dū et uicus rſiſtit fortit. et ī cōſcēcia requeſ
cet ſuauit Verū cuq; ad talia ꝓuocam exēplo. īdi
gemus et adiutorio. quo ipī videlicet p ipam cō
formem. atq; ī eandē ymaginē trāſformam a
claritate ī claritatē tamq; a dñi ſpū. Ergo

si a dñ̄ spū. iā nō a libero arbitrio Nemo p̄n
de putet ideo dictū liberū arbitriū. q̄ eque mt̄
bonū et malū pt̄āte uel facūltate uſetur. cū ra
dere quidē p̄ ſe potuerit. nō at̄ r̄ſurgere niſi p̄
dñ̄ ſp̄m̄ Alioquin nec de⁹ nec angeli ſancti. cū
ita ſint bom ut nō poſſint ee̅ mali. nec p̄uari
ctores. ite ā geli cū ita ſint mali. ut iā nō va
leant ee̅ bom liberi arbitrij eſſe dicent Ded et
nos illud poſt r̄ſurrectionē amiſſuri ſum⁹. q̄ñ u
triq; inſeparabilit. alij boms. alij malis, admixti fue
rimus. Ceterū nec deus caret libero arbitrio
nec dyabolus. qm̄ q̄ ille eſſe nō p̄t malꝰ. nō in
firma facit neceſſitas. ſed firma ī bonꝰ volū
tas et volūtaria firmitas. q̄q; ibi bonū nō va
let r̄ſpirare. nō aliena facit violenta oppreſſio.
ſed ſua ipſiꝰ ī malo obſtinata uolūtas. ac uolū
taria obſtinatiō. Nūc igit̄ ex eo p̄cus liberū ar Dicit
bitriū. qm̄ ſiue ī bono. ſiue ī malo eque faciat li
berā volūtatē. cū nec bonꝰ q̄ſpiā. nec ite malꝰ
dici debeat aut eſſe valeat. niſi uolēs. Tali iā
trōne nō ītongruc dicet. ad bonū ſe et ad ma
lū hre equalit. q̄ utrobiq; uidelicet par ſit eu. nō
quidē ī electione facultas. ſed ī volūtate liber
tas. Hac ſane dignitatis diuine ut dictū e
p̄rogatiua. rationalē ſingularit creaturā cō
ditor īſigniuit. q̄ quēadmodū ipē ſui iuris
erat. ſuiq; ipſius volūtatis. nō neceſſitatis erat.
q̄ bonꝰ erat. ita et illa quoq; ſiu qdāmodo

uris ī hac parte existeret. quatinus nō nisi sua
volūtate aut mala faceret. et iuste dapnaret. aut
bona maneret et merito saluaret. nō q̄ ei ꝑua
sufficē posset volūtas ad salutē. sed q̄ cā nul
lateng sme sua volūtate ~~volūtate~~ cōsequet. Ne
mo quippe saluat ītuitus. Vnā q̄ legit ī euāgelio
Nemo venit ad me. nisi pater qui misit me trax
erit eū. Et utē ī alio loco cōpelle ītrare nichil
impedit. quia ꝑfecto quātūcūq̄ trahe uel cō
pellere videat ad salutē hemgng pī. qui oēs volt
saluos fieīnullū tamē salute iudicat dignū.
quē ante nō ꝓbauit voluntariū. Hoc quippe ītendit
cū trahit aut ꝑsuadet. ut faciat voluntarios. nō sal
uet ītuitos. quatūcūq̄ dū de malo ī bonū mutat vo
lūtatē. trāsferat nō auferat libertatē. q̄ qm
tamē nō sp ītuitu trahim. Nec em cor aut fes
sus cōtristat cū trahit. Et paulo ad mane
tracty ē damascū utiq̄ nō ītuitus Trahi demq̄
spāliter volebat q̄ et hoc ipsū magnope flagita
bat ī cantuas. trahe aut me post te ī odore un
gentoꝝ tuoꝝ cūrim. Deinde q̄ ex regione sēptū
ē. unusquisq̄ tēptat a ꝑua cōcupiscētia abstrac
tus et illectus Et illud Corpus q̄d corrūpit ag
gīuat aiam. et deprimit terrena ihabitatio sen sū
multa cogitātē Et utē illud apli Inuenio aliā
legē ī membris meis ēpugnātē legi mētis mee.
et captiuū me ducētē ī lege pcti. que ē ī mēbris
meis. Hec oīa putari pnt cogē voluntatē et nū

pere libertatē At vō quātūslibz quis mtu
forisue tēptacionibz urgeat. libera pfecto sp.
quātū ad arbitriū spectat uoluntas erit. li
bere quippe de suo mchylomiq cōsensu iudi
cabit. Quātū aūt ptinet ad cōsiliū siue cō
placitū carnis. iterum cōupiscētia utrāq; mi
seria reluctātē. nūq quidē liberā se sentit. sed
pūus nō malā. dū malo nō cōsentit Nemq;
paulus qui captiuū se in legē trahi pti cōque
ritur. haud dubiū quin ex mnq plena liberta
te consilij. sensu tamē sanū atq; i bono q̄
iā ex magna parte se hz̄ liberū gloriat. iā
nō ego mq̄ens operor illud. Vnde hoc confidis
o paule. q̄ni cōsentio aūt legi dei. q̄ bona ē
Et rursū Condelector enī legi dei secūdū iteri
orē hoēz. Oculo existēte simplicī totū corpus
lucidū ee pūsumit Sano cōsensu tractū luc
pcō. uel captiuū miseria. liberū se i bono pfi
teri nō dubitat Vnde et fidens gl'aliter i
fert. Nichil ergo dāpnacionis ē his q̄ sūt
ī xpō ihu. Sed uideamus de his. qui penaq;
mortisue timore uerboteng negare cōpulsi sūt
ne forte uīr hanc assercionē. aut culpa nō
fuerit qd uel voce negauerit. a cogi i culpā
et uoluntas potuerit. ut vellet uidelicz hō
q eū et nolle cōstiterit et fuerit liberū arbi
trium. Quod quia impossibile erat. uelle quippe

fidē

et nolle idem. eod̄ tp̄e nō poterat queri vn
de malū. neq; quā volentibz malū. debuit mputari.
Neq; em̄ tale ē hoc. quale originale petiit: q̄
nō solū nō cōsencientes. vez plerūq; et nesciens
alia racōe confirmat. nec dū nato baptisma
te Exempli causa ponat ī medīū aplus petrus
Ipē quippe iussus ē negare veritatē. cont̄ ppriā
volūtatē Siquidē aut negare. à mori necesse
erat. mori timens negauit. negare nolebat.
sed magis nolebat mori Itaq; tutus quidē. sed
negauit ne moreret Q; si līgua et nō volū
tate loqui homo ꝓpulsus ē qđ nolebat. nō ta
mē velle aliud q̄ volebat. lingua mota ē cont̄
uolūtatē. sed et nūquid et mutata volūtas.
Quid em̄ volebat. prorsus q̄ erat xp̄i cē dis
cipulus. Quid loq̄bat. Nō noui hominē Cer
ta. morte nolebat euadē. Sed quid istud cri
minis fuit. Duas apli tenemus volūtates. vnā
qua volut nō mori pemtus ī culpabilē. alterā
et multū laudabilē q̄ sibi cōplacebat q̄ esset
xp̄ianus. In quo ergo culpabit. An ī eo q̄ mētre
q̄ mori malut. Hec plane volūtas ꝛpchēsione
digna fuit. qua corpis magis q̄ aīe. volut ser
uare iuta. Os nēpe qđ mentit occidit aiam
Et peccauit ergo. et nō absq; cōsensu ppie uolū
tatis īfirme quidē et miserē. sed plane libere.
Peccauit aut nō spernēdo. à odiendo xp̄m. sed
ꝛ minis amādo Nec ī hūc puisu amorē fu. vo

lūtatē metus ille ſubitus cōpulit. ſed eſſe cōmu
cit Jā tūc ꝑcul dubio talis erat ſed neſciebat qñ
ab illo quē late nō poterat audiri. ꝑinſq; gal
lus cantet ter me negabis Illa itaq; voluntatis
īfirmitas. ꝑ īcuſſū timorē nota nō orta notū fe
cit quatenꝰ ſe ītenꝰ xpm amauit Notū aūt nō
xpō. ſed petro. nā xpūs et aīa ſciebat quid eſſ
ī hōe. Quatenꝰ ergo xpm diligebat. vim ꝑſq
qđ negādū nō ē paſſa ē illa voluntas. ut cōtr
ſe loqueret. quatēꝰ vō ſe. voluntarie ꝑcul dubio
conſenſit. ut ꝑ ſe loqret Di xpm nō amaſſet.
nō negaſſet īmutus Verū ſi ſe amplius nō a
maſſet. nō negaſſet aliqtenus fatendū ē igit.
hominē fuiſſe compulſū. voluntatē ꝑpriā etſi nō
mutare. occultare tamē Compulſū inq;. nō iqui
dem ꝛcedē ab amore dei. ꝛcedē tñ aliquātulū
amore ſui. Quid ergo. forte diſſoluta ē tota
ſuperior aſſertio de libertate voluntatis quia mi
mq; īuicta ē cogi potuiſſe voluntas. Et pla
ne. ſed nō cogi ab alio potuit. q; a ſe ipā. Vī
ſi ſeſe ipā coegit. cōpulſa et cōpellens ubi amit
tere. ibi et ꝛapte uſa ē libertatē. Vim quippe
quā ipā ſibi intulit. a ſe ꝑtulit. Porro q; a
ſe voluntas ꝑtulit. ex voluntate fuit. Quod ex
voluntate fuit. iā nō ex neceſſitate. ſed uolū
tariū fuit Di aūt voluntariū. et liberū. Quē
ſua demq; ad negādū voluntas cōpulit cō
pulſus ē. quia voluit. ymo nō cōpulſus eſt

sed consensit. et nō aliene potēat. sed ppie volū
tati. illi vtiq; qua morte oīmodis euadē volu
it. Alioq; quādo vox muliercule ligniā sacrā
i vba formare nefanda valuisset. si nō lig
nee dniā volūtas āmisisset. Demq; cū se a su
postmodū nimio illo tēpe aut amore et xpm
cepit ut debuit toto corde tota aīa. tota vite.
diligē. nullis tā valuit minis uel pene exco
queri aliquate dare ligniā volūtati arma
niquitati? sed potius audacē accomodās ueri
tati. obedire oportet iquit deo magis q hoī
bus Est sane gemina cōpulsio sedm ep. aut
pati aliquid. aut agē contra ppriā cogimu
volūtatē. Quay passiua quidē sic em por il
la recte nomiat. potest nonūq; fieri absq;
consensu uolūtario patientis: sed actiua nūq.
Vnde maliū qd fit i nob. siue de nob. nō ē im
putandū nobis. si tamē iuuis. Ceterū qd fit
et a nobis iā nō sine culpa ē volūtatis. Velle
plane cōuincim: qd nō fieret. si nollem. Est co
// sed pulsio quedā et actiua. Sed nō habet excusacōz
cū sit et uolūtaria. Cogebat xpianus equidē
negare xpm. equidē dolens. nō tamē nisi vo
lens. volebat minis gladiū vitare ferientis.
atq; illa talis volūtas ītus psidens. ob aque
bat. nō gladius q foris apparebat. Porro talē
ē illā volūtatē. cōuincebat gladius. nō cogebat
ppā igit se i culpā. nō gladius impellebat. De

mqz m quibz sana erat / omdi poterāt. flecti ne quibāt. hoc ē qđ eis p̄dictū fuerat. facient ī vos quecūqz voluerit ꝫ ī mēbra. nō ī corda Non vos facietis q̄ volueritis. ꝫ ipsi facient. Vos pa // ciem̄. Mēbra truncabūt. sed volūtatē nō mu // tabūt. Deuient ī carnē. aīe aūt nō hūt quid faciant Dic licet corpus patientis ī potestate torquentis. ꝫ volūtas ē libera. Infirma si fu // erit seqendo cognoscēt. nō ē cogent / si nō fuerit. Sane ifirmitas eius a se ipā ē. sanitas nō a se sed a dn̄o spū. Sanat aūt cū renouat. Porro renouat. cū qđmodū docet aplus speculando gloriā dei ī eandē ymaginē trāsformat. a claritate ī claritatē. hoc ē de utute ī virtutē; tamq̄ a dn̄o spū. Int̄ que utraqz diuinū spm̄ et carnis appetitū. tenet mediū quendā lo // cū id qđ dr̄ ī homine liberū arbitriū id ē hūana volūtas. et tamq̄ indecīo latere montis ad modū ardui mr̄ utriūqz pendens. ita ī appe // titu ifirmat̄ p̄ carnē. ut nisi sedulo spūi ad // iuuet ifirmitatē eius p̄ gratiā. nō solū nō va // leat iustitie q̄ ē iuxta pphetā sicut mōtes dei ascendendo de utute ī virtutē apphendē cul // men. sed etiā de uitio semp̄ ī vitiū suo ipius pondere deuoluta. ruat ī p̄ceps. p̄egra // uata mimiqz. nō solū lege pcti originalit̄ m̄ // bris insita. verū et ɔsuetudine terrene ī habitacionis usualit̄ affectiombz molita

/ volūtas

Ds hūane volūtatis ūdelicet vtrūq; ꝟ̄ia
men. uno breuī vſiculo ſcriptūa ꝯmemo
rat dicēs Corpus qđ corrūpit aggūat aiaz.
et deprimit terrena īhabitacō ſenſū mlta
cogitantē. Et hec duo humus mortalitatis
mala ſic nō nocēt ſed exercent nō conſen
cientes ſic nō excuſant. ſed dapnāt cōſen
cientes. ut nec ſalus nec dapnacō ulla rō
ne ſme p̄cedenti cōſenſu volūtario poſſit
haberi. ne qua forte ex parte p̄ſcribi videat
libertati arbitrij. Nūa ob rem id qđ ī cre
atura dr liberū arbitrūm. a miſte p̄fecto
dapnat dūs ei ad petm nulla vi p̄ueniēs
extrinſeca. aut miſericordit ſaluat nu ad
uſtitiā vis nulla ſuffragat ſua Sane ī his oī
bus cogitet lector. originalis petī prorſus
exāpi racionē. Ceterō libero arbitrio nec
extra ipm querat dapnacōis cauſa. q ia
nō dapnat niſi p̄pria culpa. nec ab ipo ſalu
tis merita qđ ſola ſaluat nr miſericordia
Cuius conatus ad bonū et caſſi ſūt. ſi a
gratia nō adiuuet. et nulli. ſi nō exciteret.
Ceterū ī malū dicēte ſcriptura p̄mi ſūt ſen
ſus et cogitacōes hoīs. p̄mde nō ei a ſe. ut
dictū ē ſed deſurſū pocio a p̄re luminū
deſcendē merita putent. ſi tamē mā da
ta optima et dona p̄fecta ipā merito
p q̄ ſalus eterna conquirit deputent

Deus naq; rex nost' ãn secula · cũ operatus ẽ
salutẽ ĩ medio tre dona sua que dedit hoĩ
bus. ĩ merita diuisit et pmia. ut ꝑsencia
ꝑ liberã possessionẽ nostra meritĩ fierent
meritũ · et futura ꝑ gratuitã sponsionẽ
expectaremus. ymo expeteremꝰ ut debita.
Vtraq; paulo comemoratis habens mquit fruc
tũ vrm̃ m sanctificationẽ: finẽ vo ĩ uitã etnã
Ite et nosipi aut primicias aut spũs habẽtes ĩge
miscimꝰ · adoptionẽ expectantes filioꝝ dei. pri
micias spũs uocans sanctificationẽ id ẽ virtu
tes quibus ipresencia sanctificamꝝ a spũ · ut
merito consequamꝝ adoptionẽ · Hursũ ĩ euã
gelio · cadẽ · seculo abrenũciatꝝ ꝑmittũ ubi dr
centuplũ accipietis ite Itaq; nõ liberi arbitrij
sed dñi ẽ salus · ymo ipe salus. ipe et via ẽ
ad salutẽ qui ait · salus ꝓpli ego sũ · qui ite
phibet ego sũ via De feat via qui et salus
erat et vita · ut nõ gloriet oĩs caro Si igit
bona sũt vie merita · sicut et patrie salus et
vita · et verũ ẽ qd ait dauid nõ ẽ qui faciat
bonũ. nõ ẽ usq; ad vnũ · illũ videlicet vnũ de q
dr · nemo bonꝰ nisi solus deus dei sũt ꝓinde bus
munera · tã nostra opa · q̃ eius pmia · et qui
se feat debitorẽ ĩ illis: feat et nos ꝓmeritores
ex his · Ad que tamẽ condenda merita dignat
sibi adhibere creaturaꝝ ministria. nõ quibus
egeat · ꝛ quibus ꝑ hoc uel de quibꝫ ꝑsit. opat

ergo illoꝝ salutē·quoꝝ nōia sūt ī libro vite
aliqñ ꝑ creaturā ſine ipā Aliquādo ꝑ creā
turā contra ipam·aliqñ ꝑ creaturā cū ipā.
Multa ꝓfecto fiūt hoīb⁹ salubria ꝑ insensi
bilē·et itē ꝑ irrationalē creaturā? que idcirco
dici fieri? ſine ipā·q̄ nō queat intellectu ca
rens esse uel ẏstia·Multa quoq; multoꝝ sa
luti utilia facit deus ꝑ malos.siue hoēs siue
angelos? ſed q̄m iiustos ideo cont ipos nā dū
nocere cupientes iuuāt quātū alius valet un
lis actio: tantū ipis nocet ꝓpria intencō·Porro
ꝑ quos·et cū quib⁹ op̄at deus bon sūt angē
li uel hoēs·qui q̄d vult deus·et agūt pariter
et uolūt· Cum em̄ bono q̄d' op̄e cōplēt vo
lūtate consencāt·opus ei⁹ no q̄d ꝑ eos deus ex
plicat ipis cōmūicat·Vnde paulus cū bona pri
ma que deus ꝑ ipm̄ fecerat enarrasset: nō aīt
ego aut sed gracia dei mecū.Potuit dicē ꝑ me· Po
sed quia minus erat.maluit dicē mecū·presu
mēs se nō solū op̄is ēē mīstrū ꝑ effectū· sed
op̄antis q̄dāmodo sociū ꝑ consensū· Videaꝝ
secūdū triplicē dei op̄acoꝝ quā posuimus·quid
nā queaꝝ creatura queaꝝ ꝑ suo ministrio mereā
ri illa quidē ꝑ quā et sine qua fit q̄d fit q̄d me
reri ꝓt· Quid illa cōtra quā fit misi ira? quid
illa est qua fit msi gracia? In ꝑma utiaꝝ nīa·
m sequēti mala.ī vltrā boa meritū acqui
rūtur·Nec em̄ pcudes ꝑ eas bonū aut ma
cū

lū qđ cūq; fit bonꝰ quippia mereat aut malꝰ no
hīt quippe vnde bono malone consentiat. Al
to aūt mīg lapides cū nec sentiāt. Ceterū dya
bolus uel homo malus cū ingrauant et migl lēt
rōne iā quidē mereat sed nō nisi penā p eo
q a bono dissentiat. Paulq aūt qui volens
ewāgelizat ne si iustus dispēsatō iterū ei re
detta sit. et quicūq; simulat sapiūt. ānquidē
quia ex consensu voluntatis obediūt rpōitā sibi
ee cōfidūt coronā iustitie. Vtiq ergo deus ī sa
lutē suoꝝ irrationali et ire insensibili creatūa
tamq; mimento uel īstrumēto. q iā expleto ope
nusq; erūt. Vtiq creatūa rationali sed mali
uola quasi vga disciplīe. quia correpto filio
ī ignē ptiet tāq; sarmēta ī utile. Vtiq an
gelis et bonis hoībz uel boe voluntatis. tāq; co
militonibz et coadiutoribus suis quos pa
tta victoria ampliſſime rmuneabit. Demq;
et paulus de se suiq; similibus audacī pmī
tiat. Coadiutores eni dei sumus. Ibi itaq; de
hoī merita cōstituit benigne. ubi p ipm et
cū ipō boī quippia operari dignāt īstituit. hīc
coadiutores dei. cooperatores spūs sancti pmi
ritores regni nos esse pūsumim⁹. qđ p consensū
vtiq; voluntatū diuine voluntati cōuīgimus
Quid igit. hoc ergo totū liberi arbitrij
opus. hoc solū eius ē meritū qđ cōsentit.
Est prius. nō quidē q uel ipe cōsensus ī q

oē meritū cōsistit. ab ipō fit cū ne cogitare
qd̄ mīng ē q̄ cōsentire aliquid a nob̄ q̄
ex nobis sufficientes sūmus Dona nō mea sūt
sed apli. qui oē qd̄ pt ee boī idē cogitare
et velle. et pficere p boā volūtate attribuit
deo. nō suo arbitrio. Dicit deus tria hec.
hoc ē bonū cogitare. velle. pficere opāt ī
nobis. p̄mū pfecto sine nob. secūdū nobiscū
tertiū p nos fiant. Diquidē īmittendo bo
nā cogitacōz nos p̄uenit. mmittando eciā ma
lā volūtatē. sibi nos p cōsensū nūgit. mmit
tendo et consensiu facultatē uel facultā
tem. Eous p aptū opus nostrū ītīg opifex ī
notescat Dane ipi nos p̄uenire neq̄q̄m possum.
Cui enī bonū neminē iuuāt. neminē saluat
quē nō p̄uenit. Adeo ergo sine dubio nre
fit salutis exordiū. nec p nos utiq; nec nobis
cū. Verū consensus et opus et si nō ex nobis.
nō tā tamē sine nobis. Nec primū utiq; mq̄
nos ml facimus. nec vltimū. qd̄ et pleriq;
extorquet aut timor īutilis aut simulacō dāp
nabilis. sed tantū medium nobis ēpitat ī me
ritū. Sola nēpe īerdū boā volūtas sufficit.
cetera nō pſunt. si sola defuerit. Nō pſunt mq̄
sed agenti. nō cernēti. valet utiq; mtencō ad
meritū. actio ad exēplū. utrāq; p̄uenies co
gitacō tūtomodo ad exitandū. Cauēdū ergo
ne cū hec īuisibiliter mt nos aut nobiscū acti

tari sentimus. aut nostre voluntati adtribua
q̄ firma. c. a dei nūtati q̄ nulla c. ꝑ soli gre
q̄ plena c. Ipā liberū arbitriū exonerat cū se
minat cogitatū. sanat cū mutat affectū. ro
borat ut ꝓducat ad actū. seruat ne sentiat
defectū Dic aī cū libero arbitrio ista opat ut
tantū i primo illud pūemat. p̄ ceteris committ.
Ad hoc utiq; pūemēs ut iā sibi deinceps cooper
Ita tamē q. a sola gratia acceptū sit pit ab
utroq; ꝓfiat. ut mixtū nō singillatī. simul nouis
sim. p singulos ꝓfectus operet. Nā partī grā
partī liberi arbitriū. sed totū singula ope i
diuiduo ꝓagit. totū quidē hoc et totū illa. sed
ut totū i illo. sic totū ex illa. Credimus pla
cere lectori q̄ assensu apli nusq; recedimus
et quo euangel oro i eadem pene ipius vā fre
quent recidimus. Aliud em nostra aliud so
nant quā illud neq; volentis neq; currentis
sed miserentis c dei. Ps sane nō ideo dicat
quasi quis velle aut currere. possit tuam i
sed q̄ is qui vult et currit nō ex se sed i eo a
quo acepit et velle et currere debeat gl'ari
Deinde aut quid habes qd nō acepisti Creatis.
sanaris. saluaris Aliud hoc tibi ex te homo.
Aliud hoc nō impossibile libero arbitrio fie re
are qui nō erat. nec iustificare peccatore. nec
mortuus poterat seip̄ ꝛesuscitare. ut cetera ꝑt
tuta bona q̄ a sanādis necessaria sī a sal

uādis ẽposita Q̃ dicamus de p̃mo. patre et
medio de ultimo. sed et de ultimo nemo dubitat n̄
Dei q̄ ignorāt dē iustitiā. et suā volēs cōstituē ius-
ticiae dei nō ē subiectus. Quid em̄ Agnosas
creantis potentiā. saluātis gloriā. et sanātis
ignorās iustitiā. Sana me aut et sanabor &c
Iste dei iustitiā agnoscebat a q̄ eā spabat trā
sanari a petrō q̄ a miseria liberaret. et ideo illā
laudē suā nō se merito statuebat. Ppt̄ q̄d et da-
uid ingeminās. nō nob̄ igit dne nō nobis s. n. d.
q̄ vtrāq; a deo stolā. i. iustitiae stolaq; exp̄ssōz
ret expectatione i. gloriae. Quis ēt ignorat dei iu-
stitiā qui seip̄m iustificat. q̄s ē qui seipsū iusti-
ficat. q̄ui merita aliūde sibi p̄sumit. q̄ a gra-
tia. Cererū qui scit q̄d saluaret. eā dat vñ
saluet Ipē mā merita donat. q̄ scit quibz do
naret. Quid tribuā dnō igit p̄ oībz. nō qui
tribuit michi. sed q̄ tribuit michi. Et q̄ ē. et q̄
iustus ē. a deo confitē. ne si vtrūlibz negā
ret. vtrūq; p̄deret. et amittendo vnq; q̄d ius-
tus ē. et sic dāpnādo q̄ ē. Sed si nel tertio
loco īuenit q̄d vicissim rependeret Calicē igit
salutaris accipiā. Calix salutaris. sāguis sal
uatoris. Ergo si de est tibi ōīno. de tuo quid
nel sedis dei domis tribuas. vnde tibi salutē
p̄sumis. nomē igit dñi īuocabo. q̄d mirū
quicūq; īuocauit saluus erit; Igit qui recte
sapuit. tripliciter cōfitet opatōz. nō quidē libe

arbitrij· sed diuine gre ī ipō siue de ipō· pma
creacō· sed'a rformacō· tria ē cōsūmacō· pmo
nāq; ī xpō creati ī libertate volūtatis sed sed'o
rformam p xpm ī spm libertatis. cū xpo dei
de consūmandi ī statu etnitatis· Sic dē qd'
nō erat ī illo creari oportuit· qm erat p fōraz
rformari deformē mēbra nō pficī misi cū capi
te· qd' tūc utiq; complebit· cū ōēs occurrimus
ī virū pfectū ī mēsurā etatis plenitudinis
xpi· qn apparente xpō uita nostra· apparebimus
et nos cū ipō m gloria· Cū igit cōsūmacō fieri
habeat· de nobis siue ī nobis· nō aut a nob·
creacō vō fctā sit. et sine nobis· sola q nobis fctā
ēdāmodo fit· ut' consensū voluntariū nrm· ī
merita nobis rputabit rformacō· Ipsa sr ie
iuma nostra· ingilie cōtinētia· et opa mīe·
ctr'aq; vtutū exēcīa· p q utiq; cōstat ītiorē hoiez
nrm rfōri de die ī die· dū et itencō tremis ir
uata curis· de ymis paulatī ad supna rsur
git· et affectio nrā carnis desidia langues·
sensim ī amorē spūs cōualescit: et memoria
vetez opū turpitudie surdens· nouis bonisq;
actibz candidata indies hilarescit· In his nē
pe tribus ītrior rnouacō consistit· rectitū
dine sz ītēcōnis· puritate affectioīs· rtordacōe
bone opacionis· p quā bn sibi cōscia memo
ria emīteat· Verū hec cū rtū sit diuino ī
nobis actitari spū· dei sūt munera· Qua

uero cū nostre uolūtatis assensu nostra sit me
rita. nō em̄ vos estis ait qui loquimini sed
spiritus p̄tis vestri qui loquit̄ in vobis Et a
postulus. An experimentū eius inquit q̄rit̄s q̄
in me loquit̄ xp̄us? Di ergo xp̄us uel sp̄us
sāctus loquitur in paulo. nō eāam itidem
opat̄ in ipso? Nō em̄ loquor ait quic̄quid per
me non efficat deus. Quid igit̄? Di nō
paul? sed dei loquentis in paulo uel ope
rantis p paulū. et verba sut̄ et opera.
Vbi iam pauli merita? Vbi est quod tā
fidenter aiebat bonum certamen certa
ui t̄? An in eo forte confidit sibi coro
nā esse repositam. q̄ p ipsū illa fiebant.
Sed multa p malos sine angelos sine hoīes
fiūt bona. nec tamē illis reputant̄ in me
rita. An quia potius. et cū ipso hoc ē cū
eius bona bona voluntate fiebant? Nā si
tuitus mquid euāgelizauero dispēsatō
michi credita est. Di autē volens? glo
a michi est. Ceterū si uel ipā voluntas
de qua oē meritū pendit ab ipō paulo
non est? quo pacto eā quā sibi repositā
p̄sumit coronā vocat iustitiae? An quomā
iuste iā et ex debito r̄quirit? q̄dōmodo gratis
p̄mittit? Demū ait Dño cui credidi et
certus sū quia potens est depositū meū
seruare. Dei p̄missū suū appellat depōitū.

et quia credidit p̄mittēti: fidēter p̄missū repe
tit. p̄missū quidē ex misericordia: sed ēa ex
iustitia p̄soluendū. Est ergo quā paulus ex
pectat corona iustitie: sed iustitie dei nō sue
Iustū quippe ē: ut reddat qđ debet: debet
aūt qđ pollicitus ē. Et hec ē iustitia de qua
p̄sūmit apls p̄missio dei. ne si hāc contēp
nens: suā uelit statuē iustitie dei nō sit sub
iectus. Cuius tamē sue iustitie deus ipm vo
luit habere consortē: ut et corone faceret
p̄meritorē. In eo cū deus sibi iustitie cōsor
tē: et corone statuit p̄meritorē: cū opū qbz
illa erat p̄missa corona. habere digna
bus est coadiutorē. Porro coadiutorē facit
cū facit volētem hoc ē sue volūtati cōsē
tientē. Itaq; volūtas i auxiliū. auxiliū i
putat i meritū. Dei igitur a deo volūtas
et meritū: nec dubiū q; a deo sit et velle
et p̄fici p bona volūtate. Deo ergo auctori
ē meriti: q; et volūtatē applicat opi: et opꝰ ex
plicat volūtati. Alioq; si gr̄ie appellēt ea q
diuīa nostra meita: spei sūt quedā semīaria
caritatis īcentiua. occulte predestinationis
indicia. futurē felicitatis p̄sagia. via reg
ni. nō causa regnandi. Demq; quos iusti
ficauit. nō qs iustos īuenit. hos et magnificauit.

Explicat de libero arbitrio.

Retractacio sequentis operis

In hoc opusculo cū illud de ewāgelio qđ dominꝰ ait. die vltimi iudicij. se nesare ad aliquā sriā confirmādā atqꝫ roborandā pferrē i medū. mpiude quidđā apposiu. qđ i ewangelio scriptū non esse postea deprehendi. Nā cū textus habeat tāto mo neqꝫ filius sat. ego deceptus magis q̄ fal lere volens. luttere quippe īmemor sed nō sensus. nsc ipē maquiens filius hominis sat. Vnde etiā totā ordiēs sequētem disputacionē. ex eo qđ veraciť posiu. verā tonatus sū ap pbare assercionē. Sed qua talē errorem meum multo postqm a me isdē libellus e ditus. et a pluribus iā trāscriptus fuit de prehendi. cū nō potui p tot iā libellos spar sim ꝑsequi mendacū necessariū credidi cō fugere ad cōfessionis ēmedū Alio ꝫ m loco quidđā de seraphym opinionē posui. quā nūq̄ audiui. nusq̄ legi. Vbi sane lector me attendat. qđ p mdē tpanť puto dixerī. volē videlicet nō aliud q̄ putari. qđ certū reddē de scripturis nō valui. Iterulꝫ quoꝫ ipē q̄ de gradibꝫ humilitatis mscribit. pro forsitā qđ
sed nō humiliratis /ꝫ sup bie potius hic distigui describiqꝫ iudeť grados ualup mia pacietie Sꝫ hoc āmodo l' intelligēbꝫ l' antedictis ꝯ dē nulli rōꝫ. quā tamē i fine opusculi ipē breuiť itri mare curaui. Explicit retractacio

Duodecim gradus humilitatis

12 Corde & corpe sp̄ humilitatē ostēdē deforis i tra aspectū
11 Vt pauca et racionabilia vā loqt̄ nō i clamosa voce
10 Si non facilis et aut promptus in risu
9 Taciturnitas usq; ad īterrogacionem
8 Tenere quod cōmunis habet mōstery regla
7 Credē et p̄nūciare se ombz viliorem.
6 Ad oīa indignū et īutilē se ꝯfiteri et credē
5 Confessio peccatorum
4 Pro obediencia in duris et aspis paciencia
3 Omī obediencia subdi ombus
2 Propriā non amare voluntatem.
1 Timore dei custodire se oī hora ab oī pcto

Duodecim gradus superbie.

12 Consuetudo peccandi
11 Libertas peccandi
10 Rebellio in magistrū et fratres
9 Simulata ꝯfessio. q̄ p̄ dura et aspa īiūcta p̄bat
8 Defensio peccatorum.
7 Presūpcio. ad omia se ingerere.
6 Arrogancia. credere se ombus sanctiorem
5 Singularitas. priuata affectare cū gloria.
4 Jactancia. que in multiloquio diffunditur
3 Inepta leticia. que per facilitatē risus denotat
2 Leuitas mētis. q̄ p̄ vā īdiscrete leta vel tristia notat.
1 Curiositas. cū oculis cetisq; sensibz vagat̄ ea q̄ ad se
nō p̄tinent

Inapit Tractatus beati Bernardi abbatis de duodecim gradibus humilitatis.

Rogasti me fr̃ gor̃. q̃tm̃ ea que de gradibz hũilitatis cor̃a fratribz loquutus fuer̃. plenior tibi tractatu dis-serere. Cui tue petitioni dig-ne ut dignũ erat. et volẽs satisfacere. et timẽs nõ pos-se. cui ageliti consilij memor. nõ prius fateor ĩtrpe ausus sũ. q̃m sedẽs cõputaui si sufficeret suptus ad pficiendũ. Cũ aũt caritas foras hinc mĩsset timorẽ. quo m̃ timebã illudi de ope nõ ꝛ sumando. subĩtrauit alius timor de cõtrario. quo cepi timẽ ĝiu⁹ periculũ de gla si p-ferasse. q̃m de ignominia si deferissem. Vnde ĩ-ter hinc timorẽ et caritatẽ velut in quodã bi-uio positus diu hesitaui. cui viaz to tuto me crederẽ. metuẽs a loquendo utilit⁹ de hũilitate. ipe hũilis nõ ĩuenirẽ. a tacendo hũilit⁹ ĩutilis fieri. Cũq; neutrã tutã. alterutrã tn̄ michi tenendã ee ꝛ spicerẽ. elegi poci⁹ tibi si quẽ posse cõmũicare fructũ sermonis. q̃m tutari me solũ portu silẽ-cij. Sil⁹ fiduciã habẽs si quid forte qd̃ approbes dixerim tuus p̃cibz posse nõ superbire. si aũt qd magis puto. nil tuo studio digniũ efferẽ. de ni-chilo superbire non posse.

Docetur⁹ ergo de gradibz hũilitatis quos bẽs benedictus nõ numerãdos sed ascen-

dendos ꝓponit · prius ostenso si possū q̄ ꝑ illos
puemendū sit · ut auditus fructu puenionis:
minꝰ ꝙuet labor ascensionis · Ꝓponat itaq;
dñs nobis vie laborē · laboris mercedē · Ego sū
inquit via veritas et vita · Viā dicit hūilitatē
que ducit ad veritatē · Altera labor · altera fruc
tus laboris ē · Vnde sua inquibꝰ ꝙribi de hūilita
te locutus fit · cū determinate dixerit ego sū via ·
Audi aptius · Discite a me quia mitis sū et hū
lis corde · De ergo ꝓponit hūilitatis exemplū ·
māsuetudinis formā · Si imitaris eū nō ambu
las in tenebris · sed habebis lumē vite · Quid ē
lumē vite nisi veritas · q̄ illuminās oēm hoīem
venientē ī hūc mundū · ostendit ubi si sit vera via ·
Ideo cū dixisset ego sū via et veritas · subdidit
et vita: Ac si diceret Ego sū via que ad verī
tatē duco · Ego sū veritas que vitā ꝓmitto · Ego
sū vita quā do · Hec ē em aut vita eterna · ut
cognoscant te verū deū · et quē misisti ihm xpm
Vel sic · Quasi tu dicas viā considero id ē hū
litatē · fructū desidero veritatē · Sed quid
si tātus ē labor mie ut ad optatū lucrū nō pos
sim puenire · Respondet · Ego sū vita id ē via
tibꝰ quo sustēteris ī via · Clamat igit errā
tibꝰ et viā ignorātibus · ego sū via · Dubitā
tibꝰ et nō credentibꝰ · ego sū veritas Iā assen
dentibꝰ · sed lassescentibus · ego sū vita · Satis
ut reor ostensū ē · ex ꝓposito capitulo ewā

ſcłi. cognitionē veritatis. fructū ēē humilita
tis. Accipe et aliud. Confiteor tibi pr̄ celi et
terre. quia abscondisti hec. haut dubiū qui
veritatis secreta a sapientibz et prudentibus
id est a superbis. et reuelasti ea parvulis hoc
ē humilibus. Et i hoc apparet. qđ veritas
que superbis absconditr. humilibz reuelatr. Hu
litatis vēo tribus pr̄ ēē difficilio. Humilitas
ē virtus qua hō verissima sui cognitōe sibi
ipsi vilescit. Hec aūt cōuenit his qui affec
ionibus i corde suo dispositis. de virtute i
virtutē. id ē de gradu i gradū p̄ficiūt.
donec ad culmē humilitatis pueniant. ~~t quo~~
~~velud~~ i quo velud i syon id ē i speculatōe
positi veritatē p̄spiciāt. Legem inquit benedic
tionē dabit legislator. Quia qui dedit legē
dabit et benedictionē. Hoc ē qui iussit hu
litatē. p̄ducet ad veritatem. Quis vere ē
hic legislator. nisi dulcis et rectus dominꝰ.
qui legem dedit delinquentibz i via. In via
quippe delinquit. qui veritatē derelinquit.
Sed miquid uel sic veritatē a dulci dño
derelinquit. Ipse ergo dulcis et rectus do
minꝰ legem dat via humilitatis. p quā rede
ant ad cognitionē veritatis. Dat occasionē
occasionē recipiande salutis. quia dulcis ē. nō
tamē absq; disciplina legis qua rectus ē.
Dulcis. quia perire nō patit. rectꝰ qr̄ pu

mre nō obluiſcat. Hanc utiq; legē qua redit
ad ueritatē. bti bñdictus p xii gradus diſ
posuit. ut ſicut poteſt dēi p̄cepta legis ac
gemina caritatis dilectione ī quo duodenarius nūg
mplet ad decimū uenit. ita his duodecim gra
dibus aſcensis ueritas aſſphendat. Illud q̄
qđ m ſcala illa q̄ m typo hūilitatis iacob
mōſtrata ē dñs deſup īmixus apparuit. qđ
nobis aliud īuit. niſi q ī culmine hūilitatis
cognitō cōſtituit ueritatis. Dñs quippe de
ſūmitate ſcale ꝓſpiciebat ſup filios hoim.
tam q̄ uitab. cui oculi ſic ſalle nolūt. ita
ſalli nō nouit. ut videret ſi ſit ītelligēs
aut r̄quirēs deū. An nō tibi de alto videt
clamare ac dicē r̄quirētibz ſe (nouit em
q̄ ſt eius) trāſite ad me oēs qui cōcupiſci
tis me ⁊ a gnatibz meis īplemi. Et illud ue
nite ad me qui laboratis et onerati eſtis et
ego reficiā vos. venire nequit. Quo. Ad me
veritatem. Qua. p hūilitatē. Quo fructu.
Ego vos r̄ficiam. Sed q ē r̄fectio quā vitas
aſcendentibz ꝓmittit. quemētibz reddit. An
forte ipa ē caritas. ad hāc quippe ut ait bti bñ
dictus aſcensibus hūilitatis gradibz monach⁹
mox quemet. vere dulcis et ſuauis cibus caritas
q̄ feſſos alleuat. debiles roborat. meſtos letificat.
Iugū demq; veritatis fiat ſuaue et onꝰ leue.
Donꝰ enim caritas. q medio ī ferculo ſalomonis

ꝑsistens. diuersaꝝ odore vtututū · velud duꝑsi ge
neris flagr fragrancia pigmentoꝝ ẽsurgentes
rficiat · ioūdat rficātes · Ibi siquid appomt pax pa
cēcia. benignitas. longanimitas. gaudiū ī spū scto.
et si que sūt alie veritatis seu sapiēcie gnāco
nes. apparāt ī illa · Habet et hūlitas ī eode
fercula suas epulas · panē scilicet doloris · et vi
nū cōpūctionis · qbs ꝓmo veritas ꝑsapientibz offert
ert · quibz vnaꝝ dr surgite postq̄ sederitis q̄
m · p · d · Hūt ibidē cōtemplacō ex adipe fru
menti solidū abū sapiē · cū vino qd lenificat
cor hoīs · ad qd veritas ꝓfectos īuitat dicēs ·
Comedite aīci mei et bibite et īebriami kmi ·
Media īquit karitate cōstruaur ꝓt filias ihrm ·
ꝓt imꝑfectas ndelicz aīas · q̄ dū ad hūc solidū
illū cibū min⁹ capē possūt · lacte ītexī karita
tis ꝑ pane · oleo ꝑ vino · nutrende sūt · Que rec
te media describit · qz eꝝ suauitas nec īsapiē
tibus ꝓsto ē · phibente timore · nec ꝓfectis satis ē
ꝑ habūdanciore cōtemplacois dulcedine · Hijs ad
huc a nocīs rārū delectacionū humorbz
timoris amarissima posione purgandi · nodū
lactis dulcedinē expuūt · illi iā auulsi a lacte
epulari ab ītroitu gloie gloriosi delectāt ·
solis mediis id ē ꝓficientibz ita iā melleas q̄sda
sorbiūculas karitatis exptis · ut illis mtexī
ꝑ suu teneritudine cōtenti sūt · Primꝰ ergo ci
bus hūlitatis pnēgatoriꝝ cū amaritudine

Secūdus karitatis ysolatorius cū dulcedīe. Terr⁹ contēplacoīb solidus cū fortitudine Heu michi Domīe deus vtutū quousq; irascēris sup ozōnē seruu tiu. cibabis me pane lacrimaz et potū dabis michi i lacrimis. Quis me tuutabit ad illud uel medīū ac dulce karitatis couiuiū vbi iusti epulant⁹ i conspectu dei. et delectant⁹ i leticia ut iā nō loquēs i amaritudine aīe mee dicā deo noli me condepnare! sed epulando i azimis sīceritatis et vitatis. letꝝ cantē i vijs dm̄ qm̄ magna ē dm̄ bona tij via humilitatis qua vitab mḡrit⁹. karitas acḡrit⁹. generacōes sapiēcie participat⁹. Demaz sic sims legis xpc sic ꝑfectio humilitatis. cognicio veritatis. xpc cū venit attulit gracīā. Veritas quibz i notuerit dat karitatē. Innotescat aī humilibz. humilibꝫ ergo dat gracīā. Dixi ut potui quo fructu humilitatis gradus ascendi debeāt. dicā ut potero quo ordine ad ꝓpositū bramū veritatis ꝑduc̄ant. Sed qr ipa quoq; veritatis agmina i tribz gradibz consistit. ipos breuit si possū distīguo. quatinꝰ ex hoc clarius i notescat. ad quē trīū veritatis duodecimus humilitatis ptm̄gat.

Inquirim⁹ nāq; veritatē i nobis. i ꝓximis. i sui natura. In nobis nosmetipos diudicādo. In ꝓximis eoz malis cōpatiēdo In sui natura. mundo corde contēplando. Obserua sic numerū ita et ordinē. Primo te doceat veritas ipa. qd

"gloria

prius ī ꝓximis q̄ m sin debeat mq̄ri natūa
post hoc accipies cur prius m te q̄ m ꝓximis m
quirere debeas. In uno siquidē bītudinū q̄s
suo sermone distīxit. prio misericordes. q̄ mū
di cordes posuit. Misericordes cito ī ꝓximis
veritatē deprehendūt. dū suos affectus ī illos
extendūt. dū sic p karitatē se illis cōformāt.
ut illoz ~~uel bona~~ uel boā uel mala. tāq̄ ꝓpria
~~ua~~ sentiant. Cū mfirmāt mfirmis mfirmā
tur. cū scandalizatis vrūt. gaudē cū gnudē
tibz flere cū flentibus consueverūt. Hac
caritate fratna. cordis acie mūdata. vitatē
delectantur ī suu cōtemplari natūa. p eius a // cuius
more mala tolerant aliena. Qui vero se ita
fratribus nō cōsentiāt. sed econtrio aut flen ∧ cōsociāt
tibz insultant. à gaudentibz derogāt. dū q̄s ī
illis ē in se nō sentiūt. q̄ simulāt affectu nō sī.
veritatē ī ꝓximis qualit deprehendē pūt. Bene
māq̄ cōvenit illis vulgare illud puerbiū. Nesit
sanus quid sentiat egēr. aut plenus quid patiat
ieunus. Et eger egro. et ieunus ieuno. quā
to ꝓximquus. tanto familiarius cōpatiūtur.
Sicut em pura veritas nō nisi puro corde in
det. sic miseria fratris verus misero cordi
sentit. Sed ut ob aliena miseria cor miser lya // rū
beas. oportet tua prius agnoscas. ut ꝓximi
mentē ī tua inuemabi et ex te nouis qualit illi
subuemas. exō sūlicet salvatoris nostri qui

pati voluit ut compati ſciret. miſer fieri ut
miſereri diſceret. ut q̃mō de ipō ſcriptū ē et di
dicat ex hiſ q̃ paſſus ē. obediēciam. ita diſcēt
et miſericordiā. non q̃ antea miſereri neſciret
cum miſericordia ab ēterno et uſq; ītēnū. ſed
qđ nā ſciebat ab ēterno: tpali didicit experimēto.
Sed forte durū tibi videt̄ q̃ dixi dei ſapiēciā
xpm̄ didiciſſe miſericordiā. quaſi ib̄ q̃ quē oīa
facta ſūt. aliquid aliq̄ ignoraſſet ex hiſ q̃ ſuſt.
maxime cū illud qđ ex epl̄a ad hebreos ad id
confirmandū memoram alio ſenſu q̃ nō ita vi
deat̄ abſurdus poſſit intelligi. ut hoc qđ dictū
ē didicit nō ad ipm̄ caput referat̄ ſed ipſum pſona. ſ
ad corpus eius qđ ē eccleſia. et ita ſit ſenſus
Et didicit ex hiſ q̃ paſſus ē in capite obediēciā.
hoc ē obediēciā didicit ī ſuo corpe ex hiſ q̃ paſ
ſus ē ī capite. Nā illa mors illa crux. obprobria.
ſputa. flagella q̃ oīa caput nrm̄ xp̄c pertranſiit.
quid aliud corpi eius id ē nob. q̃ppetata obediēcie do
cumēta fuerūt. Xp̄us enī ut ait paulus factꝰ
ē obediēs pri uſq; ad mortē. Cetera nāturate. Re
ſpondeat aplus petrus xp̄us paſſus ē p nobis
nobis relinq̄ens exemplū ut ſequamini īquit veſti
gia eius. id ē ut ymitemini veſtigia eius. Ex hiſ
ergo q̃ paſſus ē. diſcimꝰ quāta nos qui puri
hoēs ſumꝰ oportreat p obediēcia perpeti. p q̃ ib̄ q̃
et deus erat nō dubitauit mori. Et hoc modo īgnis
īuēniens nō erit ſi dē xp̄o. uel obediēciā uel mi

λ ſereri

λ perpeti

sericordiā seu aliquid aliud ī suo corpe didicisse.
dū tamē sibi ī sua psona ml qđ sz ante latuerit
credat ex tpe potuisse accedere Dicaz ipē sit qui
miserere aut obedire doceat. ipē qui dicat. qz
caput et corpus vnus ē xpūs. Nō nego hūc m
tellectū quū rectus sit Sed ex alio loco ipiō eplē
supior mīpretatiō uidet appbari vbi dr. nūqz em
angelos apprehendit. sed semē abrahe apprehen
dit. vñ debuit frībz p omīa assimulari ut mi
sericors fieret Puto qz hec verba sic ad caput
referenda sint. ut corpori pfectus aptari nō
possint. De uerbo utraz dei dictū ē. qđ nō an
gelos apprehendit. hoc ē nō ī vnā sibi psonā
assūpsit. sed semē abrahe. Neqz em legit verbū
angelus factū ē. sed ve ubū caro factū ē. et
caro de carne abrahe uxta pmissionē q illi p
mū facta ē. Vñ id ē ex qua semims assūptōe
debuit p oīa fratribz smilari. id ē. oportuit
ac necesse fuit. ut simi nobis passibilis. nostra
rū oīa excepto pcto genera miseriaz pferret.
Di qris qua necessitate. ut misericors mgt fiet
Et hoc aiūt. cur nō recte ad corpus referri pt.
Sed audi qđ paulo post sequit. Juxta em m quo
passus ē ipē et temptatus. potens ē et eis qui tēp
tant auxiliari In quibz vis quid melius ītelligi
possit nō video. nisi qz ideo pati ac tēptari. oī
busqz absqz pcto hūāms voluit comunicare m
seriis. qđ ē p oīa fratribus smilari. ut simili

passis ac tẽptatis misereri ac ꝑpati ipō discrẽ
exꝑimento. ¶ Quo quidem exꝑimẽto nō dico ut
sapienᵒr efficerẽtur. sed ꝑfectiᵒr videret. ꝙtinꝰ
infirmi filij adã quos suos fr̃s et appellari fr̃es
nō dedignatꝰ est. suas illi ifirmitates ꝛmittere
nō dubitarent. qui sanare illas et posset ut deꝰ.
et vellet ut ꝑfectꝰ. et cognoscerent ut eadẽ
passus. ¶ Vnde ysayas vꝛtũ cũ appellat doloꝛũ.
et sciẽtẽ infirmitatẽ. ¶ Et aplus nō ẽm habẽꝰ
inquit pontificẽ qui nō possit cõpati infirmitatibꝰ nr̃is.
Vnde ar̃ possit mdicab adũgit. Tẽptatũ ar̃ p̃ nr̃a
p̃ similitudine absq; pcõ. ¶ Beatus quippe deus. be
atus dei filius. in ea forma q̃ nō rapinã arbitꝛ
tus ẽ eẽ se equalẽ pr̃i ꝓcul dubio ipassibilis. pus
quã se exinaniuisset formã serui accipiens sic
miseriã uel subiectionẽ exꝑimẽto nō nouerat. ¶ Sciebꝫ
quippe p̃ nãm. nō ar̃ sciebat p̃ expiciã. ¶ Ar vbi in
noratus ẽ nō solũ a seꝛpõ. sed eciã paulo minꝰ
ab angelis. qui et ipi impassibiles sut p̃ gratiã.
nō p̃ naturã. usq; ad illã formã in q̃ pati et
subiici posset. q̃ vtiq; sic dictũ ẽ in sua nō pos
set. et ipassioẽ exꝑtus ẽ miãz. et i subiectio
ne obediẽciã. p̃ quã in̄ ex ꝑfectiã nō illi ut
dixi sciã. sed nobis fiducia creuit dũ ex hoc in
fero gñé cognoscꝰ. is a q̃ longe erraueꝰ. fac
tus ẽ ꝑior nobis. ¶ Nõ ẽm illi appinquare au
deremus i sua ipassibilitate manẽti. ¶ Nũc ar̃

apl'o ſuadente monem̄ cū fiducia adire thronū
gratie ipīg q̄ nimiriū ſit alibi ſcriptū ē langwores
noſtros tuliſſe et dolores portaſſe cognoſcimꝰ.
et ī eo quo paſſus ē ipē nob̄ cōpati poſſe nō du
bitamꝰ. Nō ergo debet abſurdū videri ſi dr
ym̄ nō q̄dē aliquid ſcire cepiſſe qđ aliqñ neſci
ret. ſcire ñ alio modo miſericordiā ab ēterno
ꝑ diuinitatē. et aliē ī tpe didiciſſe ꝑ carnē. Vi
de ne et ſimili locutionis modo illud dictū ſit.
q̄ dñs requirentibz diſcipulis de die ultiō ſe neſci
re r̄ſpondit. Nā q̄mō diē illū ille neſciebat ī
quo ꝺeꝰ theſauri ſapie et ſcie abſcōditi ſūt.
Cur ergo ſe ſcire negabat. q̄ ētū ē quia neſcire
nō poterat. Nūquid forte mē dari eis volui
celare. qđ utiliē nō valuit īnotescē. Abſit ſic
nichil ignorare poterat cū ſapia ſit. ſic nec
mentiri. cū veritas ſit. Sed voleꝫ diſcipulos ab
inutilis inquiſitionis curioſitate ꝓpellē. qđ mo
rabāt. ſe ſcire negauit. nō oīmodo quidē. ꝑ talē
qđāmodo quo negare veraciē potuit. Nā etſi
ſue diuinitatis īnutu eā oīa. ꝓpria ſtilicet ꝑ
ſencia atq; futura illuſtrando. diē q̄ illū palā
habebat. nō tamē ullis carnis ſue ſenſibz exꝑi
endo agnouāt. Alioquin ea ſpū oris ſui antex̄
interfecerat. ea auribz ſui corꝑis archāgelū vo
ciferātem. et tubā ſonātem. ī quo ſtrepitu mor
tui ſuſcitādi ſūt audierat. ea oculis ſue carnis
oues hedoſq; qui abinuicē ſegregandi ſūt ꝑſpex

erat. Denq; ut mtelligas q̄ illa tñ cognic̄de
q̄ p carnē fit. se illū dic̄ nescire phibuit ugi-
lant' respondēs. nō aut. nec ego scio. sed nec ipē
iquit filius hoīs sm. Quid ē filius hoīs. nisi nome
nō assūpte carnis? Quo siquidē noīe mtelligi
dat. qua dicēs se aliquid nescire nō uixit q̄ dēs
ē. sed secūdū hoiez loquit. Alias quippe loquēs
de se secūdū suā deitatē nō filius uel filiū ho-
mis. sed ego uel me sepius ponē. Sicut ut ibi
amē dico vob' anq̄ abrahā fieret ego sū. Ego
sū aut nō filius hoīs ē. Nec dubiū quī de illa
essencia diceret qua añ abrahā et sine iniq ē.
nō q̄ post abrahā. et ex abrahā factus ē. Ubi
quoq; hoīnū de se opinionē mq̄rens. quē dicūt
mquit hoies ēe nō me sed filiū hoīs? Rursus
cosdē quid de se ipi quoq; sentirent itrogās.
vos aut nō quē filiū hoīs. sed quē me aut esse
dicitis? Carnalis videlicet ppli sentēciā de car-
ne iquirens. nomē carnis qđ ppric ē filius
hoīs posuit. Spūales vō discipulos de sua de-
itate itrogās. nō filiū hoīs. sed significāt me
dixit. Rđ denq; petrus itelligēs. qđē p hoc
qđ dicāt me requisitu fuisset. sua espōsione
aperuit. tu es mq̄ens nō ~~filius hoīs~~ ihc filius
ūgimis. sed xpūs filius dei. Rđ unq; sic espō-
disset nichilomiō veritatē dixisset. Sed i vobis
itrogacoms. sensū mtrogantis prudēt adu-
tens. apetet ppric q̄ ad mtrogata espondet dicēs

Tu es xpūs filius dei Cū igit videas xpm i vna
quidē ꝑsona duas hr̄ē naturas· vnā q̄ ꝑ fuit
Alterā qua esse cepit et secūdū cepit'mū quidē
suū esse ꝑ oīa nosse·secūdū tpale uero mul
ta tpalit' exptū fuisse cur fateri dubitas· ut
esse ex tpe cepit i carne· sic carnis quoq; mis
rias scire cepisse illo dū taxat modo cogmcō
nis· quē docet defectio carnis· Ne utiq; gen⁹
scientie ꝓphoplasti sapientius feliciusq; nesiret
qui id attingē misi stulte miseregz nō poterāt·
Sed ꝑ plasmator cōpatiq̄rebat qđ ꝑierat· opus
suū miserat' ꝑsecutus ē· Descendēs et ipē mi
sericordit· quo ipi ceciderāt miserabilit voluit
expire ni se qđ illi facēdo ꝛtra se merito pa
terent· nō simili quidē curiositate· sed mirabi
li caritate· nō ut miser cū miseris ēmanēt·
sed ut miseriors factus miseros liberaret factus
mquā miserior nō illa misericordia quā fe
lix manēs habuit ab ēno· sed quā mediāte mi
seria ꝛpperit i habitu nostro· Porro pietatis o
pus qđ ꝑ illā cepit ꝑ ista finiut ꝑfert· Nō q
sola illa nō posset ꝑfice· sed qua nobis nō
potuit absq; ista sufficē· Vtraq; siquidē nāra·
sed nob hec magis ogrua fuit· O ineffabilis
pietatis excogitatō· Nī nos illā mirā misē
ricordiā cogitaremus quā ꝓcedens miseria
nō mformat· Nī illā adūsitas adūtere
ī cogmtā nob passionē· q nō passioe ꝓcepta

cū mpassibilitate ꝑdurat? At tamē si illa q̄
miseriā nesciat misericordia nō ꝓfuisset ad
hanc cunas miseria ē mat̄ nō attraxisset. Si nō
attraxisset nō. adtraxisset. Si nō attraxisset nō
extraxisset. Vnde aut̄ extraxit nisi de lacu mi
seriē. et de luto fecis? Nec illā tamē miseri
cordiā deseruit sed hāc miseruit. Nō muta
uit. sed multiplicauit. Dic̄ sēptiē ē. hōēs et iumēta
saluabis dnē. q̄amodū multiplicasti miseri
diā tuā dē. Sed iā ad ꝓpositū ꝑtineat. Si ergo
se miserū fecit qui miser nō erat. ut expiret
qd̄ et aīa sciebat: quāto magis tu. nō dico ut
te facias qd̄ nō es. sed ut attendas qd̄ es. qua
uere miser es. et sic discas misereri. q̄ hoc aliter
scire nō potes? Ne forte si ꝓximi malū ꝑsideres
et tuū nō attendas. mouearis nō ad miserati
onē. sed ad ꝯdignatiōnē. nō ad iuuandū. sed ad
iudicandū. Demiq; nō adistrucdū i spū lenitatis
sed ad destrucdū i spū furoris. Vos qui spūa
les estis aut aplius huiusmōi istruite i spū len
tatis Apli cōsiliū siue ecia ꝓceptū ē ut māsue
to. id ē. eo spū fratri egrotanti subueniat.
quo tibi vis subueniri cū egrotas. Et ut scias
qualit̄ erga delinq̄tem manuescrē possis
considerās te ipsū ne et tu tēpteris Consi
dere liber q̄ bene discipulus veritatis. sequit̄
ordinē magri In bēdictionibz quas supra me
moraui. sic prius misericordes q̄ mūdicordes

sic prius mutes qñ misericordes ꝓmũciari sũt. Et aplius cũ spũales houaret ad ĩstrucẽdũ cãnales. adiũxit ĩ spũ lenitatis. Instructio quippe fratrũ ꝓtinet ad misericordes. spũs lenitatis ad mites. Ac si diceret. Int misericordes deputari nõ pt. qui ĩ semetipo mutis nõ est. Hoc aplius aptẽ ostendit. qđ supius me ostensurũ ꝓmisi. prius videlicet veritatẽ ĩquirendã esse ĩ nobis qñ ĩ ꝓximis. ꝛsiderando mẽtẽ te ipsũ. hoc ẽ qñ facilius ad rẽptãdũ. qñ ꝓximus ad peccandũ. quatiõ ex tui cõsideratione ĩnotescas sicq; ad suã rrendũ aliis ni spũ lenitatis accedas. Aliquin si monẽtẽ nõ audis discipulũ. arguentẽ time magistrũ ypocrita eice ꝓmũ trabẽ de oculo tuo et sic inde fẽstucã eice de oculo fratris tui. Trabes ĩ oculo grandis et grossa superbia ĩ mente. qñ quadã corpulẽcia sui. vana nõ sana. tumida nõ solida oĩm mẽtis obscurat. veritatẽ obumbrat. ita ut si tuã oculi pauit nicẽ. ita tu te vidẽ. ita te talẽ qualẽ. uel qualis esse potes. nõ possis sentire. sed qualẽ te amas talẽ te uel putes esse. uel spe res fore. Quid cũ aliud ẽ superbia. qñ ut quidã sanctus diffinit. amor ꝓprie excellentie. Unde et nos possumus dicere ꝓ contrariũ. humilitatẽ ꝓprie excellentie esse contemptũ. Amor vero sicut nec odiũ. veritatis iudicium nescit. Vis

udiaꝫ veritatis audire ℔ꝛ audio sic udico
nō sicut odi · nō sicut amo nō sicut timeo.
Est udiciū odij · ut illud nos legē habem⁹
et secūdū legē nostrā debet mou · Est et ti//
moris ut illud Si dimittim⁹ eū sic. ue mēr
romam · et tollent nostrū locū et gētē · Judi//
ciū vēo amoris ut dauid de filio patricida
1 legib⁹ parcite īquit puero absolon · Et hūanis statu//
tū · et ī causis tā ecclesiasticis q̄ secularib⁹
seruatū sno spālēs aīcos causanciū nō debē
admitti ad udiciū ne uel fallant amore su//
oz · Nā si culpā amici tui udicio amor illi//
us aut minuit aut pfus abscondit q̄ tota
agis amor tui · tuū contra te udiciū fallit ·
Cum ergo plene veritatē ī se cognoscere
curat · necesse est · ut semota trabe superbie
q̄ oculū arcet a luce · ascensiones ī corde suo
disponat · et quas ī se ipō seipsū mīrat · et
1 meū sic post duodenā humilitatis ad pmū vītatis
gradū ptingat · Cū aūt veritate iuēta ī se ·
ymo se iuēto ī veritate dicē potuit · credidi
ppt̄ qd̄ locutus sū · ego aūt humiliatus sū mi//
mis · ascendat homo ad cor altū · ut exaltet
veritas · et ad gradū secūdū puenīēs dicat
ī expressu suo · oīs homo mendax · Putas hūc
ordinē dd̄ nō tenuit · Putas hoc ppha nō sen//
tit qd̄ dn̄s · qd̄ aplus · qd̄ et nos post ipos
et p ipos sentim⁹ · Credidi īquit veritati

dicens qui sequit me nō ambulat ī tenebris.
Credidi ergo sequēdo. Ps. qđ locutus sū cōfitēdo.
Quid cōfitēdo? Veritatē quā cognou
credendo. postq̄ aūt et credidi ad iustitiā et
locutus sū ad salutē humiliatus sū nimis hoc
ē pfecte tāq̄ dicēt. Quia veritatē cognitā
ī me. ꝓfiteri cōnē me nō erubui. ad pfectio
nē humilitatis pfecta Nimis eīm p pfecte ītel
ligi pt. ut ibi. ī mandatis eius uolet nimis. qđ
si quis contēdat. nimis hic p valde pōitū ēē.
nō p pfecte. quia et expositores idipsū uidēt
astruere. neq̄ hoc discordat a sensu ꝓphete.
ut sic sēnaamus eū dixisse. Ego quidē nī ad
huc veritatē nō nossem. aliquid me putabā
esse. cū michil essem. At postq̄ ī xpō credēdo
id ē eius humilitatē ymitando veritatē agno
ui. ipā quidē exaltata ē ī me ex mea cōfessio
ne. Sed ego humiliatus sū nimis. id ē valde uilū
michi ex mei cōsideratione. Humiliatus ergo
ꝓphā ī hoc p̄mo gradu uitatis. ut aut ī alio
psalmo ī vitate tua humiliasti me. semetipm
attendat. et ex ꝓpria miseria gr̄ale ꝓpendēt
sicq̄ ad secūdū trāsiens dicat ī excessu suo
oīs homo mēdax. In quo excessu suo? In illo
ptul dubio quo sese extendens ac vitati adhe
rens seipm diiudicāt. In illo ergo excessu suo
dicat. nō indignando aut insultando. sed
miserādo et cōpatiēdo. oīs homo mendax.

Quid ē oīb homo mendax? oīb homo mfir-
mis. oīb homo miser et īpotens. q̄ nec se. nec
alīū possit saluare. Dīc de fallax equus ad
salutē. nō q̄ equs aliq̄ fallat. ꝑ q̄ is se ipm
fallit. q̄ ī fortitudīe tō fidit. sic oīb hō dīat
mendax. idē fragilis. mutabilis a quo salꝰ
nō possit uel sua uel aliena sperari. q̄n
pcauis maledictionē īcurrat. qui spē suā ī
homīe ponit. Pficiēs itaq̄ huīlis ꝓpheta ꝑ
dictatīū vēitatis. qđq̄ ī se lugebat. iudēs ī
alijs. dū apponit suam apponat et dolorē ac
gialit' sed vēacit' dicat oīb homo mendax. Vi
de q̄ longe aliud senserit de se phariseus
ille supbus. Quid depmpsit ī excessu suo? De-
us gracias agō tibi quia nō sū sīc ceteri hoī-
nū. dū m se singularē exultat alijs ar
rogant' insultat. Quid alit' aut cm oīb hō
mendax. Neminē exīpit ne q̄ decipiat. sciens
quia oēs peccauerūt. et oēs egent gloria dei
Phariseus se solū decepit. q̄ solū exīpit dū ce
teros decipiat. Ps̄a se nē exīpit a omnium mi-
seria. ne exīpiat a misericordia. Phariseus ex
sufflat misericordia. dū dissimulat miseria
Pheta affirmat ta de oībz q̄ de se. oīb hō
mendax. Phariseus ꝛfirmat de oībz ꝑt se
nō sū mēdax sicut ceteri hoīes et gras agit
nō quia bonꝰ sed quia solus. Nō ta de bonis
q̄ habēt. q̄ de malis q̄ in alijs videt. Nō dū

de suo trabē eiecerat. et festucas ī oculis fratrū enumerat. Nā subdidit Inuasi raptores. Nō frustra ut arbitror expressū a ꝓposito fecerā. si utrūq; expressa differentia mīt̄ exisset. Ita ad ꝓpositū redeundū ē. Quos itaq; vitas sibi ita ignotescere ac p̄ hoc displicere fecit. necesse ē ut iusta q̄ amare solebāt. et ipi amarescerent. sibi Detractores mmrū se ante se tales vidē cogerent. quales uel a se uideri erubescerent. Quāq; sibi displiceret qd̄ erat. et ad id suspirarēt qd̄ nō erat. qd̄ utiq; p̄ se fore diffidēt. uehemēt̄ sese lugētes id solū ꝙ solati oīb̄ ignorāt ut semiuideres sim. qui similiter amore veri ęgrierāt. et sanat iustitiā. usq; ad ꝓceptū sm. districtissimā de se exigant satisfactionē. et de cetero emendationē. Sed ait se ad id sufficere nō posse cōspicit. nā cū fecerit oīa q̄ mādata fuerit sibi. seruos se inutiles dicit. de iustitia ad misericordiā fugit. Vt at illā ꝙsequat. cōsiliū veritatis sequit. Beati misericordes q̄m ipi misericordiā ꝙsequent. Et hic ē 2us ḡdus vitatis. q̄ ea ī ꝓximis iquirit. dū de suis aliox necessitates exquirit. dū ex his q̄ patit. patientibz ꝙpati studit. In his ergo tribz q̄ dicta sunt. id ē ī luctu penitētie. ī desiderio iustitie. ī operibz misericordie si ꝓfecerat. a tribz impedimētis. q̄ aut ignorantia. aut infirmitate. aut studio ꝓtraxerat. cordis actē mūdat. q̄ p cōtemplationē ad trīū

ueritatis gradū ꝓtrāseat. Hec sūt uie q̄ uident hominibz bone illis dūtaxat: qui letāt cū male fecerīt. et exultāt i rebz pessimis. ac se de infirmitate uel ignorāca tegūt. ad excusandas excusacōnes i petis. Sed frustra sibi de infirmtate uel ignorāca blandiūt. qui ut liberius peccent libent' ignorāt uel infirmāt. Putas p̄mo hoi. Pfuit licet ipe nō libent' peccauit. q̄ se p uxorē tāq̄ p carnis infirmitatē defendit. Aut p̄m martiris lapidatores. qui aures sua ab continuerūt. p ignorāca excusabiles erūt. Qui igit studio. amore peccandi a ueritate se sencūt alienatos infirmitate et ignorāca pressos: studiū i gemitū. amore i merore conuertāt. infirmitatē carnis feruore iustice iuuāt. ignorāca liberalitate expellāt. ne si nūc ingentē. nudā. infirmā ueritatē ignorāt: cū potestate magna et inuicte uemētē. terrētē arguentē fero cū erubore agnoscant. frustra cū timore respondeāt: quādo te uidim⁹ egere et nō ministrauim⁹ tibi &. Cognoscet certe dns in dicta factens: qui nūc ignorat⁹ q̄rens. Demū iudebūt in q̄ trāsfixerūt. Humiliāt et auari q̄ rotēpserūt. Ab oi ergo labe infirmitate. ignorāca. studiose contracta flendo iustica cruciendo. opibz mē ministrendo mūdat oculos cordis. cui se i sua puritate ueritas iudēdā ꝓmittit. Hī cū mūdo corde q̄m ipi deū uidebūt

misericordia

p tres gradꝰ

Cū sint itaq; seu status veritatis. ad pmū
ascendimus p laborē humilitatis. ad secū
dū p affectū ꝯpassionis. ad tertiū p excessū
contēplationis. In primo veritas severa rapit.
secūdo pia. i tertio pura. Ad pmū rō ducit q̄
nos discutimus. Ad secūdū affectū p̄ducit q̄
alijs miseremur. Ad tertiū puritas rapit qua
ad īuisibilia rapiamur. sublevamur:

Aterlucet hic michi mira quedā ac diu
sa īdiuidue trinitatis opacro. si q̄ mō tamē
ab hoīe sedete i tenebris. ineffabilis illa pos
sit capi ꝯpassiōi sibi p̄sonax diuisio. In p̄
mo siquidē gradu filius. In 2° spūs sanct⁹.
In 3° opari iudex p̄. Vis audire filij opa
tionē Di ego inquit lauo vobis pedes dns et
magister? quātomagis et vos debetis alt'
alterius lauare pedes. Tradebat discipulis
humilitatis formā. veritatis magist'? quā
primo gradu. primū eis ueritas īnotescere.
Attende et opus spūs sancti. Caritas diffusa
ē i cordibz nrīs p spm̄ sanctū. qui datus ē
nobis. Caritas quippe donū spūs sancti ē. q̄ fit
ut qui sub disciplina filij p humilitatē. ad pmū
usq; gradū veritatis iā profecerit. ad secūdū p
ꝯpassionē primi. sub magistrio spūs sancti p
ueniat. Audi et de patre Beatus es symō bar
iona. quia caro et sanguis nō revelauit tibi? sed
pater meus qui i celis ē. Et illud Pater filijs

⁂ veritate

nota facies voluntate tua. Et confitebor tibi
qua abscondisti hec a sapientibz et reuelasti ea
parulis. Vides qua quos verbo et exemplo p
us filius humiliauit. sup quos demde ꝑ spiritus kari
tatem effudit: hos tande i gloria pat̄ recepit
filiuz facit discipulos. et patrius cōsolatur
amicos. pz exaltat filios. Qua veo no solu
filiuz. sed et pz. et spus sanctus veracit̄ ue
ritas appellant. cōstat q vna eadēq; veritas
seruata ꝓprietate psonaz tria hec i tribz ff
dibz opat̄. Primo scilicet ministrat ut magister.
secūdo cōsolat ut amicus uel frat̄. tio astrīgit
ut filios pz. Dei quippe filius vbū sapiz
ac sapiencia pris. p̄mū quide illa aie nostre
potenciā q rō dr. cū repperit carne depressā
peccato captiuā. ignorācia rectā. exterioribz de
dita. clemēt assumes. potēt erigens. prudēt
instruens. mitissīm trahens. ac mirabilit̄ utens.
tamq; p se vicariā ipam sibi iudicē statuit. ita
ut p ꝛuerencia verbi cu ꝛiungit. ipā sui accusa
trix testis et iudex. contra se veritatis fugat
officio. Et qua p̄ma ꝛiunctione vbi et cōmb.
humilitas t̄ nasc̄. Alia demde parte q dr vo
luntas. veneno quide carnis infecta. sed ia cōe
discussam. spus sanctus dignāt visitās sua
int̄ purgās. ardent̄ afflictes. misericorde faciat.
ita ut more pellis que vncta extendit. ipā quoq;
vnctione ꝓfusa celesti. usq; ad imicos p̄ ac

fectū dilatet. Et sic ex hac secūda ꝯiūctiōe
spūs dei et volūtatis hūane. karitas effiat.
Vtraq; vero parte. rōnē scilicet ac volūtate.
alterā verbo veritatis īstructā. alterā spū
veritatis afflatā. illā ysopo humilitatis as-
persam. hāc igne karitatis succēsam. tandē
ia ꝑfectā aiāz ꝑt hūilitatē sine macula. ꝑt
karitatē sine rūga. cū ne volūtas rōni rēpug-
nat. nec racio veritatē dissimulat. gloriosā
sib sponsam pī cōglutinat. ita ut nec rō
de se. nec volūtas de ꝓximo cogitare sma-
sed hoc solū btā aiā diere delectet. Introduxit
me rex ī cubiculū suū. Digna certe q̄ de sco
la hūilitatis. m q̄ pmū sub magistro filio ad
se ipsā nitrare didicit nyxta ꝯminacōz ad
se factā. si ignoras te. egredē. et pasce hedos
tuos. Digna ergo q̄ de scola illa hūilitatis.
duce spū sancto ī cellaria karitatis. q̄ mmiz
ꝓximoz pectora intelligenda sūt ꝑ affecti-
onē introduceret. vnde suffulta floribz ac sti-
pata malis. bonis scilicet moribz. et virtu-
tibz sanctis. ad regis demū cubiculū cuius
amore lāgwet admitteret. Ibi modicū. ho-
ra iudelicet quasi dimedia. silēcio facto ī
celo. mī desideratos amplexus suauit. ꝑcī-
ens. ipā quidē dormit. sed cor eius vigi-
lat. quo vtiq; ītimi veritatis archana ri-
mat. quoz postmodū memoria stati ad

se redimira passat. ibi videt īuisibilia. audit
ineffabilia. q̄ nō licet hoī loqui. Exeuit
quippe ōne illā qua nox nocti indicat scām.
dies diei eructat verbū. et mī sapiētes sa
pientiā loqui. et spiritalibz spiritalia licet
conferri. Putas hos gradus paulus nō trās
sierat. qui usq; ad tertiū celū se raptū fuisse
dicebat. Sed quare raptū et nō ductū.
Vt videlicet si tantus aplūs raptū se
dicit fuisse. quo nec doctor scribit nec ductor
potuit ire. me paul dubio minor sū paulo ad
tertiū celū. nulla mea virtute. nullo meo la
bore puenire posse psumā ne uel de vir
te confidā. uel p labore diffidā. Cum enī do
cet aut ducit. ex hoc ipō q̄ docet uel duc
tem sequit. laborare cōmittit et aliquid de
se agit. ut ad destinatū uel locū uel sensū
pertrahat. ita ut dicē possit. nō aut̄ ego sed
gratia dei mecū. Cum vero rapit. nō sub
viribz. se alicuius imixus. tamq̄ nescius quo
ciq; portat. nec de toto m se nec de parte
gloriat. nisi nec p se. nec cū alio aliud opat.
Ad primū itaq; siue ad mediū celū ductus
uel adiutus aplūs ascendē potuit: ad t
cūm aut̄ ut pueniret rapi oportuit nā et fi
lius ad hoc legit descendisse ut portaret.
uiaret ascensuros ad primū. et spūs sanctus
nusquā fuisse qui produceret ad secundū pr̄ veo

/ vbi

licet filio et spū sancto semp cooperet. nūq̄
tamē aut de celo descēdisse. aut ad tra
legē missus fuisse Lego certe q̄ misericordia
dñi plena ē tra. et plem sūt celi et tra glo
ria tua. et multa huiusmodi. Lego et de
filio Postq̄ venit plenitudo tpis. misit deꝰ
filiū suū. Et ipē filius loq̄t de se. Spūs dñi
misit me. Et p eūdē ꝓphetam. Et nūc iquit do
minus misit me. et spūs eius. Lego et de spū
sancto Paclitus aūt spūs sanctus. q̄ mittet pr
i nōie meo. Et cū assūptus fuero mittā vob
eū. haūd dubiū quin spūm sanctū. Patrē aūt
i sua ꝑsona licet nusq̄ nō sit. nusq̄ tamē
inuenio nisi i celis. Vt i euāgelio. et pr me
qui i celis ē. Et i orōe. pr nr q̄ es i celis.
Vnde minime colligo. q̄ quia pr nō descendit.
et aplūs ut eū videret ad tertiū celū ascendē
quidē nō potuit. q̄ tamē se raptū memora
uit. Denīq̄ nemo ascendit i celū nisi q̄ de
scendit de celo. Et ne putes dictū de p̄mo
secūdo dicit ī dō A supmo celo egressio eius.
Ad qd iterū nō subito raptus. nō furti sibilat
sed iudentibz iquit illis id ē aplīs eleuatus
ē. Nō sicut helyas qui vnū. nō sicut paul⁹
qui nullū. vnx eū uel semp testē aut arbitrū
hre potuit. ipō ꝓhibēte. nec nro. deus sūt. sed
ut oēs qui q̄ voluit descendit. q̄ voluit
ascendit. p libero arbitrio abitros et spectra

tores locū et tpus. die et horā expectans. uide
tibz illis quos saluet tanta visione dignat.
eleuatus ē. Raptus ē paulus. et raptus ē he
lyas. trāslatus ē enoch. redēptor nost legit
eleuatus. hoc ē ex se ipo leuatus nō alīūde
aductus. Oeniaz nō curreus uehiculo. et nō ā
gelī amminiculo. sed pria vtute subnixū. suste
pit eū nubes ab oculis eoz. Cur hoc? An
fessū iuuit? An pigrū ipulit? An cadētem sus
tinuit? Absit. Sed suscepit eū ab oculis car
nalibz discipulorū qui etsi xpm nouerāt se
cūdū carnē. sed ultra iā nō nosceret. Quos
ergo ad pmū celū filiūs p humilitatē vocat.
hos i secūdo p caritatē spūs aggregat. ad ter
cīū p cōtemplatiōnē pr exaltat. Primo humilia
tur i veritate et dicit. i veritate tua humili
asti me. Secūdo congaudet veritati et psallit
Care qm bonū et qm iocūdū hac fra i v. De ve
ritate quippe scptū ē. Congaudet aut veritati Ter
cio ad archana veritatis rapiūt et ait. Secre
tū meū michi secretū meū michi. Sed quid e
go miser supflua magis loquacitate q spūs
uacitate duos celos sipiozes pcurro. et q
mambz pedibusqz repens. ad huc sub inferioe
laboro. Ad qd tamē iā ipo mutate quo et
vocante. michi scalā erexi. Illuc siquidē ascēst
quo ostendat michi salutare dei. Iā dnm
desup imixū suspicio. iā ad vocē veritatis

exulto vocauit me. et ego respondi illi. Oppa
manum tuaꝝ porrigeb dextera. Tu quidē dne
gressus meos dinumerabꝫ: sed ego lentus as//
censor. fessus viator. diutrnula quero. Ve michi.
si tenebre me ꝓphendāt. aut si mea fuga fi//
at ī hyeme uel ī sabbatoꝝ dū nūc ad luce nū
tempus acceptabile et dies salutis suē. ꝓfessi
dissimulo. Quid moror. Ora ꝓ me fili. frat. so//
ror. et particeps profectus mei si quis ē m dno
Ora oīpotētē quatnꝰ sic pigrū roboret pedē.
ut tamē nō veniat michi pes superbie. Et si em
pes pigrer ut ad veritatē ascendat ydoneus
nō ē. tolerabilior ē tamē qui ī ea stare nō pt ut ista
habes ibi expulsi sūt. nec potuerūt stare. et hoc
quidē de superbis. Sed quid de illoꝝ capite et
quid de illo q̄ dr rex sup oēs filios superbie.
Et ipē mquit ī veritate nō stetit. Et alibi vide//
bā sathanā cadentē de celo. Quare hoc.
nisi ꝓpt superbiā. Ve michi et si me viderit q̄
alta álongē cognoscat superbiētē. et illā ī me
terribilē mtoner voce. Tu quidē filius excelsi
erab. sed sicut homo morieris. et sicut vnus
de principibz cades. Quis nō ab ymis tom
trem voce formidet. Q̄ salubrius ad tac
tū angeli neruus femoris iacob emarcuit.
q̄m angeli superbientis ītumuit. eiamnt. cui.
Utinā et meū neruū tangat angelus ut mar
cescat. et si forte ex hac mfirmitate ītapia

ꝑficere qui ex mea firmitate nō possū misi de-
ficere. Ego ꝓfecto qđ mfirmū ē dei forans
ē hoīb; Sic quoq; aplus de suo neruo ꝙquestus
est quē angelus nō dmi. sed satḥane cola
phizabat respōsū audiuit Sufficit tibi grā
mea. nā virtus mi infirmitate ꝑficit. Que vtus.
ꝑē aplus respondeat. libenter gloriabor i mfirmi-
tatib; meis ut inhabitet in me vtus xpi. Sed
nōdū forsitan mtelligis de qua spāliter dixit qꝫ
xpūs omēs vtutes habuit Sed cū oēs habuerit
p oīb; tamē vna. id ē humilitatē. nobis i se dmē
dauit dicēs Discite a me. quia mitis sū et hu-
lis corde Libēter igit et ego dnē ihu gloriabor
si potero i mea infirmitate. i mei nerui attenōe.
ut tua virtus. id ē humilitas ꝑficiat in me. Nā
sufficit michi gracia tua. cū defecerit virtus
mea Sedē profecto grē fortit figens et cū q
mfirmus ē leuit trahēs. securus astendā p sca
la humilitatis. donec veritati adhereā ad lati-
tudinē trāseā caritatis. Tūc psallā cū grāz
actionis et dicā. statuisti i loco spacioso pedes
meos. Sic arta via cauerus stricti incedit.
sic ardua scala tuerus pedetemptī astendit. sic
miro modo ad veritatē licet pigrus tamē fir-
mus claudicando accedit. Sed heu michi qua
mcolatus meus plongatus est Quis dabit michi
pēnas sicut colūbe. quibz celerius volē ad
veritatē. ut ibi ēquestrem i caritate. Que

qm̄ desiū. dedue me dnē ī uia tua. et īgre//
diar ī veritate tua. et vitab liberabit me Ve
michi q' de illa descendi Nisi em̄ prius levit'
iamt' descendissem. ī ascendēdo tā diu tā ḡiut'
nō laborassem Sed quid dico descendi Nā for//
tasse rectius crēdi dixim̄. msi qua fortē nēo
ṗpe fit sūm⁹ sed gradatī quisq; ascendit.
sic nemo ṗpe fit pessimus. sed paulatī des//
cendit. Alioquin q'nō stabit illud Impius tūcti⁹
diebz vite sue supbit Oemigz sūt vie q' vidē
tur hoībz bone et tamē ad malū deducūt.
Est ergo via descensiomb sicut et ascensiomb.
et via ē ad bonū. et via ē ad malū Caue ma
lā. elige bonā Si p te nō potes. ora cū ꝑpha et
dic. via iniquitatis amoue a me. Quomō. et
de lege tua miserere mei Illa scilicet lege qm̄
dedisti delinquentibz ī uia. id ē derelinq̄tibz ve//
ritatē De quibz vnus ego sū. qui vē a verita
te crēdi Sed mīquid qui cadit nō adiicit
ut r̄surgat. ꝑpt' hoc via vitatis elegi. qua asce//
dā humiliatus. vnde supbiendo descendi Ascen//
dā mq̄ et psallā bonū michi dnē q' humiliasti
me. bonū michi lex oris tui sup milia auri et
argenti Quas tibi vias videt daud ꝑpo sum̄sse.
sed vnā nouis esse. ipam̄ trā a se diuisam et
diuersis nōibz appellatā. à iniquitatis ꝑpt' des//
cendentes. aut veritatis ꝑpt' ascendentes Nā
et idē gradus sūt ascendenciū ī soliū. et des//

rendentiū. et cadē via ascendentiū ad ciuitatē et re
dentiū. et vnū hostiū ē ingredientiū domū et e
gredientiū. P vnā deniq; scalā ascendētes angelu
et descendentes iacob apparuerūt. Quo spectat
hoc? Vt videlicet si ad veritatē redire cupis
nō necesse sit viā querē nouā quā nō nosti sed
notā qua descendisti. quatinq; ēxpās gressibz
tuis ipē vestigia sequēs P eosdē gradus humili
atus ascendas. P quos superbiendo descendeb.
ita ut qui duodecimus superbie fuit descendēti
pīmus humilitatis sit ascēdenti. Undecim⁹ decimat
secūdus. decim⁹. nonus octauus. octauus
quintus Septimus sextus. Sextus septimus. Q
uintus octauus. Quartus non⁹. Tertius dec⁹
Undecim⁹ secūdus. pīmus duodecimus. Quibz
superbie gradibz ī te iacētib. ymo ēcogmitis. iā
nō laboras ni querendo viā humilitatis:—

Prim⁹ gradus superbie curiositas:—

Primus itaq; superbie gradus ē curi
ositas. Hanc aut talibz mdiaīs dep
hendeb. Si videris monachū de quo
prius bñ confidebas et vbiciq; stat. ambulat.
sedet. oculis incipiētē vagari. caput erectū.
aures portare suspēsas. ē motibz exteriorū
hoīs. interiorē imutatū agnoscas. Ver quippe
puersus nutu oculus. terit pedē. digito log
tur. et ex insolenti corpis motu. retenis animē
morbz deprehendit. Quā dū a suis cōuīspec

none torpescat tauria sua. curioso ī alios fu
cit. Qua em̄ se ipam̄ ignorat. foras mittit ut
hedos pascat. Hedos quippe qui petm̄ significa
cant. recte oculos aureasq; appellauerī. qm̄
sicut morb; p petm̄ ī orbē. sic p hab fenestras
nitratad mentē. In his ergo pascendis se occu
pat curiosius. dū sare nō curat. qualē se re
liquerit mtus. Et vere si te vigilant homo
attendas. mrū ē si ad aliud vnq; intendas.
Audi curiose salomonē. audi stulte sapiētē.
oī custodia mquit custodi cor tuū. vt oēs vide
licet sensus tu vigilent ad id vñ vita pcedit
custodiendū. Quo em̄ a te o curiose recedis.
cui te mterī amittis. Vt quid audes oculos le
uare. celū qui petasti ī celū. Terrā ītue.
ut cognoscas te ipm̄. Ipā te tibi ēpresentab
qua tra es et ī trā. Quabz tamē causis
culpabilit oculos leuas ut uel petas auxi
liū uel mpendas. leuaut oculos suos dauid
motus ut peteret. leuaut et domino sup tur
bas ut mpenderet. alt miserabilit. alt misse
ricordit. ambo culpabilit. Tu quoq; si locū
tpus et causam cōsiderab. tua uel fratris ne
cessitate oculos leuas. nō solū nō culpo sed
et plurimū. Hoc em̄ excusat miseria illud cō
mendat mia. Im aliab. nō ppheta nō dñi
sed dine actreuc ymo ipis sathane ymitato
rē te dixerī. Dura nāq; dū ad pascendos

hedos egredit. ipā parit et sua sibi vginitas ra
pit. O dīna quid necesse ē ut videas mulieres
alienigenas? Qua necessitate? qua vtilitate? An
sola curiositate? Et si tu casose videb. sed nō
casose videris Tu curiose spectab. sed curio
sius spectaris. Quis crederet tūc illā tuā curi
osam casositatē uel casosā curiositatē fore p9
sic nō casosam sed tibi tuis hostibusq; tā pm
ciosā? Tu quoq; o eua ī paradiso posita eb
ut cū viro tuo operis et custodias illū, si ī
uictū pfeceris. quiq; trāsitura ad melius vbi
nec opus sit te ī aliquo ope occupari. nec de
custodia sollicitari. Dē lignū paradisi ad ves
cendū tibi credit. pter illud qđ dr. scīe bom
et mali Di em cetera bona sunt. et sapiūt
bonū. quid opus ē edere de ligno qđ ecā
sapit malū. Nō plus sape q̄ oportet sape.
Sape em malū. sape nō est. sed desipe Ser
ua ergo dimissū. expecta p missū. caue phibi
tū. ne perdas cessū. Quid tuā morte tā m
tente intueris? Quid illo tā crebro vagātia
lumina iactas? Quid spectare libet qđ mādu
care nō licet? Oculos mq; tendo nō manu
Nō ē interdictū ne videā sed ne comedā.
An nō licet quo volo leuare quos deus po
suit ī mica pcate? Ad qđ aplius oīa michi li
cent. sed nō oīa expediūt. et si culpa nōc
culpe tamē mdicū ē. Nisi em mēs mag se

A oculos

curiose seruaret tua curiositas tps vacu-
ū nō hret. Et si culpa nō ē. culpe tamē
occasio ē. et iudiciū ꝺmisse et causa ē ꝺmitte
de. Te em intēta ad aliud latent' mteri i cor
tuū serpēs illabit' blande alloquit' blandi-
cijs rōnē mendacijs timorē spes nēqm
mquiens morieris Auget curā. dū maiat
fulā Aaut curiositatē dū suggerit cupidi-
tatē. offert tandē phibitū. et aufert cōtessū
Porrigit pomū et subripit padisū. Hauris
virus partūa et parturos partura. perit sa-
lus. nō destitit partus. Nasciñ. moriñ ꝺcoꝓ
nasciñ moriturī quia p9 moriñ nasciturī. Ppter-
ea graue iugū sup ocs filios nos. usqꝫ i
hodiernū diē. Sz et tu sigillū similitudis
nō i padiso sed in deliciis padisi deipo-
situs es. Quid amplius querere debes? Plen9
ergo sapiā et pfectus decore. altiora te ne q̄
sieris et fortiora te ne scrutatus fuis Sta i
te. ne cadas a te si ābulas i magnis et i mira
bilibz sup te Sed quid mteri ex obliquo itē
dis ad aquilonē? Jā te video iā te pspicio.
nescio q̄ supra te curiosius alta rimātē.
Pona mquis sedē meā ad aquilonē. Ceteris
astantibz celicolis dū tu sedē solus affectas. fra
trū ꝺcordiā. totius celestis patrie pacē. ipius q̄n
tū i te ē. quietē trinitatis i festas. Quo te tua
miser curiositas dñe ut p̄ceps ꝺcidat singulai

nō dubites ciuibz scandalū. furiā facē regi.
Milia miliū ministrāt ei. et decies cētena
milia assistūt ei. vbi nemo sedē phibet. nisi
solus ib qui sedet sup cherubȳ siu a cētis
ministrāt. et tu nescio. q̄ p̄ ceteris differēs
psipiendo. curiosius mq̄rendo. ireuerēcius p̄
suadendo. sedē tibi collocas ī celo ut sis simil̄ similis
altissimo. Quo fine. Qua fiducia. Mentē
insipiēs vires. pensa. finē excogita modū. Sa
ēt hoc altissimo p̄sumis. ā nescīte. Volēte. an
nolente. Sed q̄ nō malū qđ cuiq; machinaris
à nelle. aut ignorare potest. cui⁹ optā vo
lūtas. cui⁹ p̄fecta sciā ē. Ūnquid aut et sa
re et nolle nō dubitas. sed nō posse ꝛsistē pu
tas. At nō nisi te ꝺditū esse dubitauīs. du
bitare te nō credideri de oīpotētia. siue
de oī moda sciā ac boītate ꝺditoris. qui te
de michilo potuit talē facere tm ꝺdē voluit.
Quomō ergo rondē dm estimas Mentie qđ fieri
nolit ac refellere possit An forte ī te video
cōplere ȳmo a te minari. qđ post te à p te
a tuu simlibz ī cris frequētatu solet vlgariꝰ
dici. priuatus dns temerarios nutrit An odis
tuus neqm ē. quia ille bonus. De cuius boi
tate dū fidūcia nepharia sumis factus eb
er extra sciaz ipudens. et cont̄ potēciā audax
Hoc ē em̄ o impie. hoc ē qđ cogitas. hec ē
miquitas qm̄ meditaris ī cubili tuo et dies

putas creator opus suū destruat. Scio quidē
quia nō latet deū qualiscūq; cogitatio mea de⁹
eni ē. nec placet ei talis cogitatio mea iustus
em ē quia bonus ē. Si em cū bonus sit nō
pt illi placē meū malū. quāto mi⁹ simi. Ne //
ū quippe dicere cōuenit eius voluntatē aliqd
velle. suū at si vmdicet esse tā ergo qd
cūq; stelus nō valet velle vlasti. qm nec iust nec
valet sua bonitate puari. Fallis te miser. fal
lis te. nō deū Te mq; fallis et mentit sibi nō
deo Dolose quidē agis. sed i ospectu eius Te
ergo fallis. nō deū. Et quia de magno eius bo //
no i te. tu magnū i eū cogitas malū. merito
miquitas tua inimicē ad odiū. Nec nacq; a or
miquitas. qm ut mde creator a te ostrepnat.
vnde plus amari merebat. Nec a or miqui //
tas. q cū de potētia dei nō dubites. qn te sz
destruere possit qui odere potuit. Ofisus tm
de multa eius dulcedie q spab eū nolle vi //
dicare cū possit. mala p bonis. odiū tribuis
p dilcōe. Nec mq; miquitas nō ira momēta
nea. sed odio digna ē sēpiterno. q tuo dulcis //
simo et altissimo dnō. luret tuto. desideras
tamē ac speras egri. quatin⁹ semp videat qd
doleat. dū te sociū habeat cū nolit nec dei //
gat cū possit. qn potius eligat ipē dolere.
qm te paciat Pire. Possit quidē deire si
velit sed p dulcedine ut estimas velle nō pos

sit · Certe si talis ē qualē putas tāto ne
quius agis si nō amas · Et si ille aliquid fa
ceret patri contra se· potius qm ipe aliquid
faciat contra te· quāta malicia ē ut uel
tuū parcas illi qui sibi nō parcit. parcendo
tibi? Absit tanē ab eo pfectiōe. ut qui dulcis
ē iustus nō sit. qui simul dulcis et iustus
esse nō possit. cū melior sit iusta dulcedo.
qm̄ ītmissa. ymo ītus nō sit dulcedo sine iu
stitia. Vna igit gratuite dei bonitati qua
gratis factus es igratus existis. iustitia vō
qua expertus nō es nō metuis · Ideoq; au
dacter ōmittis culpā de q̄ tibi falso promittis
impunitatē · ita esse iustū senacs q̄ bonū
ēnosti · cadēs i fouea qua paras auctori.
ut diu stultus talē i eū pena machinaris q̄
tamē valeat tarde si velit · sed ut putas
nō valeat velle · et ideo nec tarde? ea utiq;
bonitate q̄ neminē exptus es illū puni
se Tale iustus deus iustissime inte ītorqat
pena · q̄ nec valet nec debet pati sua impune
bonitate offendi · sic utiq; tēpans i vindicta
sententiam · ut si velis ēsipiscē nō neget pena ·
secundū tamē duricia tua et cor īpenitēs nō
possis velle · et ideo nec pena tardare Sed ia
audi saluatorē Celū migt michi sedes ē · tra
aut scabellū pedū pedū meoy · nō dixit oc
cis aut occidens · à vna aliqua plaga cli

plaga sed totū celū michi sedes ē. nō potes er
go in parte celi sedē. cū ille totū elegerit si
bi. In tra nō potes. qua pedū eius scabellū
ē. Terra etenī locus solidus ē. vbi sedet ec
clesia fundata supra firmā petrā. Quid
facies. ē celo pulsus in tris vmanē nō po
tes. Fuge ergo tibi i aere locū nō ad sedē
dū sed ad volandū. ut qui tēptasti nouere
statū eius tatis. penā sentias. Ipse fluctuatōis
Te ergo fluctuāte mē celū et tra. sed et dns
sup solū excelsū et eleuatū. et plena ē oīs
terra maiestate eius. ut nusq̄ nisi i aere i
ueniat bellū locū. Seraphy namq; alijs quidē
alis sue ptemplatōis de throno ad scabellū.
de scabello ad thronū volātia. alijs caput
dnī pedesq; velāta. ad hūc ibi posita puto
ut sicut peccātū hoīs padisi p cherubim phibet
ingressus. ita et p seraphy tue cuōsitatis
medz modus ponat. quatīs nec celi ia ma
gis impudenter. qm̄ prudenter archana vimeris
nec eē ministeria agnoscas i tris. sed solus
tētus sis roldz superbor. qui nec in tra digna
ris sicut ceteri hoīnū. nec sicut āgeli volant
ad celū. Licet vō et caput i celo. et pedes
i tra a te abscondant. qddam tamē tibi
medium videndū. ad iudendū dū tarat p
mittit. dū suspēsus i aere descendētes qui
dē p te. et ascendētes angelos ituetis. sed

qd uel audiat ī celis uel nūctiēt ī trīs. pe
tus nēstis O lucifer qui mane oriebaris. ymo
nō lucifer ia. sed noctifer. a ecia mortifer
rectus cursus tuus erat ab oriēte ad meridi
em. et tu pposterо ordine tendis ad aq̄lonē?
Quāto magis ad alta festinas. tāto celerius
ad ostasiū declinas. Velut tamē curiosius o
curiose itenacōnē tue cuiositatis mīrē Pona
mḡs sedē meā ad aquilonē. Nec aquilonē
huīc corpalē. nec sedē hāc cū sib spē intelli
gō materialē Puto aī p aquilonē ēpbādos
hoēs fuisse designatos. p sedē ptātē ī illos
Quos vtiq; ī pnīa quāto ei vicinior tā
to celīb ꝑspicuior pīudēs nullo quidē sa
piēcie radio choruscantes. nullo spūs amore
feruētes. velud vacuū ēpceris locū affectash
sup illos dnīm. quos quadā tue astutie cal
trate pfundēs. tue malicie estibz īflāmares. ut
quomō altissimus sua sapiā ac boitate oībz
filiis obiē pērat. ita et tu sup hos filios
supbie rex ostitutus. tua eos astuta malicia
ac malignosa astuaa regēs p qd altissimo sibi
esses. Sed miror cū ī pscā dei tuū pīudēs
prīapatū. aut nō ī eadē pīudish et papiaū?
Nā si pīudish q̄ īsama fiut. ut cū tanta
miseria ciperes pnāpari. ut malles miser
pēsse q̄m felicit subesse? Aut nō erpedie
bat participē esse plagarū illaꝝ luminosaꝝ

qm̄ p̄ncipē tenebraꝝ hay. Sed credibilius ē qp
nō p̄uidiſſ a ꝑte illā cauſam qm̄ ſupmꝰ ſupe
rius dixi. qua dei boītatē attendēs dixiſſ ī roꝛ
de tuo. nō r̄q̄ret. ꝑte qđ o mpie deū irritaſſ.
a qua viſo p̄ncipatu ī oculo ſtutī ſuꝑbie tra
bes extremit. quaſ mt̄poſita caſū vidē nō po
tuit Sic ioſeph cū ſuā p̄uidiſſet exaltatiōz
nō tamē ꝓfuit ſue vendicōz. q̄ꝫ ꝑior ēet
vendicō qꝫ exaltatio. nō qp tamē p̄uaricā ī
ſuꝑbiā credideri īdiſſe. ſed ut eius exēplo
pateat. qp hij q̄ futura p̄uidēt p ſpm̄ ꝓphetāt.
etſi nō oīa nō ideo tamē putandi ſūt nulla
vidiſſe. Ꝛſi quis extendit ī eo qp ſua ſōpnia
adhuc adoleſcentulus narrabat. quoꝝ tūc muſ
teriū ignorabat vanitatē poſſe notari. ego ta
mē miſtio magis ſuę ſimplicitati pueri deputā
dū arbitror qm̄ vanitati. Que tamē ſi q̄ fuit
p ea q̄ paſſus legit̄. potuit expiari. Nōnullis ei
aliq̄ aliquādo de ſe p reuelationē iocūda mō
ſtrant̄. que etſi humanus animꝰ abſq; ulla vāita
te ſcire nō p̄t. nō minus ideo euenit qđ mō
ſtratū ē. ſic tamē ut illa vanitas mpumta
nō ſit. qua de magnitudīe a reuelatiōib aut
ꝓmiſſionib ſe. nel leuit exultauit. Dic em̄
medicus nō ſolū vngueto. ſed et igne vtit
et ferro. quo oē qđ ī vulnē ſanādo ſuꝑfluū
excreuit ſecet et urat. ne ſanitatē q̄ ex vnc
nēto p̄edit impediat. ſic medicꝰ aīaꝝ deꝰ

huiusmodi aĕ ꝑmittat tẽptacões ĩmittit tribulacões quibꝫ afflicta et humiliata grandiꝰ vtat ĩ luctũ. ꝛuelacõnẽ putet illusionẽ. Vnde fit ut et vanitate careat. et veritas ꝛuelacõis nõ pereat Dic pauli extollencia ꝑ stimulos carnis ꝛpi mr̃ a ipõ ꝛuelacõbꝫ ꝛbus attollr̃. Dic zacharie mfidelitas lĩgue obligacõe multat. et ãgr veritas suo ĩ tpe mãifestanda nõ mutat. Dic sic ꝑ gloriã et ignobilitatẽ sancti ꝑsiant dñi mr̃ singularia dona que ꝛcipiũt cõi hoĩnũ vanitate pulsari se sencãt ut dñ ꝑ graciã supra se aliquid cernãt. nõ obliuiscant qđ sũt. Sed quid de ꝛuelacõibus ad curiositatẽ. De quibꝫ ut hoc ꝑ expressiõ mr̃is certẽ mde ostasio supta ẽ sũ ostendẽ velle ꝛ ꝓbũ angelũ aĩ casũ suũ sic potuisse pũdẽ illã. quã post assumpsit ĩ ꝛpbos hõis dñatoꝫ. ut tamẽ suã nõ ꝑsciret dãpnatoꝫ. De qua ecia et nõ nullis qstionãdis motus magis qm solutis tono disputacionũle hec sũma sit. qꝫ ꝑ curiositatẽ a vẽitate cadeãt qua ꝑs spectant curiose qđ affectant illicite. spa iut ꝑsumptiõe. Iure igr̃ in gradibꝫ superbie ꝑmũ curiositas vẽdicat sibi. q ecia ĩuicta ẽ. ĩcium oĩs esse peccati. Sed nisi hec an us cohibeat. ĩ leuitatẽ aĩ q secundus ẽ ꝑdus cito dilabitur. Secũdus gradus de leuitate: —

Monachus em̄ qui siu negligēs. alios curiose circūspicit. dū quosdā suspicit superiores. quosdā despicit īferiores. et ī alijs quidē videt qđ īmitet. ī alijs qđ nr̄i dz. Inde fit ut p mobilitate oculoy lenguatus cāus. nulla utiq; eiā siu cura aggnatus. modo p superbiā ad alta se erigat. modo p inuidiā ī ymā demergat. Nūc p inuidiā neq; ē tabescit. nūc p excellēcia pulū hilarescit. In altero neq; ī altero vapq; ī vtiq; superbz exis tat. quia et qp superari se dolet. et qp supa rē gaudet. amor quippe excellēcie fuit. Has ār aē vicissitudies q nūc pauca et morda cia. nūc multa et iama. nūc risu nūc luctu plena. semp vō nr̄onabilia indicat bā. Cō para si vis hos duos p̄mos superbie gr̄adus. supmis duobz humilitatis. et vide si nō ī vltio curiositas. ī pemultō lenitas rohibeat. Id ipsū ī cēis reperies. si alitr̄ū ꝑaret. Sed iam ad tertiū docendo nō desr̄ēdo pemamamus pemamus: — Tertius gradus de septa letitia: —

Propriū ē superboy leta sp appetere et tristia detestare unde illud. dz stul torū. ybi letitia Vnde et monachus qui duos iā superbie gradus descendit. dū p curiositatē ad aī lenitatē deuenit. tū gra dū qđ sp appetit. freqn videt mīpolari

tristicia · quā de bonis alterius trahit · ipa
ciens siue humiliacōis · fugit ad ihm ysilū
false cōsolacōis · Ex illa demqz parte qua
sua sibi vilitas · et aliena excellēcia mostrat
restringit curiositatē · ut totū se trāsferat
i grām partē · quatinus i quo ipē videt p̄
cellere curiosius notet · i quo alt' prelut sp
dissimulet · ut dū deuitat qd triste · putatur
letitia ymmict hicqz fit ut qm sibi viasim
vendicabāt gaudiū et tristicia · sola possi
dere incipiat cepta letitia · In hac aūt tera
si tibi gradū cōstituo · accipe quibz eā sig
nis uel i te deprehendas · uel i altero · Illū
quippe qui huiusmodi ē à raro à nūqz aut
gemētem audies · lacrimātem videbis · puros
si attendis à sui oblitū · aut ablutū a cul
pis · In signis stultitias · i frōte hilaritas · va
nitas appareat i incessu · pnus ad iocū · facilis
ac pmptus i risū · Cuncis quippe q̄ m se trp
tibilia · et ideo tristia nouerat · a meōua ra
sis · bonisqz si qua sentat i se aduenis · uel
simulatis añ oculos mētis dū ml cogitet msi
qd libet · nec attendit salutet · ia risū tenere ·
ia cepta letitia dissimulare nō valet · Ut
em̄ vesica collecto turgida uento · puctoz
forata exiguo · si stringit creputat cū detu
mescat · ac ventus egrediens nō passim effu
sus · sed strictim emissus crebros quosdam

somnus reddit · sic monachus vbi vanus sum
rilibusq; cor suū cogitacōibz īplucerit ꝑ dis-
aplnā silēcij nō īuenīs vētus vanitatis qua
plenus egrediat: nī angustias fauciū p
chachinos exatat. Sepe multū pudibūdus
absondit · claudit labia · dētes strmgit ·
ridet tamē nolens · chachinat īmutis · cūq;
os pugnis obstruxerit suis · p nares adhuc
strmitare audit · Quartus ḡdus de iactāna

Et postq; vanitas cressē · et vesica
grossesce cepit · necesse ē ut āplior
foramē laxato sinu vētuositas eructuet. Ni
loqui rūpet. Dic monachus ceptā redūdā
te letitia · dū risu uel signis cā aperire nō suffi
cit · ī helim vā prūpit · En vēt meus ḡsi
dō mustū absq; · qđ nouas lagūculas drūpit ·
Aut loquet ergo · aut rūpet · Plenus ē em
sermombz · et coartat eū spūs vteri sui ·
Exurit et sint auditores · quibz suas iactet
vanitates · quibz oē qđ sentit effundat ·
Ꝗbus qualis et quātus sit īnotescat · Inuēn
ta aūt occasiōe loqđi · si de trib sermo exo
rit: · vetera pferūt et noua · volāt sentēce ·
vā rsonāt ampullosa · Puenit īterrogātē ·
nō querēta rspondet · ipē qrit · ipē soluit ·
et vā colloquiis īpfecta pfundit · Cū aūt
pulsato signo necesse ē mīrūpi colloquiū ·
horā longā breue querit mīuallū · querit

licēnā ut ad fabulas ṽuertat᷑ post horā· nō
ut quēpiā edificet· sed ut ſtram iactet ꝫ
dificare pt· ſed nō edificare mtendit· Nō
curat te docere· uel a te doceri ipē qđ nes
cit· ſed ut ſare ſciat᷑ qđ ſcit· Cū ſi de reli
giōe agit᷑· ſtam uiſiones et ſōpnia ꝓfe
rūt᷑· Demde laudat ieunia· comēdat vi
gilias· ſup oīa oīones exaltat· De paēna
de humilitate· aut de ſingulis vbiubz plenſ
ſime et vamſſime diſputat· ut ſcilicet ſi au
dieris dicas· q̄ ex habūdāna cordis os loq̄t᷑
Et qua bonus homo de bono theſauro
ſuo ꝓfert bona· Si ad lubrica ſermo ꝙun
tur· m hīs quāto aſſuetior tāto laquaeor
tuem᷑· Dicas ſi audias viuū vamtatis· Fluui
ū eſſe ſcurrilitatis ob eius· ira ut ſeueros
quoq; et graues alios ī leuitatē ꝓtrat riſus
Et ut totū ī breu colligā· m multiloqo nota
iactātiā· Jn hīs habes hoc habes quartū gen
et deſcriptū et nōiatū· fugit rē et tene no
mē· hac cadē cautela ia aarede ad q̄ntū
quē nomino ſingularitatē· Quīnus gradus de
ſuperbie eſt ei qui ſe ſup ſingularitate.
ceteros iactat ſi nō plus ceteris aliq̄d
agat· ꝑ qđ ultra ceteros appareat· Pmde
nō ſuffiat ei qđ cōis monaſterij regula· ul
maiorū cohortant᷑ exempla· Nec tamē me
lior eſſe ſtudet· ſed videri· Nō melius viue:

sed videri vmcr' gesht·quatinus dicr' possit nō
sū sic ceteri hom̄· Plus sibi blandit' de vno
ieunio qd' cetis prandentibz sanct· qm̄ si aī
ceteris vij. dies ieunauit· Comodior sibi vi
det' vna orōn oraciuncula peculiaris·qm̄
tota psalmodia vnius noctis· Int' prandē
dū crebro solet oculos iactare p mēsas·
ut si quē mino' comedē' viderit· nictū se
doleat· et maplat idipm̄ crudelit' sibi subtr̄
here· qd' necessariū victui indulgendū pūn
derat· plus gloie metuēs detrimēti· q̄ fa
mis cruciatū Di quē maciorē· si quē pal
lidiorē pspexerit· vilē se estimat· nūq̄· rq̄
esat· Et qm̄ multū ipē suū vidē nō pt· q̄
lem salicet se tuētibz offert· manus quas
potest et brachia spectans· palpat costas
humeros attrectat et lūbos·ut secūdū q̄ cō
porib⁹ siu membra uel minus uel satis exilia
ybat· pallorē ac calorē oris diseinat· Ad oīa
demū sua strēnuus·ad cōmunia pigerrim⁹·
lat ī lecto·dormit ī choro· Cūq̄ aliis psalle
tibz ad vigilias tota nocte dormitet· post vi
gilias aliis ī clausto quiescentibz solus ī ora
torio rmanet Exorat et tussit· gemitibz ac
suspiriis aures fōs sedētū de angulo īplet·
Cū aūt ex his q̄ singulait' sed īamī' agit apud si
plurores cuis opimo exercuit· qui pferto opa p
bāt q̄ cernūt· sed vnde pdeant nō discernūt·

dñi miserñi bñficiant. m ereere mducñt :-

Sextus gradus de arrogñcia :-

Credit qđ audit. laudat qđ agit. et qđ mtendat nō attendit Oblimsat mtēz dñi amplctnr opimonē. Quāz de oī alia re plus sibi credit qm̄ alijs: de se solo plus alijs alijs credit qm̄ sibi. ut iā nō verbotenus. aut sola opñ sustentacōe sñā pferat religionē: sed mimo cordis credat affectu se oībus sanctiorē Et quicqđ de se laudatñ agnouerit. nō ignorāc aut benevolēc laudatorib: sed sibi meritis arrogāt asserit. Vnde post singularē sextñ sibi gradñ mre arrogāc vedicunt Post hāc psumpcio tuemt m qua septñs gđs ostitut.

Septimus gradus de presumpcione :-

Cum em̄ alios se pcelle putat. qmō plus de se q̄ de alijs nō psumat: Primus i cōuentiz residz. i silijs pmus respondet. nō vocatus audit. nō iussus se mtromittit. reordinat ordinata. refiat facta. Quicqđ ipē nō fecit aut ordinauerit: nec recte factñ: nec pulcre estimat ordinatñ. Judicat udicātes. pudicat udicaturis Si cū tpus aduenit nō pmouet ad poratñ. sñm abbatē aut ūndñ udicat aut decptñ. Et si mediocris ei aliqua obedicia ūmcta fuit. mdignatur.

aspnat. arbitrab se nō esse minorib⁹ occupā
dū: qui se ad maiora sentit ydoneū.
Sed qui sic pmptulus ad oīa magis
temere q̄ libere se exercuit mgerere. impos-
sibile ē eū aliq̄n nō errare. Ad plan-
ū autē pinet errāte argue. Sed q̄mō
culpā suā cōfitebit. qui nec ee putat.
nec putari culpabilis patit. Preterea
cū ei culpa īputat. cessat. nō amputat. Si
ergo cū arguit⁹ fuit declinare cor eius vi-
deris i obstinatie: i octauū gradū qui dr
defensio pcōz nouis corruisse. Octauus
gradus de defensione pcōz :—

Diuersis vero modis fuit excusacōes i
pctis: Aut em dicit qui se excu-
sat nō fec. aut fec q̄dē. sed bn fec.
Aut si male. nō multū male Aut si ml'
tū male. nō mala itentōne Si aut et
de illa sic adā uel eua q̄rit. aliena sua
sione excusare se nitit. Sed qui pmit
cta aperta defendit: q̄ occultas et
malas cogitacōes cordi suo aduemē
tes. humilit' reuelaret abbati. Nonus
gradus de simulata cfessione :—

Licet vō generā hec excusacōis ea
tenus mala iudicēt quatin⁹ ore
pfesso vā malicie appellent. mlto n̄
periculosior ē fallax ac supba cfessio.

q̄ pnicax et obstinata defensio. Nonulli ei
cū de aplis obz argūt. sc̄tes si se defē
deret q̄ sibi nō crederet. subtilius inueni
ūt argumētū defensiōis. vā rēspōdentes
dolose confessiōis. Est quippe ut sēptū ē
qui nequit humiliat se. et mtrioa eius ple
na sit dolo. Vultus demittit. pstrīt
corpus. aliqs sibi lacrimas extorquet si pñt.
voce suspirijs vā gemitibus mtrūpit.
Nec solū qui hūmodi ē obiecta nō exā
sat. sed ipē quoq; culpā exaggerat. ut
dū impossibile aliquid a mcredibile ul
pe sue ore ipi addituꝰ audis etiā illud
qd ratū putabas discrēdē possib. et ex
eo q falsū esse nō dubitās dū confitet. m du
bū venīat qd quasi certū tenebat. Dūq;
affirmāt qd credi nolūt. defendo culpā
defenduꝰ. et apiendo tegūt. qui et confessio
laudabilit sonat i ore. et adhuc nuqu
tas otrahit i corde. quatiꝰ magis ex
humilitate qm ex vitate putet qui audit.
aptans eis illud sēptue Justus i pncipio
sermois accusator sui. Malūt n apud ho
mines piclitari veritate piclitari q̄ hu
militate cū apud deū periclitent vtrūq;.
Aut si adeo culpa mānifesta sit q̄ milla
penitus tegi versucia possit. michi omi
tamē vocem. nō cor penitētis assumūt

ſua notā nō culpā deleat. et dū ignoā
rānā mānifeſte trāſgreſſiomb. decore r̄
compenſant publicē ꝓfeſſiomb. Gloꝛio
ſa res hūilitas. qua ipā quoq; ſuperbia pal
liare ſe appetit ne vileſcat. Sed hec ſuo
tergiuſcano a ꝑlato deprehendit. Et ſi
ad hāc ſuperbā nō leuit flectit quo magis
diſſimulet culpā uel differat penā. Vaſa
figuli ꝓbat fornax. et tribulatō pemtē vere
tes diſcernit. Cui enī vānā pemtet. laboꝛē
pmē pemtēne nō abhoꝛret. Sed quicquid
ſibi pro culpa quā odit iūgit. tanta
ſpecia patiēt ampletī. In ipā quoq; o
bediencia dnīs ac cōtrarijs r̄bz obꝛ
tis quibuſlibz rrogatis iurijs ſuſtinēs
nō laſſeſcit. ut i quarto gradu ſtare ſe
uideat hūilitatis. Cuius vō ſimulata ꝓfeſ
ſio ē. vna uel leui ſtrepitu aut exigua
pene iterrogatus. iā hūilitatē ſimulāe
iā ſimulacōz diſſimulāe nō pt. Murmurat.
frendāt. raſcit. nec i quarto ſtare hūiluta
tis. ſed i nonū ſuperbie corruiſſe ꝓbat. Cui gradu
ſedm ap̄ deſcriptus ē. tūc ſimulata ꝓfeſ
ſio appellari pt. Cuiata putas tūc ꝓfuſio
ſit i corde ſuperbi cui frauꝰ deapit. pax a
mittit. nec culpa diluit. Tandē notat ab laudē minuit
oībz. inoiat ab oībz. eoq; vehemēcius deb i
diſmant q̄ falſū ꝓſpexit. quocirca de eo

prius opmabat. Tuc opus e plato ut eo minus illi parcendu puter quo magis oes offendet si uni parceret. Decimus gradus rebellionis: -

Hic nisi eu miserato supna respiciat. Aut qui valde talibz difficile e unu // sorui iudiciis tractatus accessisse frontosus mox et impudens factus. tanto deterius quanto desperatius in decimu gradu p rebellionem corruit? qui prius latenter arrogus factis ostendebat? ita pateter iobediens cuncta magistru ostendit. Scriptu nanq; qui oes gradus quos in duodeni partitus sui. in tres tatomodo colligi pnt. ut in sex superioribz septenis fratru. in my sequentibz septenus magistri. in duobz qui restant assumet septenus dei. Notandu quoq; qui hii duo ultimi superbie gradus q; et humilitatis ascendendo primi inuenit. sic extra congregationez ascendi fuit? ita in congregatione descendi non pnt. Qui ait ascendi debeat. ex hoc apte intelligi dat. qd' de tno gradu in regula legit. Tertius inquit gradus e ut quis p dei amore oi obedientia se subdat maiori. Si ergo in tno gradu subiecto collocat. q. paul dubio fit. qui primu nouenus ultimu sociat. Sequens e qui duo ita anteriores transcendi intelligant. Demq; ubi fratru concordia

ac magistri sentēcīā monachus spmt. qđ
ultra ī monasterio nisi scandalū fact.

Undecimus gradz de libertate peccandi

Post decimū utraq; gradū q̄ rebellio
dictus ē expulsus uel egressus
de monasterio. statī exaput abduodecīo
vndecimo Ite migredit uias q̄ videt hoīb;
bone. quaz finē nisi forte deus eas sibi se
pierit demergat cū ip̄fundū mferni d
ē m ꝛcēptū dei. Impune siquidē cū venit
ī p̄fundū malorz ꝛcepmt. pt aūt undecīo
gradus appellari libertas peccandi p q̄
monachus. cū iā nec magistrū videt quē
timeat. nec fratres q̄s r̄uereat. tāto se
curus quāto liberus sua desidcia iplē de
lectat. a quibz ī monastio tū pudore q̄ ti
more plubebat. Sed etsi iā uel frēs uel
abbatē nō timet: ndū tamē dm pemtus
formidine caret. hāc rō temuit ad huc sub
murmurās volūtate ꝓmit. nec si nō aliq̄
dubitacōne q̄q; p̄mū illata p̄fiat: sed sū
ib qui vadū trāsit. pdetrāsitm nō sine sm.
pinoz gurgite nitrat.

Duodecimus de ꝛsuetudine peccandi.

a Et postq̄ terribili dei iudicio prima fla
gicia ipumitas sequit. expta volup
tas libent r̄petit. r̄petita blandit. cōcupis
cētia r̄uinuscēte sopit rō. ligat ꝛsuetudo.

Trahit miser in profundū malorū · tradit captiuus tirāndi vitiorū · ita ut carnalium voragine desideriorū absolutus · sue tōmb diuinq timorus oblitus · dicat ispiens in corde suo nō ē deus · Itaq indifferēt' libitus p licitus vnt · et ia ab illicitis cogitandis · patrandis · inuestigandis · animus · manus · uel pedes nō phibent · Sed quicquid in cor · in buta · ad manū venerit · machinat · parat · et optat · maliuolus · vanilo quus · facinorosus · Qui admodū demq ascensis · gradibz his oibz gradibz corde ia alacri · et absq labore p bona assuetudie iustus currit ad vitā · sic descensis impiis eisdē · p malo vsu nō se rone gubernās nō amorus freno retentans intrepidi festinat · Medij sūt qui fatigāt · angustiātur · q nūc metu cruciat gehenne · nūc prisina retardat assuetudē descendendo laborāt · Supremus tāntū et infimus currit absq impedimēto et absq labore · ad mortē hic · ad vitā ille festinat · alt' alacrior · alt' pigrior · Illū alacrē caritas · hūc pigrū cupiditas facit · in altro amor in altro stupor laborē nō sentit · In illo demq pfecta caritas · in isto assumata iniquitas foras mittit timorē · Illi veritas · huic cratas dat securitatē · Et ergo duodecimus gradz appellat assuetudo

ad mortē

Nan forte ullū remanet spei refugiū. ubi oratio nō meruit locū.

pcandi. q̄ dei metus amittē ꝓpm̄ ingrit.
Pro tali iā mquit iohes aplius nō dico ut qs
oret. Sed nūquid dicis o aplē ut qs desperet.
ymo gemat. qui illū amat. Nō p̄sumat oraē
nec desistat plorare. Quid ē qđ dico. Audi
credētem. sperātē. nec tamē orātē. Onē igit
si fuisses hic. frat meus nō fuisset mortuus.
Magna fides qua credidit sua p̄sencia do
minū mortē phibē potuisse. si affuisset. No
do aūt quid. Absit ut quē credidit viuū po
tuisse seruāe. mortuū dubitet posse rsusci
tare. Sed et mīc mquit suo qr q̄cūq; popos
cerit a deo dabit tibi deus. Deinde q̄rē
ti vbi posuissent eū. rsponder Vem et vide.
Quā ob rē. O martha nobi magna tue fi
dei msigma tribuis. Sed quomō eū tāta
fide diffidis. Vem mquis et vide. Cur si nō
desperas nō sequeris et dicis. et rsuscita.
Si aūt desperas. cur magistrū sine causa fa
tigas. An forte fides aliqs rapit. qđ oīo nō
p̄sumit. Denīq; appmquātē sadaueri p
hibes et dicis. Onē iā fetet quadruduanū
eī ē. desperādo dicis hec an dissimulando.
Sic quippe dominus ipē post rsurrectionē sinit
se longius re. eū mallet cū discipulis rmanē.
O sēe mulieres xpi familiares si fratrē vrm
amatis. cur eius misericordiā nō flagitatis.
de cuius potēcia dubitare. pietate diffidere.

nō potestis? Respondēt. Sic melius trāq; nō
orātes oramus. sic efficacius q̄si diffidētes eō
fidimus. Exhibēs fidē. phibemus affectū
sit ipē tu nō ē opus ut aliquid dicat. quid
desiderēs Dns quidē q; oīa pt. Sed hoc tā
grande miraculū. tā nouū. tā īauditū etsi eo
subest potētie. multū tamē excedit vmana mi
tra humilitatis nostre. Sufficiat nob potētie locū
pietati dedisse occasionē. malētes pacēt ex
pectare quid velit. q; impudēt q̄rere qd for
san nolit. Demq; qd nostris meritis de est. ve
cūdia fortasse supplebit. Petri quoq; post
graue lapsū lacrimā quidē video. sed pre
cē nō audio. nec tamē de mdulgētia dubito.
Discat et ī matre dñi magnus ī mirabilib; fidē
habere. ī magna fide verecūdiā attēnē. Discat
verecūdia decorare fidē. exprimit pusillanimē
Vnū inquit nō hunt. Cum breuit q; cuerēt
suggessit. vñ pie sollicita fuit. Et ut discas
ī hmūsmodi magnus pie gemē. q; petere pusil
tuose. Pietatis estū pudorus tēpans vnda ū
bra. Sceptā prās fiducīā vecūde suppressit.
Nō frontose accessit. nō palā locuta est
ut audacter cora oīb; diceret. Obsecro fili.
Deficit vinū. Contristat Domine. cōfudit sponsus os
tende qd possis. Sed licet hec a multo plu
ra pectus estuās. feruēs loqret affectus.
pruiam tamē potētē pia. filiū mat adiuit.

nō potenciā tēptās. sed voluītatē explorāb
Vinū mquit nō hnt. Quid modestius: quid fi
delius: Nō defuit pietati fides. voci grauī
tas. efficacia voto. Si ergo illa cū mat' sit
matrē se obluta. nō audet petere miraculū
vim: ego vile mācipiū cu ꝑ magnū ē filiꝰ si
mul ac matris esse miraculū. qua frōte pre
simo ꝑ vita petere quadruduam: Duo ecīa
ī euāgelio cert nisi alt' amīpisse: alt' rēpisse
legūt. alt' sp amiserat. alt' sp nō hyabuerat.
Vnus saltē excecatus. alt' vo cecꝰ natus.
Sed qui excecatus miserabilibꝫ mrisqꝫ clamo
ribꝫ. mirā misericordiā merut. qui vero ce
cus natus: tāto misericordiꝰ. quāto mrabiliꝰ
millis suis precibꝫ Pcentū sm illumnatorus
vnificū nichilomīs sentit Illi demqꝫ dictū
ē. fides tua te salū fecit. hmic āt nō. Duos
quoqꝫ recens mortuos. trīū iā quadruduanū
lego resuscitatos. solā tamē ī domo ad hmc
positā precibꝫ prīb. duos āt ex mspata magꝫ
mrudme pietatis; Smili ecīa forma si intuit
ꝑ deus aūtat. aliquē de nostris fratribꝫ nō
ī corpe sed ī aīa mori. ēp diu adhuc mīt nos eit.
pulsabo et ego meis qualuscūqꝫ pcōr. Pulsabo et
fratrū precibꝫ saluatorē. Si reuxeit. lucrati eri
mus fratrē Dm vo nō mereamr exaudiri: vbi
iā uel tolerare vnos. uel tolerari a vnis nō
potit. sed īapiet efferi. sp fidelit gemo: sed

iam nō ita fiducialit' oro. Nō aperte audeo di-
cere vem dñe ſuſcita mortuū nūm. corde tamē
ſuſpēſo tremulus intus clamare nō ceſſo. Di
forte ſi forte ſi forte deſideriū pauper exaudi
et dñs. ꝓparationē cordis eoꝝ audiet auris eus.
Et illud Nūquid mortuis facies mirabilia. aut
medici ſuſcitabūt et confitebūt tibi. Et de qua
druduano. Nunquid narrabit aliquis in ſepul-
chro miſericordiā tuā. et veritatē tuā in p
dictione. Potest meriti ſi vult ſaluator ipſe
ſe. etiā miſerator ignoscere nobis. lacrimiſq;
portātiū motus precibz mortuū vitā reddere
vnus. aut certe iā ſepultū reuocare a mor-
tuis. Mortuū at dixerī illū. qui ſua pctā
defendens in octauū iā corruit gradū. A
mortuo enī tamq; qui nō ē perit confeſſio.
Poſt deamū vō qui trus ē ab octauo iā
effectus in libertatē peccandi. quādo expellit
a cōſortio monaſterij At poſtq; quartū trāſ-
ierit. iā recte quadruduanus dr. dū in qui-
tū decidens p cōſuetudinē ſepultus. Abſit at
a nobis ut etiā pro talibz. etſi palā nō p
ſumimus. uel in cordibz noſtris orare ceſſemus.
cū paulus eos quoq; lugeret. quos ſine pen-
tētia mortuos ſciret. Etſi ei a ſibus omni-
bz ipſi ſe excludūt. ſed ab affectibz omno nō
poſſūt. Videāt tamē in quāto periculo ſint.
p quibz eccleſia palā orare nō audeat. q

fidēt' ecīā p̄ iudeos · p̄ hereticos p̄ gētilibus
orat · cū ēm ī pascue nōiatī orēt p̄ q̄busl̄z
malis · nulla tamē mēcio fit de excomūicatis ·
Dicas fortassitā fr̄e Got' · me aliud q̄ tuq̄
sisti · et q̄ ipē p̄misi · tandē exhibuisse · cū gra
dibz hūilitatis · superbie gradus videar descēp
sisse · Ad q̄d ego · nō potui dicē' nisi q̄d dicta
nō putaui egrūū me describē' ascēsiones q̄
plus descendē' q̄ ascendē' nouī · Donat tibi
vtr̄ bñdictus gradus hūilitatis quos ipē p'
mus ī corde suo disposuit · ego q̄d ponā nō
habeo · nisi ordinē mee descensionis · ī quo
tamē si diligent' īspiat' · via forsitā astēsi
oīs ēpit' · Si ēm tibi romā tridenta homo
inde venēs obuiaret · quesitus viā q̄dē melio
q̄ illa qua veīt ostenderet · Dū castella · vil
las et vrbes · fluuios · ac montes · p̄ quos trāsi
erit nōiat · suū denūciabit iter · tuū tibi p̄
nūciat ita ut eadē loca retrogressus ēēi
do · q̄ ille p̄trāsiit venēdo · In hac sīr nos
tra descensione gradus ascensoriis fortas
se ēpies · quos ascendēdo melius tu ī tuo
corde q̄ m nostro codice leges · ffrms

Explicit tractatus Bernhardi albis de xij gradibus hūilitatis ·

Cogit me mystica caritatis tue
michi amantissime aliquid de cari-
tate scribe atq; supra me ipsū
presume. et supra modū paruitatis mee
ingenio ut michi sentire videor de vacuo
et qd̄ nō habeo dare. Difficile dicto tibi atq;
est animus meus aliquid de ea scribe. sciēs
q; ad eā tractandā nō cor. nō lingua sufficiat. Quomō enī de amore loquit̄ qui nō
amat? qui vī nō sentit amorū? De aliis
nēpe copiosa i libris obtutit matia. hui⁹ vo
materia? aut tota itus ē aut nusq;. quia
nō ab exterioribz ad interiora. suauitatis sue
secreta tuispomit? sed ab interioribz ad exteriora
tuismittit. Solus ꝓmde de ea loquit̄ digne:
qui sīz qd̄ cor dictat intrīus exterius vā ꝑpo-
nit. Ne ergo interius si aliq̄ de hac audie
malle q; ipe loqui. Illū mlt audie velle qui
calamū lingue tingeret i sanguē cordis. q;
tuc vera et veneranda doctina ē? cū qd̄ lin-
gua loquit̄? Conscīa dictat. caritas suggerit.
spūs mgorit. Fallerib si me talē putas. ymo
fallor ego Ra tibi quidē pui est i illa q; ea
credit estimare de me supra id qd̄ ē i me. Multi
ūt duy est. bonū qd̄ nō habeo de me opina-
ri. ea etsiquidē haberē? expediret forsita ig-
norari. Ea vero dilexit̄ qd̄ nō est nō amās
uel amor michi est. O magna virtus cari

secūdō

tas q̄ vocas ea q̄ nō sūt · tamq̄ ea q̄ sūt ⁊ il'
et virtutes et vicia oīum · i meriti tu cumu
lū trāsferens · mereris i smgulis plus q̄ sm
gula sibi · O fortis vrtus q̄ nemīē spoliās
oīa rapis · oīa facis tua · et nemī auferēs sua ·
bonū qđ i alio diligis · tuū facis · Et quidē fieī
pt̄ ut bonū qđ' op̄aris frustra agas · Vt aī
ego frustra ego diligā · fi' oīno nō pt̄ · En
ad manū ē fortitudo amoris qua q̄rimꝰ · au
r̄sistere neō ē qui pt̄ · oīa sibi subicit · oīa
suis pfectibz seruire cogit · Inimicos amā
do supat · et sibi aūcos efficit uel īmitos ·
Nā etsi habeat emulos : īmicos oīno nō habz ·
nullū em̄ īmicā lr̄ē pt̄ q̄ nulli nouit īmicari ·
Sic em̄ aīcia nō nisi duoz amicoz est · Sic
nec īmicicia nō nisi duoz īmicoz · Nul em̄
odit diligēte se · nō tā īmicas dicēdus ē q̄ī
iniquꝰ · Sola em̄ karitas est q̄ i adiuīb nō
defīat · quia pacē est Nec īmicias nō r̄pē
dit · qui benigna est · Nec felicitas aliē nō
cruciat · quia nō emulat · Nec ysta mala
nō pūgit · quia nō agit ꝑuersa · Nec i honōe
nō extollit · quia nō inflat · Nec i abiectiōe
nō confundit · quia nō est ambitiosa Nec cupi
ditas nō coartat · quia nō q̄rit q̄ sua sūt ·
Nec ītumelie nō pmouēt quia nō irritat · Nec
sinistre suspitiōes nō fedāt · quia nō cogitat
malū · Nec aliena mala nō letificant ·

qua nō gaudet sup iniquitate. Quā errores
nō arcuit: qua ꝯgaudet veritati. Quā p
scandalū nō fregit. qz oīa suffert Quā
perfidia nō mdurat. qua oīa credit. Quā
desperatō nō absorbet qua oīa spat. Quā
mortis sepatio nō mtridit qua miᵍ erad
Quid miᵗ si morte nō vincit q̄ fortis est
ut mors. ymo morte forcior: q̄ ipam quoq;
morte moꝛi coegit i morte redeptoꝛes. O
insuperabilis karitas virtus karitas q̄ ipm
quoq; insuperabile superasti: et cui oīa subiec
ta sut: omnib; quodāmodo subiecisti. dū
victus amore deus factus est opprobriū hoīs
et abiectio plebis. Propt nimia caritatē qua
dilexit nos ꝯtinē vltra nō potuit i ira sua
misericordias quo miᵍ dilectā aiaz suā ex
poneret inimicis suis pro amicis suis. vt
mortis timorē pter et vigorē tolleret ab
amicis suis. Et si cont deū fortis fuit: quā
to magis aduersus hoīes prenalebit: hic ex
tic via fideliū intrepida et ꝯstāns cordis q̄
supplicia ꝯtēnentes et morte calcātes len p
medium mortis fluctus ad priam tuitū. morie
tes exultāt et insultāt morti dicētes. Ubi
est mors stimulus tuus: Jam nō stimulus sed
nubilus. dū p medium letū. letiq; exitū aia
pgit ad regnū. ffiant ergo caritas ut p ipo
et in ipo moꝛi nō metuant sed affectent.

a quo sic amari se videt ut nō mereremē ipi mor
te turpissima uellet ꝺēpnari Admirātes em et
amplexantes ī xpō illū amorꝭ extessiū a quo
Posito sibi gaudio sustinuit crucē. huāna ꝺfu
sione ꝺtēpta vicē reddē nō confunditē. atq
passiomb eus ludibrijs quasi quibusdā aculeis
matan. ferūē affectiones ī amorꝭ abissiū ī p
fundū caritatis. illud oīno et solūmō qritatē
Quod ītribuā dnō ic et quadā sancta et sana
msama mētis tē trāslati. patū amare se ꝛputāt
sic amati Vehemēs vis amorꝭ rōne nō ꝺpes
cit. quia teste aplo supemniet scē. Maiestate nō
terret. quia foras mittit timorē. Injurijs nō de
primit. quia ī infirmitate pficit Prsub vtus
oīpotēb q ipāb miseriab fiat potētēb. dū vult
ī adiutorū. q para sūē ad nocēdū. Qua sufful
ti mlites xpī mpaudi. ēt de victoria mediis
periculis īcedūt tutissimi. nec demonē nec hoiem
metuentes. Hīc paulus periculis plimis eniatis qui
bus īclute trūphabat. trūphi causam adūgit
et ī his oībus supamus ꝑpē eū qui dilexit nos.
Securus mē frendētū undiq hostiū fulgurātes
hastas. et ctūnolātia spicula cū caritatē dormit.
q sola potēs est ignea nequissimi tela extīguē.
Quippe pctōz opit multitudines. et tēptacōnū
missis prevalebit. Prevalet et subicit illū iebu
seū ꝑplm / ceteroq chananide prolis seruire
facit ī tributo et ī matia exercēde virtutis

Maiorus pfecto potēcie est erectū hostē deiec̄
q̄ conātē ꝛpume. Caritatis pnde est nō tēp
tacōnes pime ne mſurgant: ſed cū ſurrexerīt
ſtrenue ne proceḋant. Itaq; nō tā virtus potēs
q̄ virtutū potēcia dicēda est. eo q̄ ab illa
oēs alie accipiāt ut vere virtutes ſint. hec
est vita fidei. ſpei robur. et oīū mtima vis
et medulla vtutū. hec ē q̄ vitā ordmat. af
fectus mflāmat. mformat actus. exercitus
corrigit. mores ꝛpomt. valēs ad oīa. et vībz
prevalens. Cū moyse diuine iuſticie et potē
cie obstans pualuit i fortitudiē. Dimitte me
mquit ut irascat furor meus i pplm istū. Au
dis dimitte et deū teneri nō dubitēs nec aluide
q̄ amorus magnitudme q̄rit cuius. Ipse
vnq; serui fidelis q̄m i pplm maiorē fiei et
maior et gloſior rēmut. nec cūctis ut aſſo
let detrītus affectu: ſed ne i dei gloriā re
uereī venenatis ſpiculis blaſphemoz. ne q̄s
aut dicāt egipcij calliḋe ednxit eos ut ītficet
eos i montibz. nec potuit in trā introduc̄
q̄m pmisit. Quid mi cessit iuſticia. cessit po
tencia vbi caritas de corde tā puro nō tā
rogabat q̄ urgebat: Hāc michi dne tu q̄
patris facis ſimul potēs et pz⁹. O quātā
talū vroz penitriā patim qui pro noſtris
delictis dnō ſe opponat. placent trā. ꝛpi
mā victionē. Non est ait pphēta q̄ inuocet

nomē tuū. qui ꝛſurgūt et teneat te Dolā q̄ deū
tenere poſſit nos amate. q̄ ſolū ſe teñ patē.
Sed q̄ nō pie ꝛquerit m ꝓpheta. Queſiui de
eis viz q̄ mīponeret ſepē et ſtaret ī oppoſitū
contra me pro tra. ne diſſipatē cā. et nō īuei.
Querit deꝰ quis ſe ſibi opponat trato. tuꝰ p
fecto ꝓpm ē miſereri. peregrīnū vlaſa pegrīnū īq̄t
opus ab illo. Ns opus. Alienū opus vlaoms et
re. Caritas iḡt ſiu fortitudme extēnā dei ma
nū. ne feriat tentinet. Dathā ſub pedibz cō
terit. et ſup īmicoz capita prīmas ꝛgerit. po
tenb nō ſolūmodo adūſus carnē et ſagūnē.
ſed adūſus principatus et ptātes tenebraz huz
contra ſpiritalia nequitiā ī celeſtibz. ī adūſis
fortib. ſed fortior ī ꝓſp ꝓſperis. Dolus em xpī
amor eſt qui videntib et nrīdētib et nrīdētib
fortune pie blandiciis ſpnt et ꝛſpnt ſapore dul
coꝛ delectatus. cuius reſpectu oīs dilectio amā
ra eſt. oīs locūditas mereꝛ. oē pulchrū fedū.
oē ſuaue moleſtū; Et de cuius mſupabilitate
ſufficiat etſi nō ad mēſe copiā q̄ multa eſt
mīmis. cre ad ompacoēz tuā; Ja ad eius in
nabilitatē accedaꝰ. Dame amoris mſacrabilitatē
effiat dilectio quā ſentit Cuꝰ tāctillo guſtu fraile
deū amās aīa cūcta ꝛcēpnit. q̄ nſi ī hiuꝰ mūdi cōtemptu
nō pt amari. ſrīes dilcō ꝑuus īuenīri nō poſſe.
ſ pīcipitis mūdi figurā. quodā deſpctu ptranſi
acta erit. Hīc ſe ī ſe totā pſtrīgens. nō trīdꝰ

ascensoribus gradibz uel passibz utq; sed inopinatis raptibz uel excessibz fertq; volat nō vadens i illa sublimia secreta celestiū. Vnde et paulo nō mirū celū se ascendisse sed raptū fuisse phibet. Vbi sic affiatq; eo quasi i igne de altari Ignitq; dū aiō diuino debriatq; amōe obliuiscit oīum totus pgit i deū gustūs illud qđ nemo nouit msi q̄ accepit. At quoties illā felicitatē Partiipat. istā miseriā nesciat. nāe ?? cū vnaz sil esse nō possint Ad hūc tamē a moribus gradū. etsi mortalibz mtdū puēre det. dū tamē stare phibetq; donec corruptibilbz exuta aīa exuuijs. libere euasit i libertatē filioz dei. Mutq; aūt et trahit illum facies desiderio. quā uxta pphām pr ut amātem posiut. ut ferrea q̄q; corda attrahē possit. Tractus ille etsi suauē quādā habeat violētiā. magis tamē mortalitatis ipotētiā notat. q̄ mole grauata miscā aīā a suo volatu sepe decidere cogitq; et deficē a conatu. Ignit igitq; amatoriij spūs corpis cōuptōe distēn. crebrā de dei visitatōne letitiā. sed millā copiā. dū nec plena esse simitq; nec morosa. Vnde et qđ dā iocūdo loco uiteri ludē videtq; cū filijs hoīm a quibz dū tēm putatq; e mambz labitq; Insectantibus se patiq; apprehēdi et dispāreq; rursus nō videtq;. donec de ymo lacrimis et precibz vocatus rūtatur. et ita licet delectet visitatō

/. teneri

molestat vicissitudo. Sed quāto putas stupo
re pfundit aīā subtracta illa dulcedine. et
ad hos sensuū laqueos captiā retracta. Hōe
quasi de priā spūū pulsa ī vallē corpoy ī
aliud quodā ignotū seculū sibi tradisse videt.
longe priori dissimile. ī quo caritas friget.
sensualitas regnat. caligat oculus mentis. et
sensus alget corpis. mercat ratio. et alta sussptia
trahēs inde misera unde brā efficiat. Hā quo gra
ciora fuerat expta: eo molestiy sibi feret ea esse
subtracta. Subtractio em rei amate. augmtatō
desideriī est. et q̄ ardētiy optas. cares egrius.
et hic ē lāguor amoris qd nō ē aliud nisi tedīū
ip̄acētis desidiy. q̄ necesse est affia mētem
vehemt amātis. eo uel ab extra absente: uel ab
eunte q̄ amat. Frustra nisi fallor sic laqueātis animi
cū tonat aliquis lenire dolorē. merorē trēpare
cū dentis curari oporteat dulce illius amoris. unlm
Nullo pinde humano solacio mitigat sceleti do
loris sacra amaritudo: nisi iterī dulcoris gus
tum mil pfit ertiy Solari. ymo ſm̄ bri iob
sententiam. oēs Solatores onerosos. Sensit reputet
hoc qui dixit Pēmut Solari aīa mea meor
fiu dei et Solatus sū. Felix tristicia q̄ nō de
creatia sed de creatore capit. q̄ nulla pītus vi
te luget icomoda. dignū plane. ut dū totius
solacionis habeat Solatorē q̄ rr fluctū qua
libet affluentia rēmut Solari. Hō est em de

ñ vnde possit solacñ capre. q̄ p̄t illñ didicit
nil amare. Habeat alij vana solacia sua
quibz dr̄ Ve vob̄ diuitibz q̄ habetis hic ꝯso
lacñes vr̄ab. Sibi solus Ꝯsolat̄ est. q̄m et
mhabitator caritas deus. q̄m etsi caritas
deus vestris nūq̄ desit ad meritū: plerūq̄
tamē ad solacñ abest. Illud vnlq̄ iocūdus
iocūdius istud. Habet igit sed latet dñi sensū
cordis nūme tāgit illa suauitas habita sed
abdita. Mora aut faacre q̄ desiderat: nō
ia cū fratrib̄ vigilbz dormitat uel dormit:
sed crebris sucensa suspriis et gemitibz
exaitata. dissimulare nō valet vltra mesti
am. nō ignē absconde q̄m triste pectus
adurit. Nō ia deliberat. nō Ꝯsulit rōnē.
nō vēcūdat. Modū ignorat et ordinē: id
ōnino et solēmō satagere aiō q̄mō redeat
pregustatata dulcedo. cui⁹ quātālibz festina
cōnem festinacionē r̄putat tarditatē. hoc ē
dilectissime q̄stū qd̄ aliq̄n quesisti. quid sit
qd̄ augustiq̄ ait. Amor dei nō capit de ipos
sibilitate solacñ. Qē cñ desideriū trīc debz
rōne mitigari: cū desideratū ipossibile sit
hri. Amorib̄ tamē violēta nulla ipossibili
tate frenat. Nā etsi aiāz frena ihabita
cōne pressam et īmersā luto: illa felicitate
ex itegro frū oī hoī ꝯster ipossibile: nullū
tamē sic amāti hec mpossibilitas prelz sola

cū· quo mg ardeat et estuet hr̄ qđ optat·
Quo tamē desiderio etsi rō excedat· nō
offendit dn̄. qui silē quodda videt inesse
p̄cepto· Diliges dominū d̄m tuū ex toto corde
tuo et ex tota aia· et ex oī mēte mea· tua·
Quod tamē ī hac vita mortali· uel post
morte purali a nēme posse ipleri· tā rō //
mbz qꝫ auctoritatibz ostat· Ab oī tamē hoc
debē optari nemo est qui ambigat Vnde ī
iusti descr̄one dr̄ In mādatis eius volet nimis·
velle nimis· est plus velle qꝫ posse· Quo sē //
sit et illud dictū puto· Adolescentule dilexerūt
te nimis· Quid est nimis· nisi supra posse et
vres· Infinitus quippe et imensus est deus ī
quē tendit amor eius· ut nullus possit esse fi //
nis uel mēsura amoris· Amat igit aia sic
amās etsi nimis posse suo· nihil tamē vel
le suo· nec capit de hac impossibilitate sola //
tiū· sed potius desidij ītremētū· Conatiunt
aut quidā aiā mea desideare iustificatiōes tuas
ī oī tpe· nec potuit saciari desiderio· qui nō
nisi desiderare incipiunt· famies eius desi de
riū est· Sic vē deū amās· aiā· amore nō saciat·
quia deus amor est· quē qui amat amorē amat·
Amare aut amorē proculū fugat· ut nullus sit
finis amoris· Videsne qđmodū insuperabilis est
caritas oia superans· ita et insaciabilis· oīa
vorās· Et ex copia parit inopiā· dū ex p̄gnista //

tis quidē delicijs, amplius ī desideijs exardes
cit. Que etsi dēt ad plenitudinē ad-plā
tudiēz: nūq̄ tamē ad sacietatē. Nam edit
me iquit adhuc esuriet. O deus quē a
mare edē est. qmō amātes te sic ēsias ut
magis esuriant. nisi quia tu simul, ribus es
et esuries? Et qui te nō gustauit. prorsus
esurire nesciat. Ad hoc ergo ribas ut esurire
faciab. Esuriētes aut illa impleuit bonis nō
saciauit amoris nāq̄ bona eo minus saciat q̄
magis ēplet Impleuit aut bonis. Nulis bo
nis Et holo a me q̄ras q̄ sint bona caritā
tis Profecto illa estimo de quibus dr oculus
nō vidit deus absq̄ te. q̄ pparasti diligētibus
te. Et alius Quod oculus nō vidit nec auris
audiuit et ī cor hoīs nō ascendit. Audis dili
gētibus pparata et dilctis boā fore nō ābi
guis In hac em ēpōite sūt cōtinuatis delitie.
et oīb celestis suauitas In hac sūt par pa
cis lōganimitas et grūdiū ī spū sancto.
et quicquid iocūdi⁹ scripture pt et vtilius.
hoc mq̄ pparasti diligētibus te Sed absco
disti timētibus te donec foras mittat timorē
et tollat timoris velamē. ut vide possint
q̄ magna multitudo dulcedinis tue. et si re
pleat saciat nūq̄. audeo dicē nec illos si qui
sūt 2a stola vestiti obuios forsan illud Dauid
bor dñi apparuerit gloria tua Et itē qd de ihe

rusalē q̄ surſū est dicit. adipe frumēti saciat
te. Sed sanctatē ibi desideran habūdāciā no
tari nouerīs: nō desideriī finē. Finis aūt de
sideriī ut ait quidā sanctus est. Qua vo
sp esuriēt: liquet q̄ sanati nō sūt. Sed vē
btā esuries que solū esurit qđ habet. et so
lū habet qđ esurit. His itaq; psuasū sit
caritatī tuē. q̄ dulcedme diuīm amorīs. qua
nemo ī futuro sanari. nemo ī psenti impleri
potest. de qua ipossibilitate solaciū tibi sit: ma
lum habere solaciū. pacēaam tibi opto. Sed
mipacientē esse ī hoc magis expedit. His igit
utrūq; ptractis. ad īuestiganda reliqua stilus
pmittat. quatīq; ad tā digna aditū apire
dignet in dulcedme sua paupi deus. So
let tamē facilius patere ingressus pie pul
santibz. q̄ subtilit̄ pstrutūtibz. Pulsat qui
affectat. qui orat. et pulsanti apiet. Nō
em̄ ambigendū quin libēter pulsanti apiat:
qui nōdū pulsantē hortat ut pulsat. Sic pi
us deus vlt a te ēquiri ecia qđ pmittit. et
ideo qđ dare dispōsuit. prius pmittit. ut ro
gandi ausū prebeat. ut qđ daturus ḡtis e
rat. deuota pmereat oratio. In hoc a nob
extorqueēs merita dū nos preuēit tribuēdo qđ
retribuat gratis. agit ne gratis tribuat.
Plane dignus ut reamet qui sic nos pīuenit
i amādo. In hoc īquit ē caritis nō quasi

nos dilexímus illū: sed quia prior dilexit nos
precedit igit' amor suus. mō quidē dignior uel
benignior sed nost' ꝛpendit' nūtior. Ipē em ad
huc īgratos gratis dilexit. nob vero suo dono
modo debito ꝛstat dilige. Dat vnde et faat
quare amet'. ut de suo et ꝑ suo pariť amet';
Et quidē donū illud prosequi omitto. eo qī
effabile sit. Nā etsi sentire a paucitate spūalū
alīs possit. exꝑmi tamē a nemē pt Solū il
lud nouit qui dat et qui accipit exclusis cet'is
Ipīs enā accipientibz et hūitatz suspecta est et
incerta illa clausa collatō. idqz salubriť. ne p
simant; Sed mīc reduc oculos ad hoc inferiōa
que videntes plerīqz nō vident. et audite si nō
secreta que uel nob ī prosperis seruiūt uel otra
nos ī adiūctis seruiūt. sīt quedā caritatis stimuli
vrgētia qdamodo ad cursū amoris. Adhoc em
oīa cursus sūt finē dirigūt. ut hūanis vtilitat
bus et oblectamētis occurrāt. uel defectibz suā
rāt. Certe hoc celū tra et aer hic ctuntis tpis
rediuiuis partibz ātiqua īnouās. dilapsa re
formās formās corrupta restaurās. mplē nō
cessat. ut sicut hī comuns animaqz bnficia. ꝛspuē
nemo est qui possit' uta bnficiū dilige' neq sit
quin debeat. Assentis forsan de ꝓsperis. at
aduersa qmō amorē doceāt uel exigāt nbi
monestrere cupis. Cum plerīqz hūana īgra
titudo superbe sibi arrogat dona ꝺditoris.

ſde⁹ vult iſdem hoīb conditor alto ſalubrīq;
cōſilio hoīem tribulacōibus hoēm exercere. ut
cū defecit homo et ſubuenit deus. ut dignū eſt
amet⁹ ab hoīe. Hoc eſt em̄ qđ dicit Inuoca me
i die tribulacōis tue et honorificabis me.
Et occaſione quippe frequentiū neceſſitatū crebrīs.
neceſſe eſt mīpellacōibus deū ab hoīe frequētari. frequētando guſtari. guſtādo ꝓbari q⁹
dulcis eſt dominꝰ Ducq; cor ferreū qđ bñficijs
emolliri nequibat. flagellis eruditū ad grauā
liberātis liqueſcat. diſtatq; deū diligē etſi nō
ꝓ ſuā bomtatē: certe ꝓpt ſuā ꝓpriā vtilitatē.
Et hic gradus amoris amare ī dilectibz ꝓximiorē
et ꝓximus. ia vō amātibz infimus: cū nec ꝓpt ipſū: ſed ꝓpt nos deū diligamus. Liquet igit⁹ q⁹ad
modū carnalit tm. et carnalia amātem ad
dei amorē adiuſa ī ſtruit et qđāmodo cogit.
Sed et ipīb amore ſuaſibilis nō mīſerior ſilio
interdū ꝓſpa ſubtrahit⁹ et īgerit⁹ adiuſa. ut
ſi forte qđ vitare difficile eſt. blandicīs ꝓſpi
tatis aliq; ſibi ſubrepiat amoris particula. ſuc
redēs tollat aduſitatis. q ſola uix iohānis doctīnā
perant doctꝝ nō diligē mūdū nec ea q ī mūdo ſt.
Sic iſrahelite ab egyptijs egyptū egredi cogūt⁹
qua teſte gregorio. dū mūdus ānīmū calamitatibus pulſat: nil aliud inſi ut nō diligat⁹ clamat.
Solus igit⁹ amor eſt q⁹ a nob⁹ deus exigit/ aut
eū bñficijs obtinet. uel flagellis corripit uel cō

silijs ministrat · uel mādatis astringit · Plenitudo
legis caritas est · et stringet et pphetas · qua quid
quid lege diuina idicit: uel interdicit: ad solū
amorē reducit. Solue tributū amoris et dño
nouis satisfactū · Quid igit mquis nobis p
dest tēta i nostro victu parcitas · i habitu vi
litas · i vigilijs assiduitas et i disciplinis ingis
austeritas · Pauis atrpe · Quedā sūt caritā
tis obsequia placētia et placētia si i caritate
fiant · ac sij caritate michil pfuit · hoc est virtus i
qua nec minimū opus rēputat · sme qua nec maxi
mū accptat · nō predicatio eāsi lingis fiat angelor ·
nō fides eāsi montes trāsferat · nō elemosina eāsi
oēs facultates i cibos paupm distribuēt · nō corpis
afflictio: eāsi tradat corpus ita ut ardeat · nō
missaz solēnia: qua aīi fratris rēonaliacōz nu
mus phibet offerri pē eīm amor hois deus est ·
cui oīa creatia mito offrit et dicit bonoz meoz
nō egens: sed hoc solū requirit ab hoīe: qđ nulli
ostat esse difficile · Solus eīm amor est ut aut
augustin⁹ qui nomē difficultatis ignorat · qui
cū multa amico ipendit: pauca uel nulla se iudicat
impendisse · Hinc est qp ānoz multitudo videbāt
iacob dies pauci p amoris magnitudie · Verus ei
amās aūs quicquid p amico patit pua sentit dū
totus sic intendat amori: ut pt dilcm ml pe
ne cogitare sinat qui sic signaculū gerit
sup cor suū et brachiū suū · Sed ne ptarte

subrepé possit. illius obliuio. qui pret illos radios
mentis scripti lumis. pret illos ruos mentrupte
dulcedis quibz aia messabilit mfluit i rebz eaa
visibilibz amam erhibe nō cessat Integ quippe
amator dei quocuqz se vtat. familiarē habet ā
mōitionē amoris Rebus his p speculu vtit. et i
oē qđ cmit sui amoris resultat memoria. As
piat dicta et cū qui odit. et quo odidit fine.
et i his nō tā admabilis q̄ amabilis sibi ostrit.
atqz ex arra dilōis q̄ p contulit sapient esnāt
quāta reseruaut i dote. Castus pfecto colūbin
oculus amor est. qui i rebz vsu huano ntessis nlla
libidme figit. sed i trasitoriis ntemplat etna.
Iste est oculus qui nō claudit qua cātlutans
palpebra caret. nullo tbat mecto qua melyl
admittat forisecū. nulla cecat caligie qua tene
bre nō sint i eo vlle. nullo greuat sopore teste q̄
aia aut Ego dormio et cor meū vigilat Oculus
rectus oculus vē dext q̄ nulla deorsū vtit si
mistra ispitio suspitio. nulla deorsū mflectit t
rena affectio Oculus vē simplex et prudēs quē
nulla nouit incerta suspitio. nulla detinet curi
osa sollicitudo. illū ntessabilit ituēb i quē de
siderat angelis pspicere. Amor cū vehemēs
sit aut augustin nō pt nō vidē quē amat. qz
amor oculus est. et amare vidē. Hoc oculo vul
neratū se fatet qui ait. vulnerasti cor meū.
i vno oculoz tuoz. Duas nēpe oculos hz aia.

vnū quo mtelligit. alīū quo mq̄rit. Dnūs mḡt
psalmista pspexit sup filios hoīm ut videat si
est mtelligens a rq̄rēs deū. Et hoz duoz dext'
oculus amor qui vulneat rq̄rendo. Neq; em ille
salicēs i mōtibz et trāssilicēs colles x oem sensū
supans. Iuāmū stilicet et angelicū absq; vulnē ca
pit dūtaxat amorib. Quer̄is quid sit vulnerari
deū? Et ego illā ōipotētiā nostre infirmitati pie
descendē. est quasi vlneris aptura. mīne sua
// queda // utratis secreta patefacē. vlnerari ergo pt etsi
sit impassibilis. cōpassibilis est tamē. vlnus
hoc absq; rā mfligit. et absq; dolore sentit.
Iuē vlnerātē oculū rex āmontiaq; suo ifelix
fedē molit eruere. In hoc mquit ieam fedus
vobiscū ut oībus oculos dextros eruā. Dublato
em amore qui dext' est oculōs ad solū errorē r'ma
net mtellectus quē simistrū dixim⁹. Intelligē quippe
et nō amare illoz error est qui ai ignouissent
deū: nō sicut deū glorificauerūt: sed euanuerūt
i cogitatiōibus suis. Qm̄ multi q̄ errores ysequu
dent. hoc errore rectā. quo nullus forsitā potest
detior inuemri. Videt utraq; ab amātibz deus de
utroq; oculo: sed ab altero vlnerat. qua vbi itel
lectus rdigit. amor penetrat. vbi ille r'pellit. iste
admittit. Quippe pscrutari phibemur et plus
sapere q̄ oportet: sed amare plus erga q̄ possim⁹
ꝓmimur. Nō potest ergo obturari amoris oculus
quo mḡ videē possit q̄ amat. et si nō sicut est.

q̄ teste iohāne seruat' m p̄miū. ēte sicut viator
qđ ī presenti ad solaciū indulget' videt' aūt a
quolibet amāte put amat. ab alio quidē sic. ab
alio vero sic. p̄ varietate affectuū quibz ferūt'
m ipm̄. Alij ad diuinitatis archana feruēcq
nihiāt. Alij hūanitatis mistia secretus admirāt'.
ꝺtēplātes altissimū ꝺsiliū dei sup̄ salute gn̄is hūa
m. Totū tamē tutū est quicquid amoris oculus
mtuet'. qui solus mē videt ad mētē q̄ntq̄ visu
tus ad premiū. q̄n sblato corrupcois nubilo facē il
lā ut scriptū est videbit in ubilo ¶ Poterāt hjjs mul
ta adia. Frameias etsi nō fastidiosis profutia. Sed
ne pluriore" te grauē iā nūc ad mediū vemat vltrā
tue illa petcois particula. cui ut maxime iste ist'
postulas michi deuotissime. meis quidē labrus: sed
tus ēte meritis explicanda. quibus nō tūtū m stu
diis: sed et cūctis meis necessitatibz nō mediocter
fido. Vt aūt ī ea q̄ ꝓposuim⁹. suo tramite sermo
gradiat': que dicta sūt breu reuocet' epylogo. Ha
bes enī ex premissis q̄ caritas nsupabilit' ꝺfortat.
nsanabilit' gustat. mtessabilit' videt. Jn mambz
addē est q̄ nsepabilit' heret. Adeo nāq̄ tenax
est amoris glutinū. ut nō tū ūgere q̄ vmre dicat'.
ꝓfus bonū glutinū est triplicat' vniens vtū virtu
tib ut sibi primo. deoq̄ iuemat et cohereat ī
vnitate. Jn se quippe p amorē homo vnib effi
cit'. dū se mtra se colligens. et reductis affectibz
a cūctis locis quibz captiu tenēt'. nō solū vnū

incommutabilit amat nec amplius in diuisa mutat:
partitus em p amore i plura nich sibi ipsemet
unus et idē: sed sp sibi ipi dissimilis. quia to-
tiens variari cogit: quotiēs qđ amat variat.
Nu em labēti inniti: necesse ē ut cū labēte
labat: Primo etiā p caritatē unit homo.
unde nō solū sine querela uiuēdo oībus stud
unū effici. sed et oium suasionibz coaptari.
gaudē cū gaudentibus. flere cū flentibus. infir-
mari cū infirmis et cū scandalizatibus uri ux
qđ scriptū est. Docius i tribulatione et regno.
Sic multitudiū credēciū erat cor unū et aia una.
qui nec uolūtatū uarietas. nec rū pruetas aios
diuidebat: sed firmit stringebat caritas suauit
colbat. in unitate spūs. i uinculo pacis. Heu inpia
inferiora dilapsi sumus nos. i quos fines deuene-
runt seculoz ymo feroz. et ut de seculi hoibus ta-
ceamus quos creauit ambitio: ipā etiā religiōis
electio. nostro miserabili ipe tāta diuisione spar-
git: ut uix unus alteri iueniat i unū. nisi forte
aduersus diū: et aduersus xpm eius. Ubiq
apparent scissure frīs ciuitatis dauid. et i tātū
iā hiant: ut uicinā ruinā ōmno minēt. Seruat
sub tūica et ueste una seculi cor uariū et ōino
dissimule. ut de religiōe antiq uix signa seruēt. et
uementibz ad sepulchrū dni qđ claustrū est. et
xpm querentibus solū habitus et forma. Fateor tedet me hic esse.

exeamus hinc. Neq; enī hoc loco de vicijs est
loquēdū. Dū hoī. et hōiedeo-vnit caritas· nō
solū illa ineffabili vnitate· qua natūa nostra
vnit verbo ī vnitate psone quā efficit· vtiq; il
la caritas qua añ mūdi ꝯstitutionē nos dilexit·
sed eā illa de qua aplūs ait· Qui adheret deo
vnus spūs est· Profecto vnitas huius amoris est·
qua homo totis precordijs· et totis votis supne
et etne voluītati ꝯformis· deo iūgit glutino
qđ nō dissipat· et vnaclo qđ nō dirūpet· Est
enī caritas vnaliū pfectionis quo mēbra fideliū
artissime ꝯplexa· sibiūuctē hereť· et suo capiti p
oēs uūctiuas cōnectit ī vnū corpus ī mutuo oī
um bonoꝝ partiipio· ut fideī quilibz dicē possit·
Particeps ego sū oīum timēciū te· et custodiēa
um mandata tua· De hoc dcm puto· fimiliu
lus triplex diffinle rūpit· Triplex diat· eo qđ p
fanus sū triplit ligat· Vis tibi fimaliū tiplit
describat aplūs· fimb mquit precepti ē caritas
de corde puro· et ꝯsciēa bona et fide nō ficta·
Solū cor pūt est· qđ supefluere nesciat· Nil
fraliuis corde exposito fedat· qđ sola otinet
caritas· ne frustra patrat· Porro iuē aplūs
ꝯsciam bonā habet ad oēs· q̄ pximi bonū eē
ut pximi diligit· Si quo min9· iūiat nō hīē
illā· q̄ nō querit que sua sī fides nō ficta illa
est q̄ p dilectem opat· Alioquin nō modo fic
tā· sed eā mortuā iacobus dicē nō veretur·

Et vere iste triplex fumiculus diffinale rapit quo
uictus paulus audet dicat Quis nos sepabit
a caritate dei? Tribulacō an angustia ā fa
mes an nuditas? Validū pfecto vmculū cui nulla
prevalet violēcia. īsepabilit tinet amātē
cū amato. Nemo tamē estimet me cū illis
sentire ymo desipe. qui dicūt caritatē nō amitti
posse. quia si oīs qui habet caritatē habet et p
seuerātiā: frustra discipulos dns monuisset.
Manete ī dilcōne mea. Sed hoc mdubitāt
sensū. caritatē spōte deseri: nō violēt auferri.
Offert oī auferre nullu. ut nullus nisi suo vicio
careat illa. Vt aūt hac mtima virtute ī v
nū cōcrete possint. affectuōes amātiū cor a
mātis liquefieri necesse est. ut trāsfundi pos
sit et trāsformari ī illū quē amat. et mutari
ī vim alterū. qdmodū aque stilla multo infusa
vino deficit a se tota videt. dū altiꝰ saporē
induit et colorē. hīt illi pie amātiū crebri defec
tus ymo profectus. dū de se ī se mi sentiūt nisi
qd sunt ī xpō ihū. Hostia quid dicit veli? Solū
liquidū est qd oī forme egreuit. qd'optīe iuenit
cordi amatorio. factū est aut ille cor meū tam
q̄ cera liquescens. Ires liquescendo mollit.
dilatat purgat. et hinc triplicē insidera ī a
more qui vere ignis diuinus est corda rsoluēs
purgans et inflans ī massam vnitatis. qdam
modū varia metalla. soluta igni inuertūt ī

// effectū

vnū. Ad tactū vtriq; caritatis mollit̄ et credit
illa odiosa duricia q̄ est insensibilitas cordis
qua homo nec sentit se. nec aliū. nec pietā
te flectit̄ nec precibz mouet̄. exēplis nō iduat̄.
minis nō terret̄. bñficijs mdurat̄. flagellis
nō erudit̄. frōtosus ad tnpia. promus ad
illicita. flecti uel subdi nescius msi cū resistē'
nō valet. et ī ōibus exemplū sit tibi pha
rao. homo duri cordis. Emollitū aūt ut̄
pauli doctrinā dilatat̄ a dextris et a sinistris.
Vsquequaq; diffundit̄ subuenies pit̄ hostibz et
amicis. atq; grato quodā et spōtaneo ostrsu
oībus ostrit̄ ingaudens profectibus. uel defectī
bus condolens primoz. Fluit igit̄ sed nō ef
fluit quia diruat̄ ad alios. ut a se alīgtemis
nō recedat. Et vide tu ne forte ꝓpha sensit idipm
qui cū cor suū cere liquescente ꝓpasset. ptmus
aduixit ī medio vētris mei liquidū fuit. sed
extra se nō efflurit. Solus efflut qui sic attē
dit alijs ut sibi nō attendat. videre aut aplius
ne forte superfluatis. neq; cū necesse est ut his
exressibus quibz humam spūs lutosis sensibz a
uellit̄ extra eos esse dicamꝰ. cū paulus ī suo rap
tu. an ī corpe a extra corpus se dicat ꝓsus ig
norare. Vbi ergo fuit minus In eo qd' nitius
est fuit. Profundū est cor hoīs et īscrutabile. et
raro ita sibi secretus est qui sui ipius nostrat cor

nterius. Nō ergo eduxit sed mduxit spūs i illo
ūteriori cenaculo quātūcūq; est illud vbi clausis
seorsū sensuū hostijs. securus secreau sqz cash
smo Ruemāt complexu cū dilecto et ibi melq
secū siūt. cū sic vbi smt nesciūt. tecus se lynt:
cū se hoc modo ydiderit: Porro liquefactū
purgari necesse est et ad puz excoqm si q̄
habet scoriā. ipō amore qui igms Rumēs est
paleas vanitatis. et delicta inūētutis pnrgā
et purgātissimā facēs aiām. et dei dignā
Ruigio nō hsntem maculā neq; rugā. Audi flā
mā vorātem. Omissa siūt ei peccata multa
q̄ma dilexit multū. Demq; diligētibz oia coopā
tur i bonū et mchil mputat ad mortē. Qē āt
qd ipē nō mputauit sic est quasi nō fuit.
Cui vir cui nō mputauit dns peccatū nā q̄
nō habuerit neō est msi ille solus mī mortuos
lib. Sic calefactū et liq̄factū cor facile ad ōnē
dilecti sermonē ipūgit et ebullit expiens illud
qd cant. Aia mea liq̄facta est ut dilectus loqu
tus est et illud qd i euāglio legit. Nōne cor
nrm ardens erat i nobis dū loqueret nobis
i via. O dulcis cōfabulatio dei i aiā et cū aia
q̄ sine ligua et labioz formatis strepitu. et
sine aure pcipis et sub silētio. Solus qui loq̄t
et cui loquit audit illā. oīs alienos excludit
Siūt āt verba illa quodā celesti fonte rri
gua irrigātia arētia. et rigātia p amorē

multitudine et desiderio. quor de dilectis narra
cio est de ciuitate dei. de pace et copia ciuitatis
de ciuiū gloria et decore lundissime mansionis
pellēs a corde fastidiū. et a corpe fatigacōez
nūtriās dilecto q possessio eius sit. et ad eā
possit ascendē. Nec aliud petijt uel passus
est qui dicebat Dormitauit aiā mea p̄ tedio
confirma me i uīs tuis Dilia sūt aī uā veritā
tis mīs cogitacōibus et neō tā uigil obseruator
est motiū qui facile discernit quid cor pariat
uel quid audiat. nisi qui dominū loquētē adiūt
Quid cogitatis malū i cordibz vīs. et illud De
corde exeūt cogitacōnes male Ite qui nēdaciū
loquūr de suo loquūr Et illud apli Nō q̄ sufficiē
tes sīmus cogitare aliquid a nob tāq̄ ex nob
Mala aī m corde deamus nīr illud Dixit īsipi
ens i corde suo nō est dīs Bona aūt audim⁹
Vnde audiā quid loquat in me dīs deus Et p̄
sus huic auditui dabit gaudiū et letīa. nec
timeret hoc verbū vacuū: sed faret ad qd̄ mi
sit illud. rigans et fecūdās penetralia cor
dis. Qui talibus verbis docet docibiles deus.
et vncio docet eos de oībus. q̄ sola omnē
veritatem docet. celiq̄ magistio loquūr q̄
dam profunda misteria dei que nō licet
homim loqui et si audire liceat. qualia apud
scītū mgrm̄ nullateno audiūr quorū virtu
te et auditu corda liquescūt liquescendo et

defiaendo pficiũt. dñi ī illã vnitatẽ dicit quã
ſuus ſaluator optat et orãt ī euãgelio ut ſit
vnũ ſicut et nos vnũ ſumꝰ. Cuius iohãnes
ī epl'a ſua memimt dicẽs ſic ipſe eſt. et nos
ſumus ī mũdo:

Incipit tractatus beati Bernardi abbatis de ordine vite et morū īstitutiōe alīs dēs de vērēdia adolescentū.

Orat quidē timidā mentis mee īpericiā. qm̄ sepe fratna caritas. ut de vite ordine mor. ꝙs īstructione breuit loquide beā. Sed qa tēpus est ut ipso qui īspirauit opitulāte opus aggrediar. exor diū sumere necessariū duxi. ab illa laudabili virtute: q̄ dicitur verēdia. Que cū sit oīnbz etatibz. pſonis. temporibz et locis aptā: tm̄ adolescentes et iuueniles ani mos maxīe decet. Tres vero virtutes sūt que pr̄ius et adolescētibz magis cō gruūt; verēdia. taciturnitas: et obe dientia. Nō est autē dubiū. si has stu deāt habere. quin possint xp̄o duce ad culmē pfōnēq; virtū ascendere. Mor eū insignia. et ornamēta virtutū. in illis. p̄ualdubio certum? senibz. qm ab ipō tirocinio p̄mene etatis. usq; ad pfec tū virū disciplinis celestibz exercuit. p̄ viā dm̄ fortiter cucurrerūt. Quor sz sapiēcia tm̄ niget et lucet. q̄ntum senectus ipa etate fit doctior; vsu tri cior. processu temporis prudencior. Hec autem veterū studior dulcissimos fruc tus edit: et alios reficit. Multi namq; senes. et diu iuuentes. et nichil pfice

puēris

117

tes: q̄ nullas sibi m opportuno tempore di
uicias cōgregauerūt: m opes oīm virtu-
tum animos iuuenū reprobe vite morbo
inficiūt. Viuit eīm p senem uiciosum et
fatuū. ita et p adolescentē mutandum
et temerariū religio sancta destruit
Post indoctos naq̄ malosq̄ p̄latos ī
sancta ecclesia. nulla pestis ad nocen-
dū infirmus. valentior muenit. Deniq̄
taliū hoīnū ḡen9 ista de quibz p̄dixit
apl's tempa. phdolor. sme nūo ferūt: qñ
oīa ferme que bona sūt et scā. possum-
dari confundiq̄ uidem9. Et qñ senes
m melius mutari ab illa inolita nia-
orū consuetudine difficillimū est: debe-
mus adolescentibz manū porrigere:
qui si dare nolūt opam oī depulso te-
pore: possūt vtiq̄ p̄ gram xp̄i vitam
corrigere: moresq̄ componē: actusq̄ su-
os m oībz meliorare. Idcirco dnē
q̄ desideraui. ppt minor salutē. cor p̄i
pue cū quibz uiuo. ex opusculis pa-
pauta quedam deflorando colligere:
que tenī etatē cor videant specialī-
ter consulere. Est n. ñ tristiā fateor
magna. et continuus dolor supq̄ recita-
tē cordis cor: q̄ cū didicīt in scola
x̄. q̄liter debeant. et uicia pulsare. et
sanctis virtutibz m sudare. heu rebelli-

oms ſpūs armatitā pāpiti impetu p ab
rupta viciorum cecidit ad mortem:
ut eos auriga p̄sidens. nullo freno dis-
cipline valeat cohibere. Deberent utiq;
in domo dei ad cultū diuini honoris
sup omnē ornatū tanquā vasa aurea
refulgere Cur autē qui ab ipīs rudimē
tis infancie ānis educati sūt. tanta cura
tantoq; labore indigent: nisi ut fortes
in bello fiant. contra mundū et eius con-
cupiscentiā. contra carnē et eius deside-
ria: contra diabolū et eius multiplicia
tēptamēta uiriliter pugnent. Et q̄ ad
mirandū est et dolendum: plus eis
q̄dā ceteris ḡfus et austera videt disci-
pline regula Quare hoc: nisi q̄ scīāre
magis diligūt vitam: Certe uel nullo
uel raro inter eos muenit qui libenter
sequatur patris institutū et maior
vitam diligat: aut q̄ labor eū deterret
aut q̄ in lubrica etate difficilior est
abstinencia: aut q̄ alacre adolescencie
videtur vita obscurior: et ideo ad ea
conuertūt studia: q̄ plausibiliora ar
bitrantur. p̄sencia q̄ppe plures q̄
futura p̄ferūt: & meminisse debet.
quia nō p̄sentibus & futuris militat
Vnde quo prestancior causa: eo de-
bet cura ee attencior. Infelix qui
legem vite et discipline abiecit:
et maior gubernari magisterio

terret.

no

refugit. Iste vō non ſcdm deū ſed ſcdm ſe vi
uit. qui ſi poterit. eſt cū quibz vult. pergit quo
vult: manducat qñ vult et bibit qñ vult. et qđ
vult. et q̄ntū. videt aut iocatur inter quos et
vbi. et qñ vult. Postremo q̄cquid naribz ſuaue
eſt. quicquid tactui blandū: q̄cqđ oculis delec-
tabile: q̄quid ceteris ſenſibz cēternis ſue iocun
dum. Exercet ac ſequit. Iste vō qui ſcdm
deū uiuit: nō q̄ eū carnaliter delectat.
& q̄ ſpūaliter edificat facit. et q̄cquid ag-
pit aut agit. nō vult ex ſua ſed ex dei
voluntate. maiorūq̄ ſuoz iuſſione pro-
cedē. Nemo tñ positus in adoleſcētie vl'
in temperancie lubrico. de ſui cōuerſio-
ne deſperet. Oleaſter eñ oliue miſerq̄
amiſſa amaritudine. efficitur fructuo-
ſus. Si ergo agricultura conuertit fer-
ſcr
uū qualitatem: nōne ſtudia doctrine et
diſcipline aſſiduitas. mitigare poſſūt
quaſlibet egritudines paſſionū. Ex
ne puerilis vita. variis lapſibus via-
retur: optet teneros animos. ꝑfectis di-
ligenter manciparī virtutibz: quate-
nus bona conſuetudo. cū etate ad tre-
cat ſimul. Vt igitur clarius pateſcat
quantū et qualis virtus ſit verecūdia.
Prus ambroſij magna ex parte pona
mus ſenſus et verba: ne ſi forte me
parūpenderit ſtultū hominionem.
magnū ambroſium. imo in ambroſio
xp̄m deū audeant ſpernē. Sic ē ille

cuit: mstruendoz moꝝ magiſter. Eſt
ſcīe bonoz adoleſcentiū. timoꝛē dei hīe.
deferre patribz honoꝛē hīe ſenioꝛibus.
caſtitatem tueri: nō aſpnari humilitatē:
diligere clemenciā ac verecundiā: q̄
ornamēta ſūt minoꝛi etati. vt eū. m
ſenibz ſ̄fuitas: m iuuenibz alacritas: ita
m puꝛis adoleſcentibz vēcūdia. velut
q̄dam dote cōmendatur nature. Q̄ua
pulchra virtus vēcūdia et ſuauis g̃ia.
que nō ſolū m factis. ꝫ eciā m ipſis ſpec-
tatur ſermonibz: Ne modū pgrediaris
loq̄ndo. neq̄ m decoꝝū ſermo reſonet
tuus: Speculū. n. mentis: pleꝝūq̄ m
verbis refulget Ip̄m ſonū vocis libret
modeſtia ne cui offendat aurē vox for-
cioꝛ Demq̄ m ipō cāndi ḡnē pꝛima
diſciplina vēcūdia eſt: ꝫmo eciā m oī
vſu loq̄ndi: ut ſenſum: quis aut pſalle
aut cane. aut poſtremo loqui mcipiat.
ut vēcūdie pꝛincipia cōmēdent proceſſū.
Eſt eū m oculis vēcūdia. q̄ prohibet
boni adoleſcentis pudici eiā. mtueri
et alloqui feminas: ut non execretur
ſexum: ꝫ ut fugeat vicium pluūmū
autē pficiat ad tuicionē caſtitatis: cuſto-
dia oculoꝝū Multi vero pierūt ꝓpter
ſpēm carnis Vnde dñs dicit Qui vi-
derit mulierē ad concupiſcendū eam:
iam mechatus ē eam m coꝛde ſuo.
Bone mdolis adoleſcentes i monaſtio

8 no

8 no

cāndi

no

8 no

uiuentes. uta se oīi studio conseruēt:
ut adolescentia ā suā. nulla libidinis
sorde commaculent ut ad altare xpi
quasi de thalamo ẏgo procedant
Quor tanta aī debet mūdicia esse: ℣ ℟ 8
Numq̄ eīi tale sęclus filior aaron
alienū ignem offerēciū. quale est istor
: que tam terribilia sacīnēta sumūt
sibi ad mortē Etem sic uiuendū est:
ut plane illū sup substanciale. digne
semp accipe valeamus: qr ue ei qui se
alienū fecerit ab eo: et multū ue illi:
q̄ spurcus et immūdo accesserit, ytco=
bitz grande piculū. ideo magna ne=
cessitas instat: ne indignū inueniam
Qua ꝓpter tenēda ē in oīz uerecundia
pudicicie comes: cuiꝰ societate castitas
ipsa tuior est ⁊ honus. n. regende casti=
tatis: pudor est comes Qui si repel=
lat pīma picula: pudicicia temari nō
sinit Et em mīuēcūdis oculis. et lasci=
uis sermonibz libidinosus animꝰ dep̄=
hendit̄ur: et p exteriorē hominē interi=
orus hoīs uita mōstr̄atur ℣ Multa et dura
corp̄is bella sustinet adolescencia: et calore sāg=
uinis inflāmata. ut cuadē possit. oīi
indiget custodia Quīto plura sint q̄ sūt
impugnant pudicicia: tanto maiora
sūt p̄mia. ẏz ubi maior labor ibi

℣ ℟ Aut pīmia uerecūdia ne sermone quidē audire uelint
uel locꝰ impudicū Et ne mentuus nā lubꝰ supent mē
ē ut lasciuiens mo cor crebris frāgā uenuis melus ē cor
stōchū dolere quā mentē Rius plane adolescens qui castus
p̄seueat ⁊ corpe ⁊ mte Huic pruldubio cio ⁊ sagnis rdeptoꝰ
mīa effici salꝰ ⁊ uita dnūr ⁊ qui ꝓpt̄ ihūam ofessionē sn̄ cippta
dueri hmones plen sordibꝰ audart̄ se ingerut tāt̄ mustis
Hō uidz ⁊ facie dō aut ⁊ corde fili plꝰ metuit hoīes quā dn̄
O cecat temēitas ⁊ o mira dī pacia Nūq̄ n tm p̄tauerit ul quos
ignis cōsūpsit ul quos tra absorbuit. Nūq̄ n the ne ue

autem

amplior erit et meres amatores vere-
cundie sumāt exemplū de matre dñi:
q̄ quāuis esset mitissima: tñ p̄ vēcundia
salutantē se angelū nō resalutauit. In
ipa vero orōne nra. multū vēcundia pla-
cet: multū cōciliat grē apud deū nr̄m
Nonne hec p̄tulit publicanū et cōmen
dauit eū: qui nec oculos suos audebat
ad celū leuare: Ideo iustificatur magis
dñi deū iudicio q̄m ille phariseus. quē defor-
mauit p̄sumptio Oremus et nos mq̄tū
possumꝰ et in terrenis cōe quieti et mo
desti spūs: qui est aīa deū loquens Paulꝰ
q̄ orōnē deferri p̄cepit: cū vēcundia et
sobrietate p̄mā hanc et q̄si p̄uiam vt
ee orōms future ut nō gloriet̄ p̄cōris
oro: sed q̄ colore pudoris obducta q° plꝰ
defert verecundiā de recordacōne delic-
tiꝰ vberiorē mereatur grām. Est em̄
in ipo motu. gestu. incessu tenenda vēcun-
dia. habitus em̄ mentis: incorporis statu
cernit. Hinc homo cordis nr̄i absconditꝰ
aut leuior aut iactancior. aut t̄bidior:
aut cōt̄ q̄uior et constancior et purior
et maīor estimat̄ Itaq; vox q̄dam est
aīe. corpis motus. Sepe em̄ p incessum p-
dit: qualis sit animꝰ. Lucet q̄ppe in quo
rūdam incessu ymago leuitatis: spēs
q̄dam saurearū pcursanū Sūt etiam
qui sensim ambulando imitantur ist-

ond

ñō

maturior

nota

omicos gestus. et quedā fercula pompa
rum et statuarū motus īmitantiū: et quo-
ciens cūq; gradū transferūt. modulos quosdā
seruare videtur. Nec cursim ambulare hones-
tū arbitror. nisi cū causa exigit alicuius pīculi,
vel iuste necessitatis. Nam plerūq; festinātes
anhelos videmus torquere ora. quibus si desit cau-
sa festinacionis necessarie. neuus iuste offensi-
onis est. Sed nō de hijs dico quibus rata ꝓpera-
tio ex causa nascat. sed quibus iugis et ꝓtinua
in naturā vertitur. Nec in illis ergo tanqm
simulatrorū effigies ꝓbo: nec in istis tamq;
excussorū ruinas. Est em gressus ꝓbabilis
in quo ē spēs auctoritatis. grauitatisq; pō
dus et tranquillitatis vestigiū: una cū si stu-
diū desit atq; affectatiō. sed motus sit purus et
simplex. Nichil em fucatū placet. Motū natū
nō informat. Quisq; sane in natū vitij ē. indus-
tria emendet: ut ibi ars desit. nō desit correctio
Quod si cāa ista ꝓpernāt alti. q̄ nō magis in-
uēdū est nobis ne q̄ turpe exeat ore. Hoc em
ḡuiter coinq̄nat hoīem. Nō em cibus coinqui-
nat ꝑ mūsta obtrectatio: ꝑ verborū obsceni-
tas. Hec etiā vulgo pudori sūt. in mre vero re-
ligionis ꝓposito nullū verbū q̄ inhoneste cadat
nō maculat vēcūdiam. Et nō solū ipi nichil
indecorū loqui. ꝑ ne audē quidē debemus
hūmodi ꝓbē dictis: quia quē delectat audire.
altū loqui ꝓnouat. Audire em q̄ turpe sit. pu
dori maxio ē. Videre vero sīq̄d hūmodi formitu

accidat? quīti horroris est? Quod g̃ m alijs displiceat? nūq̄ poterit m seipō nō displicere? Nec ipsa nata nos docet? q̄ pfecte q̄dem oēs ptes nr̄i corpis explicauit: ut et necītati cōsulēt. et grām ꝛ̄ uenustaret ꝛ̄ tm eas q̄ decori ad aspectū forent: m quibz forme aper. qī m arte q̄dam lorum et figē suauitatis et vultq̄ spēs emineret: opandiq̄ vsus esset paratior. obuias atz apertas reliquit Eas vero m quibz esset naturale obsequiū necītis. ne de forme su ꝑberent spectaculū. ptim tāq̄ m ipō emendauit atq̄ abscondit corpē. ptim doauit atz suasit tegendas Nōne igit ipsa natū mgra fit verecūdie? cuj exemplo modestia. ꝛ̄d q̄ m hac corpis nr̄i fabrica abditū repperit opuit, et texit? Ego natē opifex sic nre studuit verecūdie. sic decorū illud et honestū m nr̄o custodiuit corpe? ut ductus q̄sdā atq̄ exitus cuniculorū nr̄oꝝ post tergū relegaret. atq̄ ab aspectu nr̄o auterit? ne purgnīcō ventis. visū oculorū offendēt Ꝺ equo pulchre ait apls. Qui vident mquid mēbra corpis nr̄i mfirmiora? necessaria sūt Et que putrimꝰ ignobiliora membra corpis esse? eis q̄ abundantiorem honorē circūdamꝰ Et que m honesta sūt nr̄ā honestatem abundātiorē habent Etem imitatōne natē mdustria auxit. grām. ut nō solū abscondamꝰ ab oculis. verū etiā q̄ abscondēda accipimꝰ

corū. mdicā usuſq; mēbrorū ſuis appella-
cōibz nūcupare mde corū putemus Deuq;
ſi cāſa apiamꝰ hec ptes: confundit vēcū-
dia Di ſtudio: mpudencia estimat. Cumꝫ
m quibuſdam humanis mēbris tanta ſit
deformitas. ut nominari magna ſit vere-
undia Nec q̄ ꝑtes illi. et quā mpudētes
qui has ſecretas ptes corpis nō ſolū deſi-
derantes cernūt: ꝫ etiā studiose tangunt
Pudet me ac piget illoꝝ ficta referre
m quibz regnat ſodomitica libido. q̄bus
ſic iratus est deus. eusq; iusto iudicio ita
ꝺditi ſūt m reꝓbū ſensum. ut maſculꝫ m
maſculo turpitudinē opetur. Nōne detio-
res brutis aīalibz effīt. quibz nō est intel-
lectꝫ: Si em cham q̄ nudatū patrem vi-
dens risit. m filio maledictꝫ est. q̄ iſti ma-
ledictione ferūt q̄m deſiderio ꝓtrahendi
ſuā alioꝝq; ꝑpitudinē detegē nō erubeſcunt.
Vtinā viderent q̄ntū flagitijs talibz deū
offendūt. Sūt et qui pulchros homines
deſpectis deformibz amāt et laudāt ſuſ-
piciūt et honorāt: illi em q̄m sanos ha-
bent oculos: ſolam aīe pulchritudinem
m hoīe diligūt et reuerent. Qualis est
iſta pulchritudo. q̄m leuis febricula p-
dit: et rugosa senectus. ita totam diſſol-
uit. ut nec fuisse putet. Et tm ſūt qui hāc
habentes extolluntur: ut aī sint vanita-
tiq; ꝑ hac sola se gl̄ioſos arbitrāt. Nos

certe m pulchritudine locū virtutis nō pomi-
m9. gram tm nō excludim9? qz vēcundia
et vultꝰ ipsos solet pudore effundē ignio-
resꝙ reddē Vt em artifex m materia cō-
modiore melius opari solet sic vēcūdia m
ipso qz corpis decorē plꝰ eminet. uta tm ut
eāā ipse nō sic affectatus corpis decor. sed
natalis. simplex. negligꝰ magisqm expe-
diat: nō ptiosis et albentibz adiutus uesti-
mentis z cōmunibz. ut honestati ul' necs-
sitati ml desit: ml accedat nitori. vox ipsa
nō remissa. nō fractu michil femineum
sonans. qlem multi ignitatis speciē simu
lare cōsueuerūt. z formā quādā et regu-
lam ac suaī virilem reseruās, hoc ē em
pulchritudinē uiuēdi tenere: cōueniencia
cuiqꝰ sexui et psone reddē. hic ordo gestoꝝ
optim9. hic ornatꝰ ad omnē actionem
accōmodꝰ Dz ut molliculū et mfractum
vocis sonū aut gestū corpis nō plbo: uta
ut neqꝰ agrestem. neqꝰ rusticā natim imi-
temur Eius effigies formula disapline.
formula honestatis est. Imitet igitar pi9
adolescens vestigia ysaac et ioseph Sit
vēcundus. castus et simplex et sobrius. hu-
milis obediens. paciens et remissor inim-
ic. Faciat ut daniel et tres pueri. studeat
sapie. et nō det se illecebris gule Pinguis
venter. gignit tenuem sensū Fugiat ebri-
etatem tamqꝫ venenū Sit religiosus et
sapiens vult cē: nūqꝫ vinū redoleat?

nō

nō

ne audiat illud philosophi. Hoc nō ē osaltū
porrigē: ꝫ vmū ꝓpinare ⁊ amet scāz sp̄
turaz sciam. ne mens ei9. ul' vanis
ul' lasciuis cogitatōibz pateat Beatus
qui diuinas scripturas legens. verba
vertit in opa ⁊ ut abstinens irariū et
fugitās litium. ut bonis pollē moribz
hoc mdio cōprobetur. Vicꝫ se exhibeat
ut semores mt' quos habitat dū āmirā
tur vitā: nō sinātur despicē etatem Dit
nter frēs. et coequales suos. ꝑmus m
ope extremus m ordine ut ita smgul'
virtutibz msistat. ut nulli cor secūdus
muematur Dilectat me adhuc mptibz
demorari venidie! ꝫ ad eos loqr̄ qui
aut bona ei9 ex semetipis recognosāt
aūt dāpna nesciūt.

Ordo quidā vite tenendus ē ut a
candida ꝑma q̄dam fundamēta du
cantur. que socia at familiaris ē mētis
placiditati: ꝓter viam fugiens ab omi
alieno luxu Dobzuetatē diligit honestatē
fouet: decoꝝ illud requirit Deq̄tur con
uersacōis electio. ut adiūgātur ꝓbatissi
mis quibzꝫ semoribz ꝑnā ut eq̄lū vsus dul
ciozitu senū tucior est. qui magisterio quo
dam et ductu vite colorat mores adolescē
ciū: et velut mitifice ꝓbitatē mficit Nē
pe si hij qui sūt ignari locoꝝ. cum soller
tibz viaz iter ad ordiri gestiunt! q̄nto
magis adolescētes cū semibz debent nouū

iter sibi aggredi. quo minus errare possint: et a vero tramite virtutis deflectere. Nichil enim pulchrius: quam eos et magistros vite hre et testes. pulchra itaq; copula seniorū atq; adolescentū alij testio alij solacio sūt. alij delectacōni legitur q̄ barnabas marcū assūpsit. paulus silam et thimoteū et titū: ut seniores consilio p̄ualerēt: iuniores ministerio. Patet nāq; q̄ nulla ars discit absq; magro Si enim animalia et fere. aues et apes duces hnt. et p̄ncipes suos sequūt: quanto magis hoēs sine rectore et doctore esse nō possūt. Inde cauendū est ne adolescentiores et paruli sine duce ingrediantur viā quam nūq̄ ingressi sunt: et in ptem alterā declinantes errores patiantur. Si ul' plus ul' minus ambulant quā necesse est. aut currentes lassentur. aut morā facientes obdormiant. pleriūq; cūa virtutibz pares. disparesq; cruntbz. sunt delectant copula: sicut delectabantur petrus et iohānes. Nā adolescentem legimus iohānē: q̄mus mille seniorū in virtute fuerit secūdus Erat enim in eo senectus venerabilis mor: et tanta prudencia virtutū cum Magnū .n. hui9 vite solacium ē. ut habeas cui tuū pectus apias? cui quo archana p̄ncipes. cui cōmittis secreta cordis tui: ut ames et sequaris eum. q̄ tibi patna pietate mistibz compaciatur. in p̄sencionibus

adhortet: et mppsp̃is ḡtulet. Felix tal' ſocietas. taliſq; amicicia: qua michil eſt m rebz humanis pulchrius Teneam⁹ igitur vēnidiā. nl' eā que ad tocius vite ornatū nos attollit modeſtiam Magna autē modeſtia mdiuidua vēcundie ſocia q̄ cū ſit eēā ſm iuris remiſſior. michil ſibi vſurpans. michil ſibi vendicans. et qammodo mtra vires ſuas cōtēdi- ues ē apud deū. Vēcunda modeſtia. et modeſta vēnidia ē. que nulli mſidias machinat: leſa nō trahit. et cūctos ſmpliciter reſpiciens de nullo ſiniſtrū aliq̄ ſuſpicat Hanc teneamus p̃mū. hanc diligam⁹. et vt eam ſemp hr̃e poſ- ſimus. fugienda eſt nobis familiaritas et cōfabulacio eoz. qui turpiter et mdiſ ciplinate viuūt Taliū mfinitus eſt nu- merus Habet autē ſane ſuos ſcopulos vē- cundia. nō quos ipa muehit. ſed quos ſepe i- urrit. ſi m mtempanciuum mādamus conſor- cia: qui ſub ſpecie iocūditatis venenū mfū dūt bonis Hij ſi aſſidui ſūt. maxie m con- uiuio. ludo. riſu. ac. ioco. eneruant illā ḡui- tatem virilem et aīos pueriles coxrūpūt. atq; ſuis malis aſſuefaciūt Caueamus itriq; ne dū relaxare animū volum⁹. ſol- uam⁹ omnē armoniā. quaſi concentum quendā bonoz opm Vſus ēt cito mflec- tit, uaciam: q̄m multos ſtultoz ſocietas decipit. Quid nobis cū fabulis. riſu

iocos? Nā licet mēdū honesta iocta et suauia sint. tū ab ecclīastica aberrant regula? qm̄ q̄ m scripturis sās nō repimus quēadmodū vsurpare possum? Cauēda sūt ēi eiā oīa. que mflectē possunt ĝuitatē ꝓpositi mei. nēc ꝓfessionis Ve vobis qui ridetis qua flebitis vos: dīs ait Nos ridenti mariam mquirimus? ut ridentes illic fleamus? Ipm nāq; dnm fleuisse legim?. Nō solum p fusos. ꝫ eiā oēs iocos arbitror declinandos: misi forte plenū ĝuitatis et grē hmonē esse mdecorū ff est. Ingemiscendū autē est ugiter et postposita securitate lugēdū. ne apō deferamur ꝓpē supbiā et neglugētias: et mpotestate demonū reliquam Reuera quē dīs delinqt. demones susapiūt: et susceptū sue pdicionis ptiapem faciunt Terribilis mcōsilijs sup filios hoīm deus Opat ēi figulus ex eadem massa. aliud vās mhonorē: aliud m cōtumeliam. Sūt vasa mie: sūt et vasa ire. Sūt nouissimi ꝑmi et ꝑmi nouissimi. Sūt multi vocati: pauci vero electi. Et ideo vnusquisq; nrm opet salutē suam siat aut apls cū timore et tremore. Declinet a vanitate: mūdi spernat amorē. Amplectat luctū et quietē. et sectetur q̄tū potest vēcūdiā. tūsquillāq; māsuetudinem? que facit ut homo nit hominēs

pacifice viuat. ut ad oīa que mhonesta
sūt erubescat. laudanda autē virtus. vē-
audie. qua quor oculos aures lingūaq;
possidet. nō sinet turpiter ludē ac ridere: ef-
fiaetus eos ḡrues et mites: ēcōtra grande
viciū ē iuuenū mprudencia. q̄ mpbo au-
su et dissolucōne sua. prēs et frēs cont-
bat q̄ sicut scriptum est. Nec deum nec
homines reuētur: sed letat cū male fēt:
et exaltat in rebz pessimis. Facta ē eis frōs
mētrix q̄ nō potest erubescere. Undelingz
ua audax et frons muēcunda q̄ loq̄tur
q̄ ue agat nō curat. Cum em̄ bōm et
mansueti adolescentuli tacēdo reuēant
maiores suos. nemo solius taciturnitatis
laudem hanc putet. qua silenciū ipm̄ m
quo ē reliq̄ū virtutū oīū. maxim? actq
vēaudie est. Deniq; si est aut mfantie pu-
tatur aut supbie pbro datur. si vēaudie:
laudi ducitur. Tacebat m puerilis susanna
et ḡuius vēaudie q̄ vite dampna pūta-
bat. Deo soli loquebat. cui potat casta
vēaudia loqui. Fugit et pulcher ioseph
relicta veste m manibz fornicarie. tacēsq;
celeriter egressus est: qui mōgrua sue
vēaudie audiens. nō potuit diu stare. Duo
pleroq; Moyses q̄ et ihēmias q̄ potē-
rant p̄ gram. excusabant p̄ vereaudia
Tuanus em̄ discere q̄m docere: tacere q̄
loqui. Quod autē pt? vēaudie bonum

iuniorū etas magis debet discē q̄m tacē.
Pitagoras quidē legem silencij. suis dedit discipulis. ut tacentes p q̄nquennium loqui discerent. et tu nō vis tacē cui virtꝰ silencij ꝓpria est. Quid opus est o adolescens. ut ꝑeres plurim suscipē loq̄ndo. aī tacendo possis cē tutior. Quā plures vidi loq̄ndo p̄cm mādisse: vix quēq̄m tacendo. Ideoq; tacē nosse. q̄ loqui difficilꝰ est. Ideo pleroscq; loqui: aī tacē ne sciāt Rarū est tacē quēq̄m: cū sibi loqui melius sit Sapiens ergo. q̄ nouit tacere
Alligā moneo sermonē tuū. ne luxuriet. ne lasciuiat: et multiloquio p̄cm sibi colligat Sic restrictior et ripis ipius coherceat Cito lutū colligit amnis exundans. sit tibi ḡuitas in sensuum frenone pondus: atq; in verbis modus. Hec autē si custodieris. eris mitis: māsuetus et modestus Custodi cor. et retine linguā Bona ei possessio. mens bona. Sepi ergo hanc possessionē et munī eam undiq; ne irruant in eā. et captiuā ducant irrōnabiles corpis passiones Custodi q̄tū potest interiorē hoīem tuū. Noli eū quasi vilem negligere ac fastidire q̄ ꝓiosa. aut nō maturi fructꝰ et tpalis: ꝑ stabilis atq; eterne salutis est. Si bene vis custodire. tace prius et audi et nō delinq̄s in lingua tua Graue malū: ut aliquis ore suo cōdempnet Etrū si pro oioso verbo redder vnus

nō frater loq multiloque

qsq; rōnē m die iudicij? qnto magis p verbo
impuritatis et turpitudinis et stupie-
tatis? Videam? et rōnē ponam? Porioso
silencio est em fructuosum et negoci-
osum silenciū. Tacendo ei apud hoīes: me-
lius loquimur deo. Multe autem contēpl-
acōnes sunt quibz aīa deuota deo tacen-
do mirabiliter pascitur. Dauid pphēta
docuit nos. tūqm m ampla domo deam-
bulare m corde mēo: et conuersari cū eo
tamq; cū bono conuersatore. ut ipe dicet
sibi. et loqret secū. Dixi custodiā vias
meas. Moyses m silencio loqbat: et m
ocio opabat. Quādo ergo iustus solus
ē. qui cum deo semp est? Quomodo so-
litarius ē qui nūqm sepat a xpo? Qñ
autē feriatur a negocio: q nūqm feriat
a merito. quo consūmat negociū? Quu-
bus aūt locis carnē scribit. cui totus mūd9
diuiciarū possessio ē? Qua estimacōne dif-
finitur? qui nec opacōe comprehendit? Nūc
quidem de deo cogitat et sāq; angelis eius
atq; m marcessibili gloria etne beatitu-
dinis: Nūc vero de uersutijs diaboli. de
peccatis suis. de hora mortis. de pena in-
ferni. de die tremendi iudicij: nūc aūt
de profunditate diuinarū scripturarū
de natura virtutū: et bonorū cōpositōe
morū. Quam glorioso tale silencio:
vbi eloquia dñi eloquia casta sūt. Est
igitur tacendi et loquēdi modus. Bona

mens et vēnida. ut loquat. multa prius
consideret. quid dicat? et cui dicat: quo loco
et tempore: Merito sapiens dicendus est:
qui nouit tempus loquēdi. Vnde bene ait
scriptura. Homo sapiens tacebit vsq; ad
tēpus Ideo sancti dñi qui sciebant q; vox
hoīs plerūq; pcō iuncta est. et miāū
erroris humani sermo est hoīs: tacere
amabāt Demiq; sanctus dauid ait Po-
sui oī meo custodiam. ppha custodiebat
et tui nō custodies: Potes autē custodire
si cito nō loqueris. Lex dicit. Audi isrl dñm
deū tuū Audi dixit et nō loqre Tue ēm
etatis ē tacē z obedire: nō tam de maio-
ris sētētia iudicare. Ceptū ē et itēm Au-
di isrl et tace Ysaac aūt deferebat hono-
rē patri suo: et obediens eiq voluntati.
nō recusabit mori. Ihc vō naue. sedu-
lo obsequio moysen venerabat. et obedi-
ens existens m oīb; tātū grām apud deo
uni meruit: ut illius successor ad regen-
dū pplm eligētur. Heliseus aūt relicto ara-
tro. mactatisq; bobus. vocantē heliam
secutq; p veram mitemq; obedientiam ad tātū
meritor ascendit celsitudinē. ut spūs tū
exelsi mgri. dur m bono dispo requies-
cēt Abraham vō ille fidelis senex ad vi-
iussionē dñi relicta tra natiuitatis sue. et
gnuis multis i locis frequētes iurias.
gressq; pessus foret labores: nūqm cep-
te obie se pemtuit. Intātū. n. p obedientiā

et fidem placuit deo: ut ei de xpō p̄muū rep
missio fieret. Ipē deus et dñs nr ihs xps:
in factus dictusq; suis multū nos obediēcia
docet. Vera em̄ ppē subiectō domini ppieq;
Voluntatis mortificatō. dñi abiecta et indigna
de se credit? et deo acceptabile. hoibzq; dulcem
obediennā parit. Demiq; voluntas ppā ex
liberi arbitrī p̄sumptōne descendens: obsti
natis et inobedientibz ipsa bona in peccatū
conuertit Vir bonꝰ cū bonis suis oibz hre
obediēciā studeat Scīptū quippe est Melio
r ē obediēcia qꝫ victime. et auscultare ma
gis qm̄ offere adipē arietū? qm̄ qui p̄cm
ariolandi ē repugnare: et tāq; m̄ scelus
ydolatrie nolle atq; ue sce Cernis quātū
et quale sit inobediēcie malū? qꝫ ydolatē
magistisq; compat artibus? Adolescentes
autē qui tali repleti sūt malo: subdi senio-
ribus dedignant. fm̄ vō eorū aut dcm. tu-
mida et erecta ceruice nō obseruāt. sed dum
dicunt. Nō venerando exaltant. q; spnen-
do exalāt Soz nō impune inde em̄ euidenter
defecerūt: vñ miseri ꝓficere debuerūt. Hoc
autē vult deus ut homo ꝓ hominē doceat:
et minor maiori subdat Si em̄ angls an-
gelo impar. et mē inuentē et obedientem
sūma manet semp concordia: uideat ille
qm̄ ḡuiter peccat: qui debitū exhibē suis
maioribz reuerētiā nō curat. Interiorē
namq; illoꝝ morbus qui nō obedientes
sūt et suos seniores. suosq; patronos dis-

pitaūit multa dici potuissent: nisi promisse
brēuitatis memor. illa studio p̄teriremꝰ. Vt
quid plura? Vna em̄ sentēcia obedientibus
et inobediētibz sufficē potest. Iq̄ ꝑse veritas
loquit̄ dicens. Qui vos audit me audit:
et qui vos spnit me spernit. Inde illi gau-
deant gaudio magno q̄ seniores suos ve-
neracōe hūt et honori ꝓpt̄ xp̄m. Multi
namq; de uirtute obedientie multa scripse-
rūt inter quos p̄n benedictus de eatum
terribiliter locuty ē vt fratrū etiā bene o-
bediētium corda p̄primo timore cōcuti va-
leant: Oz et ille sūmus melliflui oris gregō-
rius. mirabiliter sup exaltat et magnifi-
cat eam. Demōstrare q̄t polens q̄nti sit
meriti obedientia: ita ait vnr eloquens
Sola nāq; virtus ait est: que virtutes
ceteras menti inserit. inserta q; custodit
Vnde et p̄mus homo p̄ceptū q̄ obseruaret
accepit: cui si vellet se obediens subdē. ad etnā
beatitudinē sine labore puenire. Denq; idem
doctor verba que locuty ē spūs scūs p os samuel'
supius exposuit. exponens dixit. Obediētia
quippe victimis ure p̄ponit: et p victimas
aliena caro. p obediētiā vō voluntas ꝓpria mac-
tatur. Tanto quisq; deū citius placat q̄nto an
eius oculos repssa arbitrij sui superbia gladio p̄-
cepti se immolat. Quo cont̄ariolandi pecm̄
in obediētia dicitur: ut q̄nta sit virtus obe-
dientie demōstret̄. Ex aduerso em̄ melius
ostēdit̄: q̄ de eis laude sentiat̄. Vi em̄ q̄ p̄cm̄

ariolandi ē repugnare et quasi scelus ido-
latrie nolle acquiescē: et sola ē. que fidei
meritū possidet: qua sme q̄sq̄ infidelis
cōuincat etiā si fidelis ēe videat. hinc ps̄a-
lmonē mostensione obediētie dicit. Vir
obediens loquet victorias Vir quippe obe-
diens victorias loquet: q̄a dū aliene voci
humiliter subdimur: nos metipōs mor-
dē superamus. hinc veritas in euangelio
dicit Eū qui venit ad me nō eiciam foras
q̄r nō venī facē voluntatē meā. ꝫ eius qui
misit me. Quid em̄ suū faceret: si eos qui ad
se uenirūt expulisset? Quis aūt nesciat
q̄m voluntas filij a patris voluntate nō dis-
crepet? Dz q̄m p̄mus homo q̄r suā volū
tatem facē voluit: a paradisi gaudijs exi-
uit. sedꝫ ad redēptionē hominū veniens.
dū voluntatē se patris et nō suam facere
ostendit. p̄manē nos mtus docuit Cum
igitur nō suā ꝫ voluntatē patris faciat qui eos
ad se venirūt. foras nō eicit: q̄r dū exemplo
suo nos obedientie subiicit. viam nobis egres-
sionis claudit hinc rursū ait. Nō possū
ego a meipō facē q̄q̄m Dz sicut audio iu-
dico Nobis quoq̄ obedientia vsq̄ ad mortē
seruanda p̄cipit Ipse aūt si sicut audit
iudicat. tūc q̄ obedit cū uider uēit Recte
nobis vsq̄ ad p̄sentis vite terminū obe
dientia laboriosa appareat: redēptor nr̄
mdicat. quia hāt cū uider venerit ser-
uat Quid ergo miriū si prior homo obie

m ꝑnīs vite brevitate se ſubiat? qñ hāc
mediatoꝛ dei et hoīm. et cū obediētes remu
nerat nō relinqt? Ꝺ cēdū vero ē nūqm̄ p
obediētiā malū fieri. Aliqñ ꝑ obediētiā boꝝ at
nū ꝙ agitur. debet mīmitti Neq; ei mala
arboꝛ m paradiſo exiſtit: quā deus hoīne tū
gēt mīdixit. Ꝺz ut melius p obediētiē meī
tū hō bene conditus creſcēt? dignū fuerat
ut hūc etiā a bono ꝓhibēt, ꝙtenꝰ tāto verꝰ
hoc ꝙ agēt. virtus eſſet. qñto et a bono ceſ
ſans auctoꝛi ſuo ſe ſubditū humiliꝰ exhi
beret: Ꝺz ꝙ nō nūqm̄ nobis hūꝰ mūdi
ꝓſpera. nō nūq̄ inuentur aduerſa. ſcēdū
ſū ope eſt ꝙ obediētia. aliqñ ſi de ſuo aliq̄
habēat. nulla eſt. aliqñ do aūt ſi de ſuo a
liq̄ nō habeat. minima. Nam cū hūꝰ mū
di ſuccreſſus ꝓcipit. cū locus ſuꝑioꝛ impat.
is qui ad ꝓcipienda hec obedit. obediētie
ſibi virtutē euacuat: ſi ad hec etiā ex ꝓpo
deſiderio anhelat. Neq; ei ſe ſua obedīa
diriꝛigit. qui ad ꝓcipiēda hūꝰ vite ꝓſpera
libidīnē ꝓpē ambitoīs ſeruit. Rurſum cū
mūdi deſpectus ꝓcipit. cū probra adipiſ
ci et contumelie inuentur: niſi ex ſeipō am
mꝰ appetat: obediē ſibi mēritū minuit:
qui ad ea que in hac vita deſpecta ſūt.
nuitꝰ nolenſq; deſtendit Ad detrimē
tū quippe obedīa ducit. cū mētem ad ſuſ
cipienda probra huiꝰ ſeculi. neq̄q̄m ex ꝓ
te aliq̄ eiā ſua vota comittuntur Debz
ergo obedīa, ex ſuo, aliq̄ m aduerſis habē

et rursū mpsperis ex suo minime aliq̄
habere. q̄tenꝰ et m aduersis tāto sit gl'osior
? q̄nto diuino ordini cā ex desiderio uīgit.
et mpsperis tāto sit verior q̄nto a pñti
ipa q̄ diuinitꝰ prepit gloria funditꝰ mē=
te sepat. hoc ergo tanti doctores euiden=
tissimis assertiombz moyses et paulꝰ. m
factis suis. Paul dubio testant. Quere et
lege q̄ ubiz eoz fecerit. Veritatē mīs ter
scire optet q̄ m nociuis mentibz virtus
semp obedīe uīgit: dnō testante qui ait
Oues mee vocem meā audiūt et ego
cognosco eas: et sequunt me. Redemptori
igit suo nō obedit. qui innocens nō est.
et innocens ee nō poterit. qui obedire cō
tēpnit. Oz necesse est ut ipa obediencia
nō seruili metu. ꝫ caritatis affectu fiat.
nō terrore pene. sed amore iustitie. Nulla
quippe innocencia nulla vo obedīa est.
nisi in eis caritas Exoret vigeat. que v=
tutes oēs tīscedit. Sepe em falsa obedīa
sub timoris specie palliatur. Igit si vide
ris iuuenaliū desidē ad obediendū. et ve
locē ad loquendū. nō dubites eum variis
animi passiombz pīserti supbie peste la=
bozē. Inobedīa n. sequitur supbiam
matrem suam. Sīpti est habes. Equꝰ
mdomitꝰ cuadet durus: et filius re=
missus cuadet pceps. Sicut supbia equ
mdomiti mpapicio pna est. ita las=
ciuia adolescentis mdisciplinati. m

fulgeat

pñt tuina ꝓria ē loquere maior natu
decet. n. te Adolescens loquere vix m causa tua: tñ necesse fuit. Si bis interrogatꝰ
fueris: habeat caput. respōsū tuū In multis esto q̃si mscius. et audi tacens simℓ et loqui m medio magnatū ne p̄sumas. et ubi
sūt senes nō multū loquaris ante gñdinē
p̄bit choruscatiō. et ante vēnādiā p̄bit
grā et preuerētia acredit grā bona. Ex
hijs namq; verbis sapie. mtelligē potes:
q̃ntū virtutes supiꝰ posite minorem etatem adornent. pueri em a puritate dicti
sūt. et decet ut regnent m eis simplicitas
et mnocētia et puritaꝰ Yet est virginitas
cū hijs crescant. et m̄ pseuerent ut me- hijs
riantur sequi agnū quocūq; ierit. Adolescentes aūt. uxta nōis huiꝰ mter ꝓtatiōnē
p dies singulos m bonis opibz crescentes.
vēnādiā diligant. tacitur mittitē custodiāt.
simℓq; mexhibenda obedia mimis ferucāt
Istas quippe virtutes m p̄mo cōstituim
loco. velud quedam ītremēta bonoꝝ opm:
ut p eas ad castitatē et humilitatē et paciēciā que sedam ptem obtinēt. recto tramite valeant puemre Castitas igitur
uteriq; sexus vicio libidinis egrotat. nisi
aliaꝝ virtutū ope fulciatur. facile labit
Et p̄mde minio studio seruanda ē: qꝛ semel amissa nō repanda est. P̄ma nāq; tela sunt oculoꝝ Secda verboꝝ In
desiderijs em ē oīs otiosus: et desideria

occidit pigrū. Et cō suffragat ei plurimū
verecundia que custodit oculos et tacit mitas q̄
retinet linguā: atq; obedīa q̄ mentē occupat
corpus q; fatigat ieuniijs ~~vigilijs~~ vigilijs et
orōnibz et ope manuū. Oz nutriam p̄ omnibz
habz humilitatē. que cōseruet hīta usq; m
finē. Multi n. m ipā senectute: p superbiam
in luxuriam ceciderūt. Quia pro re tuus dū
est et tardiendū ne subitus calor longū sup-
et tempus et impudicos senes etas lasciua
condempnet. Tenenda est itaq; semp humi-
litas. custos pudicitie. mater patientie. Sine
causa laborat qui virtutes sine humilitate cō-
gregat. Vera aūt patia nisi p profundā humi-
litatē nr acquiritur. nec tenet. Hāc vero
q̄sq; veraciter habet nr bnfitō celle. nr. pfu-
gio solitudīs indiget. Et si ei aduersitatis ali-
quid acciderit nō contristat. q; hunc diligēt
deū oīa cōparant in bonū. Iste timet in pros-
peris gaudet in aduersis: amat et adiuuat
se p sequētes: q; eīs patia et benignitas co-
mittit. Velut indiuidue comites. Si quis
igitur habet aiāz virginalē. et amator est
pudicitie? nō debet mediocribz cē cōtentus.
q̄ cito exolescūt et exorto calumate arescūt.
sed pfectis virtutes sequat. ut lumē habeat
sempiternū. Qui n. pficē studet semp inue-
nit quo crescat. et p dies singulos seipo me-
lior fiat. Adolescēs pfice. māripatq; es xpi
seruitō. et cepisti magna agē. et excelsa imi-
tari: confortet cor tuū et viriliter age. Mag-

na tibi dabit gla post victoriā. lubricū sit li-
ret iter p quod meedis: tamē de dei cōsilio aux-
ilio cōfidens: descere in a qūtū vales. et sūma
petē nō deficias neq; trepescas ut gradū pfectis
possis ascēdē ad q̄ nō nisi multis laboribz
puenit. Euge fē euge vicia trāscende. ad supi-
ora tēde: ut deo vote exultacōis tūticū graduū
um cūtes. Tibi vero de radice ad tua mē festi-
nāti liber patet ingressus ad illas pncipales
quatuor virtutes q̄ in adolescentibz in choāt
in iuēmbz augentur. in senibz pficiūt. ex ma-
tura etis multis studoribz exercitata. iā nouit
p experiencia q̄ didicit p sapiencia. Inde nō in-
merito prudenciā fortitudinē. iusticiā et tēpe
rancia in tercio constituim⁹ gradu: ex p eas
maxīē mstruūt mores. et bene viuendi ma-
gisteriū docet. Ex hijs prudencia agnicio-
nē verē demōstrat. timorē dilectionē dei et
proximi seruat: fortitudo metū mortis con-
tempnit. tempancia affectionē carnis tempat
Pma n. intelligit: secūda bene viuit. Tercia
appetitū cohibet: q̄rta modū imponit. Tres
ille supiores q̄ honestū est optantur. Iter cūte
q̄rta decorū agit illud q̄ ex radice honestus
pficiscit. Si quidē prudencia est agnicio vē
fidei et sāe scripture. in qua mtueri op-
tet illud trimodū genus intelligētie quoz
Pmū est hystoricū. secūdū allegoricū. terciū su-
perior ille intellectus q̄ dicit anagogen. Justi-
cia vō est deū timē. religionē venerari. honorē
ferre parētibz. patriā dilige. cūctis prodesse. nocē

ustria

nullis fatne caritatis vinculū tenē. Piula
aliena sinsape: opē ferre miseris. bonī vis=
sitū dimē repēdē: equitatē in iudicijs con
seruare: Fortitudo aūt est animi magnitu=
do cōtēptq honor ul' diuiciarū. hec aduersis
aut patienter cedit. aut resistit fortiter. Nul=
lis illecebris edomat malis aduersis nō frā=
gitur: nō eleuatur sēdis. Inuicta ad labores.
fortis ad piicula. peaumā negligit: auari
ciā fugit. Contra muisa piicula aīmū ppat.
molestijs nullis cedit: glorie cauet appetitū
Dz mē has tēperācia ē nimis pulchra vir=
tus Est em modus vite m oi verbo ul' ope
hec aūt sobrietatis et verecūdie comes ē:
q alio noīe vocat modestia. hūilitatis
regulam custodit. tūq nullitatē aī seruat:
continēciā et castitatē diligit: fouet decus
et honestatē. restringit rōne appetitū: irā
cōpmit nc repēdit cōtumeliā. hijs tu plagq
celi: meludē hō dei dei. hijs tu armis bella
tor xpi actigē: ptegē et ornare Iste curr9
igneus te fortē militē gestabit cōsūmato
cursu ad celi palaciū ut assistas regi tuo
: au certasti bonū certamē: fidem seruasti
Hene rege hanc quadrigā virtutū et sede in
ea firmus. ut isto vehiculo vehi alcius et in
trodui valeas tricameratā domū in siimo
montis vertice collocatā. hanc dico fidem
firmā. spem iconcussam pfectū caritatē. que
omnē seruilem foras mittit timorē: vbi via
mādatorū dei dilatato corde curritē. hic

aīa iusti sedes sapīe facta plano moderatoq; mœssu portat dm̄ sessorē suū. Hinc autē viuē xp̄c ē: et mori lucrū. Vir discretus: et contēplator tm̄sit cottidie. visionēq; mirabilē cōtr. Trahit ādō et ardenti desiderio cūt p̄ eū Hi aūt istū montē excelsū hāteq; pulchrā domū m habituris: poteris et tu sepissime mtueri terrā illā p̄missionis. terrā lacte et melle manātē. vbi verus israh̄ morat et veritatis pabulo t ebrū pascit. Dz dicis tu m̄. Quia re fidē m p̄mo loco nō posuisti: q̄ est ī xp̄iana aīa fūdamētū oīm virtutū? Facerē utiq; n̄ fides cresc̄et. Nisi aūt fides cresc̄et. apli dnō mīme dixissent. Adauge nobis fidem Cōtinua em̄ oīōne virtutū. et assidua meditatōe scīpturaq; sāc̄e fides erudit. et erudiendo illuminat. et illuminādo augetur. et augendo pficit. et pficiēdo stabiliter fita ut nullo turbine hereseos nl̄ pse cutionū moueatur de loco suo. Igitur primus homo p̄ fidem cognouit creatorē suū: ignorātia mat̄ oīū uitioz. eiq; possidet aūq; Ergo ignorātia nox ē: fides vero dies. Sicut dies crescit p horas sic homo auget p illuminatōnē diuine grē et p doctrīnā matris ecc̄le p̄mū itiq; semīnā radix scē fidei m terra huāi cordis plantat. au mseritur ramus. aut q; ille bone. et p̄unle arboris. i. timor dn̄i qui dicit̄ initiū sapīe. Cū hoc incipit. et ad isto ascendit: usq; ad plenitudinē luminis. Cuiq; fides adulta et

et plena fuit velut quedā magna arbor. di-
uersam se habens poma. ex quibz refiatur
aīa plena deo. tūc adhereret timor ille casti
et sēs fratne caritatis. qui p manet in scīm
scli. Heret ē em fides illa q pdilectionē operatur
ut homo noua creatura efficiatur: fides pru-
dentissima et munctissima: q me verba alē
carnis supari nō poterit Qua ppē fides firma
et caritate plena comites et inseparabiles so-
rores cūctam se gnā virtutū continētes virū
pfectū efficiūt. qñtū possibile ē eū pfiā in hac
vita plena miserijs et erroribz. Iste illud applī
vltate dicē potest. Quis nos separabit a caritate
xpi: Tribulatō. an angustia. an psecūō an fames.
an nuditas. an piculū an gladius: Certus sū
ēi qz neqz mors neqz vita neqz angeli neqz prī-
patus neqz potestates neqz virtutes neqz instātia.
neqz futura. neqz fortitudo. neqz altitudo neqz pro-
fundū. neqz alia creatura poterit nos separare a
caritate dei: qñe est in xpō ihū dnō nrō. Heret aūt
est disciplina bone vite et recta series virtutum
Ista est via regalis: precedentiū prīm tritu pedi-
bz Ambula in ea o grex adolescentū: et noli de-
clinare ab ea neqz ad dexterā neqz ad sinistrā
Ille quidē ad sinistra declinat: qui se aptis virijs
implicat Ille vero ad dexterā declinat qui vīa
sub specie virtutū latentia sūmope nō cuitat
p hec ēi multi decipiūt et ignorant se ee decep-
tos Itaqz dupliciter rea est aīa si et bonū nō fe-
cit vnde spūaliter viuat et si malū sub specie
boni latet. Unpbz vult se credi constantem

prodigus liberalē. auarꝰ diligentē. temerariꝰ
fortē. inhumanꝰ parcꝰ: grulosus humanū
Impudencia cōstancie. sibi nomē asc̄bit. pcā-
tas appellacōnē libertatꝭ ostendit. eloquēciam
verbositas fingit: et curiositatis malū substudij
spūalis colore delitescit. Nā interdū sub p̄texti
iustiē crudelitas agitur et putat̄ ee virtus qꝫ minu-
rū ē viciū sicut remissa sevicies. mansuetudo ee
credit̄. et qꝫ agit torpens negligencia putatur agē
m diligencia pietatis. Itē timor sub spē obedīē occul-
tat̄. et dicit̄ virtus humilitatis. qꝫ tamē viciū est ti-
moris. Poro viciū inquietudinis. vtutē se vidt vo-
cari sollicitudinis: et p̄cipitacōnis facilitas. feruor
boni studij credit̄ et bene agendi tarditas cōsilij mo-
ra ee videtur. dū tamē istū sit virtꝫ alia vicium.
hec et si humanitꝰ possūt discerni: tū sm̄ edono
dei qñtū michi videt̄. nō virtutes possūt hīī. ul'
appetiꝰ eaꝝ similitudines. que sūt vicia vtutes
mitātia declinari. Ꝫ sm̄ edū est qꝫ quedā sūme
vtutes sūt. quedā vero medie sūt. Fides spes cā-
tas sūme sūt. Nā a quibꝫ habent̄. utiꝫ veraci-
ter habent̄. Doctina. ieunīū. castitas. scā. et hīs
similia. medie virtutes sūt qꝫ et ad utilitatē et p̄-
miciem possūt hīī. Nō autē p̄t ee veritas simul
cū mēdacio. pudor cū petulācia. fides cū pfidia.
castitas cū luxuria. aduersus impetus viciorū
contrarijs est virtutibꝫ pugnandū. Cāt̄ luxuriā
adhibet̄ cordis mūdicia. crōt̄ odiū dilectio. contra
iracūdiā pacientia. contra timorē fiduciē virtus.
contra torporē feruor boni studij. Opponat̄ tristicie
gaudiū. Acidie fortitudo. Auaricie largitas

septem vitia principalia

primo

Superbie humilitas. Principalium semper vitiorum regina et mater est superbia. Que omni vitio deterior tanto in vnoquoque iacet. quanto se magis altius erigit. Depte principalia pariunt de se multa vitia. Que ita sibimet quadam cognatione iunguntur ut ex altero alterum oriatur. Superbia sicut et origo omnium criminum ita ruina cunctarum virtutum. Ipsa est in principio prima. ipsa in conflictu postrema. De superbia nascitur arrogantia que tam in factis quam in dictis cauenda est. Ve ei qui sibi magis quam deo placere studet. Per inanem gloriam maxime subiicit sibi dyabolus monachum quia per eam ab humilitatis culmine deicit. Prima itaque virtus monachi humilitas. summum vitium eius superbia est. Superbiendo contendendo et dimittendo. murmurando. detrahendo. susurrando negligendo. contemnendo. et proprias voluntates faciendo. infirmitas monachi qui nunquam sunt culpas meritur. Hinc est quod ex eorum magna multitudine qui seculum deseruerunt. rari valde inueniuntur qui mortificatis vitiis. ascendere contendunt ad perfectionem virtutum. Hoc autem significant illa. sexcenta milia armatorum: qui de terra egypti educti sunt. Duo autem solummodo homines. i. iosue et caleph. ex illis omnibus terram promissionis ingressi sunt: regredi autem nolentes in egyptum perrati in deserto diuersis generibus mortium interierunt. Per egiptum intelligere mundum: pharaonem diabolum. qui est rex superbie. per mare rubrum ablutionem peccatorum omnium. Per egyptios in eo mortuos: ipsa peccata. que sunt exercitus pharaonis. Tu quidem ita egyptum deseruisti pharao-

nē fugisti: et lotus a sorde tua. sub mersis aq-
ribz cantica leticie dño reddidisti. Tandēq; ingres-
sus solitudinē ad mōtē synai puenisti: vbi
data sūt tibi p̄cepta vite et mstituta celestis
disciplinē. q̄ coram deo et scīs eius te pollicitus
es obseruare. Quibus ēt hec oīa feceris. noli tm
ēe secur9. Multa habent̄ pticula mrpa p q̄
m cedis hēmo Ibi certe ignti sūt serpentes: q̄
pauidūt et interimūt murmuratores Ibi lep
que mficit et deturpat detractores. et susur
rones Ibi sev̄us gladius qui deuorat fabrica-
tores ydoli et cultores. illos videlicz monachos
qui sectā anaricia que est ydolox seruitꝰ
hāc diat apl's radicē oīm malox Dare tm
debes quia nō n̄ tepidissimos monachos illud
mpugnant vicia. et tu caue ne p̄ter victū et
vestitū. aliud alicq; neq; habeas neq; velis hꝛē
Detestare superbiam fuge cōtentionē. Rectores
monasterij dilige ut parentes. time ut dominos
: crede ēe salutare q̄ mandūt. Dz hec custodire
nō poteris n̄ p̄us te stultū facias ut sis sapiēs.
michil sq; discernēs. nichil diiudicās. ex hijs que
tibi fuerint mpatia: ē cū omī simplicitate ac
fide semp obedientiā exhibeas. Illud timmō sem-
illud utile. illud sapiens iudicans. q̄ tibi vel lex
dei vl' seniorꝭ exame mdixerit. Terreat tei9
exemplū. qui aduersus moysen rebellauerūt.
quox alios celestis flāma cōbussit alios autē
mfernus viuētes suscepit. Deficiet me tempꝰ
si velim oīa p ordinē pandē. Illud tibi mō cauē-
dū iudico. ex dū viuim9 mē laqos currim9 Mus-

q̄ tu capax phdolor nusq̄m tuta requies: vbiq̄ bella vndeq̄ hostes pharaonis cū tui sui egyptijs: retinet exeūtē: clades autē plurime ī medio itinē: que impediūt nimis euntē. In extrema vero ptē ātē ipm hostes diri et fortes q̄ resistē tuli. ne terrā p missionis possis mētē id ē amalech scon og moab. filij āmon et latrun culi mōtis seir. Si autē forte hijs supatis p multos labores optimam ingressus fueris terrā: videbis q̄ in ipa eaā nō valebis ē securq̄ Cū vero remanēt allophili et alie marcuitu tuo reseruāt gētes. in quib⁹ te deus exp̄iat vtq̄ diligas eū. semp̄q̄ manus ei⁹ respicies: ne forte tui cōmedes et saturatus fueris obliuiscaris eū. Igitur p septē gētes que ex illa terra expulse sūt. intelligē septē capitalia vicia quoz duo carnalia sūt. i. castrimargia et formicatō. Reliq̄ spūalia q̄ī mēbris suis talit distīguūt. Gule cōcupiscētia in quīq̄ modis diuidit. Primo si ante tēpus cibos quis appetat Secdo si lauciores estas q̄rat Tertio si diligēti⁹ quosq̄ cōmunes cibos quis paret Quarto si viles estas minuī q̄sq̄ sumat Quinto si sq̄ exdesiderio q̄uīq̄ sumat formicatō tm̄ gñe. Primū dū p voluptatis luxuriā cōmixtio expletur. alterū dū sola attrectatōne luxus carnis p immūdiciā Puoc tat. Tertiū dū intētione turpiū cogitatōnū noctīa q̄sq̄ illusione polluit. Est et q̄rtū genus iuxta scripturā sicut ydolatria et auaricia. Dz et oīs immūda pollutō: fornicatio

tm̄ modo

diat. ¶ Hilargiria ingemina distinguit pena id ē in rōa pisētia rei augēde et in metu ta rende. Est tertiū genꝰ pestis hꝰ. qñ do monachus ex ipis necessarijs. sine quibz viuē non pt plus desiderat habē quā necesse sit: aut qñ ea volumꝰ in monasterijs possidere q si eēmꝰ in seculo nūme habē valeremꝰ Ire gna tria sūt. Vnū qꝫ ardet īsēsetꝰ. Aliud qꝫ verbū sine opis effectu prūpit. Tertiū qꝫ nō ut aliud feruēs ad horā degeritur. sed ꝓ dies et tēpora reseruat ex illo quippe calor et in dignatō. ex isto nascit odiū. que oia eēli sūt a nob horrore dāpnāda. Tristie vicia in duidit partes: quaꝝ ꝑma tēpata et rōna bilis. de delictoꝝ pemtudine veniēs: alia ꝑ turbata et irrōnabil'. de anxietate metꝰ. seu de desparatiōne priorꝝ exoriens. Tercia de iracū dia ul' de illato dāpno. ac desiderio ꝓpediti ꝓce deus. Actidie gna sūt duo: vnū qꝫ ad opus dei pigritari monachū. ac dormitare compellit Aliud qꝫ vagari huc illucꝫ fraīt: ac fugē co hortat de fratrū cū quibz viuit societate. Hec sūt iz. sex vicia quada mē se cognatiōne cōiuncta sūt: ita ut ꝑ oris vbancia sequētibz efficiat exordiū. Ex ꝑmo cū pullulat sedm ex scīb ter tiū sic et cetera. Et ideo ecōtra simili mō atqꝫ eadem rōne pugnādū est: qꝫ ꝑmo deuicto ali ud facilius deuīat. Et ista vicia licet īuicē sibi sint cōnexa: ea qua diximꝰ rōe specialiꝰ tamē in ātuor copulas diuidēda sūt Castrimargie. formicatiō. auaricie. ira. tristicie. accidia pcauli

ari consorcio federat. In hijs supatis. maior tibi restat pugna. et tāto grauior. quāto ista amplius fuerit deuicta. Arripiēdū nāq; tibi est totis viribus. unge certamē q̄ crudelissimā et triformē bestiam. i. superbiā. manē gl'az īuidiā. Cernis in uno corpe tā capitū: et in tribus capitibus dētes ferreos cōminuētes oīa. o quā multos viros hec immanissima bestia momordit et deiecit atq; subpedibus suis cōculcauit. Circūda itaq; tibi forte armaturā ut possis stare q̄ tāta nequitiā. Induc te loricā caritatis. accinge te gladio spūs. q̄ē verbū dei. sume scutum fidei. Pone galeā salutis et spei in capite tuo: sint pedes tui calciati in ꝓparacōne euāgelij pacis ut nullū in te pateat locus īsidijs potētis adversarij. Caput superbie. sicut caput vipe. furor eius ut furor draconis: et flatus eius letifer. ut insanabilis flatus reguli. Istud ei prestātius ceteris bestijs venenatas ex vipeo ore ad feriendū educit lingūas. Prima eos plectit qui p trāsgressiōs culpā contēptui habent diuina ꝑcepta. Secūda illos q̄ ex cōseruacōne mādatorū attollūt in elatione virtutū. Tertia eos. qui p cōtumaciā mētis subdi dedignāt. maiori miperijs. Quidā aūt p carnalibus quidā p spūalibus superbiūt. et est una superbia sub diuerso colore. Cenodoxie alterū caput multiformē pdigiū et multiplex malū. diras voces. et rugitus terribiles ex turgidis faucibus quadriptito mō alius efflat. Nā sicut qui habent dona. et donātē ignorant. Et sūt qui se dicūt ꝑ suis ꝑcedētibus meritis

dona accepisse nō p gr̄ā largiēt̄is. Jt̄ē quida
sūt. qui qp nō hñt. habē se p rumorē existimāt
Dūt et alij qui cōtēpnēdo cēteros. putant se
habē aliq̄ singulaliter Dz ista elatio cētis p-
niciosior ē de singularitate iactātie uem̄ens
Hec aūt dira lues q̄nuis se ad alta erigat. et
impleat clamoribz auras. nō tñ ei iuxta q̄
habz extollēciā. ē vis et potēcia Jpā quoq;
inuidia duplices ex se euomit flām̄as. Hoc ā ūbe
caput ētāū modū illūbrit qui meliori inuidet
in id qp ipē nō est: modo illū afficit: qui quēlibz
cōsimilem dolet sibi ee cēlē Ut hꝰ tria discerne
valeas: ista do tibi indicia Dupbia em̄ rubz.
tenodoxia albet. Jnuidia pallet. furor igneus
in supbis ex indignacōne. tandor. in ypocrite
ex simulacōe. p alloq̄ in inuidis ex nimio dolo-
re. Hijs ita digestis. rectius q̄ septē criminalia
vicia q̄m octo dinumerāt ut in videt. ex si-
aut pn̄ceps septem uicioz. dyabolq̄ nos eoz̄
subdit potestatibz. ita xp̄c dñs nr̄ spū septifor-
mis gr̄ie plenq̄ a dn̄ā ipōz eruit. et
sibi subditos facit Dz scire te oportz: q̄ ista
vicia diūsos ortus. et dissimiles efficiēcias
hñt. Gula em̄ et formicacō. ex nō nisi p
corpq̄ expleri possūt. carnalia sūt. et ideo
corporali indigēt afflictōne. simulq̄ remo-
tioribz locis. ut velociq̄ curari queant. Ava-
ritia et ira licet nō sint vnīq̄ nature. nam
pōr ex̄ naturā ē. sequēs aut̄ originale videt
in nob seminalū possidē. q̄ homo irascibile

animal est. simili tñ exiñt mō. Diqndē cō-
motiōis causas extrīsecus cōcipiūt Tristia
et atrīdia. nulla qdmodū superiora extrī-
secus accedēte puocatē gñari solēt. Dupbia
tenodoxia atq; muidia. sine corporali mis-
terio cōsūmāt. Adhec aurāda q̄ spūalia di-
cāt multū pfūt humana cōsoratā: maxīe
si mt bonos pudētesq; viros viuas. qui illa
semp redarguūt. Dz mt hec saedū t. quia ī
quibusdā ventris mgluuies. mquibusdam
ca formīio pncipalē obtinet locū. In alijs sup-
bia. m alijs tenodoxia arcē tenent. In qui-
busdā ira. mquibusdā auaricia. seu t̄stīa
aut aliud aliq; cor. sibi tyrānidē vendicat.
et ideo optet vnūquēq; nrm sdm qualitatē
belli. quo pncipaliter mfestat pugnā arri-
pe: ita ut aliū necesse sit adūsus virtū q̄d ter-
rāū ponit. pmū exīre cōflictum. Aliū cōtra
qē tū. seu quūtū. et ita put ipa viāa m nob
optinēt pncipatū. atq; mpugnatōis exigit
modū. Nos q̄ optet ordinē nstruē plioz. et
sic cōtra illud vnū fortiter pugnem9. ut alia
a quibz minus mpugnamur. nō negliga-
m9. atq; ita totis viribz laborēm9 ut nō de
nris laboribz. sed de dei auxilio cōfidam9 h̄o
em modo ad puritatē cordis et ad plenitu-
dinē virtutū valebim9 xp̄o adiuuāte pue-
nire. Illud etiā nō min9 te scire volo: qua
varie m hoīibz sūt mozes cōsparsiones. Vñ
alia vicia tñ q̄llis et leuibz moribz. Alia du-
ris et aspis vicina sūt. Depe aūt q̄ istis

qd

placet: illis displicz. Dyabolꝰ qñ decipe quē-
quā qrit. plus naturā vnꝰq; aiaꝝ nitendit:
et mde se applicat. vnde hoiez aptū ad ptēm ī-
spexerit. Ex ea quippe pte hoiez dyabolꝰ tēp-
tat: qua eū p excrescētē humorē facile ad vicia
mdinare cōspicit. ut sēdm humoris cōsparsi-
onē ad hibeat tēptacionē. Nullꝰ ꝫo culpā nō
qstimz sed qñtū valet. cōt id qꝫ tolerat pug-
net Nam si cōsparsioni cedit: temptacōi ul
vicio neqqm resistit Igitur cōstūtes et duri
mores semp cōt superbiā īrā et crudelitatē
pariter repugnēt. Jocūdi aūt et lues ḡ ianē
glaz hipocrisim et falsam pietatē pūpue
certare nō cessent Istud nāqꝫ hominū genꝰ
laudis amore facilꝰ capitur Premī vult
displicē. Oēs eq̄ miniter portare videtur.
decipiūt. et decipiūt et qñto hoibz placēt.
tm fiūt deo odibiles Decptū est. astuti et si-
mulatores puocāt iram dei. Hom. n. vi-
ri timētes deū. id ipm ad ee meruerūt. vi-
deri refugiunt. Vane laus humana bo-
nos cruciat. malos letificat. Dupliciter
āt dāpnāt hipocte sue pro occulta iniqui-
tate. sue pro apta simulatione Nō sp latēt
ypocte Omne smcerū p manet. Nā q̄ pt
simulata sūt: diutēna ee nō possūt. Hypo-
crite foris candidi mtꝫ sordidi. Amator va-
ne gloie vñ possit laudari agē nō quesāt
Nō nulli falsa opinione arrogātie se p fec-
tos qstimāt. dū nō sūt q̄ obortis tēptacōibz
mnotesāt. Tāto quis fit vltrā vicioꝝ. qñto

se longius ẽt ab ea fiũt arbitratꝰ: hec ẽ em
humilitas magna Est hiũlitas formidinis
et ignorãcie: que nõ est laude digna. Hypo-
crite verba sc̃oꝝ hñt. vitã nõ hñt Cui semp
iactãcia. oculos quibꝫ deꝰ videri pt claudit
Superbis et libidinosis. plꝰ dyabolꝰ dnãtur
Transacta libido semp sui reliquit penitu-
dinẽ Nũqꝫ saciatur et extincta reaccẽdit ẽ
illi qui tũc habuit ẽminũ luxũie. q̃ndo vite Qo-
modo vinũ ꝯ potẽtẽ facit et postq̃m fuit exer-
cit. neqꝫ pes neqꝫ mens. suũ officiũ tenet:
et oĩs eiꝰ hilaracio vertit ẽ in ruinã Ita vir
supbꝰ nõ decorabit ẽ nõ volũtatẽ suã pduc̃ ad
finem Semp. n. cõstãs serui dei hiũlis debꝫ ẽ
et tristis. s. ut p hiũlitatẽ nõ supbiat. et
p humilẽ merorẽ cor ad lasciuiã nõ dissol-
uat Dei seruũ sine intermissione legẽ. oraẽ
et operi, optet ne forte, mẽtẽ ocio deditam
vicia sibi preoccupent Mens xpõ dicata sic
mutuat minora vicia. ut maiora. q̃ a mũmis
mcipiũt. qui ni maxĩa pruũt Satis deli-
cate se palpat. qui vult sine labore magno.
studioqꝫ cõtinuo ul' vicia superare ul' virtutes
acq̃rẽ Aia aũt mole carnis pressa. sicut
difficile ad virtutes surgit. ita facile in vicia
ꝯcidit. quia ista in uno sũt: ille vero in su-
ma arte cõsistũt Demq̃ nõnulli qua nõ
p dei amore sc̃lo renũciant. laborare non
curant Utinã q̃ mũdũ reliquim9. volũtas
sit. nõ necessitas Cum eĩ in rigida ĩtẽcione
monachi, pfessionẽ sectãt. q̃nto supni amor

ppositū dissolute appetūr. tanto pliuius admū=
di amorē denuo reducūt. Ex quibz alij recte
corpis. alij honorē requirēt. Dz qui ad hoc
cōuersacōnē sūtatis p̄tendit. ut alys q̄ñq̄ p̄=
ēē desidēt. Iste nō discipul9 xp̄i ꝑ p̄uitatis
sectator exīstit. fere em̄ tr̄ucē nō, et mori hy=
poctay ē. Ille aūt qui se pro deo duricie tra=
dit, monachoz. assiduus debz ēē m oīomibz. la=
crimas suas deo nō hoībz offerre. ieiuniā
auriga modū prolassitudine et viribz corpis
tēp̄are. Quapp̄ nō pigeat te bone frater
q̄ñtū potes actibz sanct9 mīsterē ut laboris
tui fructū q̄ñq̄ possis recipe. hoc solū attēde
q̄ monachi facti es. et ideo ea age q̄ monachi
sūt. Int̄ eos cū quibz viuis sectare meliores
In omī ḡdu et ordine optimis p̄mixta sūt
pessima. Animosos senes et p̄tinaces quos
vides m hijs habūdare p̄iculosis tēporibz
noli imitari. Mores vitāq̄ coz fuge: ne tibi ne
sint m laq̄ et ruinā. Quā multos senes
et iudices ifral' turpit' vitā suā negligētes
rex babilonis m terra captiuitatis et confusio=
nis possidet. et quā multi iuuenes spū fer=
uētes. dnō seruiētes vim fecūt. celo totisq̄
viribz sibi diripiūt illud. Vtinā taliū pro=
nia iuuenū nrī imitarent. senes ut ānosa
redderēt senecta q̄ tenera fert spōte adolescēcia
Di tu vis p̄ce nō respicias. quid mali faci=
ant alij. sed quid boni. ipe face debeas. Nō=
ne cernis negociatores et milites multa
sustinē p̄iula ut ad m certos honores et pi=

turas diuicias pueniant? Isti quippe seruant
ai aie dispne. que ai pluibz tribulacoibz inue-
nerut Quid tibi ergo faciedu est Vbi tis
oibz. pciosam queris margarita. et emptu
habes agru. vbi thesaur9 latet que fur auf-
re no potest Necesse est tibi oes msidias p-
caue sollicite: ne si ruina passo9 fus. p gla
habeas ignominia. Quanus sis m tuto .
noli ee secur9. Frequit m media tn sqlitate
vicioz sordibz m cauti et desides obruuntur.
Quta phdolor aiancia nutrit hy9 seculi
desertu: que negligetes monachos diris
morsib9 moribz depascit. Et qm credo te posse plo
pficere ozone q ista nra exhortacone. adda
et formula oandi. ut legendo et oando: esu-
rienti anime duplicem tribuas refectione:
et quod desideras apud deu. facilius valeas
obtine. Nimio n. coacto desiderio. q de salu-
te tua habeo. ista sup vires meas assumpsi
negocii: ut vitalis verboz meoz admo-
stratione tua patru sentcias colligare
hec tu meditare: hec m tabulis cordis tui
scribe. Et ut scias via p qua mercede debeas
et ut pfice possis ope. quod discis lectione:
clama ad deu sine quo michil bom agitur.
clama pcor clamore magno m toto corde
tuo: et flebilis supplexq tu ora hoc modo.

Explicit tractatu bti Berhardi abbatis
De ordine vite et morum mstitutione Ame

Mater pīs et filia miserōr letiaa stella mar is
ēmma audi nostra suspīria regina poli rurie mater
misericordie in valle miserie sis reis porta venie
maria ppter filiū confer nobis remediū bone fili pre
dona tuis regna pīis Amen ;

1 A
= 14i

Tractatus de modo pueniendi ad verā et pfectā dei et pximi dilectionem. Habens fūdamentū ex theologia mistica. Et liez sit p religiosis ⁊ alijs deuocōi deditis/ mltū util'. potest michilominꝰ deseruire et ceteꝭ cat holice fidei pfessoribz. Cū oms ad dilectionē dei et pximi teneam̄. Editꝰ a quodā cartusiēsi ad dei laudē et aliorꝝ edificacōnē. Incipit plogus in eandem materiam.

QAritatis excellentia satis in diuino cōmēdat eloq̃o/ ⁊ in scoꝝ patꝝ doctorūq̃z scriptis. Vt ibi. Deus caritas est Qui diligit legē ipleuit. Qui nō diligit/ manet in morte. Itē caritas est vtutū uirtꝰ. et quodāmō omis ūtus. Etsi nō actu /tn̄ habitu. Itē nō habet aliq̃d viriditatis rāmus bonī opis/ si nō māserit in radice caritatis. Itē ipa sola discernit inē filios regni/ ⁊ filios gehēne. Vnde cōsultū et utile videt' d caritate tractare. scribēdo. legēdo. ꝓferēdo. et meditando. et maxime scdm eā opādo. Ideoq̃z ea que seq̃t' materia/ ex diuerb scoꝝ patrū. ⁊ aliorꝝ catholicorū virorum. puta. dyonisij. augustini.

anſelmi · bernardi · hugonis · richardi · ver=
zellenſis · lincolienſ · bonauenture · ⁊ gſō.
ac ceterorum contemplatiuorū ſcriptis · cō
portata eſt · Non quidem quātum ad ver
borum formam ſed quātum ad ſententiā ·
Intencōis quippe huiuſmodi fuit ipſe col
lector · non q̄ noua vellet cudere · ſed ab a
liis maioribus dudum fabricata · pro ſua
deuotione ꝑ̄priis ſuis verbis in vnū ſentē
cialiter congerere · quatenus ita prompti
us habē poſſet ad manum de caritate · ma
teriam · qua interdum ſuam poſſet mentem
torpentem excitare cōmodoſius ⁊ occupa
re ſalubrius · atq̄ in deum eleuare frequen
cius · Et quamuis materia hec originē du=
cat ex theologia miſtica · intendo videlicz
iam purgatiue · iam illumīatiue et iam vni
tiue ſeu perfectiue viis / principalius tamē
vie intēdit vnitie · q̄ i dilectionis p̄fectōe
conſiſtit · Modus autem procedendi i ſub
ſequentibus non eſt directe ſcolaſticus ·
ſed pocius monaſticus · qui decet religio=
ſos · eo q̄ hic agitur de his · que magis ⁊
principalius ad deuotionis affectum · quā
ad inquiſicōnis intellectum pertinē videt

ꝑ ut ea colligentis memorie ex prius ꝯn=
doꝙ lectis occurrebant. ¶ Notandum quo
qꝫ est. ꝙ hic nonnunquam ponitur effec=
tus pro causa · et econtra · istiꝙ termini /
amor. / dilectio. / et caritas. / hic pro vno ca
piuntur Et licet principaliter hic intenda
tur / de theologia mistica. / interdum tamen
aliqua etiam intrant. / de theologia scolasti
ca. Et proceditur nunc practice. / nūc the
orice · scilicet modo discendo a domino. / mo
do orando ad dominum. / quēadmodum scri
benti domin⁹ dabat. ¶ Notissimum vero qđ
hic queritur / est impetrare a domino. / ꝛ ꝯ
sequi caritatis donum / per deuotionis exē
cicium · et deo vniri per amoris affectum i.
timum. / quo michil homini melius i hac vi
ta ¶ Per modum quoꝙ dyalogi. / homie vi
delicet interrogante. / ꝛ domino respon den
te / hic proceditur ꝛ hoc ideo · ut scilicꝫ ho
mo sit deo magis intent⁹ · fiatꝙ magis fa
miliaris ei. / cum quo tāquam corporaliter
sibi presente loquitur · et ita assuescat / ce
terorum omnium interim obliuisci. Et vt
querēti citius occurrat / quod inuenire ꝟ
deliderat / materia ipsa in quim̄ꝙ gin tanū

capitula/non quidem magistraliter/ sed simpliciter/ distincta ē. Ordinis tñ racō inter capitula/ inuestigare eā volenti/ potest qñq; relucere.

Tabula capitulorꝝ.

QAritatis lex/ vt in corde scribat̄/ petit̄ Capitulū pmū

EXponitur preceptum de diligendo. ⁊ quid sit totum Cap̄ secūdū

PErfectio quid sit ⁊ quomodo ipsa est duplex Cap̄ tertiū

TEndendi ad perfectionē/ signa aliqua. ⁊ instrumenta Cap̄ quartū

SIgna/ quibus coniecturatur si quis sit in caritate/ aut non Cap̄ quintū

DEscribit̄ caritas varie. ⁊ quō ipa differt a dilectione ⁊ amore Cap̄ vi

DE figuris quibz caritas designat̄. ⁊ de ipsius laudibus Cap̄ vii

HUmilitas multū valet/ ad obtinendum a dño caritatem Cap̄ viii

DE primi dilectiōe. ⁊ quomodo hoc p ceptum intelligat̄ viiii

Inimici dilectio/ quomodo/ ⁊ quare sit facienda Cap̄ decimū

Ad diligendum deum mouēt beneficia / et perfectiones ipsi? Capitulū xi.
Beneficia p̄ticlaria / quomodo ad diligēdū deū / nos p̄uocāt. Capit xij
Creatio ⁊ redempcō / multum valent ad p̄rouocandū in nobis dilectionē. Ca xiij.
De redemptione. ⁊ specialiter de redēp=toris vita / p̄ro dilectione Cap̄ xiiij
Passio dñi summarie / p̄ excitanda in nobis dei dilectione. Cap̄ xv.
Circa eandem passionē cōsideracōnes ad deuocōnē valētes. Cap̄ xvi.
De amore violento. ⁊ de eiusdem amoris condicōmbus. Cap̄ xvij.
Quomodo i amore violento quatuō sūt gradus. Cap̄ xviij
De angelorū dilectione / secundū chororum suoz distictiones Cap̄ xviiij
Specialiter de seraphico amore. de eius q̄z gradibus Cap̄ xx.
De ymagine ⁊ similitudine dei / in anima racionali Capitulū xxj.
De p̄fectorū et ipfectorū dilectione / quō se differenť habeat. Cap̄ xxij
De sex gradibus throni salomonis / eū

peticōne p caritate. Cap xxiij
DE caritatis aliquibus effecti
bus / ex quibus ipsa in notesce
re potest. Capitulū xxiiij
QAusa difficultatis i deū diligē
do / vnde eueniat. Cap xxv
IDnorātia dei / quō eiꝰ dilectio
nē i nobis impediat. Cap xxvi
HMoris operationes varie. nec
non quomodo cor domino offer
tur. Capitulū xxvij
DE cordis in stabilitate · de ip
siusq causa · atq de eius reme
dio. Capitulū xxviij
QVare domiꝰ quandoq non
exaudit misericorditer · ⁊ qua
re exaudit. Capitulū xxix
QVomō deꝰ vult p mediū sāc
torū suorꝝ inuocari. Cap xxx
SAnctorum inuocatio / pro
sancte caritatis donatiuo im
petrando. Capit xxxi
QDmmendatur orationis in
stācia cū eiꝰ notabili efficacia. Cap xxxij
EXhortacō ad dandum alijs

caritatis elemosinā Cap xxxiij
De caritatis elemosina. speci
aliter danda pro ommibus
viuis. Capitulū xxxiiij
Pro defunctis spetialiter quo=
modo danda sit caritatis
elemosina Capitulū xxxv
De prehēsio pſumptionis. necnō
de aie quinq; sensibz Cap xxxvj
Qualiter vnitur deo anima
contemplatiua. quasi in
sopore Capitulum xxxvij
De vnitiuo seu pfecto amore. de
varijsq; ipijs opacōibz Cap xxxviij
Qua similitudine fit anime deuote
vnio cū domino deo Cap xxxix
Pratica veniēdi ad vnitiuū amorē.
nō neglecto timore Capm xl
Contemplatio/meditacō/et
cogitatio quomodo defferunt
et cōueniunt Capitulum xli
Differentia inter theologiam spe=
culatiuam et misticam. necnon de
sex potencijs anime Cap xlij
Contemplationis sex sūt gradus

quibus ad deū ascēdit Cap xliij
De quatuor ꝑmis cōtēplacō
mis distīctis ḡdibz Cap xliiij
De alijs duobus contēplacōis
gradibus Cap xlv
De tribz mōis pt se quis exercē
in passione dñi Cap xlvi
Passio dñi septē magnos ha
bet effectꝰ. quos oñdit Cap xlvij
De cautela in meditacōmbus
z oracōmibus. ipsis deuotis
necessaria Cap xlviij
De cauta conuersacōne cōtēpla
tiui. z deuocionī vacare vo
lentis Cap xlix
Affectꝰ deū orādi vt prem/
cōsulit. tangꝫ vtilor Cap quīqgesimū
Onclusio cū aue maria. vt
dña caritatē impetret Cap li

Explicit tabula. Sequit opus. De caritate.

Incipit de caritate materia. Caritatis lex vt in corde scribat petit. Cap primum

Amator meus: amo me? amantissime: amabilissime: domie ihu xpe: deus meus: saluator meus: Qui amore venisti ad homines in incarnacoe: factus homo: qui etiam amore venisti in homines / in gracie collatione / qui et pre mio amore / mori pro homine dignatus es in cruce: Qui vinculis quoqz amoris / vinci voluisti (licet alias inuincibilis sis). O quam digne / quam iuste / quam recte / tibi amorem meum totum vendicas. Sed vtinā nō tantū feruidū / ymo superferuidū / atqz superferuidissimū amorem tibi / rependere valerē. O qui me sic amasti et amas / cur vice versa a me non amaris? O miser ego homūtio: quare talem ac tantū amatorem / non ex omnibus medullis cordis mei / amo? Domine tu prior dilexisti non diligentem: vt de nō diligente diligentem faceres. Gratias tibi dulcissime domine. Sed ignosce domine (obsecro) qz preuētus non subsequor: tractus vix sequor.

Ad te diligendum / premijs me ímuitas · ſupplicijs terres. Si enim dilexero / perpe tue felix ero. ſi neglexero / meternum pe= ribo. Nec ex tuo dono ſcio · attamen (heu me miſerum) aure ſurda pertranſeo. non ſatis curans / promiſſam dilectionis mer= cedem. nec debite metuens / ſi non dilexe= ro / periculi immimentis magnitudinē. Ni= chilominus domine tu meum noſti deſideri um · neq; ignoras meum imperfectū. Igi tur o deus meus / qui caritas es / caritatem infundis / caritate delectaris miſerere mei Tu qui michil odiſti eorum que feciſti / qui ſolem tuum oriri facis ſuper bonos et ma= los / pluiſq; ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos / qui ⁊ nulli te denegas / niſi ſoli illi qui te non de= ſerat / qui etiam caritatis legē verbo ⁊ ex emplo nos docuiſti / ſcribe queſo ſanctiſſi mam caritatis legem in corde ſerui tui infi delis / mei inquam miſerrimi peccatoris / de tua tamen bonitatē multum preſumentis. ſcribe eam (precor) ſacre lancee q̄ latꝰ tu um aperuit ſtilo ſeu calamo / cū p̄cioſi ſāgui nis tui / quē p nr̄a ſalutē fudiſti attramēto ſeu rubro · vt hanc non ſolum ſcire / ſed et

facere atq; impleré veraciter valeam. Et si
dómine tibi placuerit / adde adhuc etiam
pro efficaciori huius scripture impressio=
ne / sanctos clauos / qui manus et pedes
tuos foderunt · necnō lac / quod beata vbe
ra / tue virginee mris / tibi prebuerunt. Et
nisi ita feceris dómine / inuanum quodāmo
do michi precipis / lege timoris / legeq; a=
moris / in veteri testamento / et in testamen
to nouo / ut te diligam. Idem sensisse vi=
detur dómine / ille singularis amicus et a=
mator tuus / cum diceret / Da domīe quod
iubes / et iube quod vis. Nisi enim domīe /
nostrum tu conatum iuueris / sibi ipsi reli
ctus / remanebit mānis. Sine te quippe /
michil validum · michil sanctum. nec quis q̄
sanctus viribus suis. Verūtamē noui q̄
dómine / q tu ꝓmptiō es ad ḡciam dādū /
quā nos heu simus ad desiderādum / et ac
cipiendum. Hoc dico in ꝓpriam meam o
fusionē dñe / et in tui iustificacōnem. Ex=
ponitur preceptum de diligēdo et quid sit
totum Cap secūdū Ego

Bene sum memor dómine / tui d di
ligendo precepti / ad sciendum /

sed vtinam etiã ad faciendũ. Nescio tamen michilomĩ? si recte intelligam que legi ꝛ audiui. Vbi ergo ego deficio/doce me obsecro domine. Precipis domine ut te diligam ex toto corde. p quod intelligo. ex toto intellectu/sine errore. totũ videlicz intellectũ/in tuũ captiuando obsequium. Ex tota mente. per quod accipio. ex tota memoria/sine obliuione. Ita ut michil misi te. ꝛ q̃ ad tuũ ptinẽt honorem/meamq; salutem/cogitem. Et ex tota aia. p hõ capio ex tota voluntate sine cont̃dictione. sic q; mandatis tuis pmpte ꝛ pfecte obediam. ab eis nec in psperis. neq; in aduersis/declinando. Et tandem addis ex tota fortitudine/seu ex omnibus viribus. per quod intelligo/ex ommibus potẽciis ꝛ viribus anime executiuis Si iste intellectꝰ est secundum te/confirma eum precor domine in me. Si aliter fuerit. doce me/rogo te. Etiam vellem scire libent̃ domie/cur i dilectionis huiusmodi precepto/ad elausulas singulas/addideris/totum. dicens/ex toto corde/ex tota mente et cetera.

Ait dominus Quãuis secũdum meorũ

seruorū eruditorūq; tuorū t dicōez verba/ h̄ varie exponant (t bene) iste tñ quē teti gisti intellectus eorundē verborū / non est mē ceteros minimꝰ · t ideo digne/ tue me morie cōmendamꝰ . Si autem vis habere verborū horum breuem sētētiā/ itellige sic . vt diligas dominū deū tuū/ quātū potes . Ita vt posse tuum/ sit tibi mensura tua . Quia quāto plus deū amas/ tāto plenꝰ ipm habes · Et quāto plꝰ eū habes/ tātó felicior es · Nō tamē tantū diligē ipm tu potes/ quātū ipse diligi potest/ cum ipse sit infinitus/ tu vero finitꝰ . Sufficit igi tur tibi/ vt tantū diligas eū / quātum po tes · C Ego / Bona est dñe hec doctri na/ p quā gracias tue bonitati C Domiꝰ Quoniam vero questionē mōues de totali tate/ audi . Si bene esses in scolasticis īsti tutis disciplinis/ itelligere posses/ q̄ q̄n tum ad ꝓpositum/ idē sūt totū t pfectū · Nam etiā sēm mundi sapientes / pfectio est rei integritas cōsūmata / quēadmodū to talitas / est partiū integraliū rei summa multitudo . Quare illud totū seu pfectum meretur dici / cui michil deest / de hijs que

ad ſuum ptinēt finem. Et talis totalitas ſeu pfectio. in ſpiritualibz. z inē vtutes. eſt ipſa caritas. quā ob hoc apoſtolus nominat vinculū pfectionis. ¶ Ego ¶ Dñe quia ita eſt ut tu dicis. tritus ſum. fateō vltra modum. Quomō enī mortalis hō. poſſet totaliter et pfecte te diligē. Puto nanqz hoc tantū beatis/forte poſſibile Dominus ¶ Nō ex toto erras. Audi tn diſtinctionē. et ſic intelligere poteris que ſtionem. Totalitas ſeu perfectio capitur quandoqz ſimplicit absolute ſeu ppie. Et tūc poitur p re cui nichil omnino de eſt. et in qua eſt oīe qđ melius eſt eſſe. ꝙ nō eſſe. Sicqz ſoli deo conuenit. Etiā capitur qñqz non ſimplicit. ſed ſcdm quid/z contracte. Et ſic pomit p talire. cui nichil đ eſt. de hijs. que ſibi. iuxta ſue ſpeciei/vl ſue nature. vel etiā gracie ſupaddite cōdicionē competunt. Sicqz pt cōuenire creaturis. In pcepto aūt dilectionis. noueris totalitatē ſeu pfectionē capi/non p hijs. que homi ex natura optūt ſed protibus que homi optūt p mores z ḡciā. Et debes ſcire ꝙ totalitas ſeu perfectio.

ſcdo modo accepta. diſtīgui pt. in hitua-
lē que eſt in pueris baptizatis. et adultis
dormiētibus. et ceteris huiuſmodi. necnon
in cōtinuam ⁊ actualē ſine interpolacōe.
vt in beatis/atq; in diſcontinuatā ⁊ in-
ruptam/qualē admimus oportz eſſe in oi
bus in gratia. gratum fāciēte exiſtētibus
Et hec venialia peccata qnq; ſecū trahit.
Ex hijs collige. q; quicunq; eſt ſine pecca
to mortali/eſt in ſtatu totalitatis ſeu p-
fectionis catholice ¶Ego Bona ſūt que
dixiſti dñe. Sed rogo/vt plam? aliquid
inde dicas ¶Dominus libenter. Totum
ſeu perfectū qnq; capitur ſtricte ⁊ p oibz
que haberi poſſent ⁊ et qnq; large ⁊ p hijs
que alicui de neceſſitate competunt. De
ſecundo non de ꝑmo modo totalitatis ſeu
pfectionis ⁊ ꝑceptū dilectionis intelligen
do/potes ipm bene implē. qđ ⁊ ſufficit ad
ſalutem. Sicq; capiēdo totū ſeu pfectū/
nō ſolū expedit ⁊ ſed ⁊ neceſſariū exiſtit.
vt nec cont nec ſupra deū/ſed ⁊ nec eq̄liť
deo quicquā diligere ꝑſumas. Et ab hac
totalitate ſeu perfectione diligendi. nēo
ſe excuſare valz. q; vſu rōnis ſaltē nō carz

Perfectio quid sit · et quomodo est duplex · Capitulum · iij Ego

Tetigisti aliquid domine de perfectione / occasione huius termi totū / de q̄ materia opto plenius informari Dñs Intellige · q̄ vera iustorū p̄fectio / consistit essencialiter & per se / in amplitudine caritatis dei & p̄ximi / p̄ceptorumq̄ dei / ex caritate observatione · Accidentaliter vero / seu instrumētaliter / consistit in consiliorum dei / ex caritate impletione · Precepta enim ordinantur ad ea · que caritati sunt contraria / scilicet contra peccata · Sed consilia ordinātur ad remouendū ea / que caritatis p̄fectionem posset impedire / licet nō omnimode sint caritati contraria / ut sūt peccata venialia · Ad caritatis autē p̄fectionē tendere / tenētur religiosi (ꝓpter p̄fessionis solēnitatē) p cōsiliorū semitas · qđ est cautū · secularibus vero sufficit (licz difficulē & periculose / id possit fieri) ad huiusmodi p̄fectionem caritatis ire p̄r viā mandatorū dei Ego Domine · ex hijs videtur eligendum · quod religiosi sint perfectiores /

et ín ſtatu pfectiori./ q̃ cõmuniter ſecula=
res · cum illi per artas / cõſiliorum tuorum
ínceḋant ſemitas· et iſti ambulent p vias
mandatorꝝ tuorũ latas · Attamẽ cõſtat /
q tam ín veteri q̃ ín nouo teſtamẽto / vtri
uſqꝫ ſexus fuerunt homínes / atqꝫ ad hũc
hodie ſũt / qui nõ ſecundũ conſilia tua / ſed
ſecundũ tua pzecepta vixerũt / ín cõiugio
cõſtituti / diuiciꝭs abundãtes / ⁊ ea que ſũt
ſeculi neq̃q̃ deſerẽtes / q̃s tñ magne fuiſſe
perfectõnis / mĩme dubitam? · Exemplũ
de abzahã · dauid · et ceteris ¶ Domínus
Bene arguis · Sed audi declarationem ·
Aliud eſt eſſe perfectũ / et aliud eſt eſſe
ín ſtatu perfectionis. Circa quam mate=
riam multi errauerũt / diſtínctionem hanc
ignozantes . Stat igitur aliquos eſſe ín
ſtatu perfectionis / qui tamen ſunt ímper=
fecti · quales ínterdum reperiuntur tepi=
di religioſi / verbis et mõzibus diſſoluti ·
habitu religionis quaſi contẽti. Sic et e
contra / ſtat nonnullos foze ín ſtatu quaſi
ímperfectionis / qui tamen ſunt perfecti ·
quia perfectozum habent opẽra · quales
nonnulli repiunt̃ ſeculares / etiam laici ·

operibus caritatis abūdātes· necessitate i
euitabili seruientes seculo ·/ sed toto affec
tu adherētes deo. Est tibi quoq; notādū·/
q; perfectionis status est duplex. Quoꝝ
vnus est perfectionis acquirēde· alter per
fectiōis exécēde. Primꝰ iudicat securiō·
et consistit i exercicijs spiritualibz ·/ quibz
ad caritatis apicē ascendit· utpote in vo
tis tribz religiosorū· disciplinis· ieiunijs·
oracōnibus· ꝛ ceteris huiusmodi. Secun
dus videt altero pstātior ·/ licz sit piculosi
or· ꝛ obsistit in ponendo aiam p frībz·/ ex
abūdantia caritatis. Et quēadmodū iste se
cūdus/ptinet ad ouiū xpi pastores·/ ꝛ rec
tores ecclesiaꝝ·/ puta plātos·/ episcopos·/
abbates· ꝛc̄/ ita pmꝰ spectat ad religio=
sos/ ꝛ seculū reliquētes. Ego Dñe ex
verb tuis hijs elicio·/ q; i sola caritate consi
stit vera pfectio. Et q; ꝫ dicēdus ēpfecti
or·/ qui caritatē habuerit maiorē ·/ etiā licet
statum teneat īferiorem Vnde videt ꝛ mi
chi /q; religiosi īmaīter quodāmmodo di=
sputent ·/ de superioritate suorum ordīnū ·/
nisi ad caritatis excellentiam habuerint re
spectum Domine Recte iudicasti. ꝫ

fac ⁊ vives ¶ Et dominus rursum / Debes etiam notare / q licet innumerabiles possent dici perfectionis gradus (quia in domo patris mei / mansiones multe sunt) · tamē ad certā poteris eos reducē diuisionem. Dic ergo / q perfectio / seu totalis caritatis / seu perfecta dilectio / capta secūdū totalitatem diligibilis ⁊ diligentis / scilicet creatoris ⁊ creature / sit vna. Et hꝫ nulli creature est possibilis. Sed est ⁊ alia / capta secūdum totalitatem absolutam / scilicet solius diligentis / qua diligentis affectus / totus semper in deum feratur. Nec ista est alicui viatori possibilis · sed habet tamē locū in patria / in beatis. Insup ⁊ adhuc alia / capta sedz hanc totalitatē / qua excludunt ea / que dilectionis motui in deum repugnāt. Nec viatoribz possibilis ē · ac ad salutē / sufficiēs ⁊ necessaria ¶ Ego Dñe quia docuisti seruū tuū saluberrima / gras tue pietati · letificat quoqz / q non a me omnem requiris totalitatē seu perfectionē in diligendo / sed otentaris in aliq̄li · Sed ve misero / quia nescio si in gradu sim infimo / aut minimo / tue dilectionis ·

vel si inde quitꝫ habeam. Fac ergo metū misericordiam/ misericordia mea. Tendē-di ad perfectionem signa/ ⁊ instrumenta. Capitulum Quartū. Ego

Sium dñe iam bene informatꝰ de totalitate/ in p̄cepto de diligē-do/ et de pfectione/ sed vellem (bone dñe) libēter aliqd audire/ etiā de hoc/ quia supra dixisti/ q̄ religiosi michilominꝰ teneantᵉ ex solēmitate pfessionis/ ad totalitatē seu pfectionem quandā dilectionis/ p̄ alijs. ¶ Dominus Et in hoc exaudiā te. Tu non satis obseruasti/ verba que dixi. Non enim dixi/ religiosos ad pfectōz obligatos fore sīplici ter/ sed dixi ipos ad pfectōz tēdere debē. Intellige ergo/ q̄ valde felix essꝫ religiosꝰ si pfectus foret. sed si hoc non potest/ sufficit sibi ad salutē/ vt intentionē habeat/ in dilectione semp pfitiendi/ et ad pfectōz veniendi. ¶ Ego. Bone domine/ desidero audire a te/ siqua huiꝰmōi tendentie sint signa/ ex quibz intelligere valeam in me/ an sim in tali tendentia/ an nō. ¶ Domin? Quia cupis proficere/ non de dignor te

instruere. Signa tendendi ad pfectiõz / multa sunt. De quibus ista pauca nota. Signũ bonũ huiꝰ tendencie est / si semp steteris hũilit̃ ī timore dñi. de meis domis / tibi p me collatis / te ñ extollẽdo. neqz ꝺ tuis viribus / ac de bene per te actis / pre sumendo / sed totaliter / hominẽ michili / te ex corde reputando / omẽmqz hominẽ / te meliorem estimãdo. Bonum qz huius tendencie signum est / si p dei amore / libenter consolacões carnis / mundiqz prospera respueris atqz aduersa / tam corpalia / quã spiritualia / libent̃ sustinueris. Silit̃ signũ bonum tẽdendi est si ꝺsciencia tuam sepe discusseris. si pure ⁊ frequẽt̃ ꝺfessus fueris / cũ firmo emẽdãdi ꝓposito ℂ Ego Heu me miserum. qui pene michil de hijs signis tẽdencie in me inuenio. Miserere michi dñe. ⁊ me paterne emẽda / obsecro ℂ Domin9 ℣ Si emendare te volueris / dabo tibi etiã doctrinam / de medijs seu instrumentis / quibz huiusmodi tendenciã ad perfectionem / iuuare poteris ℂ Egõ Eya domine dulcissime / hoc desidero ex toto corde. ℣ Dominus ℂ Si vis ad

dilectionis tēdere pfectionē/ necesse est/
vt studeas mentis tue vicōsas passiones
edomare· puta ire· mūdie· accidie· suspi
cōnū ⁊c· Puritatiq; ⁊ trāquillitati cor =
dis/ opam dare· Occupacōnes sup fluas
vitare· Verboz ⁊ mozū leuitates fugē.
Silenciū ⁊ solitudinē diligere· Orocōes
frequētare· Affectum ⁊ mtellectū/ spiri
tualibz occupare· Ad deum sepius suspi
rare· Corde frequenē dicere· O deꝰ me
us· quando vis michi dare/ vt pfecte te
possim diligē· Deū i cunctis suis opibuꝰ
benedicē· A pficiēdi studio nō tepescere
Cogitāreq; sepe/ quā magnā mercedem re
cipient/ qui magni fuerūt i pfecta dilec
tione· Sic enim mercatores faciūt· q̄ co
gitantes de lucro/ laboribz nō parcūt· eti
am licet timeāt de piculo ¶ Ego· O dñe
deus meꝰ· quā vtilia mstrumēta tēdendi
ad pfectam dilectōnē/ seruū tuum mdig
num docuisti· ꝫ (ut videt) satis ardua·
⁊ absq; tua gra/ michi quodāmodo impos
sibilia// Domin ¶ Nō audisti aliq̄n/ q; q̄
impossibilia sunt aput homines/ possibilia
suut apud deum· Habeto pficiendi bonā

volūtatē · spera in deo / ⁊ fac quod ī te ē · sicq; cito sencies / per grām facile / quod p naturā fuit difficile · ⁊ qđ videbat impossibile / sēcies paulatī multū possibile.

Signa quibus coniectura / si quis sit in caritate. Capitulū · v · Ego

EX quo bone dñe / tā dignant meam ignorātiam docuisti / de signis ⁊ instrumētis tendendi ad pfectionē dilectōmis. Val de desidero etiam audire / de signis (si qua sint) vnde intelligere valeam / an sim ī caritate ℂ Domine ℣ Nisi parcerē tue simplicitati / darem tibi responsū / minus gratum. Cur non ad mētē tibi venit qđ scriptū est / quia nemo scit / an amore aut odio dignus habeatur. Verūtn / quia nō curiose / sed studiose inquiris / non psumptuose sed pie cupis / accipe quod petis. De lege cōmūi / noueris hec signa nemīnem satis scire posse · presertim quibz habeat đ hoc certitudo · sunt tamē nōnulla spiritualia exercicia / ex qbz directa tie spes ocipi pt / si qs ī hijs freqns fuerit / atq; ī tribz vsq; in finem pseuerauerit / q hic ī caritate sit

Verbi gtãtia · perpende bene in te / si deum semp / aut saltem frequẽter / in cunctis tuis cogitacõnibz / verbis / et factis / habeas pre oculis · ipm vbiqz presentem sentiendo · et quomõ ipe scrutatr cũctoz renes ⁊ cor= da pẽsando · ac ipm ꝓpterea in omni loco humiliter reuerendo · hoc est bonũ signũ · qz non sis sine caritatẽ · Jtẽ bonũ ẽ signũ / qz habeas aliquid de caritate / et qz non sis absqz gra / si libenter cum deo in oratiombz aut meditacõnibz / et de deo cum hominibz loqueris · atqz loqui de deo / si libẽter in p= dicacõnibz aut lectionibz audieris. Jtem si deũ libenter videris in suis opibus miri= ficis · et in venerabili altaris sacramento · Proinde gras agẽdo · Jtem si delectaris visitare loca · in quibz frequẽtius dm inuenit · puta ecclesias · sãctoz limina · et alia loca sacrata. Jtẽ si (put ꝓpium est amicoz) dño deo tuo / miseris sepi? mu= nuscula deuotoz suspirioz · pioz gemi= tuũ · deuotaz lacmaz / et feruẽtiũ oronũ Ab eoqz gratãter vice ũsa receperis / sua quibus suos honorare cõsueuit amicos / encenia · puta opprobria · iurias · irrisiões ·

labores dolores · infirmitates · grauitates
& quecunq; aduersa · corporalia · & spiri=
tualia / cum magnum non sit p beneficijs
& in prosperis gracias agere · nam etiam
ethnici norūt pro bonis gratitudinē red
dere · si sic feceris cōsidere poteris · te nō
totaliter sine caritatis gracia existē · Jtē
si valde letaris / cum deum laudari a suis
fidelibus audis · & maxime contristaris ·
cum ipsum a peccatoribus i honorari cer
nis · bonum signum est / q; aliquid de cari
tate habeas · Jtem si ex corde congaudes
proximi tui prosperitati · tāquam tue fe
licitati proprie · atq; ex animo condoles
aliorum miserijs · tam corporalibus · quā
spiritualibus · puta infirmitatibz & tēpta
cōnibus · tanq; tuis pprijs adūsis · Hoc
sit tibi signū i bonū / q; nō ex toto a cari=
tate vacuꝰ · Jtē si habueris aiaꝝ zelū · ē
hendo quoscūq; potes ad deū · orādo · vbo
exemplo · increpando · obsecrādo / vt deus
in oīnibz laudetur / argumētum est alicuiꝰ
in te caritatis · Jtem si conatus fueris p
posse sequi me i vtutibus · maxime quas
verbo & exemplo te docui · scilicz imitate

et humilitate · signum est q̄ meus sis filius · cum filiorum sit patribus assimulari Et hoc nō fit · sine notabili caritatis gracia · Et si post hec signa/ hoc vnum adhuc adiectum signum in te senseris · scilicz vt ꝓpter deum/ veraciter · ⁊ nō ficte/ diligas tuum inimicū · non dolens de iniurijs · p eum tibi illatis/ sed magis ꝺdolens suo/ qz in te deliquit) piculo · ꝑ peccatorū illiꝰ remissione/ cordialiter orandō · spē magnā habere poteris · q̄ non ex toto sine caritate sis ¶ Ego ¶ D dñe deus meus · qui caritas es · da michi hec caritatis signa Tu nosti domine · quia nullus preter te/ sufficit hoc facere. Describitur caritas varie · et quomodo differt a dilectione · et amore · Capitulum · vj · Ego

Libenter peterē (dñe) si audirē · eciā informari · q̄d sit caritas in se · cuius signa (vt premisisti) sunt ita ardua · Oportet q̄ sit aliquod magnū · qđ tā magnifi / cū/ variū signorum/ ꝓrequirit apparatum ¶ Dominus ¶ Bene sentis · recte loqueris · Jam immediate dixisti · quod deus

sit caritas · si hanc vocē bene intelligeres/ videlicet quomodo deus sit caritas / tunc posses etiā alia plura de caritate intelligē Intellige ergo iuxta apli et euāgeliste mei/qui plen? fuit caritate/scilicet iuxta iohānis verba/ quomodo de? caritas est· et qui manet in caritate/in deo manet · videlicet tang? amās in amato / ⁊ tang? pticipans in pticipato · ⁊ deus manet in eo/ tang? habitator in sua domo ppria · et tāquā domin? / in templo sancto suo. Nolo tn putes/ q? deus sit illa caritas essentialiter aut formaliter / que ad diligendum immediate mouet/absq; aliquo caritatis habitu. Hoc enim diume derogaret perfectiom . Sicuti etiā deus nō potest esse alicui? rei causa formalis aut materialis · Sed est bene deus causa rei efficiens aut finalis . Nota etiam q? habitus caritatis pcedit immediate a grā/ veluti a lumine gre infus?. Vn apostol? me? paul? ait Fuistis aliqn tenebre/ nunc autem lux in dño . Ab hac itaq; luce pcedit caritas/ sicut a lumine naturali virtutes pcedūt morales . Deus autē p suā gratiā mouet

caritatis habitum/ad operacōnes caritatis·nō tamē mouet animā sine habitibus Nec caritas michil aliud ē/q̄ dilectio·/q̄ deus amat ꝓpter se·/ꝓximusq̄ ī deo·/aut ꝓpter deū·Est quoq̄ ipa caritas/quedā vita·/que donat a deo·ac ⁊tus uirtutum· cetere aūt virtutes/sunt quasi huius vite mumcōnes·vt nō vita ipa/mortem incurrat p aliquod peccatū·/videlicet mortale. Nā caritas/cū peccato mortali stare non pt·Itaq̄ peccato mōtali aduemēte/ipsa recedit C Ego ¶ Bras tibi dulcissime domie·/q̄ tam dignāter erudis me C Dns Ex quo gracias agis/potiora vt audias dignꝰ eris Aduerte/q̄ caritas adhuc mltis alijs modis describitur·Caritas est ⁊tus·/quā vna queq̄ res habetur tanti/quanti est habenda·qua ⁊ deum videre ardescit animus·/eoq̄ perfrui desiderat· Estq̄ virtus/que melius experientia/q̄ doctrina discitur·Et est (proprie loquēdo) forma habitualis·/superaddita potēcie naturali·melmans ipsam potentiam/ad caritatis actꝰ·Est q̄ amicicia hois ad deū·eoq̄ deꝰ homi suā ꝯmūicat bītudinē

Est nichilomin? ipsa caritas quoq; virtus /p̄mam attingēs regulā / omnē actū v̄tuosū regulātē / scilicet deū. Est q; virtutum fōrma. sine qua nulla vera virt? esse potest. neq; pfecta. venīēs in hominem / p spiritussancti infusionē. potenciam excedēs naturalē. que potest ex spūssācti gracia/ simł & ex hois merito/ augeri quidē / ꝯ neq; minuī. quipocius tota/ p̄ peccatū mortłe corrūpit̄ / atq; extīmāt̄. Et esti ncipientibz studiū a peccato recedēdi / tā quā t̄nin? a quo. In pficiētibz est studiū i bono pficiēdi / tāq; t̄nin? ad quē. In perfectis vero/ est deliderīū / deo semp inhrēdi. tāq; t̄nin? in q̄ quies existit / delidrata & fīnalis ¶ Ego // Dñe alta sūt que dixisti / & nescio an cuncta sane intelligā / Dic igit̄ (Obsecro pissime domine) ali quid inde plan?. Presertim scire vellem/ an caritas/ dilectio/ & amor/ sint vnum. Et quid tamē tibi facio/ cum te diligo / & amo ¶ Dominus. Non possum tibi adū sari / quādo humilit̄ cupis informari. Potes nō in cōgrue capere vnū p̄ reliq̄ / qn̄ de caritate fit sermo. Est tn̄ caritas p̄prie

loquendo/gracie·dilectio/uolūtatis·sed amor/nature.Vel amor importat magnū affectū ad deum·dilectio/maiorē·sed caritas/maximū.Vñ ptz q̄ sūt vnū i re./ sed differunt aliqualiter m racōne. Ex hijs potes ꝑpendere cōsequenť./q̄d michi facias/cū me diligis. Vt tamē amplius tue condescendā simplicitati. Dic michi quid est carum./vnde caritas nomē/sedz pueros m scolis/videtur ꝑpť cōsonāciam habere:Nōne qđ ꝑciosū ⁊ non vile:Et quid (pueriliter itez loquēdo) est dilectio./nisi duor/q̄si ligacō./aut collecio:Et quid amor sit nisi animor vnio:Ecce (o paruule) lac tibi exhibui./qui cibum non capis solidioris verbi. Igit cum dñm deum tuum ex caritate amas aut diligis/tūc eū/⁊ nō aliud ab eo/ocu piscis./⁊ vis eo frui. ipmq̄z vis habere./ ⁊ possidere./atq̄z ideo eū prepomis cūctis tibi caris./cōplacenciā habens magnam m ipsi? pfectiombz./dolenscq̄z valde./q̄ a te/ ⁊ ab ommibus/non potest digne satis honorari. Et m hijs poterjs ad tātū delectari/si frequens ⁊ constans m talibus

fueris / q̄ spūs tuus in deū q̄i absorbebit · vnus quasi spūs cū deo factus · nichil desiderans / michil volens / nisi quod ipe / cum maxima cordis dulcedine. Nec quicq̄ videbitur tibi difficile / p ipius mimio amore ymo et mortem turpissimam / libenter sustinebis ꝓpter ipm / ex maxima dilectione ·

EGo. Eya predulcissime domine · laus tibi / mille millesies · et in infinitum pluries · quia tam pie docuisti meā ignorāciam Bone dñe · quod posuisti in seruuli tui vt cumq̄ cognitionē / pone (queso) hoc ipm etiam in meam affectionem. Nosti nanq̄ domine / quia sicut ardere parum est / ita ꝛ lucere vanū · nisi igitur vtrūq̄ iunxeris / vnum sine altero michil michi proderit · Da ergo vt lux cognitionis in mēte / etiā ardeat igne amoris in corde

De figuris caritatis · eiusq̄ laudibus · Capitulum · Vy duodecimum

Ego

IDeo dñe · q̄ nō inconuenienter dixerim / caritatē esse aliquod magnū in simplicitate mea. Et (vt michi videt) non potest satis laudari · Vnde desidero valde (bone

dñe) vt non dedigneris / paupculo tuo a liquid de ei? cōmendacōne referare? Do mm? Quamuis esset vtilius / caritatis nosse exprimētaliter opationē / quā eius scire magistraliter cōmēdationē / tamen vt eo amplius ꝺsideres eam habere / quo magis intellexeris ipsam pluribus laudum titulis fulgere / audi que dico. Caritas figurata est / in illa arbore euangelica / que fructus bonos facit. Item figurata ē p psalmistam / in vmbra alarum / in qua ipse sperauit. Item in aquila ezechielis / cui? facies desuper ipsorum quatuor. Item in archa noe / in qua nullus periit / 7 extra quam nullus saluatus fuit. Item figuratur per aurorā consurgentē / diei eternitatis prenūciā. Item p aurū terre euilath / supra cūcta mineralia optimū. Item per nō mixtum balsamū · quia nō admittit peccati mōtalis cōsorcium. Item p clauē regni celorū · qz nemo sine caritate hēbit illic introitū. Itē currui helie assilat' · quia p ipaz in celum vehit'. Itē ipsa compatur euāgelice margarite · p qua emenda / res cetere sunt distrahende. Item compatur

melli de petra: quo gustato / ionathe oculi illumiabant. Item compatur vestitui de aurato: quo celestem sponsā psalmista vidit indutam. Item designatur per solem: in quo deus suum posuit tabernaculū. Itē vestis nupcialis ipsa verissime accipitur: sine qua nemo ad celestes nuptias itromittitur. Demq; ipsa etiam p velum templi / quod in morte mea ruptū est / ꝑfie figurat: quia p peccati mortē / seu mōtale peccatū / et ipsa rumpitur. Adyecit domi? Nec si nō tibi sufficiunt figuratie / audi adhuc alia de caritatis laude. Caritas est virtus uirtutum: inter omnes uirtutes tenens principatum. Ipsa nanq; ceteris virtutibus tribuit vigorem. et cunctis bonis operibus prestat valorem. Quare et recte dicitur pond? sanctuarij: qua cuncta bona ponderātur in cōspectu dei. Ipa adue mēte / omiā sūt sana. ipa abscedente / omia sunt mania. Sine ipa michil validum: cū ipsa totū sanctum et meritoriū. Sicuti liquoribz cūctis / supnatat oleum / ita sup virtutes omes / ipsa tenet dominiū. Vt inter metalla prefulget aurum / sic inter virtutes

ipsa omne excellit meritū. Ipsa multitudi
nē cooperit peccatorū · ⁊ stole p̄me reddit
ornatum. Ipsa enim bonorū est mat̄ / cūc
ta reddens pacata · ⁊ ideo merito im̄ fruc
tus spūs / p apostolū meū paulū / in capite
locata. Caritas est gr̄a g̃ratz · caritas ē sū
ma sūmarū oim meritorū · Qui eā habet m
chil illi deest · qui eā nescit / omi bono dficit
Cum quo ip̄a habitat / hic ⁊ aliorū bonis
cōmūicat · ⁊ quo amplio ipse se alijs impē
derit / tanto plus diues fit · Hec est etiam
illa / que sola inter regm / ⁊ perditionis fili
os discernit · Inqua sola quoqz / lex p̄det
⁊ pphete · Hec est insuper sūmū sacrifitiū /
ad placandū deum sine quo nec martiriū /
aut quodcūqz aliud bonum / potest deo es
se acceptū · Hec quoqz est illa virtus / quā
dyabolo maxime p̄sequitur in homie · quia
valde eam odit / cum nouerit / q̄ deus ip̄az
plurimū diligit · Contra hanc virtutem /
nulla preualet fortitudo · nlla potētia · nl
la violentia. Quia ipsa cūctis est fortior ·
non metuens mortē · neqz oia mūdi ⁊ in
fermi / tormenta · Igit̄ qui eam habet / Faci
le cuncta despicit · michil est qd̄ ip̄m terrē

possit. Qui eam habet/testimonium habz quia sit filius dei. Qui eam habet/perire ñ potest/etiam si totus mundus cōtra eum esset. Sic nāqz ipsa/hominem deo/z deū homini conglutinat inseparabiliter (q̄diu adest) q mortalis/fit quasi immortalis. infirmus fit insupabilis. z terrestris fit celestis. ymo fit quasi diuinus/ex pticipatiua vnione/qua in caritate iungitur deo

¶ Et addidit domina/Audisti ne satis de laudibus caritatis. z placz ne talis virtus?

¶ Ego/D clemētissime dñe/gcias tue clemētie/agāt (oro) omes sācti tui. qz docuisti me tā bona/cōdi meo sup mel/z fauum suauia. O quā felix essem/si q̄p piam de tam nobilis/z maxime virtutis donarijs/adipisci possem. Eya bone dñe/qui nosti seruuli tui desideriū/ne paciaris (queso) mēdicū tuum a te abire vacuū. Tu enī sola es (pissime dna) q̄ largiris caritatē.

Humilitas valet ad obtinendū caritatem. Capitulum. viij

Domina/Audiui bñ (inquit dñs) tuum intentū. qđ qui dē approbarē/si non videretur psumptuosū

Tu nanq̄ p̄sumis tē dignū ad recipien=
dum/tam p̄tiosū caritatis donariū · et nō
satis attendis /an habeas aptū ad hoc ī
quo ip̄m accipias vasculū . Vasculū loq̄r
cor tuū · qđ (vt nosti) est adhuc peccato
rū ⁊ viciosaꝝ passionū spurticijs/ plenū ·
Vide igit si sit iustum /ut tanta puritas /
ī tam fetentem piciat cloacam . ¶ Ego
D domie deus me? · parce obsecro/ parce
mee temeritati · ignosce ignosce mee īiqui
tati · miserere miserere mee īfirmitati · suc
curre succurre mee cecitati ¶ Peccatorē me
cōfiteor · beneficijs tuis /me īdignū fateor
Caritatem petere tamen p̄sumsi · quia eam
peccatoꝝ multitudīnē coopiri ītellexi .
¶ Dominus. Verꝝ dicis. q̄ caritas pec=
catoꝝ mltitudīnē coopit · sed ītellige de
hijs qui peccata sua/ p̄ cōtritionē ⁊ ofes=
sionē humiliter aperiūt · nō de illis qui sua
peccata ex timore aut tumōre dissimulāt/
aut absc̄ōdūt. ¶ Ego D dñe · mō ītelligo
q̄d vis. ¶ Puto enī q̄ velis vt p̄ius exhibeā
hūilitatē/ aīq̄ accedā ad caritatē ¶ Dei? de
beo fūdamtū hūilitat ī me fodē · et deinde
ad caritatis fastigiū aspirare. ¶ Noui domie

q̄ hec est via regia. ⁊ hic ordo nr̄onis ē. vt primo purgacionem recipiā / antequā querā salutis medelam. O sancta humilitas. mat̄/ custos/ ⁊ ornamētū / ceteraꝝ v tutū. veni ad me/amore ei9/ qui te nos v bo ⁊ exēplo docuit. atq; ab hora sue natiuitatis/ vsq; ad mortē crucis/ te in oībus suis gestis/ comitē habuit. q̄ ⁊ mri sue / cūctisq; maioribz suis amicis/ te tā familiarē fecit/ vt in eis vbiq; reluceres. Veni obsecro i cor meū. Veni ⁊ dic michi/ q̄s ego sim. ut p hc̄/ dño deo meo/ valeā placere. ⁊ ad caritatē apt9 fieri. O veneranda humilitas/ ope tua adiut9 / cognosco me pcatorē vilissimū. omni miseria plenū. attn̄ vane adhuc p̄sūptuosū/ nullo dei bn̄ficio dignū/ dāpnacioni ꝑpetue/ vltra quā millesies (ut timeo) obnoxiū. Peccaui nāq; innumerabilit̄/ cōt̄ dñm deum meū. ⁊ in sanctos ei9. cont̄ meipsū ⁊ in ꝓximū meū. ex infirmitate/ ⁊ inscipiēcia / n̄ tā tū/ sed ex mera malicia. De quibz (ut timeo) nūq̄ satis contritus sū. nūq̄ sufficienter confessus. nec vnq̄ digne pro hijs / vt debui/ satisfeci Et nescio p certo/ si in

conſpectu diſtricti iudicis dñi dei mei/ſint michi dimiſſa peccata · aut forſan in futurum reſeruata. O miſericordia mea/ domiè deꝰ meus/ ne intres in iudiciū (obſecro) cum ſeruo tuo/ quia nō iuſtificabit in conſpectu tuo/omis viuēs. Tibi nāq; ꝑpriū eſt miſerè ſemp ⁊ parcè. Non autem dubito domine/quin multi ſint in inferno ꝑpetue damnati/qui minus te offenderūt quā ego · Attamē illos ꝓdidiſti/ michi pepciſti Locū penitēcie/ ⁊ ſpaciū vite/ michi miſericordiē indulſiſti · illos e medio/ad moriēdū i diſpoſitos tuliſti · O deus meus/ ad quā tam tibi ꝓnde obligor graciarū actōnem Non tn̄ (ꝓchdolor) ſic facio · ſed peccata peccatis/cotidie accumulo · offenſiōes heu mltiplico · ⁊ emēdo me i nllo · Ve tibi duricia cordis mei/ q nec tiore horribilis gehēne/nec amore celeſtis glorie/ad cōpunccōnem emolliris. Non propē acceptā beneficia/ nec ob imminencia ſupplicia/ concuteris. Silicē ſupans frigiditate/ ⁊ adamantem duricia/ tuo torpore ⁊ obſtinacōne · Non tibi blandiaris minium de dei miſericordia/ ſtrictiſſima eius neglecta iuſticia

Est enim ⁊ iustus ⁊ misericors · ita nullū relinquens malum impunitum / sicut nullum bonum dimittit irremunératū · q̄ quā vnum citra cōdignū / ⁊ vltra cōdignū reliquū exhibeat . O deus me⁹ / qui nō vis mortē peccatoris / sed magis vt cōūtatur ⁊ viuat / fac cum me perdito peccatore (peto) vt fecisti cū latrone i cruce · cum magdalena · petro · paulo · zachęo · mathęo ⁊ alijs peccatoribz / de quibz magnos fecisti sāctos . Hoc enī dñe mag erit ad gloriā nois tui · cū videlicz vasa ire / cōmutas ex mera tua bonitate / i vasa misericordie · ⁊ cum ea que apta erāt i ītēritū / assumis ad glię celestis complementū . O sancta humilitas / grās tibi / q⁹ tetigisti vtrūq; cor meū / rogo mane semp mecum · ⁊ para iter (dñe) tue ⁊ mee i me (obsecro) sācte videlicet caritati . Scio quippe · quia qui maior ē i hūilitate / h̄ est ⁊ apcior ad pficiēdū i caritate .

De dilectōne proximi ⁊ quō hoc p̄ceptū ītelligat Capitulū xi .

O Via cognoscis teipsum / docebo te / q̄d vlt̄ ptineat ad meū

de diligēdo preceptum. ¶ Non enim michi
sufficit vt diligas me nisi etiam/proximū
tuum diligas in me./aut propter me. ¶
Ego ℂ O bone domine loquere. q audit
seruus tu? ¶ Domin? ℂ Qui pfecte di
ligerē vult deū/necesse ē vt diligat ⁊ px
imum./sicut seipsū. Hoc pceptū dilectio
nis inuit. Hoc recte rationis dictamē
requirit. Quomō nāq; q̄s prudēs/credet
te diligere talē dn̄m/cui? cōtēnis seruū?
Constat etenim/qm̄ qui quempiam vere
diligit dominū/diligit nō tm̄ et ei? seruū/
ymo et ipi? canē./et quicquid ptinet ad
ipm. ¶ Itaq; si vis ut credat tibi/cū dicis
diligo deū/ostende hoc/erga tuū cōseruū./
pter dn̄m. Alioquin dicet/q mētita sit
iniquitas sibi. Si ēm pximū quē vides/
non diligis/deū quē nō vides/quō potes
diligere? Quis etiā diligit regem/⁊ eius
contēnit ymagīnē? ℂ Ego ¶ Bone dn̄e./
libenter volo tui amore/meū diligere px
imū. sed rogo./doce me diligendi modū.
et quis proximi accipiendus sit per vo=
cabulū ℂ Dominus ¶ Accipe p vocabu=
lum pximi/omnez hominē./sit ille inimicus

vel amicus/iustus vel peccator/iudeꝰ vel paganus./ymo oīe qđ est beatū/aut beatificabile/qualis est oīs homo viator./q̄les ꝛ sunt oīes sancti in celo./necnō oēs anime in purgatorio./quales etiā omneꝭ angeli boni sūt. Quia tles oīes/sūt bti./aut beatitudīs capaces·ꝛ ideo tibi sūt diligendi/tāq̄ tui ꝓximi. Sicq; exclusos a dilectōne huiꝰmodi/intellige solū spūs malignos/ꝛ homīes iam dānatos. Quia hij tales/nō sunt ꝑpetue beatitudīs capaces. Debes aūt diligé ꝓximū tuū sic teipsū. Intellige hij sic sane./videlicz nō sedm eq̄litatē/ꝫ sedm similitudinē·idest./dilige ꝓximū silimodo/quo te diligis. si recte te diligis/nō tn̄ tm̄ q̄tū te diligis. Hoc ē dicé./In eo i quo te diligis/illū dilige. hꝰ qđ tibi cupis/ecia illi cupiēdo. Vidigitur/vt diligas ꝓximū tuū ꝑpt̄ deū./i do./ꝛ sedz dm./ex eiꝰdē caritatis sinceritate q̄ teipz diligis/qn̄ te recte ꝛ bn̄ diligis./exclusa oīs sinistre affectionis corrupte=la./puta/carnis/cognacōnis/bn̄ficencie/ā alteriꝰ huiꝰmodi. Tūc aūt recte diligis teipsū/cum te diligis ꝑpter deū./ꝛ ad dei

honorem. vt deus sit finis huius dilecti
onis. non tuipse. Sic dilige t proximū
spiritualiter. videlicet hoc seruato ordine
Primum vt diligas animam tuam. Se
cundo animam proximi tui. Tercio cor=
pus tuum. Quarto corpus proximi tui
Ex hijs poteris elicere/ q plus diligere
teneris animam proximi/quam corpꝰ tu
um. Et plꝰ proximi corpus/quam bona
tua tempalia. Et aduerte diligenť/ q or
dinata dilectione/ diligere debes t teipsū
t pximū/ad triplicia bona ꝺseq̄nda. sez
ad bona supma t maxia/ q̄ ꝺsistūt i felici
tate etna/t ad bona media t magna/q̄ ꝺsi
stūt i dei gra. i vtutibz/ t in bonis opibz/
quibz mediātibz mereri potest ppetua bea
titudo/t ad bona infima/t tempalia/ que
cōsistūt in donis nature. t fortune bois/
mediātibz quibz homo potest (si hijs bñ
vsus fuerit) puenire ad bona media. t tā
dem quoq; ad supma. Verum contingit
quādoq; talibus abuti. t sic melius foret
homi hijs carere/quā ea hēre. Vt patz de
potencia/diuicijs/t honoribz. de sapien=
cia/ fortitudine/pulchritudine/samtate/

eloquētia · et ceteris translitoriis p̄rogatiuis quibz (licet hec dei sint dona / ⁊ in se bona) multi male vtunt / in dei iniuriam / p̄rimoz grauamē / et p̄priā p̄ditionē · Hec bona vltima / debes sub differētia / sub cōdicōe / ⁊ sub certo moderamie / et nō simpliciter / tibi et p̄rimo / velle et optare · videlicet / si ⁊ inquātū p̄desse poterūt / ad dei honorē animaz qz salutē · Et si qñ i bonis huiꝰmodi / p̄rimū dāmificasti / age penitētiā · et labora ad restitucōz possibilē · Alioqui nō credas te secm caritatis legē / ambulare · ¶ Ego Dñe · o quā salutarē michi tradidisti doctrinā · da (supplico) vt eam implē queā · Ad huc tñ vnū me mouet domie · sup quo p̄to respondū · Precipis nāqz vt diligā te ⁊ p̄rimū / cur nō etiā p̄cipis · vt diligā meip̄z · ℣ Dñs Nō fuit hō necessārium / sed foret supfluum · Naturale nanqz est / vt hō seip̄m diligat · Sed et si recte sapis de dilectōe dei / tūc etiā intelliges / quō dilectō tui / includit i dilectiōe dei · Diligēdo q̄ppe recte deū / diligis tuū vez vnicū ⁊ sūmū bonū · diligēdo aūt tuum bonum / vtiqz diligis teip̄m · ¶ Ego

Gracias tibi dulcis dñe. q̄ tam benigne audisti me. Intelligo nanq; iam ex ꝓphe ta/ quomā qui te nō diligit/ sed iniquitatē diligit/ille nō seipz diligit. ꝟ odit aiaz suā

Dilectio inimici quomodo et quare sit facienda. Capitulū .x. Ego

Oxisti dñe iam imediate. quō dilectio ꝓximi/etiā inimicum oꝑhēdat. Ita q̄ etiā tāq̄ ꝓximū/ diligē debeā/ meū inimicū Fateor dñe quia durus est hic sermo. Et quis pt eum/nō dico tm audire/sed ꝫ facto (vt tu vis) implē. Nosti dñe. quomā natura hō nō habet. quinymo recalcitrat. odio laborat. vindictā affectat. ꝫ leta frō te/inimicū respicē nō valz. insup ꝫ sola inimici memoria/ hoiem vexat. Sed ꝫ bestie ex naturali instinctu/nō osueuerūt diligē se ledentes. q̄n poci? eos odio habēt. licet diligē norint eos/ qui ipsis benefaciunt.

Dñs D pauper homūcio. q̄ simplici ē ⁊ aguis. Dic qso. an ñ pl? sis q̄ bestia. Bestia ex naturali instictu regit. tu rōnis ductu. Illa mouet sēsu. tu intellectu Illa mozit tota/ qn caro ofic̄it. tu ꝓpetuo

manes. cū ſpūs cōrpus reliquit. Perpen
de igit. ſi non obligat⁹ ſis merito/ ad ma
iora ꝙ beſtia. Nō tamē nego ħ adeſſe diffi
cultatē/ ꝫ nō ꝺeeꝺo impoſſibilitatē. Quod
igit natura refugit/ gr̄a operari valebit.
Quare ſi p adopcōm̄s gr̄am/ filius ꝺi dici
ꝛ eſſe volueris/ neceſſe eſt ut patrem ī vir
tutibꝫ imiteris. qui ſuis p inimicis ī cruce
orauit. Quēadmodū et pthomartir me⁹
ſanctus ſtephan⁹ fecit. atq; nōnulli alij ſci
ſimiliter egerūt. Attende moyſen et paulū
Quorū p̄m⁹ optauit deleri de libro vite.
pp̄ eos/ q̄ tñ eū voluerīt lapidare. Sed⁹
vero ꝺecupiuit anathema fieri. p eis/ q̄ ſāg
uinē ipius ſitierūt. Intellige ꝙ affect⁹ ī
eis loq̄bat. qui q̄i ſecur⁹ de ꝺei ꝺilectiōe
cōminabat/ quaſi amantis et amati ſepa=
tionē. pter p̄ximi ꝺilectiōz. ſine quo/ ſi
poſſibile foꝛz/ noluit ſolus ſalu⁹ fieri. Ad
vtiq; magnū fuit ſignū m̄ eis fraterne cā=
ritatis. Vade et tu fac ſimiliter. Si autē
cauſaris de rei magnitu ꝺine/ ſcias ei et
magna p̄mia repoſita foꝛe ¶ Rurſū ꝺn̄s
Si oculos velles interiores apire/ poſſes
intelligere. ꝙ inimic⁹ eſſet tibi ꝺiligēꝺ⁹/

pcius quã amicus. Quare? Quia ille ẽ tibi causa merendi/si paciens fueris. iste vero coronam tibi mínuit/ quia nichil ap ponit. Et diligendo eos qui te diligunt/ similis es ethnicis ⁊ publicanis. ymo ⁊ bestijs. qui eciã diligũt suos bñfactores Sed diligendo ínimicos / ⁊ eos q̃ te odẽ rũt/assimilaris deo tuo. ⁊ ei9 magnis a= micis. Modo elige/ cui similari velis po ci9 Ego Brãs tibi pissime dñe. q̃ ita bñ informasti me. Vellẽ tñ libent audire adhuc racões alias/ cur pceperis michi / vt pximũ diligã Dñs Sit tibi racio sufficiẽs/ q̃ ego q̃ errare neqo. nec quẽq̃ decipio. ꝺ̃ pcepi. ⁊ volo impleri. Tamẽ q̃ tard9 es ad intelligẽdũ/ audi adhuc. Proxim9 tu9 ⁊ tu / vemstis origialiẽ de vno pre adã/igit̃ estis fres. Ymmo mag̃ estis fres/ ex vno patre deo. qui vos ad ymagínem ⁊ similitudinẽ suam/ creauit. Etiam eritis sil̃ (si voluerítis) regni ce lestis cives ⁊ heredes. Item hominẽ quia maxime diligo/ debes diligere ⁊ tu/ quod ego diligo. alioquin tuã ad me dilectio nẽ/ p nichilo reputo. Jtẽ diligẽ teneris

ꝓximū · quia hoc est nature ꝺsonū Vides
enī ꝙ omne animal / diligit simile sibi. Vn
de non sine causa / discipulus ille quē max
ime diligebam / dicere frequenter solebat ·
Filioli diligite inuicem . Nouit enim hoc
esse a me preceptū. Et ideo addidit · Nō
solum / si fuerit bene seruatum / satis est · A
postolus meus quoꝙ paulus / ponit effi=
cacem diligēdi ꝓximum racōnem / qua di
ligenter pēsata / posses vtiliter manuduci /
ad dilectionem proximi. Comparat enim
pluries corpus meum misticū (qꝺ ē eccle
sia · cuiꝰ ego caput vtiqꝙ sū) corpi orga=
nico seu naturali. Sic autē in tuo corpe /
vnum membroꝝ alteri nō inuidz / ꝫ mēbra
se inuicem fouēt / ⁊ quasi diligūt / nec vnū
tantū sibi / sed ⁊ ceteris membris seruit / ac
vno leso / alia sibi compaciuntur / sic quoꝙ
esse deberet / in corpore meo misticō · inter
meos videlicet fideles / in dilectione frater
na · vt vno gaudente / alij sibi ꝛgauderent /
ac vno dolente / alij sibi cōdolerent · Hāc si
militudinē / si sepe ꝑ oculis haberes / cito
in dilectiōe fraterna ꝓficeres · Et vt plu
ra / verbis ocludā paucis / noueris / ꝙ ego

totus debeo tibi causa esse dilectionis / tā dei quā pximi. Nec aliquā aliā debes tibi diligendi racōnem assumere / si non vis errare / ⁊ gratis laborare. Attende sup hoc / mellis similitudinem. Quid diligitur in melle? Nonne dulcedo? Itaqz si propter sui dulcedinem / mel diligis / certe diliges ⁊ fauum. Quare? Quia ⁊ in fauo / mel habetur. Est enim fauus / mel in cera. Accipe igitur per mel / dulcedinem dilectionis diuine. Per fauum vero / dulcedinem dilectionis fraterne / idest proximi tui · in q̄ est / aut si actu nō est / esse tamē poterit / di bonitas · iusticia · veritas · ⁊ ceteꝫ vtutes que a deo homī insūt / seu esse poterunt. Si autē videris deficere mel faui / ⁊ receptacula vacua / dole · ⁊ ora deum / vt replere ea misericorditer dignetur. Si autem non est de hoc spes (ꝑ ut constat ꝺ spiritibus malignis / ⁊ aiabz iam dampnatis) tunc cōmitte deo. Quia ad talīū dilectiōz / n teneris / eum deū ⁊ eiꝰ dona / in eis non inuenias. Sicut igitur deum diligere debes / quia in se est bonus / sic etiam diligē debes pximū tuū / qz ex bono deo / bonꝰ ē

aut bonus fieri potest. ex dei bōitate. Hoc est dicere sūmarie. Dilige deum. vt melliꝰ dulcedinem. ⁊ propt̄ seipsū. suasq; perfectiones. ⁊ dilige fratrem. vt mellis fauū. scilicet in deo. si fuerit iustus. aut propt̄ deum. si fuerit peccator. q regredi tamen pt̄ iustificādus. virtutes dī in eo veras / nō tempalia / carnem / diuicias / ⁊c̄ / amādo. Ex hiꝭ collige. q licet duo sint precepta caritatis (dī videlicet ⁊ pximi) distincta / vnū tn̄ sine altero / rite impleri nō potest. Quia nō possunt in accōne separi. Sed si pfecte diligis deum / diligis ⁊ pximū. Et si proximū recte diligis / tunc ⁊ deum diligis. siue ille sit amicꝰ siue inimicus iu deus / paganus. vel. ⁊c̄ ¶ Ego ℣ D deus meus. parce peccatis meis. Quia nescio. an digne diligam amicos. heu. quomodo tūc sincerit̄ diligere potero inimicos. Tuum donū hoc erit domine. Igit̄ qd mihꝰ est in me (rogo) suppleat̄ p te

Ad diligendum deum mouent beneficia et perfectiones eius. Cap. xj.

Ego Multū michi necessaria / de pximi dilectiōe (dne) docuisti huiuscemodi tuū

valde regĩcior . Sed reuertamur · obsecro ad primum / & maximum mandatum · scili cet de diligẽdo deum · Ibi enim multa ad huc me mouẽt · super quibus meliꝰ infor mari opto · Specialiter tamẽ libenꝰ habere aliqua / meã tarditatẽ i tui amorẽ incitãcia ¶ Nõ enim satis me (pchdolor) mouet / qz tu hoc precipis / quia faciẽtibz promittis bo na / & quia nõ curãtibus / mãris mala · ido adde queso / aliqua attractiua ¶ Domine Miror de tua ruditate · cum audieris se= pe / de diuina potencia · sapiẽcia · & bonitate · an ne i istis copiosam habeas amoris ma teriam ? ¶ Ego ¶ Verum quidẽ est dñe / quod dicis · sed & verũ ẽ (p vt nosti) qd ego dicere volo · Delectat me bone domine tecũ loqui · quare rogo vt mecum habeas paciẽciã · & ne aũtas a me indigno tuo ser uo faciẽ tuã · Quicquid enĩ dñe tu dicis / hoc magis michi sapit · dici? me illumiat · plus me inflammat · & tenacius memorie mee inheret ¶ Domine ¶ Multa sũt q ad diligendũ deum / merito homis mẽtẽ mouẽ debent · Beneficia solent facile mouere an mum · sed oportet te circa talia esse cautũ

Non enim deus est diligendus / tantum propter beneficia / aut munera / cum sic diligere consueuerit etiam ipi adulatores / auari / mopes / & fatue mulieres. / sed potiꝰ deum debes diligere / propt̃ suas multas & magnas pfectiones. Hoc est / propter semetipsum. Dilige ergo deum / non tãtum quia tibi bonus / & tibi misericõs / sed quia ipse in se est bonus / & quia in se cũlũ misericordia eiꝰ. Est tñ michilominꝰ deꝰ ꝓpt̃ sua bñficia diligẽdus. / sed non tñ principaliter. / nec solum ꝓpter beneficia / sed principaliꝰ & maxime / propter ipsiꝰ pfectiones. Alioquin haberes deũ vilio rẽ / & dona eiꝰ meliora quã ipsũ. / quia ipm non diligeres / si tibi non benefacerꝫ. Igi tur cum multa gr̃arũ actione / debes eius recipere beneficia. / sed non debent pdes affectionũ tuarũ illic sistere g̃dũ. / quiym̃o / debent pgere vltra / vsqꝫ ad ipsum benefactorem / & in ipsum / p amorẽ intimũ. / ita vt in ipo solo principaliter tuꝰ delectet̃ animus / etiam si nullũ tibi conferret bñficiũ

Ego D dñe. / iam notabilem me do ceusti punctũ. / gracias tibi. Scribe ipsũ

rogo in corde meo / ne obliuiom per me tradat. Et dic queso seruo tuo / aliquid de tuis pfectiombz C Dominus / Qui tuis celum & terra / & omnia que in eis sūt / dicant intelligentibz / de dei pfectiombus satis / tamē quia de numero simpliciū es / cum quibus libent mea est sermocinacō / audi. Quis soli lucem / lune splendorem / & stellis fulgorem dedit? Quis noctis tenebras / & diei claritatē fecit? Per quē facta sūt elementa & elementa? Vnde est motus orbium / & vicissitudo tpm? Per quē in aere suspendūt nubes / vt q̄nq̄ pluat / q̄nq̄ se cōtineat? Vn vis influēdi astris / in inferioribus istis? Quis spirat aerem / & quis ventorum facit alteracōnē? Quis volucrum species in aere discernit? Quis in eis pennarum varietatem / & modulacō num suauitatem posuit? Per quem fit maris fremitus / & tranquillitas eius? Quis aquis posuit termimū / ne cooperiat totā superficiem terre? Quis numerabit pisciū & beluarum in mari & vndis varietatem? Quis terre multiplicat fecunditatem? Quis replet eam pecudibz / animātibus /

reptilibz/ ⁊ vermiculis ⁊ A quo viscera ⁊
re/ ⁊vene/ dotantur/auro argento aliisqz
mineralibus/ ac preciosis lapidibus ⁊ A
quo recipiunt arbores/fructum/herbe/vi
rorem/flores/odorem/gemme/medendi
vim/ ⁊ radices/sanandi effectum ⁊ Vnde
mest melli/dulcedo/aceto acredō/ vngen
tis/fraglancia/vino/virtꝰ cor letificādi/
cibo/vis corpus sustentandi ⁊ Vnde est in
hominibus/complexionum varietas/ lin
guarum diuersitas/ morum singularitas/
tantaqz in facieb3 diserepancia/ vt vix duo
ita similes inueniantur inter mille/ q̄ in eis
non notari aliqua possit differencia ⁊ Hec
sic vel breuiter perstricta sint/ vt ex hijs
sensibilibus/eius qui omnia hec facit vide
licet dei tui/elicias aliqualiter potenciam/
sapienciam/ ⁊ bonitatem/atqz perfectionē
Sed longe amplius relucet diuina po =
testas/ in inuisibilibus ⁊ celestibus/ pu
ta in spiritibus/ humanis ⁊ angelicis/
nobilissimis creaturis suis/ ⁊ in eorum
virtutibus/ gracia qz ⁊ gloria. Hec ta =
men omnia/parua sunt/respectu perfec =
tionis illius quam habet deus in se. ⁊

que per se est ipe. Modo considera. an ne talis domin⁹ sit honore ⁊ amore dignus ¶ Ego ¶ O domie de⁹ meus. quā magn⁹ ⁊ pfectus es in te. qui tam magnificus i tuis reluces creaturis. Eya quis michi dabit / vt te digne velim. sciam. ⁊ valeam diligere. toto cōde. teq; honorare. laudare. benedicē. ⁊ glorificāe suotissime. ¶ Nosti domie. quia null⁹ preter te / hoc michi potest tribuere. Igitur qui moues affectū / cōfer etiā in hijs obsecro effectū. Beneficia particularia quomodo ad dilectionem puocāt Capitulū xij Ego

O ijssime dñe dixisti iuxi⁹. q; beneficia habeāt efficaciā puocā di ad dilectionē. q; q; cautelā adieceris / de nō sistēdo ibi. vellem ergo libēter (si tn tibi nō displicer) audire a te. quomō me habere debeā in re cogitando specialia beneficia tua illa. que michi indigno tam misericordit ⁊ largit cōcessisti specialit. ¶ Nosti enī q; grossius sum ¶ Domin⁹ ¶ Cogita. si quis tibi oculū erutū / vl nasū / manū / aut pedē amputatum / restitueret / q; dilectū talē haberes

Igitur multo fortius vtiq; diligẽ debes/ eum qui te totũ fecit/ scõm corpꝰ ⁊ aiaz· deditq; tibi/ esse ⁊ viuere· Qui te non be stiam/ non terre vermiculum/ non insensa tam rem/ fecit sed/ creaturam racõnalem/ eterne beatitudinis/ cum sanctis angelis capacem· Qui scõm corpus/ te fecit sa= nũ/ integrum· robustũ· nõ claudũ· nõ ce cũ· non monstruosũ· nõ defectuosũ· Qui non pmisit te in vtero matris/ in infancia in igne/ aqua/ aut aliꝰ in piculis diuersis/ (ꝙ vt multis cõtingit) añ legittimã eta tẽ interire· Quiq; a multis piculis anime ⁊ corporis/ te (ut nosti) p totã vitã tuã pseruauit· Ymmo ⁊ a tibz/ nõ nunq̃ mi raculose liberauit· Qui te multis donis/ naturalibz/ fortuitis/ ⁊ gratuitis/ hono= rauit· parẽtes/ ⁊ si simplices ⁊ paupes/ honestos tñ ⁊ catholicos/ tibi prouidit· Si enim habuisses parẽtes infideles/ pu ta paganos/ vel iudeos/ etiam possibile ẽ te fecisse vt ipi· Quiq; tibi/ scõm aimã/ cõtulit ingenũ bonum· memoriã tenacem· racõnẽ pspicacẽ· litteraz scieciã optẽtẽ· virtutesq; naturales ⁊ morales· Et (qd

hijs ampliꝰ est) qui tibi post natiuitatē carnis/ concessit renasci. per sacri baptismatis gratiā sēm spiritum. Qui animam tuam tibi dispōsauit. per sanctā catholicā fidē. Qui etiā te nō solū/ inter suū clerū/ suosq; ministros/ leuitas t sacdotes/ sed et inter domesticos suos/ scilicz me religiosos/ tam solēpnis religionis/ ānumerare dignatus est. Quiq; cetera bona omnia/ (si qua habes) tibi gratis/ absq; tuo merito/ cōtulit. t plura alia cōtulisset/ si te ad eiꝰ gratiā aptasses. atq; adhuc paratus est. alia plurima bñficia oferre. si tu ydoneum te ad ea faceres. Nūc itaq; cogita diligenter. an ne talis benefactor/ sit tua dignus dilectione. vt eū super oīa diligas. Ego ✠ D dñe deus meus. quanta dignus sum cōfusione. t quanta demerui supplicia. quia nunquā pro tot/ tantis/ t talibus benefitijs/ tanto bñfactori (heu me miserū) fui vnquā gratus. neq; te domīnū deū meū p hijs (vt debuisse) dilexi. Sed t (qd peius est) te ad iracūdiam/ meis peccatis/ puocare n erubui. mala tibi p bonis reddēdo. Et (vt verꝰ t fateā/

dñie) quãdo tua dona ĩ me recogito / meaq; mala que feci cõtra te/mẽte ptracto (qđ / vtĩã frequenci? facerẽ) mirum ẽ/q; cor meum p dolore non rũpit̃ · ꝛ qđ ñ tot? ĩ lacrimas amarissimas / resoluor Quia tã piũ/ mãgnũ/ ꝛ potentẽ dñmũ / tam grauiter/ offẽdi · ego nequam ser?· stercus · ꝛ vermiculus · puluis ꝛ cinis · ad nichil valens dñe · nec ĩ aliquo vtil̃/ sine tua specialissima gra. O dñe de? meus · misericordia mea · ignosce · ꝛ emẽdacõnẽ queso largire. Creatio ꝛ redemptio · quomodo ad dilectionẽ faciũt · Capꝫ xiij

MIsericordissime dñe Ego dic rogo michi figmẽto tuo · siqua sint adhuc alia · ĩ tiũ amorẽ ĩcitãcia. Nosti nãq; mei tarditatem ĩtellectus · ꝛ frigiditatẽ mei affect? ℂ Domine Satis es tardus · ꝛ frigidus (ut fateris) si te nõ mouẽt/ que supra ꝫmemorata sũt ℂ Ego O dulcis dñe · mouẽt quidẽ · sed libenter haberem copiosam materiã · p fastidiũ ꝓpellẽda miseria · ꝛ ad excitandã meam pigriciam Igitur ne irascaris (q̃so) mee importũitati ·

C Domine T Quia pius desideriis/ consueui promptus intendere ./ accipe quod petis. Tactū est immediate supra/aliqd de hoc/p quē facte sis. Audi nunc quomodo sis facte· atq; post pdicōnē reparatus· idest./ qualiē sis creatus ./ t redēpte Que duo/si bene pensares/sufficientem diligendi dominū deū tuū /materiam habes Considera diligenter./ quia facte a domio deo tuo es./ qnātū ad aiam/ad ei ymaginē t similitudinē. Ecce quāta nobilitas./ habere in se ymaginē./ t similitudinē dei . Et cum in adam p originale peccatū pieris/facte filius mortis ppetue./ añq; esses nate in hac luce/ego ppē te fieri hō n dubitaui .Mortalē me feci /tui amore ./ vt a morte te liberarē./ t ad vitā reducēm Noluí te redimere auro vel argento./ neq; per angelum./ vel vllam creaturam./ sed placuit magis michi/hoc facere meo proprio sanguine./ nimio tui facte amore Ecce quanta pietas./ seruū redimere domini sanguine· Ideoq; pensa bñ./ si ego dignē sim viceuersa non amore C Ego T Fate or domie dulcissime./ q supdigmissim? es./

omni amore ⁊ qui possibilis est creature tue. Et parce ⁊ q nunquam digne te di = lexi. Vtinam adhuc hoc possim facere do mine ⁊ tuo ex speciali munere. Sed quo = niam dixisti domine / mei ad dei factū ymā gínem ⁊ similitudínem / obsecro ⁊ doce me am simplicitatem ⁊ quid sit in anima mea / dei mei ymago ⁊ ⁊ eius similitudo.

¶ Dominus Multa de hac materia di ci vtiliter possent ⁊ sed accipe pro nūc pa rum inde ⁊ pro tui informacōne · quia in fe rius loquendum erit inde lacius. Ymago dei in anima tua relucet / si tuo pro modu lo in fatigabiliter memor dei fueris ⁊ deū intellexeris · ⁊ deum amaueris. Tūc enim facis hoc / quod semp facit deꝰ · quia ipe semper memínit sui ⁊ intelligit se ⁊ ⁊ amat se Ideoqz totum quod viuis / debes referre ad memorandum ⁊ intelligēdum ⁊ ⁊ aman dū ⁊ atqz ad laudādum sūmū bonū ⁊ qd est deꝰ. Hoc si feceris / creacōnis tue digni = tatē / qua ad dei tui ymaginē / sedm aiam / factꝰ es / in te salubriter expmis. Simi litudínē vero dei in anima tua / ita intelli ge · si deū tuū / cōsideraueris esse bonū ⁊ iustū ⁊

miſericordē. ⁊ ſic ō ceteris eiꝰ virtutibꝫ. ⁊ eum imitari conatꝰ fueris. vt etiam ꝑ tuo modulo/contendas eſſe. bonus. iuſtꝰ. ⁊ miſericors. dei tui ſimilitudīne vtiliter in te oſtendis. Vides ergo qm̄ dignior eſt ymago/quā ſimilitudo. Nā ſimilitudīne quādā/habent cū hoīe/etiam pecora. quia mouentᵉ. ꝺmedūt. bibūt. ⁊ ſecūt. ſicut homo. Ymaginē autē hoīs/michil veracit̄ habet. niſi alt̄ homo. eiuſdē cū ipo nature. cuiꝰ eſt ymago. Pro hiꝭ ꝙ dilige dnm deū tuū. ⁊ diligendo lauda. laudādoꝙ ꝑſeuera. Quia ad hoc/tā nobiliter/creatus es. Quod ſi feceris īdefitenter/eris beatꝰ ꝑmiter. Ego. Eya domine deꝰ meꝰ. gras tibi. quia tā ſignanter mea illumiaſti cecitatē. Dā queſo ſeruuo tuo. in hiꝭ ꝑfectū efficacē. Hoc michi dom̄ie (vt noſti) ē valde neceſſariū. Tua factura ſū. opꝰ tuarꝫ manuū

De redemptione et vita redemptoris. Capitulum xliij. Ego

Dn dum ſatis dixiſti (domine) de repacōne. ſeu redempcōne mea. ꝑ tuā facta paſſiōꝫ

qualiter illa facit ad tuā dilectionē ¶ Do
mine. Non possūt omnia simul dici · ne
q3 multa simul capi. Audi igitur nunc cō
sequenter / quod postulas · ꝛ ꝓpter tuā de
ymagine ꝛ similitudine questionem dila=
tum. Magnum est / quia te creauit · mag
num similiter est / quia te redemit. Sed dic
michi in simplicitate tua / quid horum tibi
videtur maius? ꝛ quid te in hijs ꝓmouet
amplius? ¶ Ego // Dñe (vt verū fatēā)
vtrumq3 beneficiū / creacōnis videlicet ꝛ
redempcōnis / valde magnū est · me tamen
magis mouet / ipsa redempcō / q̄ creacio
¶ Dominus // Et quare hoc? ¶ Ego //
Domine · in mea / ꝛ oīs creature / forma
cione / videtur q̄ tua magis resplēdeat po
tēcia · que vt placuit oīa fecit · sed in mea /
ꝛ tocius gn̄is humani redempcōne (dñe)
plus videtur tua relucere caritas · que se
continere nō potuit / quin redimeret ꝑ te /
quod prierat ex se. Etiam dñe · sine labo
re cuncta creasti / sed maximo cum labore
ꝛ dolore / nos redemisti. Nam per verbum
fiat / omnia facta sunt · sed per verbum in=
carnatum / crucifixū / ꝛ mortuū / que lapsa

erāt/ reformata fuerunt. ¶ Nosti quoqz domine/ qz michil nasti ꝓfuit/ nisi redimi ꝓ fuisset. Ergo pijssime domie/ plus michi sapit/ magisqz me tibi afficit/ ⁊ obligacō rem me tibi reddit/ quia per te redemptꝰ sum/ quam qz per te creatus sum. Domine si erro/ doce me./ ⁊ ignosce peto ¶ Dñs ¶ Non erras/ sed recte iudicas. Habes etiam tecum ꝯcōdātes in hoc patrū sentē=cias. Vide igitur quomodo sis gratus./ gratitudinem ostendendo dilectione./ ⁊ dilectionē probando operis exhibicione. ¶ Ego. ¶ Habeo (bone domine) voluntatem./ sed tribue (precor) facultatem complēdi/ que dicis./ agendi que vis Meū est dñe applicare vasculum./ ꝫ tuū est infundere oleum. Da ergo pijssime domie/ vt nūquam obliuiscar/ quomō/ vt ne ꝓ seruū redimeres/ teipsū tradidisti. Vt reum mortis absoluēs/ mortem sponte subijsti. Vt mortē nostrā occideres/ vitam libenter posuisti. Vt exules tuos/ ad celestem reuocares patriam/ per te exilium xxxiij quasi annis/ voluntarie pertulisti. Vt ouem centesimam/ ⁊ dragmam

decimàm/recupãré posses/ ꝓprios hume
ros spontáneos supponere/ ⁊ domum to=
tám euertere/ factus homo/ mánens deꝰ/
non distulisti. Beneficia ímnumera/ nobis
terre vermiculis/ conuersando nobiscum
exhibuisti · docendo · consolando · sanándo ·
obsecrãdo · increpándo · propter nos quo
qꝫ vigilando · orando · ieunando · discurrẽ
do · ⁊ labores ímnumeros/ sustínendo . Et
licet nostri amore/ hec nostra ímfirmá do=
míne pertulleris/ non tám diuínitatis tue
virtus/ ínterim latere mortales potuit ·
quínymo ín náture mutacione/ ín spiritu
um ímmundorum expulsione/ ⁊ mortuo=
rum suscitácõne/ mirifice resplenduit · Et
quíd pro hijs tálibus ac tantis recepisti
dñe beneficijs/ á nobis miseris ? Certe mo
dicam gratitudínem · ymmo (quod prꝰ
est) ínurias · blasphemias · contumelias ·
irrísiones · ín dictis / ⁊ factis tuis / obser
uatores · ínsidiatores · detractores · calũ=
niatores · ⁊ tandem persecucõnes mánife
stas · Nam dixerũt tibi iudí. Non est ħ
homo a deo. Sabbátum nõ custodit. No
uáx ⁊ potatõr vini ẽ. Amicꝰ publicanoꝝ

homo peccator est. Samaritanus es. ⁊ demonium habes. O domine deus meus. quanta est tua paciencia. quia tam humiliter sustinuisti talia. Gracias (dulcissime domine) tibi ago. vtinam acceptissimas. ⁊ desidero. vt omnes sancti tui id supplent. quod miserie mee non valent. Omnia enim hec ptulisti. mei amore. Heu q̃re ego te nō cordialissime diligo. ego nequam seruus tuus. quem tu tamen ita vehementer diligis. Passio domine summarie pro excitanda dilectione. Capitulum xv. Ego

Gracias tibi bone domie. quia tam laboriosam. ⁊ dolorosam. mei amore duxisti i tris vitā. ⁊ ḡuissimam. ⁊ crudelissimam habuisti vite finem. vnde adhuc amplius tibi obligor. Et quāḡ huius hystoriā sciam. audirē tñ libenter eam dñe. a te. vt ex tua collocucōne. valeam ad ampliorem tecum familiaritatem peruenirē. Loquere ergo (dulcissime domine) vt audiat seruus tuus. non solum auribus corporis. sed pocius auribus cordis intimis.

Domine memento: ⁊ diligenter mente ptracta: quomodo tui amore: p tuaq; salute: i vltima cena me habui ad meos discipulos. Quid eis feci: ⁊ que eos docui: ac qualia eis predixi: vt ⁊ ipsi postmodū alios de hijs informare possent: Cum eis caritatiue cenaui: Traditorem meum: a cena non repuli. Agnum paschalem ad terminandum veterem legem cum eis comedi. Pedes eorum: manibus propijs laui: atq; linthEo deterSi. Cur hoc fecissem: ipsis declaraui. Meipsum: eis ex maxima caritate: in cibum ⁊ potum: sub eucharistie misterio: dedi. Sacramentum corporis ⁊ sanguinis mei saluberrimū: sic instituI: ⁊ nouum testamētum inchoaui. Sermonem lōgum: profundū: ⁊ omni suauitate plenum: eis feci. Contristatos: consolari curaui. Patri meo: eos cōmēdaui. Nō tantum pro eis: sed ⁊ pro credituris per verbum eorum in me: orauI. Post hec: cū eis in montem transiui olivetI. Scandalum eis venturum in me: aduentum meorum inimicorum: ⁊ petro negationē: predixi. Orando ter ad patrem: pro calicis

immīnētis ablacione / in tantam veni sicut verus homo anxietatem / vt sudor meus fieret tanquam gutte sanguinis in terrā decurrentis. Interim appropinquabat iudas cum armatis / qui t osculo me tradidit illis / quibz me prius p triginta argēteis vendidit. Fugiunt a me discipuli . petrus dicit se me non nosse. Inimici mei ligant me / derident me / trahunt me hinc in de vt latronem. Vix quisquam michi cōpatit . Ex fuga discipulorz / t de eorz desolacōne / tristicia michi augetur. Velāt michi oculos / supra dorsum meum fabricant / conspuunt faciem meam / alapis t colaphis me fatigant. Subsannacōnes / blasphemie / iniurie / cōtumelie / t vexaciones quas sustinui / non sūt omnes scripte A pontificibz / rege / pside / scribis / phariseis / t eorz ministris / cōtempt9 sū. A flis testibus sum accusatus / ab iustis iudicibus sū cōdēpnat9. Nemo p me fuit / nullus michi astitit. Ego tanq̄ mut9 / os nō aperui me excusare nolui. Tāq̄ fatuū in alba me veste dirisērt / t velud culpabilē / flagellis t virgis / absq̄ aliqua pietate

corripuerūt. Veste purpurea abiecta/vt fictum regem/me induerūt. Spinis coro nauerunt. arundinibz/caput meum pcus serūt. ⁊ arundinē p sceptro/michi i ma= nū dederūt. Irrisorie genua corā me flec tebāt. ⁊ aue rex iudeorū/dixerunt. Ala pas michi dederūt. ⁊ faciem meā ospuert Sine cessacōne/crucifige crucifige/cōtē me clamauerūt. Tandēqz optione eis da ta per pylatum eligendi/elegerunt latro nē. ⁊ me tāqz priorem/damnari ad mor= tem crucis/sua importunitate obtinuerūt Suppliciū crucis/ pprijs portauī hume= ris. ad montē caluarie. inē latrones / q̄si vnꝰ essem ex eis/cū fatigacōne maxima. Vino mirrato/cum felle mixto/me pota uerūt. Vestibus me spoliauerunt. In ter ram me proiecerunt. Funibus in cruce / sic me extenderūt/ut ossa mea omnia pos sent dinumerari. Violenter minis me cla uis crucī confixerunt. ⁊ crucifixum inter duos latrones erexerunt. Illudentes ca pita mouebant. vt de cruce descenderem/ si rex israhel/⁊ filius dei essem/ suggese= runt/vnus latronū etiā me blasphemauit

Sed ⁊ nimium auxit meam afflictionē / dolor matris mee / hec videtis. / cuius cor noui. Quam ⁊ pro aliquali cōsolacōe. Johanni cōmēdaui. Ad tātam vem angustiam / q ad patrem meum clamaui. Deus deus mey / ut quid dereliquisti me. Cū / sicio dixissem / áceto cū ysopo me potabāt. Milites inter se vestimenta mea sibi diuiserunt. / ⁊ super tunicam in ostilem sortem miserunt. Causā mortis mee super caput meum pylatus posuit. trīs hebraicis / grecis / ⁊ látinis / scribens. Hic est ihesus nazarenꝰ rex iudeorum. Post hec omnia dixi. Consūmatū est. Et nondiu post / sb iunxi Pater in manus tuas cōmendo spiritū meum. Hoc dicto / capite inclinato / tradidi spiritū. / cum multis mirabilibz. / que p totum mundū fiebāt / in detestacōz tanti scelens. / quod in me ꝑpetrabatur. Quo facto / latus meum / lancea militis aperuit. / vnde sanguis ⁊ aqua veraciter exiuit. De inde fui de cruce depositus / ac sepulture traditus. ⁊ quamuis reuerent / tamen multum ꝓpter matrem meam ⁊ secum existentes / dolenter. Hec omnia tui

amore / & pro tua sustinui salute. ¶Nunc igitur / vide bene / an meruerim / vel non / vt diligas me: atq; viceversa / paciaris saltē aliquid propter me. ¶Ego ✠ D domine deus meus / confundor mimis in meipso / q nunq; (heu me miserum) te dilexi / vt debui. Et nescio si quicquā tui amore / pacienter tuli. Domine da graciam obsecro / vt emēdare veli / sciā / & valeā me / veraciter

Circa passionem cōsiderationes ad deuotionē valentes. Cap. xvi

¶Ego

Opiosā mīstrasti michi dñe. de tua dilectione tractādi materiam. ¶Non tamen sic tangit cor meum / vt vellem: heu. culpa mea. Vnde videtur q rebus insensatis / sim insensibilior: & lapidibus (heu) durior. Cum enim in cruce mortem sustine res / terremotꝰ factus est: tenebre facte sūt: petre scisse sunt: monumenta aperta sūt: mortui surrexerunt / tibi quasi compaciendo / & iniurias contra te factas. detestando: ego autem (prochdolor) parum tibi compacior. D magna pīcilitas Tu propter me pateris / tam grauia: & et

vix cor meum tangere vult ꝓpter te/ cō=
passionis affectio aliqua. Si essem tuis
ex membris/tuq; michi caput/non possē
vtiq; non dolere te dolente. Ne tibi duri
cia cordis mei. Siqua pietatis viscera/
forent in te/ & bestiam pati videres talia/
posses naturaliter (vt puto) nō i merito
ad ꝺdolendū moueri. & nō te mouet (heu)
cum vides dominū deū tuum/tam grauia
propter te/ex nimia sua caritate/perpeti
O amma mea attende. ymmo oīa mea in
teriora/ & exteriora considerate./ & diligen
ter perpēdite./quis sit hic qui patitur. q̄
lia sint que patitur./ & ob quām causam
patitur. Certe is qui patitur. est verꝰ de
us./vnigenitus dei patris./ac verus hō./
ꝓmogenitus virginis matris. & ex conse
quēti/ipe est/rex regū./dns dnancium./&
princeps regum terre./& per consequens
nobilissime complexionis. Ipse est etiam
iudex viuoꝝ & mortuorum./vnicuiq; secū
dum opera sua redditurꝰ. Hinc vide (o
amma) consequenter/qualia sunt que tal'
ac tantus pati dignatur. Talia certe sūt/
& tam immāma/q; per os ꝓphete cōqueri

cogitur ⁊ dicere. O vos omnes/ qui trā
sitis per viam/attendite ⁊ videte/ si est do
lor similis/sicut dolor meus. Responde ei
(o anima mea) ⁊ dic. O domine/vere nō
est dolor similis. Tu nanq; habuisti dolo
rem sup dolorem/ ꝓpter multiplicē passi
onem Nam passus es in inferiori porcio
ne racionis anime/ cui potentie sensitiue
comūicte sunt. Ideo ex sola tribiliū yma
ginacōne/tristis facta fuit (teipo teste)
anima tua/ vsq; ad mortē. Passus es eti
am toto corpe/ ⁊ in omnibz mēbris tuis
Nuda a planta pedis/vsq; ad capitis ver
ticem/ non mansit in te sanitas. Passus
quoq; es/ nō solum in teipo/ sed ⁊ i tuis
tibi ꝺiunctis/ videlicet i mre tua/ tuisq;
in discipulis. Quor afflictōnem/ ꝓpter
tuam passionem/optime nouisti. Sed ⁊
augebat tuā domie miseriam/ ingratitudo
illor peccator/ i quibus preuidisti tuā
passionē/ non fructificare posse. Jam eti
am vide (o aīa mea) causā/ ꝓpter quam/
hic talis ac tātus/talia ac tanta patitur
Ecce (o anima mea) tu ⁊ ego/sumus sibi
nostris cum peccatis/ causa tanti dolris

Ut enī p nostris peccatis do patri satis facerē/ et nos reconciliare/ nosq; d dyabolica potestate/ et a ppetua dāpnacōe eruere./ valeat/ tam crudelia tormenta/ amore nostri spōte tollerat. Non pepcit sibi (o aia mea) dñs deus noster./ vt pcé possit é et michi. O caritas dñi dei mei. o peruersitas nequā seruí./ q; estis distātes ¶ Dñs Quia bene arguis/ docebo te./ vnde amplius moué poteris. Vide (o homo) oculis tue mētis diligenē/ meam in cruce dispositionem. Sto nanq; in cruce extētis brachijs./ vt quocies venire volueris ad me/ in amplexibz suscipere queā te. Pedibus strictissime affixus sū cruci./ vt intelligas q; recedere non possum./ neq; velim a te. Manibus sto cōfossis./ vt scias/ q; michil contimere velim/ de hijs que desiderantur a me. Et scias quod clauí non retinent me in cruce./ sed caritas/ qua ab ēterno dilexi te./ si tamen in mea perseueraueris et tu dilectione. Propterea nāq; et vt nū quam obliuiscerer te/ in manibus et pedibus meis descripsi te./ tam fortié et studiose et caritatīe. Ymmo et adhuc aliud q;

hijs est maius ꝓpter te feci. Nam oībus hijs quasi non contentus / lancea militis feci tibi aperiri latus meū. vt tibi liberum darem introitū ad cor meum. Vt hīc qꝫ intelligeres / ex quāta caritate mortuus sum pro te / ⁊ tandē / vt ocius te ad me possem allicere ⁊ vt obligacio valerem astringere te michi / vinculo perfecte dilectionis / ꝓmaui tibi de latē meo post mortem meam / veraciter sanguinem ⁊ aquam. Sanguīē quidē in redemptōis pcium. ⁊ aquā in ablutionē criminū. Sic te / sacramentorū hic emānciū efficacia / libertati restituendo. ⁊ innocencie redonando

Ego ID caritas dei mei. ymo caritas dei meus. nimis est vltra modū / quod ꝓ me fecisti. Mirum est valde / q cor meum ꝑ amore tui nō rumpit / quādo tāta signa amoris ī te ad se expitur. Vere tu es sūmus amicorum. cuius amor modum nescit. cuncta transcendit. nullamqꝫ compacōnē admittit. Quis michi dabit / vt tn aliqualem tibi vicissitudinem rependere queam? Scis domine quia nullus ad hoc sufficit / nisi tuipe Igit bone domie rogo

transeat quādoqꝫ cum effectu in affectū/ quod de tui dilectiōe capio p intellectū

De amore uiolēto: eiusqꝫ cōditionibus. Capitulū xxij

Ego bene memini domine: dixisti superius: q amor/dilectio/ꝛ caritas/ pene vnum sint. Vellem ergo libenter informari de aliquibus que de amore dici solent: quia fortassis eciam valere poterunt/ ad nostrum de caritate/ propositum. Preseritim: quoniam nonnulli loquuntur quandoqꝫ de amore violento/ ideo desidero pissime domie/ vt de hoc digneris meam simplicitatem (si placuerit) erudire. Dns Materia de q̄ tangis/ erit ad propositum non inutilis: si ea bene vti quis nouerit: gracia mea cooperante. Noueris igitur/ amorem violentū/ fore tante efficacie: vt amantis cor/ ardoris sui flamma/ ita vale at concremare/ alienare/ transfigere/ ꝛ captiuare/ q amans non videatur suiipsius compos: sed quasi totꝫ in amati potestatem redactus: animam videlicet amantis/ p amati nimio desiderio/ vulnerando:

ligando/ languidā faciēdo / ⁊ ei defectum
inducendo ¶ Ego // Videtur michi q̄ ali
quando de hac materia legerim aliq̄d dñe
¶ Domin⁹ // Dic ergo q̄d legisti ¶ Ego
Magis vellem dñe/ q̄ tu diceres / ⁊ ego
audirem Plus enim me delectat / magisq̄
edificat (Domine) vox tua . Veruntam
quoniam vis vt loquar / dicā in insipiencia
mea/ quod memorie occurrit . Dicam aūt
orando / vt tu intendas exaudiendo . O a
mor vulnerans · o amor ligās · o amor lan
guorem inducens . o amor defectū faci =
ens · quādo venies ad me / vt secundum te
diligam dominum deum meum ? O dōmie
nunquam hoc fiet in me / nisi per te · Vul
nera igitur obsecro · domine deus meus /
⁊ medullitus transuerbera / omnia interi =
ora anime meus / aculeo supermelliflui a =
moris tui · tam valide / vt ipsa anima dicē
valeat veraciter · Vulnerata caritate ego
sum · Ita vt absc̄ōdere intus nequeat vul
nus amoris q̄uod portat / quin certis fo =
ras prodeat indicijs · scilicet pallore vul
tus · maceracione corporis · profundis
gemitibus · ⁊ altis suspirijs · Alliga etiā

rogo dommie tam ſtricte/ cunctas mentis mee vires/ viculis beneficiorum tuorum/ quibꝫ me tam gratuite preueniſti./ naturā bonam donando./ virtutes infundendo./ ꝛ gloriam promittendo. ut quaſi impotens mei/ ꝛ tuus totus/ michil cogitare/ michil mentis oculis intueri valeam./ niſi te vnicum anime mee dilectum./ ſiue dormiam ſiue vigilem/ ſiue quicquid alias faciam/ ceteris omnibꝫ/ tanquā michili cōtemptis Langueat quoqꝫ (peto dñe) tota anime mee ſubſtātiā/ poſt te./ et ad te tuo ſaluti fero liquefacta amore. ita fortiter/ vt michil deſiderem/ michil requiram/ et michil ſenciam/ niſi vnum. michil michi ſapiat/ michil libeat/ michilqꝫ eſtuanti anime mee refrigerium preſtare queat/ niſi vnum. Sit cetera omnia michi oneri. ymmo et ego michipſi. vt hoc ſolum vnum apprehendere valeam/ quod tantum ſufficit quietare animam meam. cum quo vno/ et ego vnum ſiam. quod vnū vtiqꝫ tu es dñe deus meꝰ benedictꝰ. Deficiat etiā (deprecor dñe) in ſalutare tuum/ aia mea. hoc eſt in te. et ad teipſum./ qui es ſaluator meus/

deficiat. Sic autē/a se in teq̄ / ⁊ ad te de ficere/est proficere · Deficiat ergo (oro domine) anima mea feruentissimi amoris tui igne / totaliter concremata. Ita vt quodāmodo ex̄ se facta/ ⁊ supra se rapta/ videatur non subsistere in se./ sed in tui amoris tui abissiq̄ quasi absorpta sit · senciendo non senciens · ⁊ velud amens facta/ intelligendo non intelligens · nulla nature vi/ hunc defectum prohibere valente ¶ Dominus // Ardua de amore petisti · que si obtineres/ non parum proficisses. Veruntamen ego aliqua addam (ait dominus) que tu nō tetigisti ¶ Ego // Do ne domine loquere./ quia audit seruꝰ tuꝰ ¶ Domineꝰ // Pro adductore p te confirmacōne noueris./ q̄ h amor violetꝰ / de q̄ nūc agitur / tangit pulchre in lris sacris. Nā amor vulnerās / innuit per pphetā q̄ ait · Diligam te domine fortitudo mea · Et ibi per apostolum cum ait · Quis nos separabit a caritate dei? Tribulacio an angustia ⁊ cetera. Sed amor ligans/ tāgit per pphetam./ cum ait · Adhereat lingua mea faucibus meis · si non memmero tui

Item ibi cum dicitur. Adhesit aīa mea post te. Amor vero langues/imnuitur p ppheta cum dicit. Renuit consolari aīa mea. memor fui dei/ et delectat⁹ sum. Similiter per apostolum vbi ait Arbitrat⁹ sum omnia vt stercora/ vt cristum lucri = faciam. Sed amor deficiens/tāgitur a p pheta dicente. Quid retribuam domino. p omnibus que retribuit michi? Itē ab apostolo cū ait. Michi viuere/crist⁹ est/ et mori lucrū Ego Gracias tibi bone do mine. quia tu supplesti/ qđ ego neglexi. O supeminencia caritatis dei/ que paren = tum dilectionem vincis. amorē obliuisce ris prolis. affectionem trāscendis comu = gis. ppriam animam/homini in odium ver tis/ et cunctas naturales virtutes/ trans grederis. quando vis venire ad me? michi q̄ hanc sanctam et salutarem facere vio = lenciam amorosam/ ad diligendū dominū deum meū/ amore insupabili/ amore inse = pabili/ amore irremediabili/ et amore in saciabili? Hoc enim vult dicere amor vul neras/ligās. lāguens/ et deficiēs. O deus meus misericordia mea miserere mei.

A

Quomodo quatuor sunt gradus amoris violenti · Capitulum · xviij · Ego

Via vltra mod̄ michi suauia sūt/ qūe tacta sūt dom̄ine de violento amore/ supplico non displiceat · de tam nobli materia plus tractāre . Presertim delectat dom̄ie audire / de huius sancti amoris violenti gradibus · ⁊ graduum conditionibus /si sit distinctio in hijs ℂ Dominus Miror q̄ in tam alta materia delectaris · cum tamen satis haberes agere / te exercitando adhuc in infimis. Vide igitur vt curiositatis vanitate/ non magis q̄ discende veritatis amore/ducaris · ⁊seducaris ℂ Ego O bone domine · parce mee p̄sumpc̄oni · si tibi non placuerit mea supplicac̄o · In tantum enim p̄ sumo de tua pietate domine/ q̄ mee indignitatis non satis sū memor . Igitur dulcissime dñe/ ne irascaris mee temeritati · ⁊ dic dignanter · que seruus tuus audiret libenter ℙ Domin̄e . Vicisti tua importūnitate Idoq̄ audi q̄d cupis/ de violento amore · Quando michi complacet in aliquo / ut eum meo amore

violēto velim honorare/ & dotare/ tūc hūc
ad solam recordacōnem mei /tāta inebrio
interius dulcedine/ & meo vulnero amo=
re/ ut etiam foris inmoteſcat in verbis · q̄=
si habeat mel & lac ſub lingua · & tanquā
fauus diſtillans ſint labia ſua. Ita quod
ex abundancia cordis/ os eius quoq; lo=
quī /de amoris mei dulcedine /ſenciatur .
Qua dulcedine amoris mei preuenire con
ſueui eos/ quos quandoq; de ſeculi vanita
tibus/ ad religionis portum traho / ne vi
delicet obſeruancie· auſteritate territi/ re
trōſum abeant / in egiptum reuertentes
Hec dulcedo ſpiritualis/ deſignata fuit /
per manna/ quo patrū filios iſrahel in de=
ſerto/ cum de egipto eos educerem. Et di
ligenter in ſimilitudine hac aduertendū
eſt. q̄ antequam filij iſrahel / hac dulcedi
ne eſſent digni/ oportuit eos egiptum d̄
ſerere· mare rubrum tranſire· egiptios in
mari perire· & cibos egiptiacos deficere.
Sic quoq; / priuſquam conuerſos de ſe
culo/ manna huiuſmodi conſolacōnis re=
ficiam /neceſſarium eſt/ vt mundum relin
quam/ non tātum corpore/ ſed & mente/

amaritu dñē maris · ideſt mundi triſticiam
pertranſeant calcando · egipti mozes / ideſt
opera tenebraz / cum curribus ⁊ equitibz
ſuis / demergant in mari contricōnis · ac ci=
bos egipciorz / ideſt carnales conſolacio=
nes / amplius non guſtare / neqz habere /
curent . Tunc demum / manna celeſtis cō
ſolacionis erunt digni . In hoc ſtatu me
amanti / ita me exhibeo preſentem / vt ta=
men faciem meam anima eius non videat .
infandoqz ei ſuauitatem / ſed cōtineo clari
tatem · actende eius affectum / ſed nōdum
illuſtro intellectū · ideoqz ad ſequentem
aſpirat gradum . Et hic poteſt dici p̄mus
gradus amoris violenti . Dzo ſecundo g̃
du qūod dicam accipe . Et conſiſtit in h̄ /
q̄ anima deuota ſit amans / ita ligatur a=
mati amore / eiuſqz ardet deſiderio / vt dice
re audeat . Si inuenī graciam coram ocu
lis tuis / oſtende michi teipſum . Sed ſci
as q̄ antequam anima diligēs ⁊ dilecta /
ād hunc aſcendere mereatur gradū / neceſ
ſe eſt / ut feruenter petat · frequenter pul
ſet · ⁊ fortiter perſeueret / dicendo cum p̄
pheta ſepiꝰ . Vſqzquo domīe / oblīuiſceriſ

me in finem ℣ Quare auertis faciem tuam a me ℣ Et sic tandem quando michi placu erit/ miserꝰ anime talis /eleuo intellectū eius/ad cōtemplandū/q̄ oculꝰ nō vidit / nec auris audiuit . Ita ꝙ postea poterit dicere cū ꝓphēta . Vidi dominū facie ad faciem . Et in hac illustracōe/tāto anima pfunditur gaudio/ꝙ nunquā eiꝰ de post valet obliuiscī . eodē gaudio/ tanquā vin culo fortissimo/ut sui impotēs/alligata . In hoc statu cupit aīa amās adire /qđ vi det . sed qm̄ ipsū ē inaccessibile (quia de us/lucē in habitat iaccessibilē) nequit hꝫ ex se pficere. ideoq̄ consequenē ad tertiū amoris violenti aspirat gradum. Et sic fit de vulnerata/ atq̄ ligata/quasi lāguida/ p̄ nimia amoris violencia . Fatigaturq̄ in effabiliter / donec per graciam visitata ⁊ cōfortata / mereatur in diuini luminis ra pi abissum. Ita vt omniū oblita/etiam se ipsā quasi nesciat . ⁊ totaliter in deum trā seat . omnium carnaliū desideriorum tu multuacōne/sopita . sicq̄ in huius anime ce lo/silēcium fiat/ quasi hora dimidia . ⁊ q̄ qđ molestie ꝓus affuit / tūc absorbeat

a gloria. Et tunc anima hec amorosa/ se ipsam quasi exuens/ diuinum quēdam in duit affectum./ vise diuine pulchritudini figurata. in aliam trāslata gloriam. quē admodū ferrū in igne/ in aliam transmutatur formā. Hij sic amore meo languentes/ ppria nichil agere psumūt volūtate. nichilq; ppio reseruare volunt arbitrio. sed totaliter se mee committūt prouidencie. inter prospera t aduersa equanimes. nec occupant se alijs./ nisi ad que violēt? amor meus languens eos impellit. Ita vt quasi sine libero essēt arbitrio./ cum tñ non sit ita. sed manēte libero arbitrio/ excellencior virtus/ ipsū per gracia mouet. t in eo operatur. Hoc pro tercio sit dictū gradu. Verum huic anime amorose/ t iam ꝯsi deiformi/ adhuc quart? restat p sui pfectione ḡd? amoris violēti. nō q̄dem exaltacōis/ ꝛ hūiliacōis. Oportz nāq; vt aīa hec/ ad mstar mei/ obediat ad oīa amore dei. etiam vsq; ad mortem. ponēdo videlicet quādocūq; necesse fuerit/ aiam suā p frībus. nullā ppter deū metuēs aduersitatē. neq; mortē quācūq;. sed magis

cupiens /mecū fieri deo patri/ in holocau
stū odoris suauissimi. Et sic p̄mum homo
erit in mea dilectione consūmatꝰ. videlz
in hoc quarto violenti amoris gradu.
Quia maiorem caritatem nemo habet vt
animam suam ponat quis p̄ amicis suis.
Per hunc gradum fit homo deo maxime
silis. Quoniā fit cum eo quodāmodo im
passibilis ⁊ immortal'. ex quo pati ⁊ mo
ri non metuit ¶ Ego ¶ O dñe deꝰ meus
quā magna sunt que dixisti. Supra me
sūt longe. Timeo q̄ nunq̄ te hijs amoris
quatuor gradibz/possim diligere. Laus
michi lomm̄ꝰ tibi. quia ostendisti michi/ p
fecti ⁊ violenti amoris /gradus. Bonum
michi/vt saltē desiderē. etiā si non totum
apprehendā. De angelorum dilectione se
cundum choros. Cap̄ xix Ego

In suspitionibus dñe ostēdisti
seruo tuo/quō operū tuorū p
fectio ⁊ excellēcia/p̄nt coop̄e
rari ad tuā dilectionē si attēde
considerēntur. Vnde videtur mee simpli
citati q̄ spūs angelici/qui hec melius no
rūt. ⁊ te etiā absq̄ hijs. clarius vident. in

tua dilectiõe sint feruẽciores / & pfectiores / q̃ nos mortales sim9 / aut etiam hic esse possim9 . ❡ Igitur q̃ libenter vellem dñe audire aliquid de spirituũ celestiũ dilectione / si de auditis possem fortassis quippiam / etiã in vsũ meũ / trahere ❡ Domin9 ❡ Quid9 es satis ad sciẽdũ / vtinã et sic ad faciẽdum ❡ Ego. Dñe vtrũq; in tua consistit ptãte / pax in mea volũtate ❡ Domin9 Ne te excusare valeas per ignorantiam / audi que tibi pandam . Noueris igitur / q̃ spũs celestes / qui angeli nũcupãt / multũ me diligũt / Ideo / quia irrepcussa mentis acie / multã iudiciorum meorũ abissũ intuẽtur / quorũ iudiciorũ dilectione / ipsi sunt beati / gloriãtes atq; gaudentes hinc / qm̃ mediante eorũ ministerio / eadem iudicia mea palam fiunt in creaturis / executioniq; demandãtur . Et in hoc specialiter consistit dilectionis eorum materia Archangelos quia ad mea admitto concilia / hoc mirabiliter eos delectat / gaudentq;. quia dispensanda hec / eis per me creduntur . Vnde et racionẽ hinc hauriunt specialem / me diligendi.

Virtutes vero / quia virtutū ⁊ prodigio
rū singulariter norūt in me occultas cau
sas. ⁊ ad exhibendū ea / q̄nq̄ destinant ex
hoc / mea in dilectione / specialem habēt p
uocationē feruēdi. Potestates autē / quo
mā crucis meē specialiter contemplantur
potenciā / vbiq̄ attingentē / delectantur mo
do miro hanc magnificare. ⁊ cum hac /
hominū ⁊ demonum (q̄n op⁹ est) temeri
tatem / humiliare. causam me diligēdi spe
cialē / hinc colligentes. Principatus quo
q̄ cognoscentes inme / quomodo ego sum
pricipiū omniū. ⁊ primogenit⁹ omis cre
ature / ineffabiliter in hoc delectantur. me
diligentes. vnde capiunt a me potestatē
principādi. regnaq̄ terre / ⁊ principatus /
moderandi / deponendo videlicet / cum hoc
ego voluero / potentes de sede. ⁊ exaltan
do humiles. Dominaciones. meum specu
lantes super cuncta dominium. ⁊ quomo
do cum voluero ad nutū meū sunt omia.
⁊ quomō michil fit in creaturis / sine mea
voluntate. sine quacūq̄ tñ mea inquietu
dine / delectabilissimā hinc sibi assumūt.
me diligēdi causā. iocūdātes inestiabilit

m hac speculatione. cum tanta pace / trā-
quillitate / et securitate / vt cetera spirituū
beatorum agmīa / militare et mīnistrare vi
deantur / hijs spiritibus pausantibus / tan
q̄ eorum dommis. Et q̄uis prelibatis spi
ritibz beatis singulis / copiosa sit racio me
diligendi (put audisti) est tamē altior ⁊
maior me diligendi causa / spiritibus illis
beatis / qui throm dicti sunt. Nam hij tan
ta michi familiaritate iuncti sunt / qđ m
eis quasi residens / per ipsos tanquā de cō
sistorio immediate doceo / āgelū ⁊ hoiem /
sciencīā. Ita vt singuli m celo / mfra eos /
⁊ m terra vniuersi / ab eis recipiāt / iuxta
meum beneplacitū. ad meū honorē. ⁊ ad
vniuersitatis conseruacōnē. dignitatū / ⁊
officiorum suorz / moderamē ⁊ gubernacōz
Cherubm autem spiritus / hauriunt de me
qui eterna sum sapiencia / sciēcie plenitudi
nē. De qua admirantes ⁊ letātes m imen
sū / me maxime diligūt. sapiēcie donū / ad
meum quoq; nutum / put michi visū fue
rit / pro vniuersalis ecclesie directione /
⁊ ommum salute / singulis distribuendo.
Seraphm vero spūs beatissimi / p omibz

enumeratis beatis spiritibus/ causā habēt me diligēndi/ hinc potissimam/ quia ego qui caritas sum/ eos adeo michi vniu/ & in amoris mei pelagus absorbui/ vt vnus spiritus mecū omnino esse videant. Quē admodum apparet in aere quē ignis inflā mat. vnde recipit aer & ignis calorem/ & ignis colorem. Ita vt aer non tantū ig nitus/ sed & totus ignis factus/ videatur Et quoniā hoz seraphicoz spirituū di= lectio/ declaracōne indiget āpliori/ si sane intellige debeat/ ideoq; in cōsequentibus de hac plus dicendum restat. Ego. Pul chra dixisti michi domīe/ de angelicorum spirituū dilectiōe. quibus licet assimilari nequeam/ largire tamē rex angelorz (ob secro) vt eos saltem in aliquo imitari va leam. te videlicet ob tuorum equissimorz iudicorum profunditatem/ diligendo cum angelis. ppt cōsiliorū tuorz archana/ cū archangelis. ob mirabilium tuorz mag= nificencia/ cum virtutibus. ob tuā sūmam potenciam/ cū potestatibus. Diligāq; te. vt omniū fontalem principalitatē/ cū prin cipalibz. Cum domiacōmbz/ pter tuum

impturbabile dñmū. Cum thronis/ ob tranquillissimā tuam gubernacōnem. Cū cherubīm / ob sciencie tue pfunditatē. Et cum seraphīm / pter maximam tuā / ad creaturas tuas / dilectionem. Quia michil odisti / eorum que fecisti. Sicut autē (p ut domine tu nosti) celestiū harum virtutum/dilectō est continua/ ꝛ p michil impediri/auerti/ ant īterumpi pt/ quin semper ferat in te/ita largire michi tuo paupculo/ut saltē ad instar eor / te ꝛ ego diligam/ forti? ꝛ frequēci?/ absq; pcati interrupcōne. De seraphico amore. eiusq; graditus. Capitulum

DOmisisti dñe/ xx Ego de dilectōne seraphicor spiri tuū plen? velle disserere/ ex pectat seru? tu? pmissi iple cōnem. Multū desidero nāq; dñe/audire āliquid de modo diligendi / tam nobilis creature. in qua vtiq; dilectō est perfectior/ quā in creaturis tuis racōnalibus ceteris ℣ Dominus ℟ Audi que dico. ꝛ cura/ut aliquid inde in tuum vsum trahere possis. Alioquī quid pdest mlta scire/

et ad sciencie fructum / nunq̃ peruenire ? Quadq̃ esse noueris / in hoc seraphico amore. Quoq̃ primum dicere solueuerunt patres / mobile. Et nō incōgrue. Quia ḣ amor seraphicus / nullā patitur in amando interrupcōnem / per aliquam pausam aut quietem · sed continue et irremissibiliter / fertur et mouetur semper in suum amatū / suiq̃ amoris obiectum / hoc est in deum. Post hunc gradum / sequitur alius seraphici amoris gradus · quem nonnulli dicunt incessabile / idest sine cessacione · hoc est / infinibile / et interminabile. Quia iste amor seraphicus / nullum recepit sue magnitudinis / intencōnis / vel augmentacōnis / in sua actione terminū. Cum ipsius obiectum / in quod fertur / idest deus / sit infinite potencie / sapiēcie / et bonitatis / pulchritudinisq̃ / pietatis / et iusticie / Bene ergo dixit / qui ait. Verum diligendi deum / modū esse / sine modo / quia infinitus est deus. Deinde ponunt aliqui in amore seraphico pro gradu tercio / calidum Et quidem satis congrue. Sicut enim ꝑma actio ponderosi aut leuis / est ad locū sibi

cōnaturalem/ scilicz deorsū/ aut sursū / quē admodū patz in lapide/ t plumis/ nēcnon in terra t igne Ita operacō virtutis amatiue ipsius seraphici amoris/ que bene ig in comparatur/ semper sursum tendit ·ī sum obiectum desideratum/ puta in deū · Quia hec ignea amoris vis/ nullo modo q escere valet/ misi in loco sibi connaturali· Et quāuis nōdum suum ad nutum penetret suum amatum/ est tamē in quadā continua in ipm tendencia· In q quidē dulciter ardet/ t ardēdo ī immēsum se dilatat/ in gaudio ineffabili/ sibi soli cognito· Habet hic amor seraphicus ecia in se/ p gradu quarto/ acutū· Acutum autē in naturalibus dicitur/ quod in motu est velox/ t in penetrando subtile/ p que duo/ in qd tendit puenit· Sic t iste amor seraphicus/ beatissimorū horū spirituū/ a suo cessare nequit motu / quousqz amatum suū citissime t subtilissime/ non solum attingat/ sed etiam q̄ntū possibilitas admittit/ vsqz ad intima /tam profunde penetret / vt modo mirabili/ vnum suo cum amato/ factus videat'· Est quoqz in hō seraphico

amore/adhuc gradus alcior./videlicz qui
tus. Qui a nonnullis iudicatur·esse sum
mus./t vocatur secundum tales/superfer
uidum. Cui tamē alium supsternūt gra=
dum aliqui/quē dicunt simpliciter feruí
dum. Et nonnulli huic supponūt gdū ad
huc aliū/tanquā sūmū./quē dicunt/ mac=
cessibilē. Qui tamē grad9/duo/scilicz fer
uidū t maccessibile/scdz alios/m ceteris
gradibus satis comprehensi vident·. Be
ne aūt hic sūm9 seraphici amoris grad9/
supferuidum noiatur./Quia habz se scdz
aliqualē similitudinē/quodāmodo ad im=
star aque bulietis./ q ex mimio feruore/
extra/t supra se/saltat contmue./licz sua
naturali ponderositate relabat econuerso
m se. Si vero nature virtus ad hoc suffi
ceret (qd tamē nō potest) vt feruor/buli
entem aquam m sursum eleuacōne/absq
relapsu/posset retmere/tunc talis aqua
dici mereretur propie superferuescere./
Idest plus q feruida fore. Ita t iste sera
phici amoris gradus./iuste dici potest su
perferuidus./quia sic m suum amatum
tendens/se/supra se/eleuat/ feruore tam

meffabili ⁊ q nunq̄ in se relabitur · ymo ⁊ (qđ ampliꝰ est) ut suipsius nescius ⁊ extra se factus / totaliter in sui transeat amoris obiectum · i eodem irremissibiliter / ⁊ intimissime cōtinue versando · Et in hoc consistit ꝑprium / ac singularissimum ipsius seraphici amoris / priuilegium . In q̄ nullus amor alius / quantūcumq; feruēs / potest eidem comparari. Vnde bene dixit ille qui ait Non ꝑfecte nec vere diligit / qui cum eo quem diligit / etiam adhuc se ipsum / aut aliquid aliud / diligit . Amor quippe imperfectꝰ est ⁊ q̄diu nō se totum pdit i amato ⁊ cogitat adhuc de seipso.

Ego Ignosce pissime dñe ⁊ quia tā altam ⁊ nobilē materiam / indignus audi ui nescio ob quem fructum . Est enim mi mis vltra me. Regracior tñ tue pietati ⁊ quia condescendere non dubitasti desiderio serui tui. Dñe vt fructum pturiat in me · lectio tam p̄ciosa / hoc i tua stat prin cipalit potestate. Fiat igit pto dñe misericordia tua sup me ⁊ quēadmodū spaui i te

Recõdare precor dulcissime domine/ quõ in superioribz pmisisti/ q velles me de ymagie t similitudine dei in anima mea/ informare latius. Prestolor igitur promissum. Imple queso pauperculi tui desiderium Dominus Non nego pmissionem/ sed reseruaui ad congruã loci oportunitatem/ eiq implecõnẽ. Hoc aũt scire te volo pmum/ qm non parũ tibi pdesset ad cognoscẽdũ deũ/ ipsũq diligẽdũ/ si bñ theologice atq scolastice / nosceres anie tue quiditatem/ eiusq nobilitatem. Intellige igitur /quomõ/ deus est/ viuit/ t sapit/ Ita t ania racõnalis/ p modulo suo/ est/ viuit/ t sapit . Et quãuis aia racõnalis sit vnius nature/ habet tamẽ tres in se vires/ in quibus consistit/ intellectũ scz / voluntatem/ t memoriam . Et sicut in diuinis/ ex patre gignitur filius/ t ex patre t filio procedit spiritussanctus/ ita suo mõ / ex intellectu generat voluntas / t ex hijs ambobus/ procedit memoria . Rursũ quoq/ sicut deq pat t deus filiq/ t deq spũssanctq/ est tm vnq deus / t/ non

tres dij/attamē tres pſone. Ita anima intellectꝫ/ꝛ anima voluntas/ꝛ anima memoria/ tantū vna eſt anima·ꝛ non tres anime/in vno corpore·quāuis tres michi omīꝫ ſint vires. Ecce hēs glōſe trinitatis ymaginē. Accipe etiā eiuſdem in racōnali anima ſimilitudinē. Deus ē caritaſ· bonitas·iuſticia·ſanctitas·miſericōdia· gracia ꝛ gloria·ꝛ ſic de ceteris ſuis intelligē pfectionibꝫ·ꝑ ut etiā ſupra tactū ē Ita deus ymaginē ſue/ideſt anime racōnali/indidit/vt (ſi nō ad oīmodā/ſaltē ad aliqualē conformitatem) habeat in ſe diſimilitudinem·ſcilicet vt homo aial rōnale/ habeat caritatē·ſit bonus·iuſtus·ſāctꝫ· miſericors·ꝛ ſic intellige quoqꝫ de alijs vtutibus. In quibus/de quāto quis pfectior fuerit/tanto cōditoris ſui ſimilitudinē/plenꝫ in ſe oſtēdit/eiqꝫ ꝓpinquior ꝛ accepcior erit. Ego // Non ſum immemor dñe/quid inpricipio dixeris/cū declararet michi/quomodo intelligēdum ſit/ex toto corde/ideſt intellectu/ex tota mente/ideſt memoria/ꝛ ex tota anima/ideſt voluntate. Ideoqꝫ recognoſco

q̄ michi bene est nēcessāriū / vt de anima
racōnali aliquid intelligā ¶ Dñs ¶ Quia
sapis huius sciencie vtilitatē / dicam tibi
plꝰ de anie tue nobilitate. Ecce / deꝰ vnꝰ
est / semp ⁊ vbiqꝫ totus / oīa viuificās /
mouēs / ⁊ gubernans (put apostolꝰ me
us paulꝰ loquit / dicēs In ipso enī viui
mꝰ / mouem̄ / ⁊ sumꝰ) Ita aīa rōnal' / suo
in corpore / vbiqꝫ tota viget . illud viuifi
cans / mouēs / ⁊ gubernās . Et quāuis ea
dē aīa / nō sit in se diuisa / diuersa tamē p sē
sus opat . Estqꝫ anima sedz modulū suū /
ita in suo corpe / sicuti deꝰ in vniuerso mū
do . interiꝰ puta / exteriꝰ / superiꝰ / ⁊ infe
rius. Regendo quippe / ipsa est superiꝰ .
portando / est inferius . replendo / est in=
terius . sed circundando / est exterius .
Sicqꝫ anima est interiꝰ / ut extra sit. Sic
circundat / vt penetret. Sic possidet / vt
portet. Et sic portat / vt tamē plideat. Et
quēadmodū deus crescentibus creaturis /
non crescit / nec eis decrescentibus decre=
scit . Ita ⁊ aīa rōnalis / minutis corporis
sui membris / non minuitur . neqꝫ mēbris
auctis ipa auget Ecce . quādā racōnalis

amíme / in hijs habes deiformitatē · ⁊ per cōsequēs ipíns excellenciā / ⁊ maximam nobilitatem. Quam nobilissimam excellē ciam aie sue / si hō diligenter attenderet / mirum / si vnquā per pecata / degenerē ⁊ ignobilem / se fieri consentiret. Ego / Do míne gracias / vtinam vberes / refero / qā tam vtiliter ínstructus sum / sacro tuo e loquio. Et oro (bone dñe) vt nobilitatē reformare hanc ín aīa mea misericorditer digneris / conseruare / ⁊ cōsūmare / in tui laudem / ⁊ michi in salutē / alijsq; (quātū expedit) ad edificacōnem. Da etiā (obse cro pijssime dñe) vt pro grārū actione / anima mea / te tam feruenter ex omnibus suis viribus ⁊ potencijs / diligere velit / sci at ⁊ valeat / vt peruenire tandem mereat illuc / vbi fulget / quod non capit locus / vbi sonat / quod non rapit tempus · vbi redolet / quod non spergit flatus · vbi sa= pit / quod nō mínuit edācitas. Vbi inhe ret / quod auellit sacietas · ut illic domíne / te videam sine íntermissiōe / cognoscā absq; dimínucōe / te amem / sine offensione / teq; laudare merear ꝑpetue / absq; fatigacōne

De dilectione perfectorum et imperfectorum. Capitulum xxii Ego

Applicacionem desideratem liz̄et dñe horum/que dignanter effudisti de aia./ad dilectionē tuú/quō videlicet hec faciāt

℣ Dñs Propterea verbū tibi feci de anima./vt scires/quō pfecta fieri habeat ī aia dei dilectio. Non potest autē hec perfecte fieri/nisi potēcijs aie/seu viribz eius recollectis. Ita ut ipa toto affectu/ex omni intellectu/z cū oīibz suis viribz/tē dat in vnum./hoc est in solū deū./ceteris omnibus seclusis. Hoc sez vnum solū/desiderando./requirēdo./z intimi amoris brachijs/indesinēter amplexando./sic vt vn? spiritus cum deo factus videatur homo./per amoris purissimi z feruentissimi liq=factōnē./perseremissime speculacōnis illustractionem./z per intimissimam/in dei vultu/ab omniū exteriorz strepitu absco sionem./cum quietissima diuine dulcedis fruicōnē. quam timētibus se seriúliter/vtiqz domin? merito abscōdit./sed diligē tibz se filialiter/ostendit. Vbi oēs vires

ꝛ potẽcie anime a ſuis diſpſionibꝫ · in vnũ congregate · atq; in vnũ verum ſũmum ꝛ ſimpliciſſimũ bonum ſuſpenſe · in quãdam diume ꝯformitatis · ꝑpetueq; ſtabilitatiſ ſimilitudinẽ neceſſe eſt tranſformentur . Sic ꝙ reliquie cogitacõnum · nulli niſi illi ſũmo bono quod eſt deus · diem feſtũ agant · maneatq; quiſq; motuum ꝛ ſenſuum exteriorũ ꝛ interiorꝫ apud ſe/ne conꝫ legis ꝓceptum oſtiũ mentis preſumat egredi/quatenus ſic ſoli deo totus interior ꝛ exterior homo ſabbatizare valeat · neq; quiſq̃ dilectam huiuſmodi aiam · itaĩ celeſtis ſponſi amplexibus quieſcentem ſuſcitare audeat · donec ad ſponſi nutũ ipa velit . En modo audiſti · quomodo fieri habeat perfecta dilectio ꝑ virium anime recollectõnẽ internam · qua mentis diſperſio · ſeu euagacio cohibetur . Et ꝓprie ad contemplatiuos hec pertinet recollectio · atq; perfectio huiꝰcemodi . Ex ꝓmiſſis collige · ꝙ quãdiu · racio · memoria · ꝛ voluntas · que potencie anime nominantur · non ſũt in te · ex toto impreſſe deo · aĩa tua non meretur dici deiformis · cum tãm

amme racōnalis forma/sit deus · cui for=
me/anima habet imprimi/ tanquam signa
tum sigillo. Quod quidem fit/ cum in ani
ma racio/ cognicōne dei (qui est summa
veritas) pfecte/ pstua capacitate illumi
natur/ & voluntas in dei amore (quia ip
se est sūmum bonum) digne inflāmatur ·
ac memoria in dei fruicōne (quia ipse est
summa felicitas) plene absorbetur. Et q̄
niam in horum pfecta cōsummacōne/ cōsi
stit eterne glorie beatitudo/ que non nisi ī
patria celesti complete reuelabitur/ colli
gere hinc potes/ quomodo horū pfecta
hic inchoacio/ est viatoribz in via/ possibi
lis perfectio ¶ Ego Dixisti dñe michi
facture tue/ de dilectione pfecta/ plura
in prioribus/ que libenter audiui/ sed ego
adhuc indigerem informari/ de dilectiōe
imperfectorz/ seu incipiēciū/ vt michi vi
detur · Ex carnali quippe concupiscencia
ppagatus/ & in viciis carnis enutritus/
moleqz carnis grauatus/ possum (vt no
sti) difficulter & vix ad amorem spirit9/
seu ad dilectionēm spiritualem/ me erige
re/ cū potēciis aīe mee/ p ut docuisti me

Adiuua igitur mẽ/obsecto dulcissime do
mine ¶ Domíne ¶ Incipe ergo ab amore
carnali/quẽ naturalem volo/vt sic gracia
ductrice/ad dilectionem supinfusam atq;
gratuitam merearis aspirando / quandoq;
peruenire . Itaq; quẽadmodũ naturaliẽ
diligis teipsum ꝓpter te/atq; deum etiam
ꝓpter te (quia nosti te bñficijs ei⁹ indi=
gẽ) sic discе cum dei adiutorio/i hac dilec
tione nõ sistẽdo/ꝫ ꝓficiẽdo/deum quoq; di
ligẽ/nõ tãtũ ꝓpter te/nec ob ꝓpriã tuam
vtilitatẽ/sed ꝓpter seipsum/id est ꝓpter
eius infinitam bonitatem/que summa dilec=
tione ⁊ omni laude est digna. Deinde di=
sce michilomin⁹ quoq; vt diligas te /nõ
ꝓpter teipsum/sed ꝓpter me/⁊ ob hono
rem meum . Quod fieri/gracia ductrice /
poterit /si tu admstar mei/qui homo fac
tus/ dilexi te dulciter /formam seruilem
induendo/sapienter/nature corrupcõnem
caute vitando/⁊ fortiter/mortem crucis
sponte/pro te subeundo/dilexeris simili=
ter me cordialiter/prudenter/⁊ perseue=
ranter /contra mundi illecebras /dya=
boli astucias /⁊ aduersancium ꝓsecucões

Ego // Do domine deus meus / quanta est difficultas / in rebus istis . Miserere misero tuo / misericordia mea .

De sex gradibus throni salomõis / cũ petitõne p caritate . Cap xxiij Ego

Multa vtilia de caritate / seu dilectione / dixisti / domine seruo tuo / adhuc tñ occurrũt aliq̃ / michi de huiusmodi materia / in quibus desidero humiliter informacõnẽ ex tua gracia . Presumo quippe / q tibi ñ displiceat de caritate tractare Dominus Si non curiose / sed religiose que ris / & si nõ solum ad sciendum / sed etiã ad faciendũ / intencio tua fuerit / non displicebit tua inquisicõ // Ego Tu nosti dñe / cor facture tue / quod si fuerit rectũ in ospectu tuo / laus tibi . si aliẽ se habuerit / ignosce pcor michi . Legi nanq̃ de throno régis salomonis / quem & alij dicunt ferculũ salomonis / alij solium / quõ ad hunc per sex ascendebatur grad9 . Et additur ibidem pñertim in canticis canticorum / q hoc fiebat ascensu purpureo / media caritate constrato . Puta domnie

hic aliquid misterij de caritate signatū.
Quod peto humilit dñe illucidari Dñs
Ita est ut dicis. Intellige ergo in ꝑmo
gradu throni/eum amoris caritatiui gra
dū/qui in suauitate mentis ꝯsistit: quo à
git/ ut amor meus/fiat cordi hois super
mel ⁊ fauum suauissimꝰ. In gradu thro
ni secundo/accipe in saciabiles famem ⁊ si
tim desiderij. quo fit: ut cor hominis mef
fabiliter meo amore estuet: cetera cunc=
ta fastidiendo. In gradu throni tercio/
suscipe mei amoris incendium: quo cor
hominis ita feruet/ut oēs adulterinas
affectiones consumant: q̄dmodū calor
solis/nebulas/ ⁊ de terra vapores exalā=
tes consumit: ⁊ exiccat fontes aquarum
In gradu quarto/potes bene accipe mei
amoris ebrietatem. Quo fit: ut mei amo
ris plenus sis: tanquam ebrius/inter ꝑ
spera ⁊ aduersa non discernens. sed ita
mecum sis occupatꝰ/ꝙ amara ⁊ dulcia/
blanda ⁊ aspera/equaliter tibi sapiant:
absq; aliqua diiudicacōne ⁊ electione.
In quito throni gradu/potes intelligē/
singularem mei amoris/familiaritatem.

Qua michi ita secretus efficiaris / q timore seruili quasi penitus excluso / pie p̄sumas de mea dilectione. / quoniam nunq̄ a me possis separari. / t q̄ ego nequaq̄ te a facie mea velim abijcere. neq̄ te deseré. Quem ad hūc amoris gradum traxero / hic magna mentis gaudet iocūditate. / q̄q̄ cautela sit ei necessaria. / vt videlicz sic eō fidat / ne p̄sumptuosus fiat. In gradu throni salomonis sexto / t supmo / accipe mei amoris sopozem. / vt videlicet amoris mei gustu suauissimo / quasi sopozatus / resoluaris. / in quandam tranquillissimam mentis quietem. / in me solo delectando in effabiliter. omniū creaturarum strepitu propulsato factus senciendo quasi non sciens. / neq̄ de exterioribz q̄cq̄ intelligēs

¶ Ego ¶ Eya domie deus meus. / gracias tue caritati. / quia tam dignanter me vile tuum figmentum docuisti de caritate. / eiq̄ vtilitate. / nō tantum / sed t de eius necessitate. / de eius quoq̄ gradibz. / t incitamentis. Sed quid dñe p̄dest hec scire. / nisi tu misericorditer adijcias / eciam secūdū sciēciam operari. ¶ Digitur tu creator

meus/ redemptor meus/ saluator meus/ amator indeficiens/ amicus superemines/ consiliator prudens/ consolator excelens/ fortissimus adiutor/ fidelissim? ptector/ lumen oculorum meorū/ leticia cord mei/ gaudiū anie mee/ vnica spes salutis mee/ fortitudo mea/ refugium meū/ consolacio mea tota/ felicitas mea vera/ dulcedo anime mee/ iubilus mentis mee/ exultacio mea/ gloria mea/ illuminacō mea/ misericordia mea/ beatitudo mea/ meum desiderium/ meum refugium/ vita mea/ porcio mea/ thezaurus meus/ finis meus/ bonum meū/ sūmum/ verum/ vincū/ pfectū/ ? plenū/ qñ vis paupcule creature tue facere gras? michiq; infundere caritatem? O potentissime/ sapiētissime/ clementissime/ summe/ optime/ honorabilissime/ reuerendissime/ inuictissime/ fortissime/ metuendissime/ colendissime/ amabilissime/ pijssime/ pulcherrime/ dilectissime/ desiderabilissime/ dulcissime/ illustrissime/ seremissime/ nobilissime/ glorioissime/ excellentissime/ precioissime superamabilissime/ digmissime/ misericordissime/ suplaudabilissime/

felicissime/sanctissime/beatissime/t perfectissime/dñe ihesu criste/deus t homo/mediator dei t hominū/fili dei viui/t filius dignissime v̄ginis marie/infinitā tuā deprecor bonitatem/que omnem superat iniquitatem/ego totus peccator t nimis indignus/etiam nec dignꝰ minimo tuo dono/opꝰ tñ manuum tuarꝝ/t p̄ciū sanguinis tui/dep̄cor mꝫ p ommiū sanctorꝝ tuorū merita/fac mecū misericordiā/t da michi de sancta caritate/tantū quātū noueris michi ꝓdesse/in tui laudē/t ad meam salutem. De caritatis aliquibus effectibus · Capitulum · xxiiij Dominus

VErbis multis/ostendisti tuū de caritate desideriū/sed non expressisti/quem velis diligendi ex caritate modū seu effectū

EGo // Dñe parce mee queso stolidi=tati. Tu enī nosti/qꝫ ignoramus/quid petamus/nisi spiritꝰ tuus (qui postulat p nobis gemitibus in enarrabilibz) nos postulare doceat. Supple ergo (peto bone domine) per te sponte/quod ego neglexi petere ex simplicitate. Dominus. //

Fac tu quod in te est: & ego faciã quod in me est. Aperi os tuum: & ego implebo illud. Pete cum fiducia: & non deerit gracia. Ego Gracias tibi dulcissime domine: quia audaciam postulãdi pstas/ facture tue. O deꝰ meꝰ/ qui caritas es/ da (peto) michi terre vermiculo/ caritatem/ de peccatis cauere/ volentẽ pariter & valentem/ & da caritatem/ tua in lege/ tui sqꝫ in sermonibꝫ delectãtem. Da etiã caritatẽ: sic de pximi malo/ ut de ppꝛio dolẽtem · atqꝫ de eius bono sicuti de ppꝛio/ gaudentem. Et ut michi ipi cauciꝰ/ pximo exẽplarius/ & tibi accepcius/ viuere valeã: ac per hoc tibi familiarioꝛ fieri merear: dã dñe (obsecro) caritatẽ: que conscienciã meam semp discuciat stricte. Ne malia cauere studeat/ non ficte· & mortalia ignoꝛet peccata: ex animi puritate. Dare etiã digneris (oꝛo dñe) caritatẽ: que carnis illecebꝛas/ & mũdi cõcupias/ abhoꝛreat · ac toto coꝛde/ ad spiritules consolacõnes/ celestesqꝫ delicias/ iugiter aspiret. Peto etiã caritatem (domie) q̃ nullo metu mortis/ nec spe temporalis

mercedis/a tuis declínet mandatis ./ que
ꝛ tuis vbiqꝫ delectetur ín iudicijs . Que
michilomínus quoqꝫ/nullum ín tuo ſeruí
cio admittat torpozem./ſed ꝛ de die ín di
em ínardeſcat/ſedꝫ totam expendere ad tu
um honozem . Que etiam ab omní vanita
te / coz meum reuocet ./atqꝫ ín omnibus
me tuam voluntatem ſcire / ꝛ ad implere
faciat . Addere etiam opto domíne non
recuſes caritatem illam/qua ſpetiales et
magnos tuos/honorare conſueuiſti aīcos
Videlicet vt cum tibi viſum fuerit oppoz
tunū /non dubitem animam pzo fratribꝫ
meis ponere./qua caritate/etiam/queam
meos ímicos diligere./eiſqꝫ bona pzo
malis reddere ./qua et valeam quecunqꝫ
adūſa/ ymmo ꝛ mortem/ tui amore/non
ſolum patienter/ſed et libenter ꝛ gaudē=
ter ſuſtinere ./qua michilomīꝫ et michil ín
mundo michi libeat./míſi tu ſolus.cuncta
miebi ſint oneri/pzeter te ·ommibuſqꝫ li=
benter caream / ut te ſolum habeam. Ad
huc vltra precor domíne clemētiſſime /
eya/placeat addere caritatem /poſt te/ ꝛ
ad te/ex ímtimo cordis affectu ſuſpinātē

requiē nullibi/nisi in te solo querentem.
Cuius caritatis fortitudine/sursum semp
agatur meus spiritus. Cui caritati/sint se
per familiares tui amoris scintille/supfer
uidissime. Quam & nulla creatura conso
lari valeat. Et qua mediante/spiritus me
us vnum tecum fiat. vt & ego pro modu
lo meo/cū apostolo tuo paulo possim di=
cere. Viuo autem iam non ego./viuit ve
ro in me christus. Hec sunt dñe/que michi
in simplicitate mea videntur caritatis ef=
fectum concernē./ p quo (vt puto) vo
luisti me petere te. Si erraui ignosce bo
ne domine./& doce me aliter orare Dñs
Non errasti./sed pene quicquid ad carita
tem in effectu ptinet/verbis paucis/pro
tua capacitate/perstrinxisti. Nūc sis igi
tur (consulo) si non semper/tamen sepe/
memor quid postulaueris. & ab huius
di postulacōne/vide ne contrarium agēdo
cessaueris. Quēadmodum nōnulli faciūt./
quorū deuocō est horaria./non autem fre
quens aut continua. Qui cito compun
gunt./& cito ad leuitates reuertūt Ego
D deus meus/quā bene tetigisti me. Ego

enim (heu me miserum) vnq̄ sum (vt timeo) de talibus. Ignosce obsecro/ bone dñe. libēt enim tua opē/ emēdare me volo

De difficultatis causa in diligendo deum Capitulum. xxv.

Ego Dn̄ parū miror dñme/ vnde hoc sit/ q̄ libēter vellem in tuo feruere amore./ attamen retrahor./ nescio quomodo/ ex difficultatis cuiq̄ dā quasi horrore./ timendo videlicet/ q̄ michil proficiam. et cogitando q̄ michi satis sit./ vt secundū cōmunē modum cum alijs simpliciter ambulē. Et nescio dñme/ qualiter mecum agis. in huiusmodi. Moues enī (ut michi videt) in me cordis affectū./ attn̄ amoris tui rore/ non pfundis meū desideriū. Excitas cōdis conatum/ attamen non tribuis optatum. Concupiscentiā tui aspiras/ sed tui copiam non prestas. Vno et eodem motu/ vt videtur trahis./ sed et repellis/ contraria ita quasi agendo simul et semel/ et pō eadem vice. Quare hoc facis bone dñme. Si peccata mea (vt timeo) sint in culpa pīssime dñme tu tolle ea. Non

ymeat (obsecro) mea malicia / pietatis tue viscera. ¶Noli etiam (pcto domine) apud me querere ꝛ innocēcie meritū. qui gratis iustificare cōsueuisti impium ¶Nec pactaris (dēpcor) obstruí fōtē tue pietatis. torrente mee miq̄tatis. Aufer (oro domine) cūcta obstacula. ut libere / fluere possint gracie tue stillicidia. ¶Non tñ dñe ptendo in tuo amore sētire tantū suauitatē. ꝛ nullā difficultatis ḡuitatē. cum nouerim hoc contra amoris fore cō ditōnem. sed solum hoc me mouet. quia michi in tuo amore / est consolacio rarior. ꝛ grauedo crebrior. cuius contrariū ego libenter haberem. ¶Sit tamen quicquid sit dñe. siue fiat per dura / siue per blanda / dummodo amore tuo non ex toto ca ream / nullam volo vltra de hoc mouere q̄ relam. ¶Igitur proiicio me totum in tue paterne pietatis sinum. ut fiat semper in me tua benedicta voluntas ¶Domine? ¶Recte sapis. bene loqueris. ¶Quia vero miraris de difficultate in meo amore / audi racionem. ¶Si virtutum est versari circa ardua (prout ꝛ mundi sapientes non

ignorant) ⁊ caritas seu amor dei (prout constat) est virtutum regina / non miretis ergo / de ipsius difficultate. Verum est / ⁊ alia huius difficultatis racio. Ne enim vilescant in animo ingratorum mea dona / facio ea per laborem expertum ipis preciosa. Quod enim laboriose est acquisitum / magis diligitur ac diligencius custoditur. Eciam quoniam in difficultate augetur desiderium / vitaturq; presumpcōis piculum / ⁊ crescit meritum / ideo pia dispensacōne agitur in electis dei / difficultatis huiusmodi negocium. Noueris quoq; addit C Domine quomodo non oportet caritatis eminenciam in hominibus colligere / ex magna (quam nōnulli habent in suis oracōibz) deuocōne. Illā quippe deuocōnem / a me gratis recepērt / quam augere aut minuere ad beneplacitum meum possum. Sed ibi attende / cū videris aliquem infortūniis / infirmitatibus / iniuriis / contumeliis / aut aliis aduersitatibus grauatum / ⁊ michilominus hunc in diuinis laudibus / ⁊ aliis pietatis opibus / pro modulo virium suarum /

perseuerantē manere/ michiq3 cum beato iob benedicere/ t bene contentum esse/ id q3 quod p debilitate t impedimentis le = gittimis / non potuerit perficere · michi humiliter cōmittere · nec propter huius modi grauamina/ac gracie subtractionē/ murmurare./ de tali homīe/ sic se equanimi ter hábente /potes digne tenere./ q3 cari = tatis eminēciam possideat./ t magnus ami cus meus existat. Ego. Modo intelli go domine./ q3 multi mecum errant./ t ego secum ./ in iudicando de caritatis seu amo ris perfectione ./ seu plenitudine ./ quam putabamus consistere ./ in singulari nōn' loꝛum deuocōne./ non habendo respectum ad id/quod tu modo aperuisti verum fun damentū. Gracias tue pietati dulcissime domine./ quia tam dignāter dirigis nos / ne erremus./ t doces/ vt nos emendemus Adhuc tamē domine (vt cum tua indul gencia loquar) tenet me admiracio ./ cur te diligere cupientib3 /reddas te tam dif ficilē./ t quasi pre ceteris duriorem. Pa= tet hoc in sanctis martiribus ./ t multis alijs sanctis./ t iustis./ mortuis t viuis.

Attamē quanto plus permittis eos tri
bulari/ tanto amplius ipsi videnē in tuo
amore feruescere ¶ Domine ¶ Questiōez
moues./ cuiꝰ intelligentia est super tuas
adhuc vires. Quam melius intelliges./
qñ incontemplactōne proficies. Pro nē
autem tibi sufficiat qđ dico. Quos amo/
arguo./ et castigo. Michi cariores/ facio
michi similes ¶ Ego ¶ Parce dñe mee
temeritati. Ignorantia dā quomodo di=
lectionem impediat Cap xxvi Egó

Reseruasti seruulo tuo indigno
dignanter (dignissime dñe)
causas aliquas/ de difficulta=
te/ in tui dilectione./ sed si nō
displiceret/ ego vellem adhuc addere ali
as./ sub tua paterna tamen correctione./
que non parum videntur facere ad huiꝰ
modi difficultatem ¶ Dominus ¶ Loque
re. audiam te./ quia prius audi uisti me
¶ Ego ¶ Tecum disputare domine/ ad
instar serui tui iob/ nō presumo sed hoc/
quod occurrit/ cum tui licencia/ causa
informacionis/ humiliter proponere vo=
lo. Intellexi domine/ q amoris negociū

magis ad effectum/ quam intellectū perti
neat./ ita tñ ut intellectus /nō ex toto ex
cludatur./ sed tangꝫ captiuus/ affectui se
qdāmodo submittat. ¶Nichilominꝰ tñ vide
tur michi dñe/ in fatuitate mea/ qꝫ nō paꝛ
impedimēti nobis moꝛtalibꝫ pstet/ qꝫ miꝰ
de te intelligimus/ quā angelici spiritꝰ/ ⁊
anime beate exute coꝛpoꝛibꝫ./ cū vtiqꝫ ita
sit naturaliter/ vt michil a nobis sit voli=
tum/ neqꝫ amatum /nisi pꝛius sit cognitū
¶Nam quod nemo nouit quando hoc di=
ligit? ¶O igitur quam felices sunt beato=
rum spiritus./ ⁊ qꝫ miseri sumus nos. ¶Nō
emi de tui cognicōe/ ipis est facie ad faciē
continue /hoc est nobis p speculū ⁊ enig
mate. ¶Puto nanquam domine / si plus ō
te intelligerē / qꝫ eciam amplius te dilige
rem ¶Dominus ¶Si memoriter retine
res /que supꝛius commemoꝛata sunt./ nō
modo sic argueres de ignoꝛancia. Et vti=
nām in tantum me diligeres/ quantum ō
me intelligis. ¶Non enim ex toto me ig=
noꝛas. Triplici quippe lumine illuxi ti=
bi./ si bene aduerteres. ¶Habes nanqꝫ a me
lumen nature./ lumen scripture./ ⁊ lumen

fidei catholice. ¶ Per que lumina tria / po=
tes (si volueris) me vtiq; inuenire . ym
mo non poteris me ignorare . eciam clau
sis (vt ita dicam) oculis . nisi omnino p̄
uatus esses vsu racōnis . Ex natura ete
nim intelligere vales . ductu racionis /
q; ego sim . & sim tui causa . cum ex teip
so non sis . Similiter ex scriptura intel
ligis (si vis) qualiter ego sum ex me . &
cuncta non ex se . ꝯ p̄ me . sic & tu p̄ me .
Sic eciam per fidem inuenis (si vis) quo
modo ego sim / auctor salutis tue . te p̄
prio meo redimendo sanguine ¶ Insuper si
quas speciales in te noueris gr̄as / recole
queso vnde eas habeas . Mirū igit ē . cur
ignorancia mei / in argumētū quasi excusa
cionis / p̄pter difficultatem de diligendo
me / pretendere audeas . Verius nanq;
posses tuam allegare ignauiam . quā ig
norancia ¶ Ego // ¶ Parce michi domi=
ne . quia locutꝰ sum incaute . ¶ Presume=
bam bene / q; tali responso / meam velles fa
tuitatem retundere . Tamē conceptū ser
monem / non potui retinere . ¶ Nichilomiꝰ
eciā audiui libēter . q; disseruisti dignanter

S

Et addo ego dñme: quod non est quis=
quam peccator tam magnus (sit ille iu=
deus: paganus/ aut malus cristianus) q̃
non plus quam ego te diligeret/ si tātum
quātum ego te cognosceret: etiam si vix
medietatem a te recepisset beneficiorum/
que ego miser / de tua bonitate paterna /
tam copiose recepi. Hoc dico dñme in
propriam meā confusionem: ⁊ ad tuā dig=
nissimam laudem. Sed ignosce peccatis
meis obsecro/dñme deus meus. Parce
meis negligencijs. Remitte meam ingra=
titudinem. Tolle meam iniquitatē. Da
michi vite emendacionem. Transeant ve
tera in oblitionem. Noua sint omnia/ per
amoris tui vinifici /infusionem. Tu enī
nosti dñme/ q̄ nichil boni est in me: nisi
dilectione tua operāte. Nichilq̄ meriti /
nisi virtute amoris tui. Caritas igitur ē
omnia. Quam qui habet/illi omnia coope
rantur in bonum: qui autem ea caret / nul
lum verum de suis operibus exspectet p̄
mium: etiam siquā habere videatur de ge
nere bonorum. O igitur sancta caritas:
quam necessaria es nobis miseris.

Amoris opationes varie et cor offertur. Capitulum xxvij

Ego Supius bñ audiui dñe. / q̄d sit caritas. / dilectio. / seu amor. / vnū capiēdo p reliq̄. / tā causa lie q̄ effectualie. / adhuc tñ d ipi? quittitate / nō parū moueor. / ꝓpter ei? varias / ymo t sibi inuicem quasi con trarias operacōnes. / t nescio quid inde se tire debeā. Vtinam placeret domine dul cissime / adhuc aliquid de hoc tangere.

Domin? Putabam q̄ superiora debe rent tibi sufficere. / quia tamen adhuc du bitas / audi pro quo postulas. Amor me us / est quoddam sentimentū internū. / ex dulci t amaro confectum. Et est vinum nouum. odoriferum. / t saporosū. / non de= puratum. Suauitas mentis est ineffabi lis. / nō ad accipiētis nutum perseuerabi lis. Jocunditas mentem ex hilarans. / que cum teneri putatur / non compārē? Gustus super omnia delectans / sed non ad nutum faciens. Mentem sic cibans. / vt post refectionem plus sit esuriens. Est q̄ mana celeste. / ome i se delectamentū

continens / non tamen ommfarie palatū
cordis oblectans. Et est gaudium mero
re mixtum. merorq; gaudio annexū ha=
bens effectū . Est consolacio ꝓducens la
crimas · nūc tristes / nunc letas. Et ē tale
quid / vt n̄ satis possit depingi calamo · ne
q; satis explicari verbo . Et verbis si exp̄
meretur / non tamen intellectu plene ca=
peretur . In intimis cordiū potest quidē
sentiri / sed racōne nequit ꝓprehendi · ne
q; voce ēnunciari · Et vt breuiter multa
expediā. Verus amor meus / est tale q̄d /
quod nemo nouit / nisi qui accipit · quod
nemo accipit / nisi qui sollicite querit · qd̄
q; nemo querit / nisi qui prius aliquid n̄
de gustauit · De quo ⁊ dubitatur per nō
nullos / an amor ipse sit / vel an potius sit
ipsa res amata. Sed de hoc nullum ma=
net dubium · ymmo ⁊ est certissimum · sit
quicquid velit / hoc ipsū / amando queritꝫ ·
amando inuenitur · ⁊ non nisi amando pos
sidetur ¶ Ego // D domine quam dulcia
me docuisti d̄ quittitate amoris · tibi laus
honor ⁊ glozia / ꝓ omni bonitate tua.
Vtinam bone domine digneris hec scribere

in corde seruij tui quattenus per hec/in cō trarietarum qualitatum tui amoris vicissi tudinibus/semper equanimis possim per seuerare./usq; in finem. ℂ Dominus Quomodo vis./vt in corde tuo/scribam a more meū./nisi tuipse/cor tuum michi primum donaueris? Alioquin perderem quicquid tibi impenderem ℂ Ego // O do mine./intelligo (vtputo) quid vel'. Sū memor verborum tuorum (O eterna sapi encia) que p sapientis dixisti oraculū./sic i quiens./Prebe michi cor tuum./fili mi./ O quam libēter dñe hoc faciam./sed doce obsecro formam ℂ Dominus // Intelli= ge id faciendū./p cōdialē feruentē affecti onem./qua oīibus ceteris amoribz exclu sis/semp michi intendas./Ita vt veracit dicere queas./Ego dilecto meo/supple i tendo./t ad me conuersio eis. ℂ Ego // O domine./de feruenti affectione me ex= pedire nescio. Tu enim meū nosti (heu) torporem. Sed vtinam istud tibi place= at dñe sacrificiū. Offero enim me tibi to tum·tūc etiam domine habebis cor meum Volo nāq; dñe libenter esse sine corde./si

tu digneris cor meum habere. Ymmo si haberem cor ita magnum / vt corda simul sūt ommiū hominū / & hoc ipm cor / esset ea stissimo / sinceriſſimo / & delicatiſſimo amore / plenissimum. nulli domine hoc cor vel tē fauere. nisi tibi. sciens. q neq; sic / tuo dulciſſimo / quo tuo me diligis / amori / possem p minimo respondere. Nunc ita q; / quia nichil possum vltra. accipe (obsecro bone domine) tue pauperule facture / gratanter oblacionem. & sicut tibi placet. da michi cor aliud. ne forte absq; corde incidam in mortis diserimen.

¶ Dominus ¶ Rem grādem feciſti. meq; addandū tibi cor notū / obligaſti. Quod & facere volo. si tamē te michi seruare fidem inuenero ¶ Ego ¶ Domie eya pāce michi. quia tuo amore quasi ebrius / nescio quid feci aut dixi. Si tibi placet / bene. sinautē / ignosce.

De cordis inſtabilitate. eiq; cauſa. & remedio. Cap xxvin Egp

Quor meum / ymo & me totum domie / tibi obtuli. ꝯ (proch dolor) odicōnē fidelitatis / quā

tu apposuisti/ non seruaui. ¶ Heu cor meũ nanq; post./ vt ante/ in diuersa rapitur. ñ tibi/ & tuo amore soli intẽdit./ sed pene cũ omnibus que sunt in mundo/ se occupat./ & te/ tuumq; amorem/ quasi p nichilo reputat. ¶ Nulla non est res aliqua/ tam vana/ inutilis/ aut turpis/ quin cordi meo/ illabatur cicius/ quam tu./ aut amor tuꝰ Et quamuis ipsum reuocare coner quandoq;/ nichil tamen possum proficere. Vnde puto fuisse michi vtilius./ si fortassis cordis tibi non fecissem oblacionem./ q̃ offerre/ & oblatum repetere. aut non donasse/ quam donacõnem infringere. Ve michi misero. Sperabam amoris perfectionẽ appropinquare./ & in eo proficere./ sed remocior factꝰ sum./ & magis incipio heu deficere ¶ Dominus ¶ Siquid bonẽ egisti/ non te peniteat. Noui enim tuam intencõnem./ nec ignoro tuã infirmitatem. Supra satis tactum est./ de operacionũ varietate/ in amore meo. Noli igitur querere in via./ qđ promittitur in patria Hic/ contrarias oportet sustinere vicissitudines./ ibi erit solida res ¶ Ego ¶

Scio domine q̄ ita est/ut tu dicis. Attñ multum miror/sup inquietudine mei cor dis. quia vix ad momentum/possum ip sum in aliquo stabiliter retinere. Vnde ꝛ hoc bone domine? Dic obsecro vnde/si fō sitan possem remedium inuenire? ¶ Do= minus ¶ Scias huiꝰ istabilitatis causā fore peccatum. Quia enim homo noluit in p̄mis parentibus suo obedire superio = ri/ sed mandatum dei trangressus est/ Ideoq; in p̄nam peccati originalis/ ꝛ sē sualitas rebellisat racioni/ vt homo etiam cum vult/non sciat/ nec valeat. absq; spe ciali dei gracia/ salutem suam operari. nec cor suum/ad salutaria/facile/absq; coacti one/reuocare/ salua tamē (intellige) sem per libertate/liberi arbitrij. Sponte enim homo deseruit bonum suum in commuta= bile/ scilicet deum. ꝛ declinauit ad ꝰmuta bile/ post suas concupiscencias eundo. quare ꝛ in p̄nam peccati/cum conatur re gredi/nequit/ nisi diuinitus adiuuatur. Remedium ergo retinendi cor/de quo q̄ ris/noueris esse dei graciam p̄cipaliter/ put scriptū ē Optimū ē gr̄a stabiliri cor

Verum/ multum huic gracie coopari po
test/hominis diligencia. Si videlicet ho=
mo studeat/ cum diuino auxilio/q̄ndo cor
dis sentit distractiones/cor ipsū sepiꝰ re
uocare./ & ad spiritualia/ & vtilia/ quasi vi
olēter cogere. Eciam vera & profūda hu
militas/facit hominem multum internū./
& excludit ab eo pene omne externum.
Humilitatis quippe est/ cor hominis con
gregare. quēadmodū supbie ē, ipm pene i
omem ventū dispergere. Igit noueris./ nō
tibi imputari dampnabiliter in culpam./
huiusmodi cordis instabilitatem. presertim cum p te n̄ prestiteris tibi causam no
tabiliter./ aut occasionē. neq; habueris in
hac inquietudine cordis/ placēciam./ ꝛ
magis grauamē/ & detestacōnem. Ymmo
potest tibi cedere in meritum./ ꝓpter labo
rem quē sustines/ intendo in contrariū. &
ꝓpter tuā hūiliacōnem./ quā hinc ꝯsequeris. ꝯsiderādo hāc in te miseriam./ & confi=
tendo huiusmodi tue infirmitatis exercicium. Non enim tibi esset bonum./ si cūcta
succederēt (eciam in spiritualibꝫ) tuū ad
nutū./ ꝓt̄ ꝓsumpcōnis maxime piculum

cauendum Ego Gracias tibi dulcissime domine. quia vtiliter instruxisti me. Cōualescat ozo tua doctrina in me. et pace cordis mei instabilitati Quam tu sol? cum placuerit/ potes in melius commutare. Tuus sum ego. saluum me fac.

Quare quandoq; dominus non exaudit. Capitulum. xxix Ego

Dixisti dñe superius aliqua de hoc. cur diligere te volētibz/ reddas te ita difficilē. diuersa grauamina eis occurrere p mittendo. et eos quasi non exaudiendo. cum te inuocauerint. non tamē michi adhuc satisfactū est. p adductas p te tunc racōnes Moueor enim nō pauz dñe hic. quia cū spūalia et salutaria peto / puta caritatis affectū/ et in eo pfectū/ et cetera huiꝰmodi/ videris q̄si nō aduertē. vt salua tua (sic loquar) gra/ nec curas pauculi tui desiderium attendere. Quia ō q̄n to plus quandoq; te pulso/ tanto aridior fio. Cur facis hoc bone domie. cū tamē sis auctor pietatis. et pater misericordie. Nō dubito qui totū facias pia intēcōe.

atq; dispensatiue. Vellem tamen libenter aliquid inde intelligere. pro mea in huiꝰ modi temptacōnibus/ aliquali ꝺsolacōne Satis intelligo dñe. q; sic fiat mecū ꝓpt̄ ꝓcata mea. necnon propter cautelam / ad humiliandū me. t ꝓbandū in me longanimitatē. atq; ad augēd ꝺsideriū. t ex consequenti t meritum. Sed quoniā hec racōnes sunt generales/ audirem libencius speciales ¶ Dominus Possem tibi bene respondere t dicere. q; contra scripture consilium/ nimis velis esse curiosus/ in ꝺi iudicijs t operibus. racōnes q̄rendo/ plꝰ quā necessariū sit. ne tamē turbatū/ ꝓturbare amplius videar/ audi in specie aliq̄d inde. vnde te dicis motum. Cum salubria videris petere/ t a me non exaudiris. crede firmiter. q; indubitanter t veraciter te exaudio in tempore opportuno. licet pro tuo bono differo. Multa enim iustis. nō statim vt vellent tribuo. sed tempus quo congruēcius dentur/ exspecto. Igitur hij/ si fide t spe ꝑseuerantes/ ad me clamare nō cessauerint/ tunc tempore debito experimēto discent. me eorum desideria non

contemplisse. Nolo enim vt quis michi exaudiendi p̄figat terminū/sed ut magis humiliter meum p̄stolet beneplacitum. Ego enim electis meis/libentissime eorū desideria tribuo./etiam abundancius quā ipsi presumere audent./dummodo hoc p eorum fuerit salute. sinautē./tūc tamē tribuo alia meliora. Esset ergo homini valde proficuum/si in oracōnibus suis/et desideriis spiritualibz/ymo etiam in corpalibz q̄ buscunqz necessitatibz/eum quē docuí seruaret modū./cū dixi in agonia ostitutus Pater si fieri potest/transeat a me calix iste. Non autē sicut ego volo./sed sicut tu./fiat voluntas tua. Deoqz etiam instituí./ut in oracōne cotidiana dicat. Fiat volūtas tua/sicut in celo et in terra. Mlt̄ tum quippe michi placet./et est homī valde vtile./vt homo de me bene confidat./et michil de se/suisqz viribus/virtutibus/meritis/et factis/seu deuocione/et industria/presumat./faciendo michilomi= nus quantum in se est/quicquid potest. Talem hominem non possum derelinquere. Et si sibi videat interdū./q̄ quasi a me

derelictus sit. ⁊ in suis aduersitatibz. tunc
sit memor. qualiter michi in cruce conti
gerit. quando pre nimio dolore ad patrē
meū celestē clamare cogebar. Deus me
us. deus meus. vt quid dereliquisti me.
Nō q mea humanitas fuerit a dēitate de
relicta. sed humanitas tanta patiebat.
q ei videbatur quasi esset derelicta. cū a
diuinitate nullā peciperet in tantis afflic
tionibus cōsolacōnem. Si igit tibi q̄nq̄
similiter cōtigerit / tūc cogita q te maxi
me diligo. quia te michi similem hic i pe
nis / ⁊ per consequens etiā p glām postea
in celis / quātum possibilitas admiserit /
facere intendo. Adhuc vnum de exaudi
endo vel non exaudiendo addā dixit.
¶ Dominus. bene aduertendū / q̄m ni
sericorditer aliquos ~~adeorum~~ oronibz ñ
nunquā ñ exaudio. ⁊ dampnabiliter in
malum eorum / nōnullos cōpetūt / exau
dio. In exempla tibi sint. paulꝰ apostо
lꝰ. quē noluit audire. q̄n pecijt a se aufer
ri stimulū carnis. ⁊ filij israhel / dum im=
portune peterent regem. quibus eos
audiendo in furore meo regem saul dedi

Sic ⁊ pia mater / dilecto puero / nō sem
per dat que desiderat. Et prudens medi=
cus / concedit egro quecunq; vult / quan
do de eius salute desperat. Cōsultū igit̄ ti
bi sit / vt in tuis cūctis necessitatibz / fidu
cialiter me petas / sed temp⁹ modū ⁊ ef
fectū exaudiendi michi relinquas Ego
Gracias tibi dulcissime dñe · quia tam sa
lutarem dedisti michi doctrinam . Da bo
ne domine / vt secundum eā / me regere va
leam / ne gratis in me laborasse videaris .

Quomodo deus vult inuocari p̄ mediū sanctorum. Cap̄ xxx Domin⁹

Adhuc vnum te docebo modū
quem seruabis / quādo in oīo=
nibus tuis efficacit̄ ⁊ cito ex
audiri vis . Fac sicut scriptu
ra illa dicit . Ad aliquem sanctorum con
uertere . Ego nanq; singularem habeo cō
placenciam / in meorum sanctorum hono
rificencia / eis a mortalibz impensa . Vnde
do vni graciam subuenēdi se inuocātibz /
in necessitate vna / alteri vero succurren
di sibi deuotis / in necessitate alia / qua=
tenus sic in ommibus honorificet̄ / q̄ cos

condidit. elegit. sanctificauit. & glorificauit. Quare & quādoq; exaudio inuocātes aliquē sanctorū nō maiorem. & inuocantes maiorem/non exaudio. vt sic singulis honor etiā a terrigenis/impendat. Sciam nosti. q; quicunq; negocia aliqua habet in curia terreni regis expedienda/hic cause sue querere solet patronum. inuocat regis domesticos. sollicitat regi acceptos. rogat quoscunq; regi familiariter notos. vt dignentur eum/suamq; causam in conspectu regis habere recommissos. reputās seipm indignum & insufficientem/ad apponendum & tractandum suam causā. corā regali maiestate. Hunc modū (put nosti) seruauit mulier chananea. interpellando pro sua filia. Nam cum ei dispensatiue respondere differrem. ipsa fortis mansit in fide. perseuerauit in humilitate. & non cessauit a sua deuota importunitate. quibus mediantibz causis/& apostolorum meorum in se prouocauit compassionem. atq; intercessionē. quare & meruit a me sui commendacionem. & filie sue liberacionē. Ideoq; si hāc

et tu immitatus fueris orandi formā/ferociēs ocius/ꝛ crebrius/tuis in precibus / consolacōnem optatam. Sed noui / qm̄ cum tuis in oꝛomibꝫ me quasi tibi durū / ꝛ in exoꝛabilē putas / ꝛ in adūsis cōsolacōnem nō ad nutū tuū repoꝛtas / cito cū q̄dam mētis deiectōne/ab oꝛonis instācia cessas. Attamē tunc debes magis adoꝛādum teipsum cogere / sicqꝫ multū posses in deuocōne/ gracia/ꝛ virtutibꝫ / proficē Accipe in igne similitudinem. Cum enim ignis/a vento ꝛ aqua sibi contrariis /sentit pugnā/amplio ꝛ validius inualescit / ac stridentibus flāmis/se quantū preualz/ defendit / faciendo eis tota virtute sua / resistenciā. Sic ꝛ homo deuotus deberet facere/ in temptacōne quacūqꝫ ei occurrente ¶ Ego ¶ Gracias tibi referāt (opto domine) omnes sancti tui / qui tā bonū tradidisti michi indigno modum orandi. Quod vtiqꝫ fecisti domine / ex nimio quo tu me diligis/amoꝛe / ꝛ ex mera tua bonitate. O amoꝛ indeficiens / cuncta transcendēs / nullo egens/ omnibus abundās / mentes imutans / te gratis omīicās eis/

qui te desiderant. / nemini te denegans. / m
si eis qui de te nō curant. / de hominibus /
deos faciens. / terrena / celestibus iungēs.
sine quo nullus est felix. / cum quo / nemo
est infelix. / quibz te laudibus referam ne
scio. / & tamē ex toto tuas laudes tacē ne
queo. Eya quādo vis me mutare in virū
aliū? Veni obsecro. / o amor dulcis in ser
uuli tui cor. / quod creasti. / reple vasculū
quod fecisti. / dilata opus qđ statuisti. /
fac tranquillū qđ inquietasti / perfice qđ
cepisti. / cōsolare qđ turbasti. / sana qđ vul
nerasti. / posside quod ꝓprio sanguine emi
sti. / vni tibi ex toto. / quod in pte tibi at=
traxisti. Tue enim dñe sunt delicie. / esse
cum filijs hominū. & nostre sūt diuicie do
mie / esse tecū. Sic igit̄ supdulcissime do
mie. esse digneris tu semp mecū / vt ego
semp valeā esse tecū. & a te nūq̄ separer ī
ꝑpetuū. hoc enim ꝓprium ē dñe (vt nosti)
amantis & amati. Alioquin verus amor
ibi non est. Sanctorum muocatio pro
caritatis donario. Capitulum xxxi

Veniam dociisti Ego
me domie ut querā in oīonibz

meis patronos ⁊ mecessores/ ne frustra orasse fortassis videar/hoc libenter facere volo./gracia tua/ pauperculo tuo succurrente. Primum igitur venio ad te o vgo virginum./que genuisti dei filiū./plꝰ i te/ quā in omnes sanctos ofidens. Scio enī ꝙ tu potes apud dñm deum meū/ pluſꝙ omnes sancti. O regina celorꝝ./mater regis angelorum./mundi domina./impatrix tocius orbis glorioſiſſimā./Sed ⁊ mater misericordie piſſima/ peccatorum aduocata fidelisſima/reorū reconsiliatrix clemtiſſima/miserorꝝ cōsolatrix dulciſſima/fateor me indignum inuocare nomē tuum sanctum./Tamen necessitate me compellente/recurro ad materne/virginee/⁊ dificate pietatis tue viscera./que nūꝙ alicui tibi supplicanti/ clausisti./totꝰ lacrimis cōdis suffusus/ ante sanctitatis tue pdes iacens prostratus./ego totus paup/ miser/⁊ miserabilis peccator/petiturus (domia mea) a tua clemēcia/ vnā elemosinā./ ne fame peā Peto (inꝙ o dña mea./ dña mea caritatiuſſima) te/ p illū caritatis ardorē/qui te matrē dei fecit/ cum diceres

Ecce ancilla domini/fiat michi secundum verbum tuum./impetra michi saltem vnā scintillam caritatis./ a tuo dulcissimo filio. qui tibi michil negabit. Alioquī (domina mea) ad pedes tuos /pre caritatis fame ⁊ siti/moriar. Et sic/domina (vt gr̄cia tua sic loquar salua) tu videreris / in morte mea rea. Quia nō subuenisti/vt potuisti. Ne permittas h̄ bona domina/ vt talia dicantur de tua magnificencia. O vos beatissimi celestes spiritꝰ/trium gerarchiarum/⁊ nouem chororum./sancti seraphim/cherubim/⁊ throni/dñacōnes/principatus/⁊ potestates/virtutes/archāgeli/⁊ angeli. Quos in dei laudibus ⁊ gloria celesti/confirmauit caritas/qua mediante vos angelis apostaticis cadentibus / stabiles permansistis / qua ⁊ perpetuo felices estis/qua etiam incessanter continue flagratis / eya miseramini mei indigni seruuli vestri · tamen dono dei racionis vobiscum · et perconsequens glorie celestis / capacis./ impetrando michi a summo patrefamilias (cui vos carissimi estis) caritatis elemosinam./ ne corpore

et anima peam. ⁊ sic non promouendo ve
strum mendicum/sed perire paciendo/vti
q̄ non euaderetis (ut/gracia vestra sal=
ua/sic loquar) negligencie signum. Sed
⁊ vos beatissimi patriarche/prophete/apo
stoli/martires/confessores/virgines/⁊ o
mnes/in ea caritate/qua saluati estis/
sitis (obsecro) meores mee q̄ pacior mi
serie./quam ⁊ vos quandoq̄ tollerastis./
⁊ quam vos per caritatem/misericorditer
euasistis./⁊ subuenite mendico vestro/mi
chi misserrimo/communicando michi sal=
tem vnam caritatis micam/aut guttam/
de vestra abundancia./ne ad pedes sancti
tatū vestrarum/pream media./quod ce
te (vt salua vestra caritate ita loquar) nō
esset glorie vestre absq̄ nota./cum con=
sortem nature/permisissetis sine elemosine
subsidio/interire. Specialiter tamen inuo
co pro caritatis elemosina/vos omnes
meos sanctos patronos./de quorum me
ritis ⁊ promocone singulariter presumo.
Eya nolite pietatis vestre viscera/michi
seruitori vestro indigno/claudere./qui me
rustis deo per caritatem placere./cuncta

mala euadere. ⁊ ꝑpetue beatitudinis glo
riam percipere. Alioquin cogerer dicere/
q cum mutacōne status vestri / etiam mu
tassetis caritatis affectum. non in lauda
bilius /sed in deterius. quod absit. quia
hic ex caritate fuistis compassiui / nunc
vero videmini duri. Cordialissime tamen/
singulariter singulos rogo / vos omnes
sanctos / ⁊ sanctas dei / qui pre ceteris
sanctis / ⁊ supra alios sanctos / fuistis et
estis / a deo / caritatis dono specialiter pri=
uilegiati ostendite vestre caritatis mag=
num affectum / erga me pauperculum ve
strum in effectu. ⁊ nolite me inopem a ve
stris opibus excludere . nec manu va=
cua permittatis (queso) vestrum mendi=
cum / a vestro conspectu recedere . Quo=
modo enim alias relucebit vestra caritas /
nisi eam experiatur miserorū necessitas.
Eya domine deus meus / iam nescio quid
vltra debeam facere. miserere pauperculi
facture tue. Tu nosti seruuli tui deside=
rium . Et si iuste preces meas non exau
dis / non tamen potes tot intercessorū qt
inuocatū / contempnere interuentū. put

confido. Da ergo bone dñe/caritatis ne=
cessariū donū. Commendatur oracionis
instancia cum eius efficacia. Cap. xxxij.

Libenter audiui tuā Dñs
erga sanctos meos instanciā./
habeo in tua deuocone ꝓpla=
cenciam./ nec possum sanctorū
meorum /refutare (cū ꝑ te interpellaue
rint) peticōem. Verūtamē (quemadmo
dū etiā supius te auisaui) iterū auiso te/
vt tu facias id qđ in te est./ te hūliando./
pulsando./ & sanctorū patrocinia sepe ꝙrē
do./ & reliquū michi omittas./ scilicz mod/
& temp?/ exaudiēdi. Si ita feceris/ cōfi=
de q cū minus putas/ mirabilia experieris
¶ Ego // D dñe/ fiat voluntas tua. Ego
sum tuum figmentū./ tu es vnicum meum
refugium. Tu es deus meus./ ego pociū
cula creature tue. Tu es dominus me?.
ego indignus seruus tuus. Quicquid ti
bi placet/ fac mecum./ dūmodo nō me fru
straueris domie caritatis munusculo // Do
minus ¶ Si te defraudare vellem opta=
to/ nō incitarem tuum desiderium/ ad petē
dum ꝓ caritatis donariō. Volo autem

te scire/ q postquam anima michi deuota/
p caritatis dono/ t dilectionis pfectiõe/
seu amoris feruore consequendis / per ea
que potest exercicia/ Fecit quod in se est/
me scilicet desiderãdo cõditime / amore mei
nullis parcendo laboribz / t si omnia ppter
me contempserit / tunc tandem tempore
quo michi placuerit/ eam per mentis ex=
cessum/ sursum in contemplacõne rapio./
Ita vt fiat silencium in eius celo/ dimidia
quasi hora · nullaq alternãcium cogitacio
num tumultuacõne / animus huiq cõtem
plantis cõturbet. Nec vltra quicq inue
niat/ quod appetat./ michilq occurrat / qd
fastidiat./ Sed animq ipse totq / intra cõ
templacõnis trãquillitatẽ intromittitur
t colligitur Vbi sentit quẽdam affectũ/
multũ insitatum./ qui est tãte dulcedis/
q sentire quidem potest/ sed verbis neq̃ q̃
valet expmi. Hic affectus / si sic in anima
cõtinue perseueraret / tunc ipsa quasi fe=
lix ppetuo iam esset . Nam tũc michil sen
sualitas / michilq ymaginacõ / in anima o=
perantur. Ymmo t omnes inferiores vi=
res anime/ tunc proprio viduãt officio .

Sed anime superior vis / ac purior vis tūnc ín illud íntime q̄uetis secretum / sū meq; transquílitatis archanum / delectabilissima iocunditate íntroducitur Et ín hoc transquílitatis silencio / omnia que ipsius ánime sunt / silent. / quín ỹmo ⁊ ipsa anima / silet sibíipsi. / vt solū verbū eternū / tunc loquatur hiúc anime deuote / ín hac otemplacione. / Non quídē plínguā carmis / nec p alicuí? similitudmis fātas mata / sed ímediatē p semetipm. ¶ Ego ¶ Placent domíne que dixisti. / ꝛ otentari nequeo nisi expimēto didicero quādoq; que promisisti. / ut sic domíne cum tua licēcia / fiducialiter ⁊ non proterue / loquar. Si tñ tibi mea displicuerit ínstācia / tūc rogo domíe cūm vēnia / ut habeas eam p nlla. / Ego enim quādoq; nescio dñe quíd loquor. Sed quía multum de tua confido pietate / quícquíd occurrit mēte / hoc coram te effundere non dubito. / etiam voce vērbi ¶ Dominus ¶ Quantūcunq; te ad longānimitatēm hortor / video q; tu nichilominus / ín tua p:rseueras importunitate. / quā non ex toto abíjcio. / Si tamē nō

caruerit discrecōnis freno. Sed vnū adhuc tibi restat/in quo ꝓbandus es/ante q̄ beneficio quod petis/dign⁹ fias. Pro caritatis nāq; elemosina importune ⁊ opportune/ per medium meorum amicorum ⁊ sāctorum postulasti/ sed nōdū tu alijs indigentibus caritatis elemosinam forsitan ꝓ tuo modulo digne tribuisti. Ego D dñe deus meus/ quid est quod modo dicis? Multum nanq; de hoc miror. Domine quō ego possim alijs dare qđ ipe non habeo? Mendicus egoipe/ quid mendicis possim facere? Dominus Pro nūc supsedeo/ sed postmod tibi respōdebo.

Exhortatio ad caritatis elemosinam dādum alijs. Capitulū xxxiij Dom⁹

Caritatis elemosinam/ vnde alijs tribuas/ dicis quod non habeas. Miror/ si quod dicis/ non consideras. Si nichil esses/ verum diceres/ quia nichil haberes Nunc autem ex quo esse habes/ nec alijs domis dei cares/ non recte dicis quod caritatis elemosinam/ vnde alijs tribuas/ non habeas. Nonne habes intellectum/

affectum/ ⁊ memoriã. pedes/ manꝰ/ oculos/ ⁊ os. quibꝫ poteris/ cum vis/ michi seruire. ⁊ pximis subuenire. Et si ī ceteris tibi deesset facultas/ non tamen tibi deesse poterit/ cum vis/ bona voluntas

¶ Ego ¶ O pissime dñe/ ignosce mee insipiencie. quia non sic tuum verbū intellexi/ de exercendo caritatis ope. Putabā enim te velle/ ut ego alios caritatiuos facerē. cum ipe si caritatiuus sim ignorē. Nūc autē quia sencio/ qꝫ vis/ vt in caritate ⁊ ex caritate/ alijs p modulo meo p te michi cōcedendo/ caritatiue subueniam. ⁊ caritatis elemosinam alijs impendam. o domine/ quā libenter/ te me iuuāte/ id faciam. Sed tñ bone dñe/ quia tu nosti/ qꝫ argentum ⁊ aurū non est michi/ ⁊ quomā mops ⁊ pauper sum ego/ totusqꝫ miser ⁊ miserabilis/ ⁊ mēte ⁊ corpe/ adiuua me obsecro/ vt temptē/ si aliquid valeam saltem deuota oꝛone ¶ Domiꝰ ¶ Hoc est quod volo ¶ Ego ¶ Bone domine/ doce modū/ quō ex caritate p oꝛacōnes possim caritatis elemosinam dare. vt alijs pfi at/ tibiqꝫ placeat. ⁊ michi ecia pīguioꝛē

caritatis elemosinam obtineat ¶ Domine
Aperi oculos cordis tui. & vide quot mi
serie/ pericula/ dolores/ angustie/ gemitus/
ploratus/ ululatus/ & cruciatus/ sūt in to
to mundo. in terra videlicet/ & in purga
torio. O quot homines sunt in periculis
anime & corporis/ in diuersis mundi pti
bus/ de tuis fratribz & sororibz. nō tātū
tue religionis/ sed & omnīs religionis fi
dei cristiane/ qui indigēt caritatis elemo
sina/ ne ex toto depereāt. inē temptacō=
nū varietates/ atqz insidiārū iacula. Quo
rum aliqui paciūtur a ppria carne/ aliqui
a puersis hominibus. aliqui a maligms spi
ritibus. Et ex illis sunt aliqui in piculis
aque. igms. latronū. Ferarum. & egritu=
dinū diuersarum. Nonnulli quoqz ex eis/
clerici/ religiosi/ orphani/ vidue/ & misē=
rabiles persone alie/ defendere se non valē
tes/ oppressi sūt. iniurijs. falsis iudicijs.
& tyrannorum violencijs. Nonnulli vero
infirmitatibus/ doloribus/ paupertatibz/
semo/ & alijs diuersis incōmodis/ sunt fa
tigati nimis. Aliqui etiam ex hijs/ deti
nentur ita crudeliter in vinculis & cācerib/

q̄ magis eligunt mortem q̄ vitam. Alij sint in ꝑpetuos seruos ⁊ ancillas venditi infidelibus: vbi viliores bestijs reputāt' coacti/vel die noctuq; in frigore ⁊ calore in mari in nauibus remigare/ cathenis cō pediti: vel super terram/aratrum/aut curum/more equorum vincti trahere. ī cauma tibus solis/⁊ ymbribus frigoris/pane ⁊ aqua / non nisi ad solam necessitatē refecti: ⁊ vix camisia pro solo tegmine nuditatis /die noctuq; vestiti. Et cum ex defectu virium/aut alias/non ad nutū ribaldorum qui eos regunt/ambulāt/tūc flagellantur circa crura /vsq; ad sanguis copiosam effusionem. Quorum nōnulli / cum se quocunq; modo a vinculis possūt excutere/pre nimia mentis amaritudine/ ⁊ ex desperacōne seipsos miserabiliter perimunt in mare se precipitando: aut caput in petras illidendo. Attamen multi de talibus/sunt sacerdotes: clerici: militēs: mercatores: religiosi: ⁊ magni dominī in seculo fuerunt. Vnde tanto fit eis miseria sua grauior/quanto prius fuit eorum felicitas maior. Cogita etiam pie

quid fiat de virgimbus ⁊ mulieribus cri
stiams· que per infideles captiuāt. Qua
rum alique sūt/ mōiales./ nobles./ ⁊ mag
norum filie./ ⁊ vxores. Que/ ⁊ vitam re
dimant/ voluntatem eorū infideliū a qui=
bus detinent/ oportet q̄ faciant. Itē mlt
i sunt dyabolica fraude decepti/ multi a
prauis hominibus seducti/ ⁊ multi pro=
pria opinione illecti/ ad senciendum erro
nee in fide./ in moribus./ ⁊ alijs dogmati=
bus periculosis. Modo pensa bene/ si non
occasiōem inuenias sufficientem/ dandi ta
libus/ caritatis elemosinam. Adhuc autē
amplius attende./ ⁊ fide diligenter quoq̄
miserias fidelium defunctorum./ quorum
anime in purgatorij igne ineffabiliter g̃=
uiter puniuntur. Attamē alique ex hijs
sunt apud me magni meriti. Quas ex na
turali mea pietate/ licz vellem libenter de
tormentis eripere/ non tamen hoc sinit e=
quitas mee iusticie./ quo adusq̄ pro su=
is peccatis/ usq̄ ad minimum quadrātē/
satisfecerint./ per se in huiusmodi tormen
tis./ aut per alios viuos/ cum ecclesie suf
fragijs. Inter quas/ si tu adhuc· patrē

matrem/ fratres/ sorores/ aut alios ha=
beas amicos ⁊ benefactores/ pro quibus
vtiqz obligaris/ ad subueniendum eis/ ig=
noras. ¶ Nam dico tibi procerto/ q multo
rum anime ibidem adhuc purgantur/ que
ante annos multos a viris suis amicis/
putabantur/ ad gloriam euolasse. Ex
quibus sunt etiam nonnulli paupercule a
nime/ nulla alia habentes suffragia/ nisi q̄
in communi facit sancta ecclesia. Hij
sic in purgatorio detenti/ clamant sine in
termissione/ cum ineffabili desiderio/ ad
suos in terra amicos viuos/ ⁊ ad alios/
vt eorum misereantur. Quod certe val
de caritatiuum esset/ ⁊ opus magne pi
etatis. Quia amici dei sunt/ seipsos ta
men pro nunc/ iuuare non valentes/ sed
aliorum indigentes elemosina. sed ⁊ po=
tentes sunt/ post sui erepcionem/ pro=
mouere ⁊ iuuare alios/ aput deum
¶ Rursum dominus ¶ Vides ergo quot
modos/ quot causas/ quot occasiones
habes/ caritatis elemosinam/ alijs dādi.
⁊ alijs ex caritate subueniendi? Et si non
vales pecunijs/ beneficijs/ obsequijs/

ieiunijs/aut missis/vel alijs remedijs / cō
solacionem facere eis poteris admimus ta
libus subuenire / pro eis deuote orando :/
aut saltem ad deum/propter ipsos /lacri
mabiliter/ex Fraterne caritatis zelo/suspi
rando. Et noueris :/ q̄ de quanto plus te
m huiusmodi conpassionis affectū exer
cueris/ tanto citius ⁊ copiosius tu a me
caritatis domis/repleberis. Ita vt non ti
bi opus sit/ caritatis elemosinam ampli=
us mendicare ab alijs ¶ Ego ¶ D domi
ne quā bonam lectionē michi de caritatis
elomosina erogan da legisti :/ q̄ omnia mea
interiora (vt verum fateaar) ita concus=
sit/vt vix lacrimas possim continere · Cō
firma (obsecro domine) hoc quod opat?
es m me · Heu quante sunt humane con
dicōmis miserie. D misericordiarum pa=
ter/ ⁊ deus toci? osolacōmis/ne despicias
op? manuū tuaꝝ :/ ⁊ ne obliuiscaris nos
m finem. De caritatis elemosina pro vi=
uis · Capitulum · xxxiiij Ego

Gracias tibi de mine pissime :/
quia copiosam materiam mi=
chi mistrasti/ de modo ebuēdi

caritatis elemosinam. Largire (pcor dñe dulcissime) etiã caritatis tribuendi elemosinã/ formã tibi placidã. In nomine etenim tuo temptare volo orando/ id qđ tu dare dignatus fueris/ inspirando. Per sacrosanctam itaqz domie tuam passionẽ/ per diginissime gemtricis tue intercessionem/ per sanctorum angelicorum spirituum tuorum ministracionem/ p beatorum patriarcharum ꝛ pphetarum merita/ per gloriosorum apostolorum caritatem p scõrz martirũ ostãciã/ p illustriũ confessorz ducionem/ ꝛ pscãrũ virginũ ac otinenciũ puritatẽ/ obsecro domine clementissime. ꝙ eya nõ prevaleãt nostra peccata cõtra infinitã tuam bonitatẽ. Sed pocius attende (misericordissime domie) oim horz scõrz tuorũ pclara merita. ꝙ cũctorz qz tuorz iustorz ꝛ electorum pia vota. ꝙ ꝛ obliuiscere digneris clementer offensiones nostras. Memento qꝝ sumus tui/ licet caduci plasmatis. Ne des honorem nominis tui/ precamur alteri. Et ne intres in iudicium cum seruis tuis. ꝙ quia non iustificabitur in cõspectu tuo omnis viuens. Tu eni factor

noſter es. nos vero opus manuum tua=
rum. Tu noſter es redemptor. nos preci=
um ſanguinis tui. Pater noſter michilo=
minus tu quoq; es. nos autem tui filij.
licet heu prodigi / & nimis indigni. Etiam
ſi nos occideris / adhuc tamen in te ſpera=
bimus. Scimus nāq; / quoniam etiā cum
irat⁹ fueris / miſericorditer recordaberis
Eya ergo bone pater / pie redemptor / om
nipotēs creatō noſter / rogo cōditimi⁹ ut
poſſū / reſpice libenter ordinē nrm. dirigen
do ipm tam in capite q̄ in membris. in p
latiſq; & ſubditis / feliciter in tui nominis
laudem. aliorum edificacōnem. & totius
eccleſie tue ſancte decorem / vſq; in finē.
Similiter cōmendo tue gracie / oēs reli
giones totius criſtianitatis / virorū & mu
lierū. Preſerua pie dñe eas a ruina. mlti
plica tua in eis dona / ad totius eccleſie
tue ſancte conſolacōnem. Potiſſimum tñ
oro bone domine / intuere paterne / ſanc=
tam romonam eccleſiam. fidei vtiq; nre
magiſtram. necnon dominū nrm apoſtoli
cum / tuū vicariū / cui regimen eius omitti
voluiſti. vna cum dominis cardinalibus /

patriarchis/ /archiepiscopis/ episcopis/ specialiter tñ cū nro ordinario. necnon cū abbatibz/ poribz/ ⁊ ceteris ecclesiarū plā= tis. ut spiritꝰ tui virtute/ cūcta fiāt rite/ digne/ ⁊ laudabilit/ in pacis trāquillita te. ad tui nois gloriā/ populiqz credenciū felicem augmentacōem Precipue tam pe to dñe/ vt ecclesiam tuā sanctam/ quā tuā weare spōsam voluisti/ ab hereticū veneno/ ⁊ scismatum cōtagio/ cunctisqz erroribꝰ/ semper pseruare digneris illibatam. cōtra infidelium ⁊ tyrannorum rabiem/ dextra potencie tue/ ipsam quoqz misericorditer protegendo. Da etiam misericors deus/ presbiteris/ dyacomis/ subdyacomis/ cle= ricis/ monachis/ monialibus/ ⁊ ceteris per sonis ecclesiasticis ministris tuis/ ac tibi deuotis/ gracie tue abundanciam. qua do tati/ valeant singuli seruitutis sue debitū/ tibi reddere cotidie. obsequium. non solū sine offensione/ sed etiam pro totius mun di salute. cristianeqz plebis conseruacōe Respice etiam oculis tue pietatis (que so omnipotens deus) romanum imperi= um. aliaqz regna/ et dominia terrarū. yma

cum nostro imperatore/ceterisq; regibꝫ/
principibus/ꝛ terre dominis cristianis./
necnon cum suis comitibus/cōmilitoībꝫ./
ꝛ clientibus/temporali gladio vtentibꝫ./
atq; cum eorꝝ subditis./vt dextre tue po
tencia roborati/paganorum/ꝛ aliorū infi
delium superbiā/ceterorumq; inquietorꝝ
temeritatē/potestate sibi credita/hīulia
re ꝛ compescere nouerint./ꝛ possint./ita
viriliter/ꝛ vtiliter/vt ommibus in eccle=
sia tua/ꝛ in populo cristiano pacatis/ti
bi auctori pacis/dignas vniuersi merea
mur graciarum reddere actiones. Tribu
ere etiā digneris bone dñe./cunctis rec
toribꝫ ꝛ officialibꝫ ciuitatū/villarꝝ/opido
rum ꝛ locorꝝ quorūcumq;/in terris xp̄ia
norꝝ/prudenciā ꝛ iusticiam/ad regēd dig
ne alios. subditis vero obediencia/ꝛ fi
delitatem/ad conuersandū pacifice inter
se/ꝛ ād maiores./quatenus in ommibus
vbiq; laus tua perficiatur Sint etiā tue
pitati (precor dñe) specialiter recōmissi
omnes mei consanguinei./benefactores/
amici./ꝛ pro quibus in specie obligor.
Fac eos (opto dulcissime dñe) experiri

ex mera tua gracia/ q̄ religiosorum fami
liaritas eis fuerit vtilis/ atq; consolato=
ria. Sed t inimicos meos/ t emulos ad
uersarios/ t persecutores siqui sint (do=
mine) dilectionī tue/ qua cuncta diligis/
t nichil odis eorum que fecisti/ commen
do. Da nobis pariter/ hoc est t ipsis t
michi/ veram caritatem/ qua tibi placere
possimus perpetue. Peto eciam mdulgē
tissime domine/ vt spiritum dones consilij
salutis/ omnibus errantibus/ falsis crista
nis/ peruersis t obduratis/ excōmūica=
tis t mēdictis/ necnō pfidis iudeis/ t ce
cis pagānis/ ad cognoscendum tuam bo
nitatem/ suamq; stulticiā/ ne ꝓpter suam
obstinacōnem/ incurrant finaliter ꝑpetuā
dāpnacōem. Et quoniā (put nosti do
mine) tēpali indigem9 hic consolacione/
igitur vt valeamus tibi seruire alacriter/
concede nobis propicius/ terrarū pacē/
aeris temperiem/ fructuum vbertatem/ t
corporis sanitatem/ cum alijs necessarijs
Refrenando hostiū rabiem/ tempestatem
comprimendo/ fulgura/ tonitrua/ gran=
dines/ t pruinas/ mitigando/ famem/

et corrupcōnem aeris/ꝛ flumīnū/ repel=
lendo./ necnon pestilenciam /ꝛ omnem lan
guorem/ auferendo. Valde eciam cordiali
ter deposco domine misericordissime quia
tibi cura est de omnibus/ ꝛ quomā tu es
miserorum consolacō vera/ eya sis conso=
lator adiutor ꝛ protector / vniuersis et
singulis./ tribulatis./ tēptatis./ captiuis./
tristibz./ ꝛ afflictis./ necnon vidius./ or=
phanis./ pupillis. mulieribusqz pgnanti
bus/ ꝛ in partu laborātibus./ atqz cūctis
infirmātibz./ nauigantibz/ ꝛ pregrinanti
bus./ ac ceteris miserabilibz psonis/ i qua
cūqz angustia cōstitutis./ ita vt in aduer
sitatibus suis/ non deficiant./ sed humili=
ter consolacōnem a te exspectēt./ atqz tā
dem eam optāte pcipere/ ex tua clemēcia
mereantur. Ne forte cogant (quod ab
sit dne) impie agere./ ex desperacōe./ aut
nomen tuum sanctum blasphemare / pre
mentis inopia./ in ppriam perdicōnē./ ini=
micorum suoz gaudiū./ ꝛ christiani nois
confusionē. Dominus Si ita sepius
orares ex corde/ pmitto tibi/ q ñ remanēs
absqz remuneracōne./ tā p te q̄ pro alijs

Pro defunctis/caritatis elemosina. Capitulum. xxxv Ego

Et quoniam dñe/tue bonitati/ (ut ꝑsumo) nō displicet (ꝑ quo et ꝓto) facta ꝑr me ꝑ viuis dep̄cacō/supplico adiuuare dignare me tuum pauperculū/ vt eciam ip̄is defunctis caritatis elemosinam/ orando digne impendere valeam. Eya ego domine deus meus/qui nos patrem et matrem honorare precepisti/miserere ꝑpicio animabz patris et matris mee. Redde patri vicē queso ꝑ laboribus et cura/ꝑ mea educacōne habitis/ et largiri matri consolacōnem/pro doloribus et miseria/fidelitate et diligencia/in mei portacōne in vtero/ necnon in pariendo me confouendo et gubernando/ ꝑr ipsam exhibitis. Et da eis pacem/requiem/leticiam/lucem/ et gloriam sempiternam. Memento eciam i bonum (ꝓto bone dñe) eorum quibz ex naturali obligor dilectione/quam tu vtiqz nobis indidisti/licet preposueris ei dilectionē spiritualem/videlicz/meorꝝ frm/ sororum/ꝑgemitorū/consanguineorū/

cognatorum:/ et ommium meorum amico
rum/ in quocunq; gradu ꝯsanguinitatis/
vel affinitatis michi attinentium. Libera
animas eor̄ misericors de⁹:/ ab omni cru
ciatu inferorū:/ & transfer eas ad locū bea
titudinis:/ vbi cum sanctis tuis/ gaudere
mereant̄ in sempiternum. Subueniat eti
am oro tua clemencia omnipotēs de⁹/ aīa=
bus meorum carorū benefactorū & recō=
mendatorū:/ quibꝫ specialis me obligat ḡ
titudo. Respondeꝫ (p̄cor domine) eis tu
p me:/ ne ꝓpter meam inopiā/ videant̄ in
me perdidisse:/ piam suam ad me affecti
onem. Specialiter quoq; dñe ꝯmēdo tue
misericōm/ animas meor̄ in ordine & do=
mo fratrū ac sororū:/ necnon ordinis & do
mus habencium pticipacōnem & societa=
tem:/ necnon illorū quorum ap̄ud nos cō
pora requiescūt. erue eas de omni angu
stia:/ & in dulge ipis ꝓpicius/ refrigerij
sedem:/ quietis beatitudinem:/ & luminis
claritatem. Supplici eciam cum instan=
cia cōmendādum duxi (misericors de⁹)
tue bonitati:/ specialit̄ aīas/ nostri funda
toris/ & ommiū suor̄/ ad ipm modo q̄cūq;

pertinenciū. necnon eorum / qui notabi
liter nostre domui / et congregacōni bene
fecerunt · Da cis (bone domie) p tēpali
nostra sustentatione / tabernacula sine fi=
ne mansura. cum celestium bonorum v
bertate · Tandē quoqz totis ex pcordijs
cōmendo tue infinite clemēcie (o auctor
pietatis) animas omnium fideliū defunc
torum · tam generaliter q̄ specialiter Eya
respice obsecro oculis misericordie / in opa
manuum tuarū. nullam in tormentis / nisi
solam tuam paternam bonitatem / ⁊ com
munia sancte matris ecclesie dūtaxat suf
fragia habencia / consolacōnem. Et clemē
ter miserere ommibus fidelibus defūctis.
eciam in purgatorio quocunqz detentis ·
Specialiter tamen pie domine / succurre
cito peto miseris. egenis. ⁊ paupcull' am
mabus. eorum / quū non bene parati / im p
uise / subito / ex ignis / aque / latronū / aut a
liorum inopinatorum casuū piculo / mōte
poccupantē. vl' suffocantur in somno. vl'
p publicā iusticiā / violenter subiciūtē mor
tis tormento · O domine / presta tālibz id
de misericordiaz tuarum thezauris / quod

ipſi minus ſibi ꝓuiderunt/ dū ꝓtuiſſēt
in tempore ſanitatis et libertatis. ¶ Noſti
enim pie domine / quomā miſeris miſecor
dia eſt neceſſaria / tibiq; ꝓprium eſt miſe
reri et parcé ¶ Domine fortiter iſtas /
et efficaciter vrges / ſed non recte iudi=
cas. ¶ Vis enim vt miſericōdiam exhibeā /
et iuſticiam meam negligam / reos abſol=
uam / et eos iuſtis equiperam · ¶ ego ¶
O domine / ſi tibi mea diſplicuerit depre=
catio / veniam peto. Attamen videtur mee
ſimplicitati bone domine (vt ſalua tua ḡ
cia / ita loquar) q; nichil deroget tue ſanc=
te iuſticie / ſi miſeris miſericordiā feceris /
ex mera tua bonitate. ¶ Immo ſi nunquā
miſereri velles / hoc domine de tua iuſticia /
faceret iniuſticiam / cum vtiq; iuſticia / ſine
miſericordie tempamento / careat merito
iuſticie prēmio. ¶ Eciam domine / vt vide=
as / quoniam non ex toto iuſticie tue pre
iudicare volo / offero tue iuſticie in ſatiſ=
factionem / pro cunctorum fideliū defunc
torū reatibus / et in ſupplemētū meritorū /
que eis deſunt / in plenamq; ipſorū tecum
recōciliacōem / ſanctā tuā incarnacōem / et

natiuitatem. Totamq; tuā pfectissimā/ innocentissimā/ ⁊ laboriosissimā vitā. Tuam sacrosāctam passionem/ ⁊ pciosissimā morte. Tuam glorioſam resurrectionem/ admirabilem ascensionem/ ⁊ spiritussācti missionem saluberrimam. Insuper offero tibi dñe/ tue dignissime matris glorio sa merita/ siue videlicet diuine maternita tis/ et virginee puritatis excellenciam. Etiā/ offero tibi dñe/ omniū sanctoꝝ āge loꝝ tuoꝝ merita/ quibꝫ ipi/ semp placue runt tibi/ placebūtq; imppetuum. Sed ⁊ scōꝝ tuoꝝ pīarchaꝝ/ pphetaꝝ/ aplō rū/ martirū/ ofessoꝝ/ vginū/ ⁊ otinētiū/ oīmq; iustoꝝ ⁊ electoꝝ tuoꝝ/ iam ī celi tecū regnātiū/ necnō adhuc ī tris degēti um/ gtissimā multa ⁊ magna merita/ dñe offero tue pietati. Ymmo offero quoq; tibi dñe/ oīa bona/ que in tota ecclesia tua sancta/ vnquam facta sūt/ fiunt/ et fi ent/ vsq; ad mundi finem. ⁊ specialiꝫ illā excellentissimā reconciliatōis nostre ostī am/ in qua cotidie adhuc pro nostra salu te per misteriū qdāmō pateris. Eya bone dñe/ acceptare digneris gtanter/ tantam

satisfactionē ⁊ et absolue misericorditer animas tuorum fidelium defunctorū ⁊ p quibꝫ dēpcor . Vincat tua bonitas (rogo dñe) nostrā maliciā . Amicoꝝ tuoꝝ merita ꝑualeāt queso/ cōē captiuoꝝ tuoꝝ delicta . Misericōdia tua (obsecro dñe) iusticie rigorem temperet ⁊ miserosqꝫ letificet/et ād tue iocundissime visionis/ gloriam perducat. Amen. **Reprehensio presumptionis . et de quinqꝫ sensibus anime**

Capitulum xxxvi Dominus

DLacet (dixit dominus) quia largam erogasti caritatis elemosinā. Vtinā tu cū ceteris/ aliisqꝫ tecū / haberetis affectū semper talē/in dicēdo ꝑces ad horas ⁊ nec non in lectanijs. Sed oris strepitū facitis/ ⁊ raro intencōnem cordis adhibetis. Igitur etiam taliter orando / parū ꝓficitis ⁊ alijs/ ⁊ vobis ipsis ℂ Ego // D dñe heu verum est quod dicis. Da nobis omnibus emendacōnem ⁊ ꝓpter infinitā tuam bonitatem. Insup bone dñe/ qz feci/ licet taliter qualiter/ quod iussisti/ in dando caritatis elemosinam / quando vis reddere

seruulo tuo quod ꝓmisisti/ caritatis ele
mosinam michi tribuendo.¶ Domine?
Jam pluries dixi tibi in superioribus /q
hoc debeas michi committere./ Nuia ego
scio melius quam tu/ quid tibi expediat
Perseuera tu in desiderio longanimiter./
et experieris tempore opportuno/ ꝓmissi
onem meā efficaciter · Tibi videtur (ut
sencio) q iam aliquid magni ceteris /de
oq dignum fore/ vt a me reportes aliq̄d
mercedis./ in recompensam quasi labo=
ris · Dic michi homuncio./ quid feci sti?
Nue sunt aliorum/ michi obtulisti. De
alienis prodigus./ in propriis parcus.
Propria mea/ & sanctorum meorum mi
chi obtulisti merita./ et quid vltra?¶ De
propriis tuis/ quid apposuisti?¶ Vbi sūt
misse./ psalteria./ penitenciales psalmi./
vigilie./ cantica graduum./ ieiunia./ Fla=
gella./ elemosine & lacrime./ ceteraeq
huiusmodi spiritualia exercicia./ que pro
liberacōne captiuorū quos redemi optas/
de propriis tuis obtulisti?¶ Ego Par
ce domine./ parce rogo mee presumpcio
ni./ et ignosce meo torpore. Cognosco

enim domine/quoniam vere ita est/vt tu dicis. Libenter enim multa expedirem/ aliorum labore/que digito mimo (vt sic loquar) vix ipse curo tangere. Da pie domine emendacionē/et fac tu michilominꝰ pro nois tui gloria/aliquid ad rem/illꝰ indulgendo glorie tue premium/et mi= chi pauperculo tuo/largiendo caritatis do natiuum. ¶ Dominus. ¶ Quantumcunqꝫ te informem ad longanimitatis refugiū/ tu tamen semper reuerteris in tuum pri stinum cantitum. Ideoqꝫ iterum te doce re volo aliqua/adhuc tibi/ad inherendū deo/per amoris affectum/necessaria. Noueris/q in anima racōnali sunt quinqꝫ se sus spirituales/seu interiores/quibus ip sa do comungitur/mediante caritate. Est enim i anima interior auditus/in poten= cia anime memoratiua. Cuius est/doctri= nam et inspiracōnes diuinas recipere et cō seruare. Vnde loquitur prophēta in psal mo dicens. Audiam quid loquatur in me dominus deus. Et hic sensus/seu potē cia/respicit personam patris/in diuinis Sed visus anime interior/consistit in

potentia ānie intellectiua. Cuius est di
uinas perfectiones pro posse intelligé/
non tantum prefidem/sed etiam per aliq̃=
lem experientiam. Vnde ait quidam. Si
cut deus per memoriam audit̃/ita per in
telligentiam videtur. Et hic sensus seu ł
potētiá/respicit personam filij in diuinis
Ad hunc visum/non sufficit videre deum
in creaturis/aut in humanitatis veste/ꝫ
requiritur ut anima deuota/per vnitiuū
amorem/immediate absq; aliquo medio/
etiam in deum suum feratur/oībus sen
sibilibus et intelligibilibus penit9 exclu
sis. Hec est illa diuinissima sapia/quam
nonnulli dicunt amentiam/seu stulticiam
sapientissimam. Quam null9 moraliū p
ppria attinget industriam naturalem/
nisi singulari preuentus sit gratia. ⁊ nisi
prius multam premiserit inquirendi per
gemitus/desideria/et bona opera/diligen
tiam. Reliqui tres spirituales et interio
res sensus anime/puta odoratus/tac=
tus/et gustus/sunt spiritualiter in po
tentia anime volitiua/seu affectiua/sed tres
tres voluntatis act9. Qui sūt/desidare/

diligere. et delectari. Quorum primum/ correspondet odoratui. Secundum / tactui. sed tercium/gustui. Nam sicut fameticus/ primum a lōge cibum odorat/ et sic desiderat. deinde propius accedens / tangit manibus et tractat. ac postmodum ore recipit /et degustat. sic suo modo/anima racōnalis et deuota / suum cibum qui est deus/ per tres actus potentie affectiue/ qui spiritui sancto in diuinis attribuuntur/ sentit experimentaliter. et spiritualiter attingit. Primo ipsum quasi odorādo / per deuotionis desiderium. deinde ipm tangendo / per caritatis dilectionem. deinde ipsum gustando / per vnitiuam adhesionem. Correspondet hijs illud in cantitis. In odore vngentorum tuorum curremꝰ. quantum ad primum. Et illud Tenui eū/ nec dimittā. quātum ad secūdum. Et illud in psalmo. Gustate et videte qm suauis est dñs. p tercō. Nec autem gustatio et visio/ nō potest fieri in anima. nisi perfecta vnione harum potentiarum anime cum deo/ in amore feruentissimo. Ad quā tu potes aspirare quidem /

sed non pertinges. / misi cū ego voluero. / et te fortiter attraxero ¶ Ego ¶ Do=
ne domine / quā magistralem legisti michi lectionem. Gracias tue bonitati. Da ob
secro vt in me proficiat ad tui laudem. /
michiq; in salutem. Scio nanq; domine /
q; michil valeo / misi quando tu volueris. / et
quantum tibi placuerit. Atq; ideo rogo
vt nō aliter fiat / q; put michi expedierit

Qualiter anima quasi in sopore vnit deo Capitulum. xxxvij Ego

Quoniam sponte declinasti do=
mine ad quinq; sensus anime
interiores pro mea informaci
one / ex mera tua bonitate / ro
go non displiceat etiam tradere in practi
ca. / qualiter anima tibi deuota / hijs sensi
bus tibi iungatur mediante caritate.
¶ Dominus ¶ Sicut curiosorum in=
quisicionem detestor / ita deuotorum stu=
dio / condelector. Audi aliquid de q; que
ris. Homo spiritualis cui graciam hui?
modi fecero / vniendi se scilicet mecum /
fit quodammodo ad instar hominis nobi
et forti vino potati. / vnde et in sopore=

resoluitur / non tamen ommimode in somnum. Ita ut nō ex toto dormiat / nec etiā simpliciter vigilet. Qui quidē ea q̄ circa ipsum fiūt / nō plene scit / nec eciam totaliter nescit. sed quasi aduertere nō curat / neqz talibus intendit. Ymmo / nec actu de se ipso tunc cogitat / quamuis se fore illic vbi est / non ex toto ignoret. Et de quanto tunc in anima / fuerit amor dei feruencior / intellectusqz lucidior / tāto forcius animam totam / in se deus rapit / sibi eam miro modo vniendo. In tantum / vt demum anima hec / oblita sui / et oblita omnium aliorum preter deum / nichil sentiat / nichilqz intelligat / nisi solum deum / vnus quasi spiritus facta cum eo. sed intellige / p amorosam voluntatis sue cum voluntate diuina vnionem et conformitatem. Ego / Gracias tibi domine / quia non spreuisti pauperis tui desiderium / sed dignanter edidisti vnionis modum / per soporati exemplum. Adhuc tamen moueor ad sciendum / si iste sopor / sit idem cū pace illa / que omnē exuperat sensum / siue cum ea pace / in

qua dicit se ꝑphēta /in idipsū vellē dormi re./ ⁊ requiescere ¶ Dominus ¶ Non mꝰ tum erras/si sic intelligas. Nomina quí= dem sunt diuersa./sed res eadem est. Di uersis siquidem nominibz / soporem hunc diuersi nomiant. Aliqui dicunt eum som num./aliqui dicunt silencium./aliqui pa cem Vnꝰ sic/aliꝰ aliter./ex effectuum ra cōne/eū ita denomiantes varie. Tām rec tissime potest nominari/secūdū apostolū meū paulū/pax/omnē exuperās sensum. Non enim tantum sensum excedit./ym = mo (quod plus est) etiā absorbet omem cogitacōnē./ymaginacōnē./racōnē./memo riā./et intelligēciā ¶ Ego ¶ Modo intelli go/ex tuo dono (vt michi videtur dñe) illud contemplatiuorum dictū. Deum nemo veraciter inuenit/ qui se ñ totaliter perdit. Et illlud similiter ex eodem ma nans fonte. Nullus deum vere seu perfec te diligit / qui non se veraciter / oderit. Nime elicio domine./quod si voluero con templando tibi inherere/oportet omnia/ et me quoqz inter alia/relinquere. Et si voluero indilectōne tua fieri perfectus /

necesse est/vt in me omnis extraneus ces
set affectus./tam proprius quam alius /
etiam omniū creaturaꝝ. Ita vt totꝰ me
us affectus/nemini nisi tibi soli/militare
presumat . Delicatus enim (vt quidam
ait) amor tuus est./socium non patitur.
Solus cum solo esse vult. Sicut scrip=
tum est. Dilectus meus michi./et ego il
li. Item vna est columba mea . ¶ Domi
nus¶ Bene sentis./recte loqueris./Hoc
fac./et fiet . Fac vt dicis./et fiet quod
cupis . ¶ Ego¶ O domine bonum est
nos hic esse./ait magnus amator tuus./
cum in transfiguratione tua/radiantē fa=
ciem tuam vidisset./nesciens quid dicerz
pre mentis stupore.¶ Nescio et ego domi=
ne/quid dicam ait quidam . Et idem rur
sum . Benedico / laudo /et honorifico te./
vtinam digne . quia tetigisti vtrumqꝫ
cor seruuli tui/cum suauiori affectu et
lucidiori intellectu . Sed secretum meū
michi / secretum meum michi ait prophe
ta . Age domine quod agis . operare qđ
operaris . Sanctorum tuorum deprecati
ones/non sunt cōtempte. Sapiētia vicit

maliciam. Misericordia/ supexaltauit iu dicium Desiderium pauperis/exaudiuit dominus. Graciarū actio lāgitori · Laudes intercessoribus/ ꝛ ꝓmotoribus. Cō serua ꝛ perfice obsecro dñe grām tuā / in opre manuū tuaꝝ · in tuā ꝑpetuā laudē Et ne auertas vnquam faciem tuā a me sed auerte ꝑpicius faciem tuam a peccatis meis: ne amplius diuisionem inter te et me facere preualeant/quoquo modo. Vellem domine/ ꝙ ꝛ ego ita possem dicé ¶ Domine ¶ In die bonorum/ne immemoris malorum · Montes ꝛ colles habent iuxta se valles. Si semp esset festū/ venirent festa in contemptum · Vicissitudine sua / currunt tempora · ¶ Ego ¶ Intelligo dñe quid velis. Fiat voluntas tua · que semper est/ recta · iusta · et sancta · non mea/ quia fatua · curua · et indigna. De vnitiuo amore et varijs eius operationibus Capitulum xxxviij·

Videtur michi Ego domine iuxta p̄missa/ ꝙ vnitiua tui adhesio/ qua tui amoris suauitas sentitur /

p̄supponat (p̄sertim ordine nature: et se=
cundum modum cōmuniorem) deuotas
meditacōnes ex spūalibz colloquiis /aut
sermonibus/vel ex lectionibus affectuo=
sis surgentes necnon intima desideria /cor
inflamancia/ac oracōnū feruencium/sedu
licatem/ nunc vocalium nunc mentalium
Ideoqz libenter vellem domine /aliquid de
hiis audire ¶ Dominus Noueris q̄ ad
contemplacōnem /qua peruenitur ad sua
uitatis diuine gustacionem / ⁊ cum deo
vnionem / bene requiruntur ea de quibus
memoriam feciſti: In theologia enim mi=
stica/ secundum contemplatiuos / ea que
tetigisti idem sunt: aut semiucem p̄sup
ponunt: omnia tamen in vera ⁊ perfec=
ta comprehenduntur oracione. Omnis
quippe oracionis (saltem vere) finis et
fructus/ est deo ad herere: ⁊ vnum cum
deo spiritum fieri. Videlicet per lique=
factionem purissimi amoris: ⁊ per spe=
culacionem seremissime cognicionis: atq̄
per absconsionem in dei vultu / ab omni
um strepitu mundanorum/per excessum
quietissime fruicōnis. Vbi omnes vires

et potencie anime/a suis dispersionibz si=
mul collecte/ac in vnum verū sūmū & sim
plicissimum bonum fixe/in quandam di=
uine conformitatis/ac eterne stabilitatis
similitudinem/transformantur ¶ Ego
Ex dictis domine intelligo / q̄ homines
deuoti & ad orandum prompti / sint ap
tiores & proximiores ad ꝺtemplādum ·
& per consequens eciam ad deo inhērēdū /
per amorem vnitiuum magis ydonei Vti
nam (pie domīe) & ego fieri merear/vn9
ex hijs · Quoniam vero de cōtemplacio
ne aliquid domīe occasione vnitiui amo
ris tetigisti/optarem audire de varieta=
te illa aliquid / quam contemplatiui per
sepe in moribz/& pexteriora signa exhi=
bent / quando ita tecum conuersant̄ · At
tendi nanq3 in eis / q̄ non vniformiter /
sed multum diffomiter se tunc habent ·
Aliqui quasi sint insensati · aliqui quasi e
brij · Alij sic/alij aliter/ se exhibendo .
¶ Dominus ¶ Verum dixisti / de aptis
ad contemplandum/propter deuocionem
ad orandum . Audi nunc quoq3 de quo
queris / si forte quandoq3 tibi aliquid de

hmiusmodi contingeret: vt scias vnde z quomodo accidat. Nonnmes michi speci aliter deuoti/ qui abstractam diligunt vi tā/ab exterioribz (quantū fieri poterit) ex occupatam / peruenimt (gracia mea ductore) nōnūq; ex forti spe/ quam suis m oīombus aut meditacōmbus concipi= unt/ de celesti gloria per ipsos consequen da/ad tantā mentis iocunditatem: q; m tus cohibere eam vt vellēt/nequeūt. sed velint/ nolint/ per signa aliqua/ m apertū foras prodit. Nuta per risum: lacrimas: singultus: suspiria: saltus: plausus: ge stilacões: aut cetera hmiusmodi more s mōnsuetos. Et quoniam iocūditatē hāc verbis exp̄mere nequeunt/ipsam hijs q̄= si lusibus/ostendere/ex abundancia cor = dis/velint nolnt/ contendunt. Nanc mē nam mentis iocūditatem/ dicunt contem platiui /iubilum. Repzesentatqz ecclesia tale gaudium: etiam m missis: per le= ticie canticum: alleluia. Nuod quidem / multis fit gaudij notis: sed sine expzessi one significatiue vocis. Nonnūquam eti am corda michi deuotorum suis i oīombz

aut meditacōnibus/ tanto perfundo gau dij spiritual'/ meiq; amoris feruore/ q; vi dentur quasi ebrij/ modum in agendo ne scientes. Ita vt pre spirituali letitia/ lo quantur et operantur/ insolita. Et hec spiritualis actio/ vocatur a contempla tiuis/ ebrietas spiritus. Quandoq; rur sum cordā michi deuotorum/ ita amoris mei feruore et dulcedine tango/ tam fo rtiter et abundanter/ vt redundet ex cor de totum in corpus. In tantum/ quod corpus suas intermittere cogatur opera ciones. Quia nequit tunc ambulare/ stare/ loqui/ aut videre. sed factum vi detur interim/ quasi insensiblie/ donec fer uor iste tepescat/ et cesset. Et talis in terna operacio/ etiam corpus occupans/ dicitur a nonnullis raptus/ vel etiam ex talis. Interdum quoq; cor hominis de uoti/ ardor diuini amoris/ ita accendit/ vt totū hominē concuciat. et nisi foras ir rūpat/ homo p caloris vehemētia/ deficē vi deatur. Quia cor ipsum/ tanquam vas fictile/ metallo feruentissimo susceptо/ in

partes multas mox rumpendum / ardorē
huiusmodi sustinere non valens / contine
re se vltra nequit / quin dirumpatur · p
vt ꝛ nonnunquam compertum est in nō
nullis personis deuotis / que venis ꝛ ner
uis cordis ruptis / spiritum realiter tradi
derunt · de morte ita ad vitam veraciter /
et haud dubium feliciter transeuntes .
Hunc modum aliqui contemplatiuorū /
vocant / insolenciam spiritus . Nonnūquā
eciam / anima prius in se male dura / tac
tu diuini amoris / ad instar bulientis me
talli ita liquescit / in huiusmodi sua deuo
cione / ut iam non videatur fore ipsa que
prius / sed altera · quia ad omne dei bene
placitum / ita facta flexibilis / quasi vn⁹
spiritus cum ipso sit / ad omnem dei vo =
luntatem aptissima / ꝛ promptissima ·
in nullo ei contraria / aut dissona . Mo
dum hunc / nominant aliqui contempla
tiuorum / liquefactionem spiritus . Est
et adhuc alius modus contemplatiuor⁹
in suis exercitacōmbus / quem ipsi di =
cunt spūalem iocunditatē / vel gaudium
in spiritu sācto. Hoc gaudio cū cor hoīs

diuinitus repletur / fit homo quasi extra se / et supra se / nescies prespirituali iocunditate / quid faciat / aut quid dicat. Et hoc ipsum gaudium / testimonium reddere quoq consueuit conscientie hominis / q sit filius dei. Presertim si venerit (put nonnū quā consueuit) post generalem integram et purā cōfessionē / aut post deuotam celebrationem / aut post cordialem passionis mee meditationem · vel si venerit in locis vbi magne sunt indulgentie / vel vbi magnorum sanctorum sunt reliquie. Vel in vite spiritualis inchoacōne · prout quādoq accidit nouitijs / in receptione habitus · vel in pfessione / vel in sacrorū ordinū collatione / vel in celebrando primitias.

Qua similitudine fiat anime vnio cū deo · Capitulum xxxix Ego.

GRatias tibi dulcissime domine / quia tam salubria docuisti seruum tuum / de correquisitis ad inherendum tibi amore vnitiuo / et de diuersis modis quibus agitur cum contemplatiuis. Supplico (bone dñe) dignetur tua pietas / que

vtiqz de nostro letatur pfectu / me tuum pauperculum etiam mstruere per aliquã similitudinẽ / quia nosti q tardo sum ad intelligendũ / tardusqz ad agendum / ex q̃ similitudine capere possim / quomodo fiat in vnitiuo amore / anima tecũ vno spũs / put iam sepio supza cõmemoratum est. Miror etenim ñ parũ / quomõ hoc possit fieri / cũ (quẽadmodũ in scolis didici) finiti ad infinitum nulla sit pporcio. Constat aũt hominem esse finitum / z deum infinitũ

¶ Dominus ¶ Arguis satis simpliciter. Quia que sunt supza naturã / et diuina / putas te humana posse racõne comprehẽdere. Verũtmen / quia similitudiem postulas / noueris / diuersas similitudines / a diuersis super hac re assignari. Que tñ omnes claudicant / nec sufficienter figurare quod pretenditur / valent. Nichilominus ad condescendum vtrunqz tue instancie / scias / quod hec amorosa vnio anime cum deo / que etiam a pleriscz trãsformacio nuncupatur / secundum nõnullos dicitur fieri / ad instar gutte aque / que in dolium fortis vini mittitur / et a vino

absorbetur. Secundum alios vero dicitur fieri ad instar candētis ferri: quod in ignis naturam conuerti videtur. Alij dicunt: q hoc fiat eo modo /quo aer per solem illumīnatus/solis lumen sibi incorporat: ita vt aer et lumen / vnum fore videantur. Alij vero senciunt: q taliter fiat/qualiter ferrum per magnetem affectum /magnetis ꝓprietatem sibi incorporat: per quam et aliud ad se ferrum trahere valeat. Alij autem volunt quod fiat eo modo / quo vapor substācialiter aqua existens / ex aeris calore / aeris leuitatem recipit: atq; in aeris quasi naturam transit. Alij putant id fieri / ad similitudinem vnionis materie cum forma: aut perfectibilis / ad suum perfectum. Alij sic/alij aliter senciunt et loquūtur: non sine racione. attamen communiter in hoc deficiunt: q conātur discutere speculatiue per humanam racōnem/qd melius discitur prāctice: et non nisi per diuinam operacionem. Nec est aliqua similitudo/que huic rei satis ogruat. Illa tamen que vltimo tacta est veritati mag

approximquat. Constat enim q materia ante susteptionem forme/imperfecta est:/ sine decore:/ sine virtute:/ et sine actione. Data vero ei forma/ mox ad perfectionem venit:/ iuxta forme sibi vnite proprietatē Sic suo modo est de anima. quia priusq vniatur ipsa deo per viuificum amorem/ manet quasi in spirituali morte:/ sine decore:/ sine virtute:/ et sine vitali actione:/ cum agere nequeat opera vite:/ perpetue beatitudinis meritoria. Cum autem deo coniungitur suo fontali et tociq vite principio/ tunc datur sibi vita quedam diuina participatiue. non quidem per formalem anime inhesionem ad deum (hoc enim diuine repugnat perfectioni) sed p quēdam illapsum spiritualem intimum:/ seclusa qualibet imperfectione. Hoc autem fit mediante amore:/ tanquam qualitatiua et armonica dispositione:/ quodammodo proporcionabiliter. sicuti dispositio materie prerequiritur:/ quamuis non sufficiat/ ad humane formē susceptionem. Vnde quemadmodum calor naturaliter habz segregare sibi/ atq segregare dissimilia/

sic facit ⁊ amor suo modo. Et quomā spiritualia cum spiritualibus habēt similitudinem/et cum corporalibus seu terrestribus dissimilitudinem/ideoqz in huiusmodi amorosa vnione/anime cum deo/quicquid in homine inuenitur spirituale ⁊ diuinum/ segregatur quodammodo p viuificum amoris calorem./ab eo/ quod in homine est corporeum et terrestre. Sicqz tunc etiam fit diuisio spiritus et aie./ id est spiritualitatis et animalitatis seu sensualitatis./per separacōem pcioris/a vili. Et qm̄ deꝰ est spūs/ ⁊ qm̄ aia est spūs/hic quedā int̄ eos inuenit̄ similitudo. ⁊ cū similitudo causa sit amorose vnionis/clarum fit./ cur spiritus humanus racōnalis/sic ꝺpuratus et defecatus/spiritui vnitur diuino./eiqz fit quodāmodo simul̄./⁊ vnum cū eo. ymo (qꝺ plus est) ex huiusmodi vnione spūs humani/cū spū diuino/sequit̄ q̄ si p redūdātiam etiam vnio carnis ad spiritum. ita q corpus qualdā spiritꝰ indu it ꝓprietates./conditionibz ꝓpijs interī neglectis./et a suis actionibz suspenꝺ Ex q̄ felici vnione/ mirabil̄ seq̄t̄ ꝺformitas./

ſpūs ad deum. corpiſq; ad ſpiritum. Nā tunc aīa ſuum habens deſideratum finem/ ſūmumq; ſuum bonū/ac ſuum centrū/totā quoq; ſuam pfectionē et ommium ſuoꝝ dſideriorioꝝ complementum/eſt quieta et contenta. nichil vltra appetēs ab exī.

Ego D magiſter bone/quā pulchrā michi indigniſſimo/ feciſti doctrinam. q̄ (rogo) conualeſcere facere digneris in ſeruo tuo. p felicem experientiā. Et grati as tibi. q tam dignanter exaudis pau perum tuoꝝ vota. Nūc itaq; (bone do mine) da obſecro. ut anima mea/ tibi vti q; ꝑpter ymaginē et ſilitudinem tuam p pinqua/ per vim ſuam ocupiſcibilē/ tēdere velit et qūeat/ in ſpiritu ſſācti bonitatem. p vim rōnalem/ in filij veritatē. et per vim iraſcibilē/ in patris potentiam. gl'am. et maieſtatē. quatenus hijs viribus. ſuo ſu premo appetibili aīa ipſa diūcta/ quiete tur. illuſtret. et ſacietur. felici docta ex perimento/ q dns deꝰ ſolꝰ/ē ſūma eiꝰ vo luptas. ꝑma eiꝰ veritas. et ſupma ſua dig nitas. ſeu glificacō. ita dicēdo. Renuit conſolari aīa mea. meōꝛ fui dō et delectatus

sum . Item nichil arbitratus sum me scire
inter vos/ nisi ihesum cristum ⁊ hunc cru
fixum . Item . Tu autē domie susceptor
meus es ./ gloria mea ./ ⁊ exaltans caput
meum. De practica veniendi ad vniti=
uū amorem nō neglecto timore . Cap . xl.

Quigit domine tua clemencia in superioribus / p mea erudicione /multa de vni tiuo amore ./ quo anima deuo=ta deo comungitur . Vnde audirem liben ter adhuc a te/ modum facilem . ⁊ (vt ita dixerim) quasi manualem / per quem orā do ⁊ meditando/ possem practicare / tua gracia cooperante/et in vsum venire/ hu=ius perfectissimi amoris . ¶ Domine? Studiosus es ad inuestigandū ./ quod nō arguo/ si ita quoq; fueris ad agendum . Si vis ad vnitiuum seu extaticum amo rem proficere/ hunc quem te doceo ordi=nem seruabis . Intende cordis conpunc tionī ./ ⁊ time . spiritus admiracōni ./ ⁊ ob stupesce . mentis exultacōni ./ ⁊ confide . Si inquis ./ quomō ./ ecce considera diui=nā potēciā ./ que oia pt/ ⁊ iuste iudicat oia

quam et tu sepe offendisti. Attamen lon
gammiter tuam exspectans penitēciam.
non tecum/ sicut cum dathan /abyron/ t
alijs peccatoribz/ egit. Nūc considera eci
am diuinam saēnpitiam · que nouit oīa.
nichilqz ignorat. Nouit quippē prescī =
tos ad dampnacōnem ꝑpetuā · nouitqz p
destinatos/ ad ꝑpetuam gl'am. Cont̄ hāc
sapiencīā/ tu sepe peccasti · Et ignoras. an
omnia tua peccata tibi sint dimissa. Nec
scis. an amore dei vel odio / dignus sis.
Similiter ignoras. qui hodie stas / an
cras cades · quo ve fine/ vitam concludes.
an cum racōnis vsu. prouide / vel īmpīma
te · violenter/ aut naturaliter · in gracia /
vel cum desperacōne. Et licet hec oīa no
scat in te deus/ facit tamē p dissimulacōz
in multis quasi hec ignoret. aut non cu=
ret · cum peccas/ bona tibi largiendo. t cū
recte ambulas/ te flagellando · Post hec
ver te consideracionis oculum. ad diuinā
bonitatem · Que tanta est/ qꝫ non solū nō
dici/ sed neqz estimari satis potest. Citra
condignū/ malos pumēs. t vltra condig
nū/ bonos/ ecīā ꝑ bono mīmo/ remunerās

Cupiens quantum in se est cunctis bene facere/ ⁊ nullū affligē. Omnes volēs sal uos fieri/ et nemínem perire/ nísi cum pec cata hominum/ ipsū ad hoc cogunt/ iusti cia mediante. Pensa quociēs bonitatem hanc cōtempsisti · mala/ p' bonis reddidi= sti peccata/ pro beneficijs tribuísti · iuā dei quantum in te fuit/ cont̄ te peccasti · At tamen vsq; hodie/ ad penitēciā benigne ex pectatus es/ ex abundanciori gracie do no. Hec tria etiā innuuntur in cāticis cā ticorum/ cum dicit̄ de aia deuota. Que ē ista que ascendit vt virgula fumi. Fum? prouocat lacrimas/ sic ⁊ dei potentia bene considerata/ quantum ad primum · Item cum dicitur · que est ista que ascendit q̄i aurora consurgens. Aurora tenebras il= lumínat/ sic et diuina sapiēcia/ cū mentem visitat · quātū ad secundum Itē cū dicit̄ Que est ista ⁊c̄ inmixa sup dilectū. In= niti super dilectū/ gaudiū sponse cū spon so indicat · Sic et dei bonitas/ bene consi derata/ animam letificat. Ecce habes in p missis/ tres principales affectus · puta cōpunctionem/ cū tremore · admiracōez/

cum stupore · et exultationē / cum fidu=
cia · seu dilectationē · quibus correspon
dent / dei potentia · dei sapientia · ⁊ dei bon
tas · etiam iuxta trium viriū anime / irasci
bilis / rōnalis / ⁊ concupiscibilis / distinc ti
onem · De quibus immediate supra iam
aliqualiter tactum est · In hijs etiā ꝓp=
hendunt · via purgatiua · illumiatiua · et
ꝑfectiua / seu vnitiua · secundū ierarchiā
triplicē · Nichil itaqꝫ inuenies pene in oī
scriptura sacra / quod non valeat reduci
ad aliquod horum trium · directe / vel in=
directe ¶ Ego Domine audiui libenē
que dixisti · sed videtur michi · q̄ non re
sponderis ad quesitum · neqꝫ ad meū ꝓpo
situm · Volebam nanqꝫ ego / modū cōpen
diosum ⁊ quasi manualē / ꝓuenienti cito
ad tuam amorosā vnionē · ⁊ inhesionē mē
tis cum deo · ⁊ tu me terres per diuine
potentie / et eterne sapientie / districta iu
ditia · iustissima quidem / licet nobis occul
ta · Ego aspiro ad amoris dulcedinem ·
et tu ostendis michi amaritudinis mate
riam · Vnionem mentis cum deo quero / ⁊
elongationem ampliorē ospitio · Cur sic

facis bone domine. ¶ Domine Viam regiam ostendi tibi / si intelligeres / per quam venitur ad desideratum. Hac etenī via neglecta / nichil poteris proficere. Nam si vis deo per caritatem vniri / necessarium est tibi / ut stes in timore cum spe. ⁊ in spe / cum timore. Ad quod faciēdum / cooperantur multum ea que dixi. Vix enim ad tantū potest quis in diuīo amore hic pficere / ⁊ in deū sperare / quin contingat ⁊ expediat / ipsum qnq; de iudicijs dei expauescere / saltem quādiu de viatorum est numero. Hic est / q; apostolo me? paulo / vas electionis / post raptū in tercium celum / adhuc dicit. Castigo corpus meum / ⁊ in seruitutem redigo / ne forte alijs predicans / ipse reprobus efficiar. Item idem. Nichil michi conscius sum / sed in hoc iustificatus non sum. Vt igitur per caritatem ascendere valeas ad deum / ⁊ in deum / cum israhel. Vide primum cum iacob in scala sua / cuius sūmitas celos tangebat / angelos dei non solū ascendentes / sed ⁊ descendentes. ymo ⁊ tu cum eis ascendere ⁊ descendere stude /

per spem videlicet et timorem. nunc dei amando pietatem. nunc dei timendo equitatem. donec videre merearis tandem absq; omni timore / deum deorum in syon. Quod erit quādo deus contuebitur non amplius p speculum in emigmate. sed facie ad faciem. Hic igitur timor / amorē dei non extinguit. sed nutrit. nec impedit / sed proficit De hoc quoq; timore / canit psalmista. Beneplacitum est domino super timentes eum. et in eis qui sperant super misericordia eius. Idē rursus ppheta. Timor domini sāct9. permanēs in seculū seculi. Iste autē timor / nō debet esse seruilis. solum timendo pēnā. nec mercenarius. solū timendo premij amissionem. sed filialis et castus. timendo pissimi patris sepacōnē.

Ego cum multa graciarum actione audiui domine tuam informacionem. Et sencio expremissis / q timor iste / et amor tuus / sunt quasi idem. Vnde oro (vtmā digne) dñe / cū ecclesia tua sācta. Sācti nois tui dñe / timorē pie et amorē / Fac nos habe ppetuū. q nūq; tua gubnacōe desti tuis / quos in soliditate tue dilectionis

in stitiis. Per cristum dominum nostrū.

Contemplatio. meditatio. ⁊ cogitatio. quomō differunt. Cap. xlj.

Ego

Ateor domie / q ad sciendum (put supi? qnq tetigisti) sū sollicitus. / sed ad faciendum (heu) tard?. michilomi? tn / quia ita dignanter respondes indigno / quando interrogo / hinc bone domie spem concipio. / q tibi non displiceat / ut vlt cō tinuē inuestigando. Peto igit bone dne / informacōnis causa / quia supra quandoq monuisti ō contemplacione pto inquā an otēplacō / meditacō / ⁊ cogitacō / sint idē. / vel quomodo differāt. Domi? In cō suetum apud scolasticos / habes pcedēdi ordinē. querēdo posteri? / quod inuestigā dum erat pri? / ⁊ ecōtra. Verūtamen / quia in theologia mistica laboras / in qua sc̄m quid / affect? intellectū pōccupat (quia gust? hic precedit / post sequitur visus) condescendēdum tibi est. / dūmodo tn nō sis minū ad intelligēdū simplex. / q admodū ille / q ignorat ordinem temporis / inter aplos ⁊ pphetas. / dubitans / si apli

precessissent ꝑphetas · Igitur noueris q̄
multa in hac materia fuissent modo scola
stico premittenda/ antequam veniendum
erat ad ea que dicta sunt / de quibus q̄a
tu n̄ q̄stuisti /ego quoq; tangere minime
curaui.cum nec multū necessaria ea tuo
etiam proposito cognoscerē / ex quo sco
las intrasti/ poci? affect? / quam intellec
tus · quia inquiris experienciam amoris
extatici seu vnitiui / qui perfectus ē/ ma
gis/quam eius scienciam / ⁊ forcius eius
practicam/quam speculatiuam . In theo
logia mistica scias/ q̄ contemplacō/medi=
tacō/ ⁊ cogitacō / possiunt dici vnū esse in
re/ quāquā multū differant in rōne · Co
gitacō q̄ppe fit cū facilitate / ⁊ absq; labo
re/ mēte libera hinc inde euagādo . Sed n̄
sic meditacō · quia illa fit cum difficulta
te/ ⁊ labore / ad standum fixe circa certa
fantasmata q̄erendo · Supra has autē
ambas/ fieri habet contemplacō/ post fre
quentatam habituacōnem/ ⁊ post diuinā
illustracōnem/ cum facilitate/ circa spiritu
alia ⁊ diuina/ talibus dulciter inherendo.
Et ut plenius intelligas /dicam ampli?

Cogitatio vagatur et serpit / sine labore / et sine fructu. Meditatio nititur / et incedit cum labore / et cū fructu. Contēplacio autem / circumuolat / et circumfert / sine labore / et cum fructu. Ita q̄ in cogitacōne / est euagacō mentis · in meditacōne / inquisicō mētis · sed in cōtemplacōne / ē mentis admiracio. Et quoniā h̄ tria satis sibi cōtigua sūt / ideoq̄ cogitacō / sepe trāsit in meditacōz / et meditacō / in cōtēplacōnē / cū fructu nō modico · sic et viceuersa / per negligenciam / contemplacō rēlabitur in simplicē meditacōnē / et meditacō / in vagā cogitacōnē / cū dampno nō pauo
Ex quibz potes elicere / q̄ boni oratores / et deuoti meditatiui / possent facilit (si facerēt diligenciam) effici boni contemplatiui · Sed aduerte circa hec diligēt / q̄ licet amor extaticus et vnitiuꝰ / reponatur in vi anime affectiua / tam ꝺ tēplatio / mediāte qua / ad hunc nōnunq̄ peruenitur / residet in anime vi intellectiua, Vnde illa contemplacō / que fit sine extatico / et vnitiuo amore / proprie loquēdo / non meretur dici cōtemplacō / nisi se q̄z extēdat /

ad anime vim affectiuam. Igitur ana=
gogico amore/iuncto intellectiue/fit vera
contemplacio. Vix nanq; inuenri po=
test cognicō / que non sit formaliter aut
virtualiter quedam affectio. quemadmo
dum clarum est/q; et affectio vix aliqua
possit dari/que non quedam sit cognicō./
saltē expimentalis. cum constat /q; hax
potenciarum neutra sine altera/suum cau
sare consueuerit affectum. Sane ergo in
telligere debes /cum audis contemplacō
nem reponi in vi anime intellectia./et ta
mē amorē vnitiuum seu pfectū/repositū/
in anime vi affectiua. Ego/ Benedict?
lis bone domme meternū/et vlē./p tā sa=
lubri michi indigno/per te facta / doctri
na Sed quomā sepe expt? (pch dolor)
sum./hoc dñe/quod tetigisti./videlicet de
relapsu a cōtēplacōe/ a meditacōne / in co
gitacōnes vagas./tamq; a luce/in tene=
bras./a delicijs/in miserias./ab aula/i clo
acā./ a celo/in abissū./mea culpa (heu)
id exigente. ita vt nōnunquam in cruce
pdere te dñm meū ihesū/tuamq; matrem/
a iohānē / atq; manerē cū solis latrombz

et iudeis / tuisq; crucifixoribus . Peto bone dñe/ignosce michi sup hꝭ / ⁊ custodi me/ne simile cõtingat michi amplius .

Differẽtia inẽ thzologiã speculatiuã ⁊ mistícã eũ sex pcẽtijs aie . Cap . xlij Dñs

Sicuti iam dixi/ fuisses prius instruendus de aliquibus ad ꝓpositum pertinentibus . que licet silentio sint pertransita/ adhuc tamẽ aperiam nonnulla/ thzologiã misticam/ cum qua nunc versaris/ cõcernẽtia . Jam dixi tibi superiꝰ/ quomõ otẽplatio et thzologia mistica/ siue amoz extaticus/ se adinuicem habeant / scdm intellectiuam et affectiuam . ne autem dubitare incipias/ d thzologie mistice huiꝰmodi q̃litate /scias q̃tũ ad pcses attinet/ q thzologia est duplex . Una speculatiua altera mistica . Prima/ ptinet ad intellectũ . Secunda/ ad affectum . Illa traditur a magistris in litteris / ista imediate a do / in oratiombus et meditatiombus sactis Una habz deũ ꝑ obiecto / vt verũ . altera ipm intuet / vt bonũ . Illa pt declíare ad vicia . ista vix vnq̃ / nisi hũilitate relicta .

Scia illa quãdoq; ex superbia inflat ista vero in caritate edificat. Prima meretur dici sciencia. Secunda vero proprie dicẽ da est sapiencia. Illa nisi concurrat cum ista/manet inq̃eta. ista aũt quieta in deo Primam non possiunt habere nisi litterati t doctí. Secundam vero habere possũt etiam laici simplices t ydiote. qui studẽt deuocõni. Et hec mistica tiheologia/ per q̃ amor dei perfectus extaticus/sen vnitiu? discitur/inuenitur ocius per penitentem affectum / quam per inuestigantem intellectum. t frequencius in scolis religiosis/quam in litterarum studijs. Itaq; si te ad vitam contemplatiuam dare veluerís (sicut facere deberent merito religiosi. quibus hoc magis cõgruit) sis auisatus/vt hoc non facias ex curiositate/ aut vanitate. ad sciendũ tantum. t ad apparendum. sed simpliciter intende dei honorem. ppriam salutẽ. t proximorũ adiuuamen. cum pfunda humilitate. vt de q̃nto te plus pfecisse senseris/tanto dispectior tibi fias tuis in oculis. Et sit semp ad aures cordis tui. vox illa apostolica/

Noli altum sapere. sed time. Item illud Beatus vir qui semper est pauidus. Cū ceteris similibus scripturis. Dico enim tibi verbum bene horrendum. sed verissimum. quoniam contemplacio haberi potest sine gratia gratū fatiēte. ⁊ fieri sine caritate/ sicuti ⁊ cetere gracie gratis date. atq; per consequens sine merito celestis glorie ¶ Ego Sum domine tua ex informacione cōsolatus. sed non mim⁹ de contemplatiuorum periculo territus Differentiam notabilem /inter theologiā speculatiuam et misticam /dedisti. sed et de contemplatione/quia possit haberi a reprobis/sententiam terribilem /adiecisti ¶ Domim⁹ Non mireris de hoc. Quia iudicia dei/abissus multa. Quando enim reprobis graciam contemplacionis indulgeo. tunc facio ad instar alicuiꝰ dominī / captiuos cito morti dampnandos habentis. quibus ex liberalitate mera / de illis mittit cibis/vnde sui sustentāt filij. ⁊ fideles seruī. attn̄ nō mim⁹ postmodū eos dē cum reprobis interire facit iuxta suorum exigenciam demeritorum. ¶ Ego

Est ne domine aliquid vltra de theologia mistica et de contemplacōne/pro mea valens informacōne / quod peto humiliter pauperculo tuo/vt non dedigneris reserare ex gracia ¶ Dominus Est adhuc aliquid tibi notandum/ de viribus seu potēcijs anime / ppter cōtemplacōnis et theologie mistice materiā iam motā. Noueris igit' q' aīa rōnalis/vires habet distinctas non re/sed nomine./scōm officiorum et agibilium diuersitates .Nam primū diuidit̄ in intelligēciā simplicē. Secūdo in racōnem. Tercō in sensualitatē./seu animalitatē./vl' potenciā cogitiuā sensualē. Hec intellige / q'tum ad vires aīe cognitiuas Quo ad vires vero anime affectiuas./diuiditur ꝑportionabilit'. Primo in hyndersim./seu mētis apicē . Secūdo in appetitū racionalem./seu voluntatem . Tercio in appetitum animalem./seu sensualitatem . Ecce sic habes sex potēcias anime racōnalis. Quia in intellectiua tres./et tres in affectiua . Quarum naturam et differenciam /si plenius intelligeres /non parum/ ad contemplationis/ & theologie mistice /

materiam tibi prodesset. Nam appropria te loquendo/ contemplacio est in vi intel ligencie cognitiua. sed theologia mistica / in synderesis vi affectiua/ secundum mo= dū superius inpropinquiori capitulo tac tum Nota etiam. q sicut cogitacō/ medi tatio/ et contemplacio/ sunt tres cogno= scendi modi/ ita sunt et tres oculi. seu vi dendi modi. Primus oculus est. oculus carnis seu aiał. Secundꝰ oculꝰ ē rōnis Terciꝰ spūalis. supra rōez ad eterna euo lans. His tribz cognoscēdi mōis/ etiā cō respōdēt affectioms tres maneries Vide licz cogitacōm/ cupido. meditacōi Duocō. et cōtemplacōi / dilectio. p facile et difficī le/ ātqz per vtile et inutile/ inter se differē tes. Ex hijs poteris doctrinaliter aliquo modo intelligere/ quid de cōtemplatione / et de theologia mistica / debeas / quantum ad differenciam et conueniencia/ sentire

EGo. Gracias tibi pijssime dñe. quia tam dignanter erudis me Fac bone dñe/ me pauperculā creaturam tuā (oro) ex tua erudicōne semper proficere. tam af= fectiue. quam intellectiue. in tui laudem

Contemplationis sex sunt gradus quibz ad deū ascēdit. Capitulū. xliij.

Ego dquendo dñe/ de vera cōtemplatione/ que non tantum in intellectu sistit gradū/ ꝫ pgredit vltra. ad affectū. ymmo et nonnunq̄/ ab affectu puenitur. ⁊ intellect9 subsequit. audirem adhuc libēt aliqua. si qua forsitā ex hijs vsui meo essent accōmoda/ et opportuna. Intelligo enim/ q̄ ad pfectū tuū amorē. extaticū. vnitiuū/ seu anogogicū/ iuuat multū otē platio. Da ergo bone dñe/ contemplandi modum. michi in simplicitate mea expedientē. Domin9 Multa in superioribz dicta sunt/ ad hoc valentia. ut tn tuum pfectum adiuuem/ noueris q̄ sursum actionis ⁊ cōtemplacōnis origo seu mat/ ē deuota ⁊ frequens oracō. Dic ergo sepe Deduc me in via tua domine/ et ingrediar in veritate tua. Letetur cor meum/ ut timeat nomen tuum. Ecce tria petūt Quorum primum fit. per dei vestigium corporale ⁊ temporale/ creaturarum Secundū. per dei ymaginē/ in mēte hūana. q

dei ymago est spiritualis/ et eiuterna Ter
cium per contemplacōnem./ supra creatu
ras./ ad eternum spiritualissimū ꝑmū pn̄
cipium aspiciendo · Et hec est via triū di
erum/ in solitudine verorum israhelitarꝝ./
idest triplex illumiacō vnius dei· Prima
est vt vesp'a. Secunda vt mane · Ter
cia vt meridies. Et si sane singula intelli
geres/ hec quoqꝫ comprehenderent tripli
cem in me substanciam./ qui sum mortali-
bus scala in hijs ꝑ corporis mei scilicꝫ aie
et deitatis substanciam. Secundū hec qꝫ
mens humana triplicem habet principali
ter aspectum · utpote ad corporalia / et
exteriora· et tūc vocat' animalitas/ seu sen
sualitas · necnon ad spiritualia/ et int̄ se./
et sic vocat' spūs · atqꝫ ad eterna et supra
se/ et sic ꝑprie dici meretur mens · Itaqꝫ
secundum hec tria/ mens humana / conari
debet ad ascēdēd̄ in deū./ ꝑ contemplacōnē/
vt ideo deum diligat/ ex tota mente/ ex to
to corde/ et ex tota anima· In quibus cō
sistit perfecta legis implecio./ omnisqꝫ
sapiencia cristiana ¶ Ego ID dn̄e pissi
me gr̄as ago tibi / vtinā ogruas./ quia q̄

prius ignorabam/me docuisti/de contem
placõne. continua/queso bone domine/ma
teriam hanc vltra. Quanius enim ad ore
plationẽ heu apt9 nõ sum (vt timeo) au
dio tamẽ de ea libenter. ꝙtenus ita in alijs.
hãc grãm saltem collaudare queã. ℂ Dñs
Contemplatio perfectius discit expimẽ=
to/quã eloquio. michilominꝰ tñ ad oplа
cendum tue mistãcie/ scias. in cõtemplan
do/sex fore grad9./quibus aia deuota pt
in deũ ascendere. ⁊ ad verã pacem/ requiẽ
qz puenire./ per extaticos mentis exces=
sus. Ad quos est via./ amor feruid9 mee
passionis. eiusqz crebra meditatio. Hij
sex grad9 sunt in scripturis designati./ di
uersimode. scilicz p seraph sex alaꝝ/ i ysa
ia. Per sex dies/quibz totus mũd9 fac
tus ẽ./ in genesi. Per sex grad9/ quibus
ascẽdebat ad thronũ salomois./ in regum
Per sex dies/ post quos moyses vocat9
fuit de medio caligims./ in exodi. Et pr
sex dies/ post quos ego duxi discipulos
meos in montem in transfiguracõne mea./
ut patet i euãgelio. Quibz sex ãscẽsionũ
gdibus/ correspõdẽt sex grad9 pcẽtiaꝝ

anime. per quos a temporalibz in eterna / ab exteriorib3 ad intima / 7 abimis ad su ma / ascendit. Qui sex gradus potencia3 sunt. sensus. ymagiacō. racio. intellect9. intelligencia. 7 apex mentis seu synderis scintilla. Itaq3 si vis ad contemplacionē veram peruenire / vt 7 per consequens ad amorem anagogicum seu extaticum / qui p̄fect9 est / possis attingē / vide vt studi um tuum / versetur frequenter circa oracō nem deuotam. conuersacōnem sanctam. 7 meditacionem perspicuam. ¶ Ego // Placent michi domine multum que dixi sti. sed oro da graciam vt per ea in vera ca ritate / ad tuū sanctū amorē p̄ficiam. Hoc enim totum est dñe (put tu vosti (quod in hijs ommib3 intendo. q̄d 7 tu dñe vti q3 per hec a me requiris. De quatuor p̄ mis cōtēplacōnib3 ḡdib3. Cap. xliij.

¶ Va bone dñe Ego p̄sequere consequēter quod de contemplacōne cepisti dig nanter. Sencio quippe / q ad huc plura restāt. p̄sertim d̄ ꝺtēplacōis ḡ dib3. Vnd̄ desiderātissime te cupio audire

Etiam si pro nunc domine / non omnia intelligo/non egre feras/quia potest venire hora/qua ex tuo dono capiam./qđ nūc me am subterfugit intelligentiam ¶ Domine Aliqua succincte dicam tibi / de gradibz contemplationis./donec ad discendū plura et maiora/fias aptior./pro successu tēporis · Primus contemplationis gradus est./quo creatoris potentia/sapia/et bōnitas/videt in suis creaturis./veluti in signo./simulachro./speculo./exemplo./aut vestigio./per septiformē testimoniū./sedz septiformem creaturaz ordinēm · scilicet origine./magnitudine./multitudine./pulchritudine./plenitudine./opacōne./et ordine Origine quidem /secūdum creationem./distinctionem./et ornatū. Magnitudine / secundum molem./excellētiam./et efficaciam. Multitudine/sedz generalem./specialē./et individualem diuersitatē · Pulchritudine. secundū luminū/figurarum/et colorum/varietatē. Plenitudine / in materia formis plena./in forma/plena virtute./et in virtute / plena effectibus · Operatione./naturali./artificiali./et morali. Ordine

creatnre. racione durac̄onis. situac̄onis. et influencie. In libro scripture. racione diuinarum legum. preceptorum. & iudi c̄orum. Et in corpore ecclesie. rac̄one di= uinorum sacramentorum. beneficiorum. & re tribuc̄onū. Nunc itaq; vide mētis oculis diligenter an ne sufficientē habeas ex hijs materiā contēplandi in creaturis. creato ris potenciam/ sapiēciā & bonitatē Ego Vere ita est domine vt tu dicis. Nam re vera/ bene cecus dicendus est. qui ex tantis creaturarum illustrac̄onibus/ non vi= det creatorem. Sed q̄m bone dñe paru ē intelligere ex creaturis creatorem/ misi so quatur & amare/ Igitur da pijssime dñe/ cum illustrac̄one intellect9/ inflammacio nem quoq; affectus. vt quod de diuina potēcia/ sapiencia/ & bonitate/ p creatura= rum sp̄eculū intelligim9/ eciā in creatore venerātes deuote amem9. Lux enim nob ad salutem non sufficit. misi calor lucis as sit. Continua queso domine de contem= placōnis gradibus Dominus Contē placōnis secund9 gradus ē. quo de9 vide tur in creaturis. n solū vt supra p vestigia.

sed eciam per suam essenciam / potenciam / et presenciam. Et hoc mediantibz quinqz sensuum portis / quibus mundꝰ maior / mundū intrat minorē. Sed intellige nō per substanciam / ꝛ secm similitudines rerum. Quod fit sensibilium apprehēsione / oblectacōne / et diiudicacōne. Ex visibilibus enim creaturis / inuisibilia dei cōspiciūtur. Nā deꝰ est oīs creature origo / exemplar / et finis. Ego Eya dulcissime dñe / qꝫ clarꝫ est / qd loqueris. Da bone domine obsecro / vt q̄zadmod te ex hijs cognoscimus / ita te qꝫ in hijs amemꝰ / bñdicamus / laudemꝰ et glorificemus. Ne forte (quod absit) cū hijs qui eciā te nouerūt / sed nō ut deum glorificauerūt / et ideo prierunt in vanitatibz suis / et nos preamus Dic vltra bone domine Domineꝰ Contemplacōis gradꝰ terciꝰ est / quo deus videtur non tantū p vestigia ad extra ws / quēadmod in oīi relucet creatura / et p= ut fit in iam dictis duobus gradibz / sed cū ws mōtales / intueritis ad ws ipos / scilicet ad mētem vestram / in q̄ diuina relucz ymago / ibiqz intuemini ipsum deum

tanquā pſpeculum. ⁊ in enigmate · ſcili-
cet eiꝰ etnitatē. veritatē ⁊ bonitatē. in t
bus anime potenciis. memoria. intellec=
tu. ⁊ voluntate. Ad hanc autem ſpecula
cōnem noueris multum animam iuuari.
per lumen ſcienciarum · ℣ Nam omnis phi
loſophia/ aut ē naturalis/ que agit de cau
ſa eſſendi/ ⁊ ducit in cōgnicōnem potēcie
patris · aut racōnalis/ que agit de racōne
intelligēdi/ aut ducit in ſapiēcie filij cog=
nicōnem · aut moralis. que agit de ordine
viuendi. ⁊ ducit in bonitatis ſpiritusſāc
ti cognicōnem ℭ Ego ℣ O domine q̄ ani
mas noſtras ad diuinam ymaginem fecl
ſti/ in tribus anime potenciis/ da nobis q̄
ſumus/ ita deitatis eternitatem cogitare/
eius veritatem intelligere/ ⁊ ipſam bonita
tem diligere/ vt a tua gracia/ nūquā exci
damus. ſed ⁊ gloria pfruí mereamur ſem
piterna. ℣ Noſti domine quid reſtat · conti
nua. peto inſtanter ℭ Dominus ℣ Quar
tus contemplacōnis gradus conſiſtit in
hoc. vt videat homo/ deum in ſeipſo · hoc
eſt. in ipſo homine / mente videlicet in=
do ad ſeipſū · ℈ mō alio/ q̄ immediate dem

est supra · vt pote p memoriam / a fantas=
matibus purgatam · per intelligenciam /
a concupiscēciis abstractam · ⁊ p affecti
onem / a sensibilibz suspensā . Sed ad hoc
sciendū / mens hominis indiget scala qua
dam ascendēdi · que quidem fracta fuit in
adam / sed per me qui sum ostium / quo ad
vite eterne pascua intratur / est reperata
Qui igitur michi appropinquauerit per
theologicas virtutes in me credendo / spe
rando / ⁊ amando / per que tria anima pu
rificatur / illuminatur / ⁊ perficitur / in illo
ymago dei reformatur . Nam per virtu=
tes theologicas / anima hominis reforma
ta / disponitur ad excessus mētales / deuo
tione / admiracione / et exultacione . vt sic
fiat homo ierarchicus / idest purgatus /
illuminatus / atqz pfectus ¶ Ego ¶ Eya
pdulcissime domine / qui es sponsus eccle
sie tue sancte / qui es et nobis deus / et
noster pximus / frater / ⁊ dñs / rex et ami
cus / quiqz es verbum increatū / p nobis
incarnatum / noster quoqz formator / et re
formator / alpha et o / principium et finis /
sum9 ierarcha / purga quesum9 / illūia / ⁊

perfice sponsam tuam ⁄ triplici intelligen
tia spirituali / tue sacre scripture ⁄ tropo=
logia videlicz ⁄ per vite honestatem ⁄ allego
ria ⁄ per intelligentie claritatem ⁄ et anago
gia ⁄ per excessius mentales ⁄ vt in oībz
nobis laus tua iugiter pficiat̄ ⁄ ne opa
tue potencie / sapiencie / et bonitatis / in no
bis depreant. Sed quid vltra? ¶ Dñs
Superest adhuc de duobz loqui ḡdibz ⁄
De tribus alijs cōtemplationis grādibz ⁄
Capitulū xlv Dominus

Ado ausculta (dixit domi⁹)
de gradu quinto contempla=
cōnis. ¶In quo p contēplantē /
potest videri de⁹ ⁄ nō solū ext̄
⁊ int̄ cōtemplantē ⁄ p vestigiū videlicet ⁊
ymaginem ⁄ vt iam supius tactū est ⁄ sed
eciam supra ipsū ⁊cōplantē ⁄ scilicet p lu=
men qđ signatū est ꝯ super vos ⁄ ⁊ sup mē
tem vrām ⁄ Quod lūmē / est lumen verita
tis ⁄ ⁊ claritatis eterne. Hoc modo videt̄
deus a contēplante / vt primum ⁊ prin
cipale esse ⁄ necnon vt summum bonum.
Vt primum esse equidem / non habens p
teritum neqꝫ futurum ⁄ sed tātum preses

2b

Omnis multitudinis / vniuersale principium · atq; omniū causa efficiens / exemplans / ⁊ determinās · quēadmodū / ⁊ ipse est omnibus / causa essendi / racō intelligendi / et ordo viuēdi . Nam ipse est spera intelligibilis / cuius centrum est vbiq; / et circūferētia nusq̄ . Videt vero deꝰ hoc modo / vt sūmum bonū · quia vt bonū quo nichil melius / nichil nobilius / nichil dignius / omnipotens / oīsciens / ommimode bonum · Ideoq; hoc bonū perfecte videre / ē esse vere beatū / ⁊ perpetuo felicē

¶ Ego // O domine / fac nos quesumꝰ te semp hic taliter videre / pfidem / spem / et caritatem · vt tādem venire mereamur / ad huiꝰ visionis rem et veritatem . Et dic bone domine vltra in assūpta materia //

¶ Dñs Prosequar qđ petis · Sextus otemplandi gradus est / quo videt deus trinus in personis / ⁊ vnꝰ in essencia Licz autem mens humana / capere nequeat / quō deꝰ est trinꝰ in pſonis / ⁊ vnꝰ in essēcia potest tamē aliqualiter racōe pſuaderi Nam bonū est diffusiuū sui ipsius Summum aūt bonum / est sūme diffusiuum sui

Summa vero diffusio/ esse non potest/ ni
si sit actualis ./ et intrinseca ./ substancia=
lis/ ⁊ ypostatica ./ naturalis / et volunta
ria./ liberalis/ et necessaria./ indeficiens/ et
perfecta . Itaq; quoniam in deo est dilec
tus et condilectus/ genitus ⁊ spiratus /
hoc est./ pat̄ /et filius/ et spiritussanct̄ ./
ideo ipse est verissime summum bonum ./
cum summe se diffundat./ cōmunicando al
teri totam substanciam et naturā · qđ fieri
nequit in creaturis. Et hec est res miran
da./ credenda./ et adoranda · videlicz/ quia
in deo est summa cōmunicabilitas./ cū pso
narum tamē ꝓprietate · sūma substātiali
tas./ cum ypostasum pluralitate · sūma cō
figuralitas./ cum discreta psonalitate · sū
ma equalitas./ cum ordine · summa eterni
tas./ cum emanacōne · et summa cōtimi
tas. cum emissione. Hec aūt in deo neq̄q̄
essēt/ si ipse non esset vnum verum ./ ⁊ sū
mum bonum · Sed adhuc amplius po =
tes in deo mirari · scilicet ipsum esse pri=
mum ⁊ nouissimū · eternum et presentis
simum · simplicissimū ⁊ cōscriptū · totū
vbiq; ⁊ nusq̄ oph̄ensum · actualissimū et

nusquam motum . Et plura alia potes in deo in contemplatione admirando venerari. Sed minime scrutando comprehendere . Hec sic breuiter de trinitate et vnitate in deo tacta / pro tue simplicitatis captu/ sufficiant . Hanc catholice fidei veritatem de deitate/ quanto deuotius in spiritu humiliter / absq; curiosa discussione / diligere et honorare studueris/ promitto tibi . quod tanto amplius in virtutibus / et spualibus proficies domis . et glorioſius pceteris qui hoc non fecerunt /in celestibus a me coronaberis . Vale de enim michi placet . vt homo de hijs q ad fidem pertinent/ ad diuinum honorem/ que non capit intellectu / humili venerentur affectu . dando deo gloriam . qui potest plus in infinitum/ quam capere valet omnis creatura. Sed adhuc vltra potes in contemplando non immerito multum admirari . et admirando venerari in deo . quomodo videlicet in incarnacois misterio (quod eciam nulla sufficit creatura scrutando penetrare) deus et homo / in p sona filij in diuinis/ sunt vniti ita/ vt deus

sit verus homo. et homo verus sit deus.
In qua vnione / primum principium / iuctum est cum postremo · eternum / cum temporali · simplicissimum / cum composito · actualissimum / cum passo & mortuo · perfectissimum et immensum / cum modico · summe vnum / et omnimodum / cum individuo et composito. Nec omnia potes de deo meditari. sed non presumas / q̄ possis ea plene intelligere. Ego Multum nimis valde est (pissime domine) q̄ tam preciosam materiam non refugis tam indigno peccatori aperire. Laudes tibi gratas / referant ex parte mei / omnes sancti tui. Ego autem quid dicam domine / pro gratiarum actione / nescio. nisi tu me doceas per te. Dicam igitur orando / quod tu donaueris inspirando. Eya ergo domine deus meus / superoptime / superlaudabilissime / et superamabilissime / qui trinus existens in personis / et vnus in essentia / principium es et finis omnis boni. Sine quo nichil innoxium / nichil validum / nichil sanctum / Da michi indigne portumicule creaturarum tuarū (obsecro)

ex mera tua bonitate/vt velim./ sciam ./ et valeam/ad gloziam nomínis tuí/ ín omnibus ínteriozibus et exteriozibus meis motibus /semp tuam sanctā facere voluntatem./cū tuoꝝ preceptoꝝ feruenti admiplecione. ℣ta vt cum omnibus motibus meis/et deliderijs/vbisqꝫ ꝛ factis/ad michil aliud tendam/misi ín /te solū dominum deum meum ./tāquam ín finem meum pn̄cipalem et vltimum./omnium motuum ꝛ deliderioꝛum meoꝛum./ad quiescendum videlicet feliciter ín te pꝛpetuo sine fíne. Tu emím es vnica/vera/et pꝛpetua salus mea./domine deus meus . ℣uem) licꝫ ín dignus) ex toto coꝛde/atqꝫ ex omnibus víribus et potencijs / coꝛpoꝛis et anímemee/cum humili graciarum actione/pꝛo vniuersis beneficijs tuis / valde deslidero laudare ./ benedicere ./ et glozificare ./ex íntima deuocione./pꝛ virtutem latrie./caritate ímperante./tua gracia /meam ínfirmitatem adiuuante . ℣e ergo dspicias (rogo clementissime domīe deus meus) hoc factuꝛe tue deliderium ./ tua vtiqꝫ ín spiracione conceptum . ℣eqꝫ pꝛoíjcias

110

ſeruitutes mee obſequium / tua virtute
in me vnquam per/actum · aut in futuꝝ/
a me/te donante/p agendū · Sed pocius
acceptare dignare/piſſime dñe / miſeri=
corditer/hoc qđ tu ipſe donaſti clementer
Opto nanqꝫ bone domine/ex intimis me=
dullis cordis mei / vt ego cum omnibus
meis cogitacōnibus/affectionibꝫ/dictis /
et factis/cum totaqꝫ ſubſtancia mea/to=
tus tibi fiam in ſacrificium acceptiſſimū .
Ita et taliter/vt tu ſolus/et nullus aliꝰ
preter te/quicquam iuris in me habeat ·
tu qꝫ ſolus habeas / totam arborem meā /
vna cum omni fructu ſuo / in laudem tuā
ꝑpetuam et in glorie ſanctorum tuorum
augmentū / in omniūqꝫ viuorum ⁊ defūc
torum/quātum tue maieſtati placuerit /
cōſolacōnez . Quod preſtare digneris mi
ſericorditer / tu ſūma potencia/ ⁊ eterna
ſapiencia/⁊ infinita bonitas/glorioſiſſima
trinitas/⁊ indiuiſa vnitas/domine deꝰ me
us/pater/⁊ filiꝰ/⁊ ſpūſſanctus / in eter=
nū ⁊ vltē/viuēs · regnās ⁊ impās felicit ·
Tribus modis potest qs excere se in pa
tione dñi Capl'm xlvi Dñs

Encio (ait dominus) q̄ tibi placent / que audisti de con=templacione · addam adhuc igitur aliqua ad eam tibi ne=cessaria · p tui informacione ampliori · In superioribus dixi tibi / de ascendendi in deum scala · per adam fracta · sed in mea passione reperata · idoq̄ noueris / q̄ michil in contemplacōne proficies / nisi p̄ us te in passionis mee meditacōnibus di ligenter exerceas · Ego enim sum ostiū / per quod te intrare oportet · si volueris ingredi et egredi contemplando · et pa scua inuenire quiescendo · creatorem in creaturis cognoscendo · et creaturas in creatorem reducendo · Igitur nisi quis passionem meam ī contemplando pro fun damento sibi constituerit / de quanto al cius ascenderit / tanto profundius se ca surum nouerit · ℂ Ego ℣ Credo fir=missime domine / ⁊ in nullo de hoc dubi=to · quia ita sit vt tu dicis · Eya er=go bone domine / da michi pauperculo tuo / compendiosum modum exercitan di me · ita in tua benedicta passione · vt

per hunc ꝓficere possim/in vera contem
placōne·cuius finis nimirum est /amore
extatico atqꝫ perfecto/tibi vniri./in vera
caritate ¶ Dominus ¶ In meditando
passionem meam /diuersi diuersimode se
habent . Tibi tamē possunt sufficere pro
captu tuo/modi hij qui sequūtur . Nam
primo potes te habere compassiue . Co=
gitando/quomodo is qui patitur/ est do=
minus deus tuus·deus dei filius·ꝫ virgi
nis marie primogenitus · agnus imma
culatus · totus innocens . Cui etiam
irracionales compasse sunt creature·pro
vt patet interremotu·petrarū scissura ·
ac tenebris super vniuersam terram tunc
factis·Cui tu vtiqꝫ/pocius debes compa
ti ./ cum hic tui amore /pro tuaqꝫ salute
patiatur·Vnde iustum est./vt eidem com
paciendo/studeas gracias agere· ipsumqꝫ
imitando/nō timeas etiam propter eum/
aduersa pacienter tollerare · Potes te
etiam habere admiratiue ./si primus mo=
dus cor tuum non tetigerit . Admirari
ergo non immerito poteris /ineffabilem
illā dignationem./qua dominū maiestatis

1° potes te ꝯpe
Compassiue dns
pr deū

2° admirative

deum tuum/ vides pro te viti figmento/ vt te videlicz/ a morte perpetua redimat/ a peccatoribus nequissimis/ tam crudelia sustinere tormenta/ et mortem crucis turpissimam. Potes quoqz bene mirari/ quomodo non sancti angeli/ ymmo et quomodo non omnes creature/ insurrexerunt contra crucifixores creatoris sui · z quomodo non tota mundi machina/ fuit subuersa/ in vindictam tanti sceleris. Sed tempus erat tunc patiendi/ postea erit iudicandi · Hec cum admiratione cogitando/ age gratias ei/ qui te tantum reputauit/ sicqz dilexit/ vt se pro te daret/ seqz propter te/ quasi odio haberet. Non ergo magnum tibi videatur/ si et tu amore mei aliquid patiaris. Adhuc etiam alio modo/ poteris te in meditando passionem meam habere · scilicet extatice seu per mentis excessum. Et hic modus est excellentior/ licet sit difficilior et rarior. Juuat autem ad hunc modum/ tam frequens passionis mee meditatio/ vt ex continuate deuotionis actu/ generetur in meditantis mente/ quidam habitus/

3° extatica

Per quem homo deuotus/ pene sempr ꝛ vbiqꝫ/ in corde suo/ facillime portet me crucifixum. Ita vt quasi ceterorum oblitꝰ/ ad me/ meamqꝫ passionē/ semper sit intentus. Ex qua salubri frequentacōne (nisi ingratitudo/ accidia/ aut spiritualis superbia/ hoc impediat) sequit̄ tandē spiritus liquefactio. Per quā/ hō quasi in deum trāsformat̄. deoqꝫ/ amore anagogico seu extatico/ quī perfectꝰ est/ felicit̄ vitur. Et hic est principalis finis/ huius sancte meditacōnis. Ego laus tibi dñe deꝰ meus/ quia tam dignant̄ michi indigno/ modos dedisti/ quibus in tua sancta me excitare valeam passione. atqꝫ sic peruenire ad veram contemplacōnē. ꝛ per contemplacōnem/ ad tuum pfectū amorem. Eya pissime dñe ihesu criste/ inscribe obsecro/ sacrosanctam passionē tuā cordi meo/ tam efficaciter/ vt que tu deꝰ meus/ vnigenitus dei/ ꝛ primogenitꝰ virginis marie/ qui maior ꝛ nobilior esse non potes/ tanquam caput meum iustmuisti ite/ propter me/ vile figmentum tuum/ q̄ indignior vix esse possum. ego qꝫ tanꝰ

membrum tuum / sentiam/ pr cordialem compassionem in me propter te . Ita ut ego tui amore / teq; ad imitandum / li= benter sustineam/ quecunq; aduersa / pro tui nominis gloria . et in aliqualē venerā de passionis tue satisfactionem /tam fer= uenter /vt pre nimio caritatis ardore/ to tus a me deficiens / videar in te commu tatus . sic vt per te/ et propter te / mun dus michi crucifixus sit / et ego mūdo. Largire hoc michi bone domine. Passio domini septem effectus ostendit . Ca pitulum xlvij. Dominus

Dijecit sponte dominꝰ dicēs Quia (vt asseris) placet ti= bi pāssionis mee iter/ ad āscē dendum in contemplationis montem/ dicam tibi aliqua de ipsius pas sionis mee efficacia perutili / vt tanto ad eam ferueas amplius/ quāto sentis fruc tum eius plenius. Ego Eya gra= cias tibi bone domine / quia tam misericor diter/ cupis meum profectum. Loquere ad cor seruuli tui indigni Domine Effectus passionis mee ē pciosus / multꝰ

et magnus · Hoc poteris hinc perpendere · Quia per passionis mee operacōnem / mundo septem magnalia inmotuerunt · q̄ suis cum condicōmbus / ipsum prius latuerant · videlicet / deus admirabilis · spiritꝰ intelligibilis · mundus sensibilis · paradisus desiderabilis · infernus horribilis · virtus laudabilis · & reatus culpabilis. Hec septem magnalia / figurata erant per septem signacula signati libri · quem iohannes / meus amicus & euangelista / vidit in sua apocalipsi in spiritu · Quem librum aperire / eiusq̄ signacula soluere / nemo poterat in celo & in terra · nisi agnus immaculatus · qui in cruce occisus est . Vide ergo primum diligenter · quomodo in passione mea / mirabiliter diuina sapiencia / dyabolum decepit · iusticia dei / preciū redempcōnis queliuit · & misericordia dei / filium pro reis tradidit . Aduerte eciam sollicite / quomodo per passionem meam / manifestata est triplicis spiritus cōdicio · vtpote / angelorū benignitas Quia dominum suum permiserūt crucifigi . Hominum dignitas · quia propter / eos dei

E

filius mórí dignatus est. Et dæmonum crudelitas. Quá suum ⁊ omnium creatorem / crucifigi / per suggestiones / ex múdia procurarunt. Considera etiam / quomodo ím passione mea / apparúit mũdi cecitas. Quía lucem veram / cognoscere noluit / diligẽdo magis tenebras. Mũdi stérilitas. Quía summum bonum sibi oblatum / voluit pocius contempnere ꝙ acceptare. Et mundi ímpietas. Quía ímnocentissimum / maluit morte turpissima condempnare / quã venerari. Attende etiã / quomõ / p meam passionẽ sunt apte / paradísi porte / que p originale peccatũ / clause erant Vbi est plenitudo glorie / letície et opulencie. Huiꝰmodi delicijs / vt tu possis perfruí / factus sum ego ꝓpt̃ te / ím passione mea sponte / vilis / pauper / et miserabilis. Perpende etiam fideliter / quomõ ex mea passione / manifestatũ ẽ / quam horrende sunt ímferní miserie. Nam ípse ímfernus / plenus est egestate / vilitate ⁊ calamitate. A quibus vt te eruerem / libertati te redderem / et celestibus ciuibus reconliarem / mortem pro te subíj.

meosqz redemi · sed ingrati ⁊ infideles / ut illic perpetue puniantur / decreui Potes quoqz ex mea passione intelligere / quam laudabilis sit virtus. Quia preciosa · Nã antequam ego vellem virtutem obedien cie in me non exhibere / elegi magis mori quam viuere. Speciosa. Nam virtus pa cience / et si in me vbiqz / maxime tamen relucebat in mea passione . Fructuosa . Quia vno profecto virtutis actu / ego spo liaui infernum / aperui celum / ⁊ recupe raui deperditum . Intuere eciam pruden ter / quomodo per passionem meã claret / quãte maledictionis sit peccatũ. In quo diluendo / Fuit tãta difficultas . Quia in diguit tam magno pcio / tam grãdi sacri ficio / ⁊ tam nobili medicamento / Puta vnigeniti dei immolacõne / filij virgis cru cifixione / ⁊ tam pciosi sanguinis imma culati agni / p victione ¶ Ego ¶ O agne dei / qui solus potuisti librum septem sig naculis signatum / aperire / et misteria di uina in eo latencia / per tuam sacrosanc tam passionem / reserare · Fac me indig num peccatorẽ tibi p tanta tua caritate /

quam michi in tua hac beatifica exhibui
sti passione / ita deuotum et gratum / vt
eiusdem venerãde passionis tue virtute /
illustrationem intellectus / cum inflãma=
tione affectus / in tantum / quantum pro
tua fuerit laude / meaq; salute. / et pro ali=
orum in tui nomis gloriam edificacõne /
merear percipere misericorditer. Amen.

De cautela in meditationibus ha[illegible]

Capitulum xlviy Dom[illegible]

Sollicitq; p tuo profectu (ait
dominus) reuoco tibi ad me
moriam. / quomõ in superioribz
dixisti / te qnq; in cruce me per
didisse. / atq; cũ latroibz et crucifixoribz p
mãsisse. quero igitur a te. / an huiq causã
noueris. / pcertim specialem. Quia si eã nõ
noueris / minus ab ea cauebis ¶ Ego ¶
Clementissime dñe / gras tibi. / quia tam li
bẽt meũ videres pfectũ. Certe dñe ne=
scio ¶ Dominus ¶ Audi ergo. / et dili=
gẽter aduerte. / que dico. Inter ceteras
causas / que talem lapsum a contemplaci
one vel meditacõne / in huiq mõi incõuemẽ
tem cogitacõnem facere consueuerunt /

Hec vna est / non minima · quia videlicz / nimis diu / nimis fortiter / et nimis curiose / cum tua cogitacione versaris circa passionis mee ymagines . Bonum siquidem est (si aliter te iuuare non poteris) ita cum ymaginibus / aut deuotis lectionibus / incipere · sed non est cautum in talibus perseuerare . Quia caput inde leditur · et principalis fructus / propter quem huiusmodi cogitatio seu meditacio fieri debet / per hoc impeditur. Principalem fructum dico / ascendere in mentem contemplationis / per vnitiuum / anagogicum / seu extaticum amorem / cum deo · ℂ Ego ℣ Dom me prohibes igitur ymagines / vel etiam litteras ? ℂ Dominus ℣ Vsum ymaginum / et litterarum / non prohibeo / sed earum abusum / moderamen suadendo. Multi enim antiquorum patrum / magni contemplatiui fuerunt / qui litteras non nouerunt / et ymagines in vsu non habuerunt · Prout etiam adhuc hodie inueniuntur laicales persone / que subtiliores habent mentis illustraciones in suis meditationibus / quā

nonnulli multum litterati / et ymaginibz realibz seu mētalibz imoluti. ¶ Ego ¶ Eya ergo pyssime domine/doce seruulum tuum indignū/cuius salutem optas/ quo modo debeā me ab ymaginibz i meditādo / aut cogitando/auertere. A litterarū nāqz superflua occupacōne/ noiū (tuo dono) me bene eruere ¶ Dominus ¶ Apostolz meus paulz docet hunc modum /si quis aduertat . ℑ Nam ait . Et si cognouimus xpm secundum carnem /nunc tamē eum non nouimz / scilicz tali modo sēm carnē Ecce quomodo ipse se a corporali mea /auertit noticia Sed quid postea ait? Nūi facta est nobis/a deo prē / sapiēcia / iustitia / sanctificacō et redēpcio · Ecce q̄liter ad spiritualia se conuertit. Sic fac et tu in tuis meditacionibus. Corporalibus utere / p scala / ad pertingendum ad spiritualia Nūbus apprehensis/ corporalia obliuiscē / pīsertim pro illa vice. ℑ Nō tamē vt ex toto scalā a te elonges. Erit enī qñqz tibi iterū necessaria · quando videlicet post descensum/conaberis rursum ascēdere / idqz ad nutū nequiueris / implē

¶ Ego ¶ Domine quomodo possiunt hec fieri. vt sensibilium ymaginibus relictis / solis simpliciter intellectualibus intēdā. ¶ Dominus ¶ Si bene instructus esses in scolasticis disciplinis / tunc facilius intelligeres modum. p quem hec possūt fieri. Veruntamē / ne impossibilia iudices q̄ dixi / audi similitudinē. Audisti de aliq̄ in remotis partibus constituto. quomodo sit magnus sanctus. et multū virtuosus. huic cor tuum afficitur. ꝓpter eius sanctitatē et virtutes. Cum ergo de eo cogitas / non vales scire / an sit statura lōgus aut breuis. colore / niger aut albz. an stet aut sedeat. vel si sit nudus aut vestitus. Vel si sit in ecclesia. camera. aut campo. Vnde licet huiusmodi ymaginationes / tibi sub dubio occurrant / quia tamen certitudinem de talibus nullā habes / de illis faciliter cogitationem tuam auertis. dicens intra te. Nōn est ita ille dispositus. Quomō ergo aliter? Nescio. Nec curo. Sed sufficit michi quod est amicus dei. et mägnus sanctus. Vtinam et ego similis ei essem. in domis z vtutibz

En lac tibi ministraui vt paruulo/ donec factus vir solidum capere possis cibum. Hoc modo poteris etiam facere/ in medi tacōibus sanctis · ⁊ sic caput tuum nō fatigabis nimis · nec timere habes ita ma uiam vesaniam/ melancolicam/ aut fan=tasticam lesionem ¶ Ego // Laus tibi dul cissime domine/ pro tam salubri instructi one . Ex qua intelligo/ quomodo vis vt caput habeam liberum/ ⁊ meditacōes tra ham ad cordis cubiculum/ iuxta ꝓphete quoqꝫ exemplum . Qui ait · Meditacio cordis mei/ non capitis / in cōspectu tuo semp ¶ Dñs // Hoc fac/ ⁊ viues securi? sano capite/ absqꝫ destructōis piculo .

De cauta conuersatione contemplatiui Capitulum xlix

Dominus

Equo gratāter recepisti (ait ¶ Dominus //) cautelam ꝑmissam / audi adhuc aliā / non minus quam illam / tibi necessāriam · Si enim bonus fieri volue ris contemplatiu? / aut meditatiu? / ac p hoc ad extaticum meū puenire amorē/ da bo aliqs tibi regl'as/ iuxta quas vitā tuā

nſtituere habeas. Has p cautela in cor
de tuo scribe. easq; añ mētis tue oculos /cō
tinue tene Alioquin parum cum tuis p
ficies meditacōibus. aliisq; exercicijs spi
ritualibus ¶ Ego ¶ D quā libenter dñe/
te audiam. sed da/vt te etiā tñ intelligā.
¶ Dominus ¶ Si volueris in deum per
anagogicos mentis excessus ferri/in di=
q; amore perfectus fieri/necessarium tibi
est. vt ad deum sepius orando suspires.
dicendo. si non ore/saltem corde/cū pphe
ta. Quēadmodum desiderat cerus ad fon
tes aquarum/ ita desiderat anima mea ad
te deus. Sitiuit anima mea ad deū fortē/
viuum. quando veniam t appārebo añ cō
spectū di. Item illud in canticis. Indi
ca michi quē diligit anima mea. Vbi pa
scas/vbi cubes in meridie. Jtē/o dñe deꝰ
meꝰ cui dabis grām. vt ex toto corde te
diligam. Quare me totum/non vnis tibi
intime. Huiusmodi t consimiles flāmi=
gras/postq; emiseris ad deum oracōes p
sepe/tunc spem cipe. q dñs deꝰ tuꝰ ex
audiet te. oportuno tēpore. si tamē pse
uerauerīs pulsans. Sed valde oportet

caute et te ambulare coram deo tuo. cū
pximo. et ad te ipsum. Habe igitur te
humiliter ad teipsum. innocenter ad pxi
mum. reuerenter ad deū. Ex profunda
cordis hūilitate in nllo presumas de te.
sed omnium nouissimū te existima. nō sic
te. sed vere. Ex fraterne caritatis abun=
dancia/ desidera prodesse. et complacere in
bonum omnibus. nemnem offendendo aut
contempnendo/ corde/ verbis aut opibus
Ex filiali dei timore ⁊ amore / caue dili=
gentissime dei offensam. ⁊ stude fidelissi=
me in omnibus implere eius voluntatem
Et vide/ ut nunquā domī dei tui obliuiscā
ris. sed semper eius cogita assistenciam. q̄
videlicet secundum naturam / vniuersalit̄
cunctis adest. per essenciam. potenciam.
⁊ presenciam. atq; nōnullis specialiter p
graciam. aut vindictam. Quod ergo co
ram hominibus non auderes / noli audere
coram deo tuo. vbiq; te intuent̄/ tuosq;
gressus/ non tantū pedum/ sed et desideri
orū dinumerant̄. Cui et patent mimi
tui motū cogitacōnū/ ⁊ affectōnū. clarif
sie Nō igit̄ coram eo/ te cor tuū eleuet. nec

eius ymaginem/in proximo tuo/indigna
tio tua cōtēpnat. Nemīnem diiudica in
malum/nisi temetipsum. Propriorum eni
tuorū malorum/tibi conscius es. et proxi
morum occulta bona/videre nō potes. Sē
ti bene de oīnibus. nullū despicias/nisi te=
ipsū. Dissuesce a suspicōnibus. et noli te=
merariis inniti iudiciis. Habent enim p
radice/non caritatis fraterne copiam/
sed penuriam. Reputa te nullius esse va
loris. néq; existimes quempiam esse te q̄
dus inferioris. In magnis publicis pec
catoribus/si non potes venerari virtutem/
honora tamen in eis tibi incognitā dei pre
destinacōnem. Que facile cum vult/facit
de saulo/paulum/de zacheo diuite/paupe
rem/de thelonario/euangelistam/de pec
catrice/contemplatricem/de piscatore/
ecclesie pastorem. Et sic d pluribus aliis
Committe ergo diuine prouidentie/que
tu penetrare nescis. et noli tibi quod dei
est/vsurpare/iudicare scilicz alios/Pro
ut etiam te docuit apostolus meq; paulus
vbi ait. Tu quis es/qui iudicas alienū
seruum? Suo domino stat aut cadit Sta

bit autem ꝛc̄. Qui autem stat / videat ne cadat. Alia tibi etiam pro discreto regi= mine corporali / sunt necessaria. Nam aia sine corpore / non miretur. licet ipsa debe at se prebere discrete corporis dominam / corpusq; subiugare / vt ancillam. Sic ita q; mte abstinendum et reficiendum / qui escendumq; et laborandum / moderationē tene / vt asinus tui corporis / ex necess= riorum substractione / sub onere non de= ficiat. neq; ex pastu nimio lasciuiens / ad iniuncta obedire contempnat. Noli psu= mere / q; semp spūalibus absq; interpolati one corporalium / possis intendere. Igit redde vnicuiq; hore q̄d suū est / iuxta reli gionis tue normam. Sicut suo tempore est orandum / meditādū ꝛc̄ sic suo quoq; tē pore / est manibus laborandū / vescendū / et dormiendū. Et quāuis ad meditandū / et contemplandū / iuuet multum sobrie= tas / solitudo / et silentium / ē tñ corp9 refi ciendum oportune / ac quandoq; inter alios tibi iocunde conuersandum / et fra terne de bonis conferendum / ne alios videaris cōtempnere / et ne singularitatis

notam possis in currere. Dico enim tibi pro certo: q nonnullis contemplacionem de ditis/ noceret minus in corpore et anima/ si nimis in reficiendo quandoq excederet/ quam in minimum abstinendo. Similiter talibus esset melius: si interdum cum aliquo bono fratre/ solacij causa/ conferret de occurrentibus/ q nimis stricte inniti silentij observacionibus. Alterius enim uti/ est delectabile. Sed ideptitas/ mater est fastidij. Nec tamen volo/ sic intelligas/ no ut vicij licenciam tribuam: sed ut discrecionem que auriga est virtutum/ doceam. Si vero tibi cogitacio occurrat/ ut ex toto a corpali refectione et quiete ppter deum abstineas/ aut aliquid de consueto tuo viuendi modo tibi subtrahas/ vel immutes/ q si tunc sis magis ad exercicia spualia aptus/ multum time: caute age: noli credere/ donec superioris tui/ et aliorum prudentum/ deum timenciu/ consilia audieris. Alioquin experieris cum periculo: q subuersores sunt tecum. et q cum scorpionibus habitas: demonium q meridianum vult te subuertere: et in latentes tenebras demergere. Ego uero gracias

tibi dulcis domine/magister bone/p tam vtili mea informatione. Sed aliqualiter miror domine/cur huiꝰmodi materiā reseruasti quasi in finem. ¶ Domine scias ꝺ factum ea de causa. Quia illa que post multa in fine quasi dicuntur/ p sepe strictius retinēt. Et quātūcūqꝫ alte ꝙs otemplando cū aquila volauerit/necesse tñ est ḡdiu mortale corpus gerit/ut cū aquila etiam de corpalibus necessarijs /in terra paulꝺe sollicitus sit. ¶ Ego. Da ꝺ bone dñe discretiōꝫ in oibꝫ. cū pseuerātia in bonis

Defectus deum orandi vt patrem consulitur. Cap quinquagesimum

Ego

Gracias ago. vtinā dignas. optoqꝫ ut oēs sancti et electi tui/ gracias agāt tibi. ex p te mei/dñe deꝰ meꝰ. quia tā multa t magna/de sancta caritate/ michi indigmissimo peccatori/tñ seruulo tuo (licet nimis indigno) aperuisti. Vtinā digneris pissime dñe/complere desideriū meum. adhuc invnico verbo/ michi p necessario. Nosti enim dñe/quomō diuersi/diuisis inmitūt affectibus ad te/suis in oroibꝫ

meditacōmbus ꝛ contemplacōmbus. vt supra etiam aliqualiter tactū est. Tu aūt domīe scis. q̄ non ōmnibz oīa expediūt. Dic ergo dulcis domine. quis mod⁹ mi chi magis ogruat ¶ Dominus // Quocūq; agat modo / qñ mēs homis in deū eleuatur / satis est. Tibi vero bñ ouenit / hic cō munis modus. quē domīca docui in oīone / cū ad discipl'os meos dixi. Sic autē orabitis ¶ Pater nōster qui es in cel' // Magnū quippe est. et mira dulcedīe plenum. vt homo mortalis / existens in t'ris / habeat patrem in celis. qui est deus. Et hunc patrem / dum bene cogitat / quō non toto affectu / in ei⁹ amorē / cum vera caritate filiali / assurgat. Securissimus ergo iste modus est. nullū secum trahēs piculum amoris. Amor enim ipse / etiā erga deū potest errare. nisi discretcōis regat freno. tum ꝓpt humanā infirmitatē. tum etiam ꝓpter inuisibilis hostis / vbiq; insidiantis / cooperacōnē. Sub discretcōnis aūt freno / amor optime tenetur. quādo dirigitur / tanquā a filio in p̄rem. ab adoptio in adoptantem. a creatura in creatorem /

Quia sic/ reuerentia moderatur affectio=
nem · et discretio/ instruit deuotionē · ne
illa nimium presumat/ et ne ista nimis he
sitet · Ego O domine adiuua ergo
me/ vt affectu filiali/ valeam saltem ana=
gogice orare ad te · quemadmodum docu
isti nos per te · quatenꝰ ex hoc merear ex
ardescere totus in tuo paterno amore ·
Illustra queso intellectum/ ne orando er
ret · et inflamma affectum/ ne orando to
pescat · En dico Pater O pater pa
trum/ verissime/ optime/ et vnice/ domine
deus noster/ qui solus es nobis/ nomīe et
re pater/ fidelissimus/ amātissimꝰ/ et ama
bilissimus/ Qui ex nimia tua caritate q̄
habes ad nos/ potius vis a nobis vocari
pater/ quam dominꝰ/ q̄n dabis gratiā vt
perfectissimo amore filiali diligamus te/
Nullus hoc p̄ualet facere p̄ter te/ put
nosti patrē dulcissime/ En addo noster
O noster pater/ quā late extendis p̄me
tue dilectionis sinū · Vis enī quātū in te
est/ omnes nos tanquā filios adoptiuos/
saluare/ vt fidelis p̄r · Igit vis orari/ nō
tm̄ vt me/ sed vt omniū nostrum pat ·

O patrum maxime/quia es omniū pat̄/
Fac nos omnes filiali amore diligere te ·
ita vt filialiter te omnes diligentes/nul
lus nostrum/a tua excludatur pat̄na ad
opc̄one · Modo dico ¶ Qui es ¶ O pa=
ter noster/sic illustra intellectū/et accen
de affectū cunctorum tuorum filiorū/vt sin
guli intelligam⁹ pariter et gustem⁹/quō
tu es/qui es. Hoc enim nomen/tu es/q̄
es/vl̄ ego sum qui sum/tibi soli conuenit
Nam tu vere solus es · et omnia alia que
sunt/nō per se/sed per te sūt/⁊ ex tua di
lectiōe subsistūt. O igitur tu bone pat̄/
qui nichil odisti eorum que fecisti/confo
uere digneris nos adoptiuos tuos fili=
os/tui paterni amoris viuifico calore ·
vt in tua dilectōne non tepescamus/sed
ardentissimis desideriis/iugiter post te/⁊
ad te suspirem⁹/donec videre mereamur
facie ad faciem/quomodo tu es/qui es.
Sed o pat̄ noster/tu qui es sol⁹/vbi tū
es? Licet vbiq; sis/es tamen signanter
in celis/per beatificam visionē. Eya glo
riosissime pater/cuius gloriam celi enar
rant/celi vtiq;/nacōnales/fac nos omnes

tibi celos ⁊ paterni tui amoris radio il=
lustratos · in quibus libenter habites ·
vnde et reluceas / virtutum sideribus ⁊
⁊ maxime caritatis fulgoribus ¶ Sanc
tificetur nomen tuum ¶ Quod nomen tu
um bone pater ? Sunt enim multa tibi
nomina. Certe hoc nomen tuum super dul
cissimum · pater ⁊ quod plus nobis filiol'
tuis / merito sapit. Idipsum igitur sanc
tissimum / paternum tuum nomen / obse=
eramus o pater sanctissime / in se quidem
summe sanctum / da vt etiam in singulis
nobis sanctificetur / id est sanctum osten
datur / per sancte caritatis intima suspi=
ria · per vere dilectionis signa ⁊ et p amo
ris perfecti opera · vt paterni tui nomi=
nis noticia / ex hoc etiam in alios / ad tui
laudem deriuetur ⁊ ipsosq; in tui amorem
accendat. ¶ Aduemiat regnum tuum
Eya pater potentissime / qui es rex regū /
dominus dominanciū / cuius et regni non
erit finis / quamuis multipliciter tuis in
creaturis regnes / nos tamen cordialissi=
me petim? ⁊ vt hoc paternum tuum no=
bis aduemiat regnum ⁊ quo ab intellectu

nostro omnia repellantur fantasmata. et ab affectu/excludantur terrena cuncta quatenus non solum passionibz et viciis/ sed & quibuslibz impedimētis aliis/a tuo regno quod intra nos est expulsis/ tuus paternus amor solus vbiqz regnet in nobis. feruentissimi ac lucidissimi incendij sui virtute. Ita vt digni habeamur ex paterna tua pietate/ computari veraciter/ inter tuos filios. quos facis reges & sacerdotes ¶ Fiat voluntas tua sicut in celo & in terra ¶ Eya pater dulcissime/ qui quantum in te est/ ex tua paterna pietate/omnes vis saluos fieri/ neminemqz vis perire/ Da obsecro omnibus adopcionis filijs/ tam feruentem filialem ad te dilectionem/ vt vniuersi et singuli delectemur. tuam in nobis & per nos/ semper hic in terra fieri/ & adimpleri voluntatem paternam. que semper recta/iusta & sancta est. sic fit voluntas tua continue per omnes sanctos tuos in celo/ ex perfectissima dilectione. Ita vt nostra voluntas/ nunquam a tua paterna discordet volūtate. Nosti enim pr̄ pissime

q̄ michil sic vnanimes facit / sic vis amo
ris. ¶ Panem nostrum cotidianū da no
bis hodie ¶ Eya pat̄ noster liberalissime/
cui cura est de oībus/qui et cuncta pa
terne dispensas / da nobis pauperculis
tuis ommibus / qui non sumus digni vo
cari seruí tuí/ t tamen mē adopcōis tue
filios nos numerare dignaris/ex pater=
na tua dilectione . Da mquam nobis pa
nem nostrum · Et licet indigeamus mul
tiplici pane/ coporalis scilicet sustentacio
nis i victu t amictu / spiritualisq̄ cōsola
cōis videlicet verbi diuini/ t graciarū ac
donorum / quibus cotidie indigemus / ne
corpore t anima pereamus / nos tam po
cius petim9 (bone pater) panem supsub
stancialē illum / vnde tui viuūt sancti i ce
lis · Quē nobis misterialiter / venerabile
sacramentum altaris repesentat · Qui t
panis viuus est de celo descendens / max
imam viuifici amoris tui paterni habens
efficaciam . O igitur paterni amoris dul
cedo / da nobis tue adopcionis filijs / hūc
panem nostrum cotidianum · Qui no=
ster est / quia filijs vtiq̄ debetur · Et

cotidianus nobis esse debet / quia coti=
die eo indigem⁹ / ne a paterna tua defici
amus caritate Da inquam ipsum hodie /
id est in die eternitatis tue · quia tibi sem
per est hodie · que dies nobis hic incipi=
at pretimus / et in futuro continuet · sic
q3 in finem / sine fine perseueret · ¶ Et
dimitte nobis debita nostra sicut et nos
dimittimus debitoribus nostris · ¶ Eya
pater noster indulgentissime / quamuis
multum presumamus de paterna tua pie
tate / quia tamen in multis heu offendi=
mus omnes / et scimus quoniam propt̃
tuam mundiciam / detestaris omne immũ
dum · Igitur cum nobis in mentem ueni
unt mala que fecimus / et recordamur q̃
modo iudicia tua sunt abissus multa / ter
rore pariter et dolore concutimur / Di=
mitte ergo misericordissime pat̃ noster ·
id est / da nobis tam feruentem filialẽ di=
lectionem ad te / ⁊ ad tuam pat̃nam ca=
ritatem / vt fiduciam magnã concipẽ me
ream̃ / nob nr̃a debita p te misericõdit̃ es
se dimissa · q̃ten⁹ sic expimẽto discam⁹ /
q̃m pfecta caritas / foras mittit timorem

Et ne bone pater/sis ad dimittendū nob difficilis ·ecce placet nobis/vt nobis dimittas ./sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus nostris . Libentissime enim dulcis pater /dimittimus amore tuí / fratribus nostris./tuis nobiscum adoptiuis filiis ./ quí nos offenderunt./eciam quantumcunqz magnum sit illud/ín quo nos offenderant · Attamē paꝛꝛ est quod nos dimittēdo sic facim9./sed multū valdē / quod nobis dimitti per te petim9 Et ne nos índucas íntemptacionem O pater noster celestis /qua supbiá meretur illudi/ íngtitudo derelinquí et /ín curia prolabi/ ad tuam paternam confugientes protectionem / petimus ex filiali fiducia ./ ne índuci nos permittas ./a carne ./dyabolo vel mundo ./ per blanda aut aspera ín aliquam temptacionem ·sed tua paterna pietate /nostram fragilitatem conforta ·et nostram ignoranciam /illustra ·voluntatemqz guberna · vt ín omnibus temptacionibus strēnue agentes /paternī amoris tuí graciam non perdam9 ./sed amplíorem consequí ex hoc et p hoc valeamus

¶ Sed libera nos amalo ¶ D pater noster celestis/nos filij tui / quos caritatis tue calore genuisti / supplices deprecam filialis dilectionis motiuo · quem multa mala sunt / quibus sine paterna tua prouidentia resistere non possumus./ vnū tamen verum summum ⁊ ppetuum malū est/videlicet dampnacōnis ppetue/a quo cordintime deprecamur ommino liberari./ et preseruari clementissime pater. ¶ Non quidem tantū ad euadendū peccatorum iustam pnā/ꝫ maxime ne frustemur paterni desiderantissimi vultus tui gloria · quam ex ommibus medullis cordis nostri/desideramus contemplari · ¶ Seperari nanqꝫ a delectabilissimi vultus tui patni visione/est malū super omne malum ./ cui malū aliud nullum/ potest compari. A q̄ malo/ securus est qui habet caritatē · Da ergo nobis hanc bone dñe ppter tuam paternam bonitatem ¶ Amen ¶ idest fiat./ ita vt petimus amantissime pat noster celestis./ad tui nominis gloriam ./ nobisqꝫ adoptionis tue filiolis pauperculis in salutem. ¶ Nunc itaqꝫ domine / si oraui vt tu

voluísti/ gracias tibi · si aliter quã debui/ ignosce obsecro michi · ¶ Dominus ¶ Placet michi orandi modus/ quem tenu isti · Et pro mitto tibi/ si ita sepius cum attencione tali orares in caritate cito pro ficeres · Nichil enim inter oracõnes/ do= minica oracõne nobilius et efficacius. sed vix aliquid aput orantes/ propter ipsi us assiduitatem ex torpore/ videtur vili? et inutilius ¶ Ego ¶ O domine quam ve rum heu est quod dicis. Parce nob̃ domi ne/ et presta vt omnes nos possim? emẽ dare · Et quoniam multis verbis dñe au res pulsaui tue clemencie/ pro sancte ca= ritatis munere/ oro nunc breuiter in id= ipsũ cõcluse · Eya tu misericordissime dñe/ qui nosti q̃ parum/ ỹmo q̃ michil pos sum sinẽ dono tue gracie/ inflãma obsecro me totum/ sic sancte caritatis igne/ vt omnis ignis alienus/ cuiuscunq; / concu piscencie/ fugiat ab eius facie/ ignisq; ille eternus/ qui paratus est dyabolo et an= gelis eius / nullam habeat vim ardendi in me · Et cum/ tunica carnis quam ge= ro exuẽdus sum / tũc bone domie circũda

me misericorditer obsecro / sancte caritatis vestitu deaurato / ne nudus appaream. Tegat tunc precor turpitudinis mee maculas / vestis per te michi collata nuptialis. Mortalitatis sacco exuta / sim tunc ora domine gemine caritatis stola indutus / vt securus intrare valeam / in amicorum tuorum conuiuium felicitatis eterne. Vbi caritas non inicia=tur / sed hic inchoata consummatur. non minuitur / sed augetur. non tollitur / sed perficitur. neq; in beatis terminat / sed in omnibus regnat. Per infinita secula seculorum. Amen. Conclusio cum aue maria pro caritate impetranda. Capitulū ij

O criste ihesu Ego misericordissime domine / docuisti dignanter seruum tuum / orandi modum ad deum. doce obsecro / etiam modum inuocandi matrem tuam dulcissimam / pro caritate impetranda. Scio enim / q; sine ipsa michil a te obtinebo ¶ Dominus Loquere ad eam. ipsam interroga. Caritate plena e. de caritate libenter audit et loquitur.

diligitq; valde eos / qui in caritate ābulāt
¶ Ego ¶ Audisti o gloriosa domina / ma
tr dei digmissima / filij tui consiliū . Nūc
itaq; imple queso seruuli tui desiderium.
Et dic quibus verbis te debeā inuocare /
ut per te merear caritatis graciam impe=
trare ¶ Maria ait ¶ Miror cur de hoc
interrogas / cum dudum nosse potui=
sti / q; sicut filius meus complacenciam
habet magnam in oracōne quam per se do
cuit / ita ego quoq; valde delector in salu
tacōne / per quam me suam in matrem e=
legit. ¶ Ego ¶ Gracias tibi domina mea
pre dulcissima / pro tam desiderata doc=
trina . sed precor ad trahendum salutacio
nem illam tuam / in sensum / ad meum p=
positum / pauperculum tuum adiuua .
Non enim congruum michi videtur / ut
nomen sonet timoris / vbi de materia agi
tur amoris. Sustine igitur (o mater dei
digmissima) vt nō dominam / sed matrem
te dicamus nostram . Eya mater nostra /
que gloriosa regnas in celis / memento fi
liorum tuorum degencium in terris . O
stende ad nos tuum maternum affectum

vt quandoqz ad te / gloria in celesti peruenire mereamur / post hoc quod patimur exilium. Tu es enim vera mater nostra / magis quam illa nostra mater eua. Illa quippe nos fecit filios ire / tu autem filios gracie. Illa filios pdicōnis / tu vero filios adopcōnis. Per illam fuimus a deo elongati / pr te sumus deo reconciliati. O maria mater gracie / mat misericordie / mater totius salutis nostre. Scis bene o mater nostra / quid filius tuꝰ in cruce ad te dixerit de nobis in psonam iohānis / et nobis de te viceversa. Ait enim (o q̄ bonum verbum et suaue / presertim nob / et si non tibi. Multum enim dissimilis fuit commutacō tibi / cognatum recipere pro filio) Mulier ecce filius tuus. Et rursum. Ecce mater tua. In hijs verbis confidimus / non solum iohannem / sed ꝛ omnes electos dei / tibi in filios / teqz omnibus electis et nobis in matrem fore cōmendatos / singularis generationis ordine diuinitus interuenente. Nosti quoqz mater dei virginea / sed et mater nostra fidelissima / quomodo filius tuꝰ vnicꝰ post

suam resurrectionem/nos in personam discipulorū nomiauit fratres suos dicēs./ Ite nunciate fratribus meis. Itaq; si sumus filij tui fratres/quomodo non tu nobis es mater? Mater ergo nostra vere citer es o virgo gloriosa. Sed vtinā tu in nobis/tam bonos haberes filios./quā bonam nos in te habemus matrem. Sed heu non est ita. Parce dulcissima mater nostra. Dicim? nos indigni filij tui./tibi ergo o mater nostra/ex parte gloriosissime trinitatis/vna cū archāgelo gabriele/vtinam ex cordium nostrorū omnium intimis reuerentissime. ¶ Aue maria// non tam salutem tibi optando/quā tue dignitati cōgratulando. Merito autē dicim? ¶ Aue// Quia fuisti semper sine omni ve culpe./per gratiam. sicut filius tuus p naturā. Originale nanq; peccatum/numquam contraxisti./quemadmodum et peccatū actuale nullū omisisti. Erige igitur o bona mater/nos indignos filios tuos/ab oīni ve culpe et pene./sancte caritatis perfectione. Quia ipsa ē/q̄ coopit peccatorū multitudinē./et p cōsequēs peccatis

deletis gehenne/ non metuit dampnacõz
Juste eciam o mater nostra/nomen tuum
vocatum est ¶Maria. qđ illumiata/seu
illumínãs ínt'pretat'. O maria post nomẽ
filij tui/ non est nomẽ ín celo ꝛ ín terra /
tam dulce./tam sanctum./ ꝛ tam efficax./
ín omni necessitate. O anima mea/ pensa
bene/ quam delectabilis est eius glorioſa
presencia / cuius tam suauis est simplex
memoria. O maria/ quia iuxta sancti no
minis tui ínterpretacõnẽ/illumínata es /
ꝛ illumínans seu illumínatrix (Illumína
ta quippe p deum/illumínãs totũ mũd)
illumína ꝛ ín flãma quesumꝰ corda tuoꝝ
pauperũ filioꝝ /igne sancte caritatis ín
extiguibili./ut expiencia discamꝰ/quõ tu
totalit' caritate/ecia vlt' seraphím/ardes./
quare ꝛ alios diuini amoris incendio./ac
cendere preuales. ¶Gracia plena ¶O
mater nostra/plena gracia/non tantum /
sed ꝛ plena gloria ac diuiciis ommibus .
Cui michil boni deest./cuius capax est pu
ra creatura . Vas plenum/ si vel leuiter
tactum fuerit/liquorem fundit . Ita et
tu plenissima omi gra / piis tacta cordiũ

deliderijs/Facile de abundantia tua/ effun
dis dona virtutum et consolationis. Igi
tur o mater gracie / mater misericordie /
sed et mater nostra /infunde super nos in
dignos filiolos tuos (obsecemus) aliqd
de tua plenitudine. Potissimum de hu
militate tua / qua super choros angelorz
exaltari / et de tua caritate / qua mater
dei/ fieri meruisti. o redolens viola humi-
litatis / o rubens rosa caritatis maria

Dominus tecum ¶ Dominus dominan
cium sumus verus z vnicus dominq / de
inquam ipse est tecum/o mater nostra / ta
liter/ qualiter nunquam cum aliqua alia fu
it creatura. Deus pater nanqz est tecū /
sicut cum sua filia vnica / p suam potencia
tibi ob vmbras. Deus filius / sicut cum
matre sua vera / per suam sapienciam in te
manes Deus spiritussanctus / sicut cum
sua carissima amica et sponsa / igne diui-
ni sui amoris in te superueniens. To-
taqz gloriosissima trinitas / et indiuisa
vnitas / est tecum / ad perficiendum in
te hoc precelsum nostre reparationis mi-
sterium / atqz hoc sacrosanctū incarnacois

diuine sacramentum. O mater nostra / memento igitur huius ineffabilis exalta cõmis tue. et noli obliuiscī eoz. / propter quorum salutem / talis ac tanta affecta es. Eya / stilla in nos (quesuȳ) saltē vnā diuini amoris illius scintillā. / vnde tu mater dei fieri meruisti. ut sicut dñs fuit / ē et erit / superexcellenter semp tecū / sic tua materna virginea dificata pietas / semp maneat nobiscum. / augendo in nobis sācte caritatis ignem. / usqz ad felicem consummacõnem ¶ Benedicta tu in mulieribus // O mater nostra / licet benedicta sis / plusquam omnes creature / signanter tamē inē mulieres benedicta predicaris. / ꝓpter tuam virgineam fecūditatem. / fecundamqz virgitatē. Et p hō excedis oēz sexum muliebrem. sed et virilē. / atqz oīne quod deus non est. Sed vnde tibi hoc dulcissima mater nostra? Certe ex quo amor spiritussancti in corde tuo singularitē / ꝛ excellentissime ardebat. / idoqz in carne tua / virtus spiritussancti / opus singulare / et excellentissimum / mirabiliter faciebat. Et sicut eiȳ dilectio ī corde

dilectio in corde tuo/non admisit sotiū./
ita ipius operacō in carne tua/nō habuit
exemplum. ¶Eya benedictissima mater
nostra/ per omnes benedictiones tuas q̄
sunt innumerabiles/ in quibus tibi valde
congratulamur/benēdic quesumus ꝛ fi=
lys tuis./vt per te/ ꝛ ex tua abundācia/
nostris in cordibus/ignis diuini amoris
sic ardeat/vt omis carnis desideria in no=
bis extinguere/ ac celestibus nos incen
dijs valeat totaliter trāsformare. ¶ Et
benedict9 fructus ventris tui // O bene
dictissima mater dei/ sed ꝛ mater nostra
superdulcissima/ nos indigni tui seruuli/
quos tamen filios vocari tuos/non ddig
naris/ad singulare gaudium cordis tui/
dicimus tibi quod libenter audis./tāq̄ bo
na mater/que de filij vtiq̄ letatur gloria.
Sed quid est hoc? Ecce bona mater hoc
dicimus./quia benedictus est ille precio
sus fruct9/tui beatissimi uteri. Sic autē
benedictus/q̄ ab ipso/bn̄dictio est omis
Inde ꝛ tu benedicta. O quale est matri
bn̄dicte gaudiū/tā benedictū oia benedi=
cētē habere filiū. Dic rogam9 bona mr̄./

tam bone filio./ vt amore tui/ cui ipe vti=
q3 michil negat/ eciam benedicere dignet
nobis suis indignis seruulis. settamen ad
opcōnis gracia ⁊ suis fratribus / tuisq3
filijs/ presertim vt caritatis benedictōez.
abundanter nobis ꝑpicij contribuat.
¶ Ihesus cristus ¶ O mat salvatoris / o
mat gre/ qm iste verus filij tuj/ ecia ver
dei filij / dict ē vere/ noie ⁊ re p misteriū
ihesus a saluādo/ xpūs ab vnctōnis dono/
sac matno interuētu tuo/ vt nos tui pau
peculi / quoz ecia mat dici non verecunda
ris/ sic a cristo xpiani i deo vncti / vocati
sum. Ita q3 a ihu tuo / ihesuite id est sal
uati vocari veracit mereamur. Ad quod
caritatis gracia / maxie est nobis necessa
ria. Impet g nobis hāc queū?: o mater
⁊ dña nostra gl̄osissima / post deū nostrū
vnica spes nra / ac tota bēitudo ꝫsolacō ⁊
sal nostra ¶ Amē ¶ Id ē vere ita ē. fiat
g veraciter (o maria) prout cōfidimus./
desideramus./ ⁊ petimus. Et ignosce pre
sumpcōni.

126 A
= 266

1986 vom Restaurator Heiland
(Stuttgart) restauriert

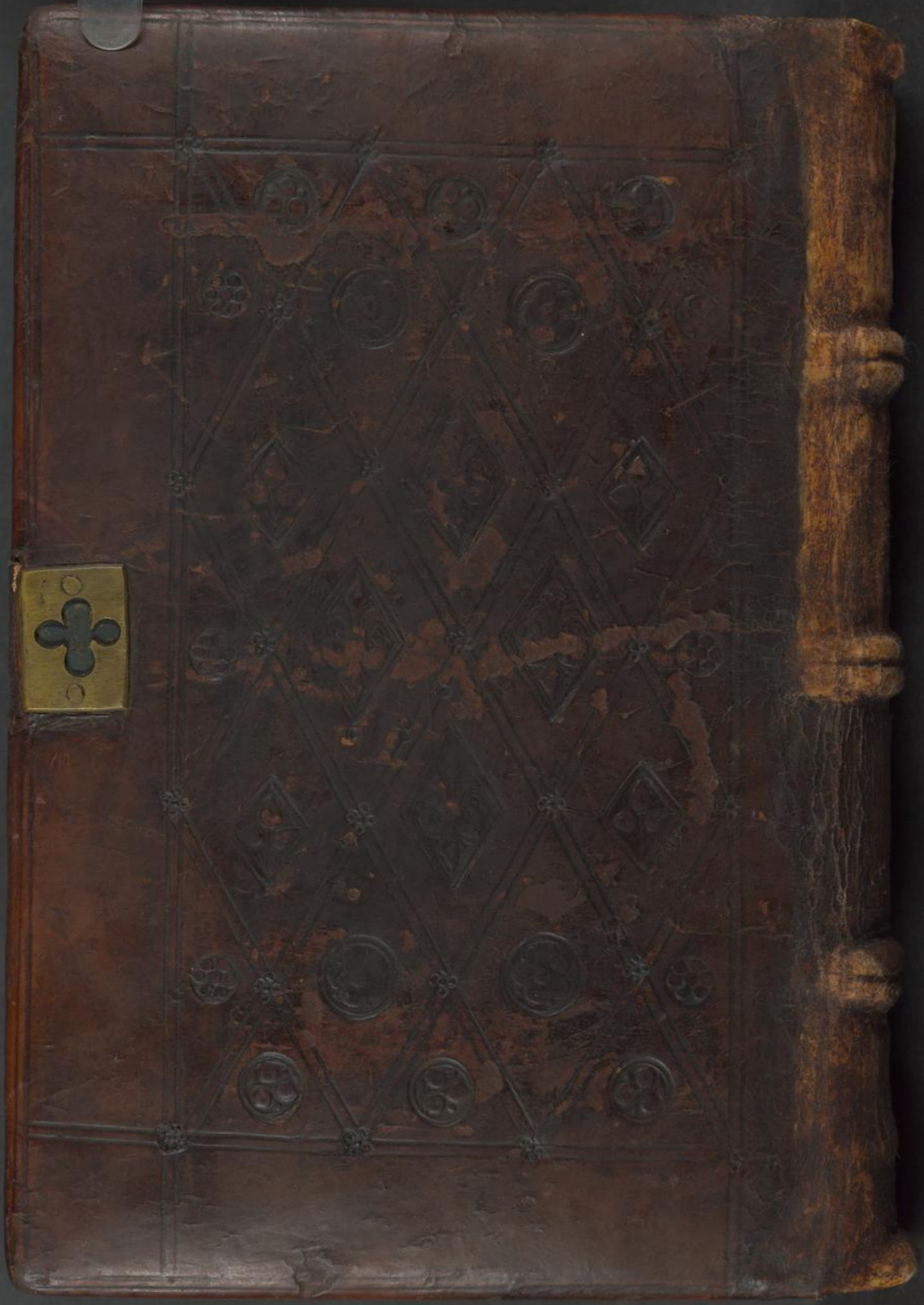

Handschr.
689

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
Inches 1 2 3 4 5 6
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
Centimetres
Farbkarte #13
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White